Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammlung des Gouverneurs Arnold Gijsels van Lier - Cod. Karlsruhe 462 bis 500

Korrespondenz-, Tage-, Rechnungs- und Gerichtsbücher, sowie Berichte und Karten in Sachen der Holländischen Ostindischen Compagnie, besonders unter dem Gouvernement von Anthony Van Diemen und Gijsels van Lier

Schriftelijk deductie int korte vervattende den voortijdigen en tegenwoordigen standt van den Eylanden ende dependentiën van Amboina mitsgaders 't geene tot restablissement van den verloopeu saecken derwaerts over nodich vereyscht bij de handt genomen voor mijn [Gijsel] partivulier gevoelen en ...

Gijsels, Artus

[S.l.], [17. Jahrh.]

urn:nbn:de:bsz:31-373692

Visual Library

Journal.

A 3
W 5

~~Dusch~~ EE ~~86~~ Karlsruhe 480

G.B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Schriftelycke deductie uit oude
verwaert ende den voortijdigen ende tegenwoordigen staet vande Eylanden ende
dependentien van Amboina, Mitsgaders
tgene tot vestabilissement vande
verkoopen factorije dienende oock nodich
bevonden by den zaedt genomen, voor ons
aenlijnende gedaen, en advijs den Ed: Hr:
Gouverneur Conraet Antonio van
Diemen gedaen ende overgegeven /.

Amboina A°. 1605 ingenomen /.

IN sijne Ed: met onderdanigh gedoor den Admiraet Steven
Verhagen, inden jaere 1605 tot Cael hoofd vande fort ingenomen,
ende Casteel Victorie, ofte tot Eylandt Amboina is ingenomen
ende tot uijt Christe vande tolde vonghuet tot de
Gouvernantije en dependentien van dien, achtien nederlantsche
Stadt verhalen, en gebraeght is / onder voor de voorden
begrepen, Gouvernije alle Eijlanden ten Suijdoosten, onder
de regieringe der fort ingenomen / ten tijde vande tolde
vonghuet te gemeet tsijnde / Ende waren op tgeene
wat Negrijen opdat Eylant waeren / Eylandt Amboina de volgende dorpen ende gesuijcken
Nossanive Kilang, Soya, Halow, Hative, Ema, Mardicque
Ottemoery, Bagúala, Alang, Tilleboy, Larijcque, Waccassive,
Ouirien, Assolo, met tot ressort vande tolde / onder voorts
getal Larijcque, Waccassive, Ouirien, ende Assolo moort
Item op Oma / Hoyduen, en reeyn getal Mooren, vaders, t'Eijlandt Oma
by zaden Boan Bessij genaemt / daer op sijn Oma Harouque,
Samet, Abora, Crieuw Christen, Item Hatúla, Salolo,
Vleasser / Laboú Moorsche dorpen, Item t'Eijlandt Vleasser daer op sijn
de dorpen van Oúlatz, Sorsory, Homomoa, Boij, Aria, Papera
Tiall ende Tuhaha met Catholijcken Christenen, en sijn op
tgeene tolde Eijlandt noch de dorpen, Van Iha Mall te samen
Mooren, ende wrouwelmoedige boeren, die zaer noijt tot
Portugese gebiet zoeden, gesubjungeert /.

Nossclauw / Item tot Eijlandt Nossclauw, daer op de principaele dorpen
sijn Titeway, ende Amets mede Christenen, noodwis met
andere

andere Cust t'doen, ende gepreot ondert gesare aende
Cust t' van Ceram / adnangende van Cayboo tot Wamma
jurisdictie /.

Alle welcke voorgemelde treadtsen, (met alloden) gelijck sy
gestaen hebben, voor onderdanen, tande portugesen, gedurende
de voorgenoemde acoorden, Noderlandsen, staet gebraeght / maer
hebben, dese onbeden verden tijt naerder ordonnantie van,
den Cas tot dat door yeder respective gedeputeerde, onder
die factors onderdanen verclaert hebben / den Nederlandsen generael, admirael naerder verbant jugegaen,
den yeder gesamentlijck verreadt te wesen onderdanen vande
Ho: Mog: Heeren de staten Generael / ende synde
Princel: Exc: met naerder extressie van yeder te fullen
onderwerpen / alle sodanige diens t'baer gedaen, als sy t'en
tijde vande portugese regieringe gedaen hoort hadden,
Onder condition: Onder welcke oock wel de Prumitadel te maken /

Dat alle yeder Magesteyt, den gesellen prijs aen dien vanden
Nederlandsen staet (alleen) sonder verroeren, en leveren /.

Dat oft sijt goet vinden, ende berocht vanden Souverain (oft yeder
particulier ros t'en,) sijn oft alle tuygen ende depeschen
goet willige sonden laten gebruycken /.

Dat sijn tot alle werken, de nieuwe fortificatien, reparatien
vanden, als voren, oft yeder eygen ros t'en, sonden gelden
opmaken / en voeren oock voor soo lange als den
Souverain sijt selfs verbieden, sonder te rontineren /
nep dese meer andere servitutes / dan t'aende portugesen
successive aen, onsen staet gepromitteert / ende naer wense
gevolcht /.

Daer by die van Hitton oock voren /. Onder welcke Capitulatien / ende staetiade verbant oock
de Jurisdictie van Hitto bysoren, mackende de Noort-
ruit t'van sijt groot Eylandt Amboina vanden Westhoek
ende sijt dorp Dreesela beginnende om de oost t'tot
Wayttan jurisdictie, te samen door ses dorpen, voerende
Inwoonders, inden advaurt onser regieringe meer t'gehouden,
ende naergant dese Noorsche sorte ingenomen, hebben / dewelcke
om consideratien, doorgaens op d'Exploicten / en omgaen tot de

gemelde

gemeene Borgers, te gebruycken, meer als met onse
Eere Leen, onderdanen, verstaen sijn, dat uyt oorsaecke
is, dat tot meermaelen, de naeburige gedaen, ende
Vasalen, vanden Noordcaapsen, staet, noyt de croone van
Tarnate, maer bout genoten, van eylanden, en den bruyn verwe
lyers te weten, alhoewel d'Ed: Hr. Sonckaet Lodewijck
ende de substituten Sonderlinge van Amboina gelijck gedaen
gelijck mede, ons verzoet hebben gedaen, alsoo
de saecke op sijn beloop gelaten, ende, tot dat Capitein
Laut, quit stil Mij mede, Jaer 1620, opden eijnde geen
gesuyl hadden, die van Bittoe aende Tarnat aende croone
te behoorden, ende uyt kracht van dien, (als petty) tweede
Commandeyne hebben ons, gedroncken gedaen, dat
jegens ons met alder macht gaen soude, ende de saecke daer
toe gedirigeert dat gemelde Capitein, Laut afgeweken
is, Ja voegen die van Bittoe tot mishagen, beyde stillende
sijn d'een, ende d'ander absolut gebiet ontroken, ende
Eijnde moet uyt gat gebeuren als gemeldt, waerdoor
sijn meeraenen als den Tarnataen verbonden, aenden Noordcaapsen, staet, als mede aende Croone van
Tarnate, verbonden, sijn, Redenen dat mede bij voorvallende
gelegentheyt met den Sonderlinge Raet en Hoofden opgemelde
eylanden, Cost hen gedraegen, de waerheyt te gebruycken die van
Ceram, (rijcke der Tarnataens onderdanen,) gebruyckt, ende
eenige verloopen, tot opbeuringe van dengene onser Fortificatien
op t'eylandt van Bittoe gelegen, laten gebruycken, geeijsse gat
selve onder mijne regieringe (met bysonderen yver) gedaen
is, daer ter contrarien, tendieus tot van Tarnate, nogt
yets bijgebracht gelegen, Derhalven gat voorst van Sonderlinge,
Raden eyst meer ade, ons, als mede der Tarnataen, Ende gelijck,
Ende sijn wij van opinie met de gedragatyven, van dien, ons
gedenckende aende, Tarnataen bijgelegen, te redden
maer gaen voor eerder onder protest van gat uyt dit
Ende interualleyst begeven, nogt aen met alsulcken stijle,
latende dat geen verplichtinge aenden
Sonderlinge met haere Consorten, tot de gemeene dispuyten,
Ende mede Raedt van Amboina te fullen, comparerende,
Ende gelijcke, wij geen daer toe verlicht eenige redenen fullen,
Wanneer maer d'occasie gebeurde, tot gaer strengst
verboden, gelijcke, Ende de fiscael die in gebreecken bevinden,

Prouot

prompt dadr over gecorrigeert worden, t'sal mede den
tractaet maecken, jegens den Camatalus pretense superio-
riteyt weten, Alleghierende den voorn Heere, te gelijck
dienen, comen, Edelmoedigh te considereren, dat de
Egualiteyt ende onderlinghe verbandt van saken Religie
des saecks wel eenigen deden wederhouden, en verstarcken
rondt, dat van wegen eenige particulier auctoriteyt tusschen
Soubermeer (naer myn gedachten,) dadr in veel gevaeren
ende torcken gebracht worden,/.

Wy hebben den voorgaenden jegenwoordigen tractaet,
alle de Nagelen, want groot Eycandt Amboina alreden wedr-
leyn, staet (alleene te verkoopen,) en te verderven, gewoon
zijn, in gelijcken dingen, door, oock alle de Nagelen van
Eram storialijcken van Louzoo, Cambello, Lissidy, ende
t'resort van dien, gesamentlijck, onderdanen, tsaemen Comm.
in Tamatem, sulx dat (niet alleene) den gem: Comm.
saecken wettigen, doen, maer oock de respective Overigheden
of de Regenten, tsaemen dienen, in dit fait te onderhandelingen
met soldunieren, ende gestroomen, ende (als voren,) getracteert
hebben, alle saecken nagelen, aenden voorn Comm. te
verkoopen, ende te verderven, tenderen wel eenigen tijt gedisputeert
door naergaendt vermits de rompt te der vredemaeckinge, int
Macassar gebracht geweest, van Ceijn tot minderen aentijden
te verkopen, en te gedoogen, dat selve door saecken verkocht
worden, Ende van tijt tot tijt sulx gedisputeert geest
dat de subalterne Soubermeiers genoot saecken zijn gebleven,
door minderjarige insinuatien, ende dronge ende protesten tegen,
saecken te vermaecken van sulcke onordentelijcke proceduren,
gelijck den ende Cedt te dogter tijden, door geest weynich
vermogen of te gegaen geobtineert, tot dat eyndelijck gedwongen,
zijn geworden, sijn edelheyt ons voorst te bewaeren, subsidien,
tsaen Jaere 1625 mede alle de dorpen, steden, uit
van Eram end'at legen gelegen, saecken burgt, ende
onder anderen, een Notabelen, Momber Nagelboom, een neder
geseten ende vermaert zijn, waer door in openbaren, verlooch
met die van Eram gebracht, ende daer in geroert minder
gebleven, t'ot dat door interpositie tsaemen Comm. in Tamatem,
de misverstanden tsaemen geappiseert, ende tsaemen wapenen
at standt

Die van Eram syn ook verbonden saken nagelen aen ons te leveren/

Vervolch, verkoop, en deductie van saecken

af Stadt gedaen, ys, met Bolot ho om (met alldoen)
met ons in broodt leven, Mack oock alle zadre Magden,
als voren, als ons te leven, en de broomdelingen, buyten
toeflught en, daer op mder sombeant als religieuse
observance van zaken nieuws bolot hen, gewoenst ys, ordinaris
d'onse oorsaecken gegeven wert, om zaek oder zaek te comen,
loofzeyt anderwaet te redtreren, daer op eenyn gehoor
obtineerden, maer dienden d'onse voor tyt tot antwoorden
Zijnde, met sonder andre Contracten, als wij Zbonden waeren,
dat wy de contracten, ten Zbrooken, in preadt van Stadt in
Spetie, zaer bewoth onder verdoren, gedaen, in het abenge van
zaken Magden, afgedronge, zaden, de Contracten, waren out
ende vergaen, met meer dergelycke, sulx dat voor tyt met
goeden oogen mer hen sien, met alldoen de groetste partye
van Coram, maer oock quantiteyt Magden, van Ditton
de broomdelingen, hoger toeren, ende ons te comen
ontgonden, voren, Onderstuyten, tot wederinge soo met
Bolot taken, ende God liefelyt gegeven de [illegible] ken
voerders soo voel gedaen wert, als de Marzt nieuw quarteren
eyden, rondo, tot dat in October A°. 1620. als gesint Capitein
Laoût ghitchi ali verfogen, (oprec van synde May in
Carnatek, af gesonden,) om alle de broomdelingen mytte zaken
ende doot te slaen, &a. daer op alle de remedien als tot ons
ende voorderen Boot hen van Oede Syda, en Oede Lima,
ader, zoe Cal tot te comparceren, beroepen, ende oock
alle soo wel ondersaten, vanden Noderkanten, t'zadt, als die
van Carnatek, gecomparceert syn, alwaer voor ons particulier
gededen grabamina gedaen timeert, naer gedinquen tyt
dagelyx gecontinueert, syn eyndelyx de differenten, soo zaken,
ende den nieuw tractaet in bezoorlyke forme beschreven,
verhandelt in sulx kantie, ende vervolgende den Inhout van
alle voorige Contracten, die ten voeder syden gecasseert
getoorkent, ende beswoeren, syn, als syn Ed: bij zoe originele
onder den Gouverneurs seuil tende, sal mogen bloeyen,
waermede de vergaderinge af is gebroken, ende de saek rust
sulx ingestelt wert, Ju voegen, off alles nieuw syndo van nu
voortaen, tusschen beyden, ende alle de Magden te vermeiden
sonder, doch den tyt toe ons Noteur aengenoten, dat alle

Got

[illegible] dese Carnat ade, ende adsendt, op bedroch gedaen
is, want soo gaet [illegible] is Quitchil Aij soet [illegible], dewelcke
den Vrede Madricx genaempt was) uyt amboina ade, Mamp
met geromt, ende alsdan denis Macassaers haer [illegible]
beloopende, gaet het selve naer Jaccatra mit
voor goede prijsen, afgedaen, maer het tegenwoe, naer
dandesels ons meerderen somme van penningen, ons
gaen, die naer Cambello later, daer, [illegible] d'ons te
brengen, van soo seedanigen handelinge waren, als die
hiedaegs ende voor den, bekomerende, gebben, wel gebeu
geschoet, het contract ons d'ons sijde gecon, de vredehandelinge
geadmitteert, met gebeel gelijcx ons geschonden (met
allene de Magelen, die op het land van Ceram gepeert
waren, ende vredehandelinge derrogt, maer oorsaecke van
Hitton, om mede handtye ade, gaet te ebben, gebeuchert,
Ja voegen selve nadien uyt soo tijdens te ontbeschoomt
gebeden gebben, dat de vredehandelinge, soet [illegible] als, het land
van Hitton met gade bachuijgen geromt, en op den gellen
dat sonder eenige sijnderen, beladen met Magelen
weder derwaerts, sijn, daer tande nael [illegible] den [illegible]
Jaysoens, de Comp. de schadeloos gebroegt, met dan
te vede, (God bidt) gebroet gaet [illegible], ende niet
tegens [illegible] enige saken, gewaerde [illegible] Mayt
naer de gunst ons van Amboina uytgesat is, en gaet daer
mede soo vede niet connen uytgewrogt worden, dat deselve
Eerst [illegible] voor genomen, maer van gunst tot ander
beroepen sijn, Ja voegen dat wij met alleene tande Magelen,
van Ceram, ende en gaet gebroet [illegible] van t'land van Hitton
gesint [illegible], maer daer en boven, van gaeren Ende oork
bewoerdt gebben, onser stadt door seditieuse uytluyden
tot dese uijtboorden, ende onse ondersaten, van gaeren Bosmoorden,
siedelijck af stoeyden, gelijck gebroetelijck dat eenige
rebelsche [illegible] dese [illegible], van Hitton gaer onder gemoonde
persoenen, bereaten, gaer in gaet gebeurte tot [illegible] Wijde
tegens den Nederlant sen stadt de Ratsheer, opgenomen
gebben, onaengesien de goede aenbiedinge, tselve gaer
t'voorleden gaer onsent wegen, gedaen sij, gaen verwerp met

den

den Keiserlycken aengestaemden beyden, ende tot exactinge
uytrustinge van zeker dossiers contributiedt den selven
Keiserlycken alle dat gedeelte ons brantewijns van sijn bedragen
van, Wacht van tot langduirige beden van onsen Prince op ons
gesamenteijrde tot debauchueringe tsamen Inwoonders op tot
gemeete Eijlandt, ende die van t Eijlandt Noselaim, staden
soortelycken doen.

Ot allen desen hebben sijn wij dat ontlangs eenige Cruijs bon
doppen, als tot dat tijdt, ende mede Eijlanden van Vlieland
den vaderlycken zaden tot unsidoel, willige, ende obedient gedeurende
onsen staet geremporteert hebben, (onder gedinghe
vorbehouden) at te gehouden, alreede bevolen, zaden met
gebeurlycke bevelen, ende gesamenteijrde (onadingelycken zaden
Obligatie) gewijdigt hebben, met den Commandeur t o
vangaende, of de eenigen dienst t meer te doen, t welck sonderlinge
ende met biijsten bedenken sij voor argen consequentie, nae sijn
stedten, condo, Te meer tot sodanen zonder, dat alle de christene
onderdanen, in dese conjuratie dat t, of het een minder dan
dan kennis te gedaen hebben, ende meer oock buijten dispuut
gelaten worden, of de d'aenzittinge van Moorea, tot in
desen Rebellie beide vermogen, en oock tot hare gedaen soort,
ende later, zaden de saken, in ambona aensien, off Endragtige
liedens ons gerebelleert, ende den Moderant sou staen alle
at t valle, wilden dit hebben sommiere & int corte g'insteert
ommie dadruede aen te wijsen, dat staet op de contractatie met
de Moorea, maeken, mogen, Ghem god gelooft sijn den Carnaval
in alle sijne gandelinge ons liedens ons staet remporteert
ende god mede hebben resolutie in Radde van India genomen
den Vigoureuse Marst onder het beleijt van een aensienelycke
ende soorgvuldige Hooft t tot redres van de verloopen
saken, nae de gemaeckt van ambona verwijst geworden
mitsdien, daer toe Ed: sijne, persoon goed gelaten te
resolueren, t welck aen de Heeren Radde van India aenstaende
t endiens te aen de Comp: geaccepteert, ende strout voort,
door sijn Ed: wijse beleijt, alles of t tot wederdienste aen
onsen hen, were genomen, ende in voorige rust stut id sal
gaen hanteert worden, daer toe wij bidden de al regerende
God sijne Ed: wilt sparen, ende met eene aenslagen

vigoureuse macht
en advijnce: persoon
et reres nodig.

gesontheijt

Schoutgijst bijwoonde, / den dijndt alles den orden van synen
Godtsdienste, nadm, doet van wegen Edelachtbaer
ende VEd: persoone, Loff marg succedere, Amen /.
Dienvolgende van gaer den voorsegde, synde VEd: volgens den
placit van ons Ampt bijwesen, ende van onse regyne doer
seven jarige observantijdt dier landen ende gunsteren den
nadre Mato ons Godt gegeven, sonder ende ander voor-
vallende occasien, mogten als dan, doer ingesien
ons verseyden, alsulcx gevaert hebt ve, en ons voorder
inRadde van India goetgunstigelyck sij, ons advys en opinie
vande landen in gemeyn te hoet doen, soo sullen wij gaer
op eenige consideratien, particulariteyten, versoeckende redenen,
t selve VEd: toegons sijn subsyn oordeel, gelt selve voor suyr
gelaten, advertieren, / sonderlingen wij gelt met den opregten gemoet
ten dienste te van onse Heere, en Meester, en van gehele
vaderlant, dat den Stadt van Amboina in voorigen termijne
mogten, gelt hebt sien, / daer vande geregenereerde successe
onder VEd &c wijse directie met Zeelandt, sullen, als swarsten /

Aengesien dan geheele wij voren, gebben verzamelt door gode
bequame middelen, reconciliatie / vrede of behout van den
met desen, Compagnons coop ingegaen, gelt wil van ons dessijs
verlangen, / in tegenstelle met openbaer gewelt ons ontgoden werd,
Gelt regt sullen ons alsdan uyt crachte van conquiste ende by
naerder contractatie ingen, is / dienvolgende gemeen saem gemeen
gen verden, des Comps provintien, inde landen van Amboina /
tegens de rebellen, bondt verbroorkers, ende vyanden der
Nagelen, steeken met soo vele Hollants bloet ende col en
verkregen, gebben, met magt van wapenen, te regt te sullen
moeten brengen, ende de preparatien, tot de exercitie van den
Negotie en peen t alsulx vereischt sijn, soo sullen wij van
ons voren, dat wij met de selve regt te regt aen, van
Batavia reden, den Coers naer wedr gem: Amboina sonder
eenige andere vertoeven, (van naer by noot) aen doen komen,
Ende by Zuyden Bouro gekomen, bestonden, te zeylen den geheele
van Ceil aen boort te crygen, voorder by de, offerval langs
de Zuyt cust t van Ceram naer de Reede van Lucilla te
naer Luacla te loopen, loopen, aldaer te anckeren, ende met gelt redy, te werck ons
toeven te Landen, sonder gelt cas Fort Victoria aen te spreken,
of de Magt van daer vandaen te zwarten, en den vijandt

off

Sricicla te beßpringen/

op t gat Cuyl te Cudo ouerdarpt te aent stallen
verstoegons got Tarnatanse fort Sricicla te beßpringen
Cudo met Godes Bulpe te ruineren/ dadr te oni dese
Magt (alle ongecurkt, uitgesondert) bat baut gonden, en,
ade, got gemeenschpt succes niet de buyssoen, Om dan de
Middel, soe Cudo op mat stuyte, met, got Allmachtat beßoorde
te beletten, en got Car te ade stallen, en sullen dien,
adugadie met dapt irulariseren, ten respecte ons de situatie
dan got geboorgte, sulx met bekent sij, dat dadr dan met
fondament sonden romen, oordeelen, Eyndelijck soo te rade de
geleegentheyt ingesien, geoort, sonde met onrecht wesen,
dat den Storm dandn Strandt corst toe corst voort op de
byanten wonnen, adugen roepen beide, Cudo sijn wij dan gedoodt
soo spne E: D: de Magt met dorpal lugo int wonne legge,
Cudo door got adubadtschap, dandn dapt macht breugen conde
dat t nuwe gemuert te sorte met seer rechme respt t ontie
(nadt t Godt) sal romen, geemporteert worden, Redenen,
dat alle de Tarnatanen, ju die tijt dant stadt voor ons sijn
dant irulien, gerum Cudo beschagie ons Cagetten, te gandelen
got rorkes sullen wesen, Cudo alsoo op got ouerdarpt te
geeyst wij voort, gesint t uiert gebben, met redenen,
Nombr doert sal beste te wesen, oork ronsdoorden, in got
badrijs aduallen, dando gemuert te staat so groot voordeel
te, Cusuchte ons e handen, stadt door sulcken, stare niet gesint
macht t stadt maaken, sullen, dat nadt got ons gebruycken
ons Magt eert, nadt got tal t stadt trauspoorten,
Cudo dan dadr gerombineert got Allmachtat bijder sandt
nemen, sullen, Ondertus sijn wert den vyandt tijt gegeven
om alle sadre Magt dan doert bij den anderen te brengen, sare
sorte te doen komen, voort angaende te plaunten, &a en,
stadt alsoo ju tot tuyt dan dessen tijt te gedenken ons, aduoijt
te stellen, Wij segge ten derdenmaale dat got dorgadste
dan got de stoirt (menschelijcken dyse gestroorden) de ons
groot voordeel, Cudo den gedoodte dando victorie geben, sal,
Wadrom wij spne E: D: willen ondarstigen, bij alden, door contrarie
wind of te stille met de stroot niet voort gaaden, dinde
binnen den goden dan Cicl g'adsameert wesende de principaelde
Magt in got reden dadrtijt te ladten oberreden, Cudo
dadr mede nadr den staut dan Sricicla te rodijen,

Om alsoo

den storm van strandt
west too'atuttevangen/

Voordage/

om redenen dat alle de
Tarnatanen int bosch
sullen wesen/

t'sorte met weynich
volck besetten/

en sijn voor sulcken
slagh niet gesonden sullen

Bij stilte de macht in
sijn vaertuijgen voor
tijt te sonden/

OM alsoo voor den vyandt op / en vastelinge te water, / Wy verstaen
alsnoch sijt dessyns dat middel gelegen krijgen uijt comt te geschaden
sij / doch wel verseeckert wesende sijne E: E: diergelijcke occasie
niet verseumen / Maer in loco nodige / sijt nodige bedenckinge als
wij altijt gewoon sullen wesen, jegens / soo sullen wij
van niet verder noodigen / maer sullen ons E: E: tot advijs
ende bericht verrichtinge van Memorie overbrengen /.

Alle sijt vijants vaertuijgh te vernielen /

HET Casteel ende fort Nieuwerck Godt gelove ons
Lijde gebracht wesende / gelieven U: E: te gedenken / om
alle sijt vijants vaertuijgh / in ende op de straet van Caijobo /
tot den goede van Ceijl / waerschijnelijck de zuijt eijlant van sijt
land Wartnobla in ons gewelt te nemen / sijt dient tijdt
gebruijckt / t'overige aen het water te doen staen / en soo
veel doenlijck te vermijden / in ende ons partije in groote
ongelegentheijt te stellen /.

sal ijem in groote ongelegentheijt stellen /.

Maijst bijden aendrang / te brengen / bouwen / en voort gebiedt
niet wesen, sal dat niet sijgens d'onse te maecken
altoos order / gelijck inden Jaere A° 1625 met groot voordeel
gedemonstreert gedaen / alwaer den Capitein Jan Coop met
vijf schijven, Man in den boot overwonnen / ende Massacreerden
ende dient oock gedaen dat onse partije, soo onmarschijt ende
gescheijden van den vijandt soo tot dander niet verstonden
werde / dat bij surprise daer op eenige advantagie aen den
vijandt gegeven worde / Wij vermaen, andermael dat sijt
den vijandes vaertuijgen, soder nodige
ende voor onse oogen, dient schijf voor schijf te overwinnen /

Destructie van 's vijants vaertuijgen considerabel /

Deductie van des compts scopus, ende zijne middelen tot reders.

HET scopus van dese compts gedaen wij gestadigh inden
om de treffelijcke Jan de Laen met de Jaden van Amboina
weder, ende den Nagel met cracht van Contrarien aenden
Noordtcant van Stadt te verfoncken, / ende vermeenen nu
Openlijck dat de aengenomende middelen, eenige Jaren, gedurende
wijnigh daer in gebeurdt / maer van het tot het Jaer
sijn / Is dan dat de jurisdictie van onse principalen, met de sijn
den Stadt gegeven te laden, verscheen, gaen / Overmits alsnoch
een middelen, gedaen sijn / daermede sijt verscheen te verijdelen
gebracht / ende ons veijt jegens alle quaet willige rondt
bewaert worden / Insgelijck doen Raen sijn te vreen Heren /
Dat men, sal aenvangen met alleene de treffelijcke, maer

oock

oock d' Inwoonders van Cram / en andere d'verloste bondt
genoten, met alle tgeene d'selve oorloge aldaer gedaen
hebben verbrandt, gaende voorts
te verbranden, gaende Nagelboomen, ende andere diergelijcke boomen,
hun onder te bollen, of d'onmogelijckheyt daer te maecken, opdat
het voortaen onmogelijck soude zijn tegenwoordich te wesen, den
vyandt, middel ende gebiedt, waerdoor dien staet den
vyandt inkomende, verhinderd soude worden alsdan verder eenige
inroute te doen, als gebeurt is

Wy hebben dan gedaen de resolutie te wesen, om door Macht
van wapenen, Mr. van Land ende de Magelen (waerin voornemen
te beginnen, Oversulcx oock om Middelen, gedacht te worden, om
dat voorgenomen dien aengaende niet mogelijck te voorsien door ons, ende
alsdien dienaengaende niet gedirigeert worden, oversulcx
niet verwonderen ons gedraegen (nadien wy de gelegentheyt dier plaetsen
gesien, ende Ed. door advijs sullen, delibereren, ende dan connen
de saecke met anders beoordeelen, dan als gedaen dat het
buyten, seuker, tusschen bedriegelijcken, ende het midden tusschen
Nagelboomen, waer door verstanden wel d'Inwoonders Garnisoen
ende verscheyden, meenden, het gerequireerde redres aen ons
niet te bekomen sal / ende niet tegenstaende tselve
d'oorsaeck is van dien, den groot werck oock bij eenige swaricheyt,
goedertieren ondersoecht gesonden wort / seggen wij oprechter
ontwaringe, dat het wel practicabel, soo het verloopt, ende in
een saysoen, alles verrichtelijck volbracht sal connen uytgevoert worden,
om verder redenen, wij oock sien hinderen, het groot ende
principael Macht uyt in het Casteel Victoria (gelijck
uyt gedaen wort) maer inde landen, tusschen tgraft op de custe
van Cram bevestigt gesonden, ommen uyt dat fortresse de vyandt
gedurigh op den hals ende bij te wesen, waer toe wy noodich achten
inde voorschreven plaetsen d'een ende t'ander uyt voor
Fuscula, tusschen ende Noordcant van Cram om voor
Cambello bedropen dienen, om met alle de landen
ende uyt voorschreven tonge van Cram of de het
land van Warnoula te dominieren, maer oock om
gedurigh gade te slaen, sulcx tijden soo verre, dat wy
der Meesters in Gods naem, voor mijn dienaers souden
van Sagonia, daervan voorgaende soo verhandelt sijn uyt
de Boght van Cayobo &c. of de tusschen Eylanden, Manilla
ende

het buyten sluyten der vreemdelingen, ende binnen der nagelbomen /

in een saysoen aen te swaricheyt alles verricht connen /

Twee vendevousen op Cram nodich /

om gestadich te lant en water te dominieren /

ende verlangh rondt hoogh bracht worden, hoedanich oock
alsoo nadr alle opinie, volgen, sal, bij aldien dadr nevens
bevoorden wort, om dat dadrmede gedinge met Esquadre
van cleyn vadrtuych / van cleyn, dadrtuich, Orangbays, Malgoulve, en dalden door
onse soldaten, te bevromme, ende dan d'een, of d'ander
tenedeels te doen, bevaren, Houdende gat in sulcken
gevalle ad, geen dadrtuich manegidden, sal, besonder soo
spijne Edd (als voors) gelieven, te ordonneren, de straffe,
bygoorlijck gestatueert, gat diesr lijf vadrtuich begonden
ende gat omsidige aen t'lijven, geslagen en verbrandt
werd / dadrmede mer den vijant soer groter, als bedurfe
doen, can /.

Esquadre van cleyn vadrtuych /.

principale macht wort op Cerams Boden vergeert /

Wij segge dan voorts, dat de principale Macht vande
Comp^e op den boden van Ceram bevorsen gequadreert
te worden, ende gat sal dese victoria met dandr
der hulpe, dewelcke doch geen andere suspecten, als
om de quade willigheyt vandan hunlieden en synder adherenten
te vreesen sijn, gedden, Overluyt met alle dese ernst te
bestaen bevoren, te beijden, ende mede dadr inl ouseyckerr
boeghen, dat gen, nament d'Iden, hunlieden dadrmede in
sijn, eygen land soo vele meer versaet worden sal /.
dat met ons nadr onsen Expedite sal connen mogen,
voornamentlijck vanden dadr vadrtuich ten sal
t'onbruycke gemaeckt sijn, Ende sonder oock niet
bedenckt te laten, dat den Soubermeijr aldaer persone
sijne residentie, te wadre dan aende Cuijl, of d'ande
aende Noort sijde van Ceram begrepen, Want ons
verreaden, wel dat gat Casteel victoria in dese
opportunitent seer ongelegen, oock door expedient in
vooren, gat selve ons vele tijts ten onsen goede dessynen
bevaren, en ingen, gedaen, ende ter dier oorsaken d'Ex-
peditie, vele vruchteloos uijt gevallen sijn, want niet
alle aende noorde vande Cuijl edgt, maer oock dermate
de edgenent en Noort wer te vinden, dat gode stroome,
sudien tijt des Jaers soer subject, als vanden, gemerckt
sijn, dat onse Macht niet en connen, bringen ter plaetse
daer

Met esquadre van cleyn vadrtuych /.

Casteel victoria &^a maer differentijs beset te houden /

Gouverneurs residentie selfs op Ceram /

victoria ongelegen /

Succicla en noch een ander bij vrobringe voor eenigen tijt beset te zouden/

provisionele wercken buyten costen vande Comp.e te maecken/

ende d'inwoonderen van Cram te doen verlopen wanneer zare nagel, tomen & gerijn.e Cwtreden/

zullende vreemdelingen ock selfs aenstaen/

waer die gedesigneert werd / ende alsoo onderricht de
factrijen, met den Indianiers / Ordersiert wij alsnoch van
gedencken, beijde, dat bij verouderinge van tijt Cas Sodt
Succicla zal selve voor soderden, tijt besoorden beset te
zouden / van geweert, mede tot sort op den berge van, Cambello
of de alsnerne andere bequame plaetse, daer ouerdient
gelegen, als V.E.E: nader succes van saecken sullen, binden te
besoorgen / sonder dat wij nogtans hier mede seggen willen / met,
op den Bodem van Ceram pannimdue te werken in Calck &
steen, tot meerder beleg vingo vandenkomt.e besoorde
te begrijpen / en tegenoode met andere dadrmede als
provisionele werken van palisade / ende opgeleyde, steen,
doorwerke door ons gingeset werden, begonnen eijnde binden
tot den vandenkomt.e rondt voet rontes worden / en stad
om daer inne op beyde de zoden van Land / rondtom
te zoden / waermede nader ons oordele met alldien de
adsumen vande vreedmelingen, omde st vanden der voornemster
Nagel plaetse / beroumert / naer oock voegen moet dat
d'inwoonders vermits d'ongelegenheijt zijn de strumiteijden
van zonder ende ongemack verwaerlijden / rontsegom te eijnen
naer andere plaetse verkoopen sullen / en derck oock d'eerder
voegen moet / daermede daer nevens zaer Nagelboomen
voorders sal rontom vanden vreemdelingen, soo angesien / of de als
Land en, angelegen, sullen / dewelcke Namentlijck de Nagel
nevens de rondtom zijn gaen Cedder, en andere middelen
gebruijt te werden, met profijt als dezelve, zaer
ontrent, respondeert / sullen under gemeete vreemdelingen,
van seer de zaere strande, abandonneren / ende van zaere
Negotie af strande / want dit eijnden distrijct meer gesonden
werden / dit van Macassar niet min af sortie van dit van,
Ceram / maer min ontrent begeert de Nagelen / daer min
zaere profijt en radten / dese plaetse, besorgt / ende zaer
soo jegenwoerdt gebeden / onse opinie is midde min de meer
vorgaende besettinge, ende beijde sijden des lants van Ceram
goede gelegent zijn te present eren sal / om de dest meerder
Nagelboomen (niet alldien) te desen Contrade, te zijt

maer

Destruictie te vervolgen /

maer oock dan tijt tot tijt / naer ons Mayst sal blycken, wesen, te doen, ende te vervolgen, / Item te protesteren, dat naer dat wij dandeel t gerinuit sijn, geen Marassaders van Ceram laout / ende andere plaetsen wederrechtelijcke de selve plaetsen, aenloopen, / en tarbijen Magelen verbroken, / alsoock, d'onse van got tot dese victoria t selve dier tijt hadden, / ende om got selve te protesteren dat ick op eenige uijt spattingen geen schuld, / Soo sal gerne uijt dese plaetsen ongelijck begunnen de visite met sijn a Corrorre, / de Stranden van Cambello tot Assegody Boano / Kelang / Mampe / Amblau / ende tot Bouro

uijt de twee beste plaetsen, begunnen elijck de stranden met ses a acht corcorren te visiteren

jurisdictijs d'een voor d'ander nae / connen geraken werden, / om des Cat heeres onderdanen, met geen te laten liggen tonijsen, op oorlof, tijt te bekomen, / En sijn wij vertrouwende dat jngevalle de saecken aldaer t van Ceram wel ende naer wensch succederen, / geen of te seer weijnich werck aen te hebben / om de gerebelleerde dorpen van Hitoe de Cris t eijlant, onderdanen aen got tot eere ende nae te brengen, / Item om de gunst willigheijt van andere onderdanen te winnen, / tot, op t land van Amboina en Vlaesser te winden ende niet verder te laten, jnvorderen, want got is vooren dat alle got gesicht op de uijtroeping van gerebelleerde dorpen, hebben, / om gaeren dese eijlanden, daer naer te visiteren t eijlant ende oberste (als voren) dat got redres gaende te bringen aen de Cust t van Ceram jndien voegen, van eijlanden moet te eerste gebraeght werden, / sonder ons langer met sijnen bedot hen en contrarien te laten, amuseren, / dienvolgende mijn advijs geen gehoor behoorde te geven, / t sij dan goet sijnen, ende favorabel t selve aenbidden, worden, / want d'ervaerentheijt geeft got te gelooven dat staet op gaeren t vertrecken te maecken sij / Ende opinieren mij dat got uijt redijen van dat voorn aen de Cust t van Ceram, en got door t middel van gaeren pleantagien ons de voorsz observantie van de comptoiren van Hitoe, en adjacenten, als daer sijn die van Hia Mau, Laton, Oulay, Matuha, &a

ons met schoone beloften, niet te laten amuseren / tot min gehoor te geven

Ende

Ende oock de Fiscael te gedoorsaemynt van dese
Cas tsaels ondersaecke, mytsdiens, sal / want alle de sulcke
delicten den staet van Amboina betreft / sy / sullen, met
myn moeten, bekennen, dat alle de oulie te, in die landen
toegestaen / geen anderen oorspronck als myt de frequentatie
der tresumdelingen, gehad / en can oock nader ons oordeel, met
gheen myssenden, van dien / tselve te verstaen, tsedert
Jaere en tsedert, oock geen naerder expedient advenysen / als
dat men, ons oordeelt, met gheen want landt / en nede konden
landen, beyaent gaende / om tandaer (gelyck wy gesegt hebben)
Jaere Cus te, gedwongen met reden, tsedert
Jaere Magelhol te, tsedert Jaere te vermeeden / Jaere
geen gebruyck tanden te doen te bestrijden / ende te gaen
Jaere persoonen, alle dommelycke of contrarie te pleegen /
tsedert te voortsaetelycken, en de begraeuwe rondeboom
plaetsen, moeten, gesonden, worden / dewelcke wy op de
aengenoomen, plaetsen, ons rendt Luicka ende Lambello
of te Ligidy de bol en gelegene gronden, tsedert
sijne Ed: by expresiche wel ondersteunen, sal /

Wy seggen ende oprechtelyck, alsnoch dat met die van Ceram
den oorlock op geen dispositie te achten doen, de verlopen jaeren
op Hitloo oock ongelycke facilder sullen, connen geaccomodeert
worden / ende ons sijne Ed: oock met ons advys op die gelegentheyt
te dienen / Soo begrijpen wy de jaeren sullen dat men tegenwoordig
voort van Jaere gepredestineerde ontrouwe, insonderheyt tegen
Jaere Fugio ende den Heer Lieutenant met gedreycht / ende andere
Jaere den Hingo op Cabaja en Wahany moet maecken /
ende mit Jaere voorderen / om tselve aff te comen / ende inde
balcyen te coomen tsedert / want alsoo geen schepen tanden
Comp.e met anderen is / als om alle de Magelen van Amboina in
Jaere gaeten te bringen / ende wy den Raet geen sullen met
geen myssenden, den tresumdelingen met bereyden, tselve /
Soo sent ons doch dese tegenwoordige advertentien, of de selve
met gebeurlycke of te admitteren straffen, Jaere dominicken, gedaen /
ende gelesen, tender myt Jaere dingen mogelyck, als of
ons admissie sullen doen, sullen / want d'inwoonderen
myt den Naturelen, den vrijheyt te vreesen, te meer mogen,
Jaere gepredestineerde ontrouwe oock myt en sonden, want tonnen

sijn

Repetitie van onse
maest inde tenderen
vanden Vyant te gemoeten
t naerste expedient /

Hittoos saecken sullen
wel worden geac-
comodeert /

Men moet geen werck
van Jaere rebellie
maecken /

Syn perfiditeit ende
Wantrouwicheyt /

syn, ende sal den tyt ende ons simulatie ordeelen tgeen
des noodig bevonden. Om zaken uyt de voorgaende redenen te verkiesen,
te vryen, veel beter alsnu te prosequeren, want gelyck voorseyt
dat beyde in margine staet, en op zaken zoude wesen willen suyveren
dat met regaerd van Billou in desen opportuniteyt met voordacht
niet anders te verrichten wesen sal, als om alle misverstanden
te ontgaen bevinden, dat soo wij meenen, zijn voor dat den tyd
ende redenen voorderlijck conditie, als ubieden, stellen, doch mogen
ons wel verseekeren zijn dat wij niet langer als binden, stellen,
als zijn medeen occasie als ubieden mogten, sullen dat gelyck
seyden, tande pretendenten, als dat t' van Coram zijn in
devoir zouden, en tot effectueringe luyden (soomen segt) maken
sal, Eyndelyck soo dienen syn Ed: inden zande eenige met die van
Billou te gedoogen, om zaken onderlinge correspondentie
met den Carnatanen, aenzangk als voorseyden, ende niet
te ontwillighen dat met zijn toegaen, zu Tegendeele dat naer
t' advies tande oude en bekende Comptoiren, soo eygendt
sullen wesen, met den Souverein van Car tot, met
den voorsz getal vertoonen, daer toe te staen, sullen later
gebruycken, en tot de onderlinge reis te van Amboina, daer
by de Marst vanden Souverein vooren, Item dat geen
voornaem te offitie, onder de regieringe van Billou
anders als met voorgaende kennis te en advijs tanden
Souverein vergeten, off ander yemant opgedragen worden,
Van gelycken dat den president van Billou (als voorseyden)
sullen als sy hier, om oorsaken van ons doen met anders
of te anderssins met zaken vadem ons doen naer zijn
Car Lee te water of te Lande te brengen, ende
alzoomede dit reglement syn, die de comp: met voorsien
sy hier, of zaken dyen doen instrueren, van, soo yet
dyen in effect van zaken dient te dienen voor resolutie
om dat mede te bevinden, zijn voorz ende met dat
voor fructen, ende den te regieringe als Nederlantsche
stadt verbonden, vaders, doen zijn gedoen tanden
Hals gemerken, en in plaets so dat sy van ons oninge dient te
dienen met andere, sonder d' onse ader zaken regieringe
gesonden syn.

doch mogen ons wel verseekeren zijn dat
met langer als binden
sullen.

t'zijt zijn tenderreem-
delingen salsmede in
devoir zouden.

Doch dient des selfs
correspondentie met den
Carnataen affgesneden,
ende zijn oude plicht
gecontinueert.

Wij en

Hittos pretentie van souverainiteyt over Ceriten en Asscholo/.

WY en hebben niet eer die van Hitto souden willen
meer andere doleantie, gelyck onder onse vorige
dit punct waren gedaen, gebeden, oock niet ondersoecken de
souverainiteyt ende de gelegentheyt van Ceram, ende Asscholo
met gantz Cyrum ende Manlaguer, dog alsoo die van
die van Larycque, Wamasse, en Tape, onaengesien, die onder
hyt bandt ende vorderinge des Cap Roers ende groot gedoodet
Mahumet Etis hen, waren, ende Portugesen, onder de
Jurisdictie van het Cap Roer gestelt en Asscha
syna syn, als gantz niet en te doorgaende dat gheschaden
ende en sonden oock te dien eynde te van Amboina niet rondt
begrepen, gaf oorsaeck gelaet dewaelgaende te judiciuml /
En contra rondt af te slaen / dat wel sulcke onse
stadt bandt selve redynde dient hen, of de bonificeren, andere
als de Magelbrueghe, gelyck op Hitto te werck / dog indien
om consideratien / men de saecke wat breder consideren ende dat wy noode,
salden, moght en gedwongen werden, / de wapenen, tegens den
aenganck van Hitto op te nemen, en tot destructie van Cabo
Magelbooms te verorderen, soo en timmeren desen Stroock
Lauk, ad vraeghende van het dorp Lillebay binnen de Bay van
't Cap Roer, ende beleendende tot den voorn bandt drie
broeders / t apabre om soo voor Magelen te fourneren, als
ons voor Europa ende Indien jaerlyx noch wesen mochte,
dewelcke oock beguamelyck van d'onse gepossideert / tegens
Attentaten van vianden, met onse bequame Magt beschermt
ende in ruste, ongelegentheyt met minder sequele onder
ons vorst tegens alle die het selve souden, t'eenigh te
usurperen, can geprotegeert werden, Gelyck synde Ed
in loco wesende, het selve oock met beter fundament sal
connen oordeelen, de provintie van groote quantiteyt Magelen,
ende om goede te coopen naer Batavia te doen, syn oorsaecke
veele goede dagen, inden t uit onser Comptoire aenden
gebeeden syn, Suiten dan hiermede bandt gelegentheyt van
Hitto af leat ende gemerckt synde Ed alsdan
andere plaetsen, naer t ons stipulatie bandt selve
het voorn ruste, moghen, maecken, Willen ons op het
nadruck voorgevallen ende ruptuere van onse Crisi konden

jugeren

Christen Amboinezen van 't Jock der portú gysen verlost /

Sugesteerde, transport deed, ende synde Oost van gader
verpeerste gezoorsaemgent met vort doende,/
Wy bepeckten, dan alsvoorde, soo zusonderzeyt de Cyrel sonde,
die door de portúgysen, tot subjortie gebracht, alsvoorde,
uyt crachte vande vonghnet te mit alsdien andere
nedorlantsen, dat gedaen bleef, maer naer zot gemeene
begeert der Amboinesen zusabitanten, de sulcke voor eyt slegens
bevreest, of de oock wel aen brende soecken, voor goet
bevroght, die alsoo tot seaderny gebracht worden, tot wederw
dien staergent oock de voorgemelde onderdanen vande
portúgysen, dat bevallen, ende dese onder oock sonden
mogten gesuccumbéert gebben, swaere saecken gemeen
den Admirael Steven vander Hagen mit alle sin macht
tegnaen gerivieert dat, gin van beede zijn compatriooten sonde
„ tuysten, der portúgysen, dewelcke gedurende der selver
regieringe subject waren, ontsaegen, ende tot wederen
brengen zeer boet gedden/

vergeet en die weldaet ende berstten onder den saet pretext tegens ons/.

Welcke redenen mit bringende, en aen d'een syde gen boet
wesende onder protect van swaere torsten, ende andere
gesinderde ongebeerlicke practicken soo schandel saken
rechtigen, Heere verclaerde/ dat gebruyt te gebeuren, zegens
den selven, gesormaliseert en soo verclaert gepeert zoude
sonder judicatuur te wesen, van wat slaverny door d'onse sal
en tot een tijdoen zeer heet syn, Wy seggen een ouyd eyns
slaverny te wesen tusschen de portúgesen, saer met als onderdanen
maer als saer vrije gerogte gebruyt gebben, maer dese
saer met alle sin macht van saer te dooden Middelen, ontre
„ komen saer saer voysters om een Wyse te gebruycken, saer
jong en Manschap tot saer exercitie en dienste &a maer
boorder dat opde simpele ritate vanden Landtsaet (den wesen
soo anders niet en bate, mé noch met loon, vé) en daer van
getuygen voren ran/ onder zot woort van Cardja Rade
gesent s'Comm. dese tot alle voorsz, om met
Corsoren, mitsdaers, alsde fortificatie, te arboyden, &a/
of te andere dienst te, sonder ondersoeyt, of sine
dyden, tot te, mer te, later gebruycken, daer, en soo
soo lange als zot d'selve goet vonden, sonder sine eenigerdoen
daer tegens te mogen opposeren, ende werden in sulcken
geballe

Gevallen / Mans / vrouwen / noch kinderen niet afgesproot / ja soo
dat de Comingen en Hooffden tande doorpen in persoone daer
aen verbonden waren / om eenige burgers die voor ongeo
soldaten uyt gat bosse naer te dragen / en door eenige water
beecken / sonder gronden waren / gaen / dat dat altegader
ende dan den soldaet of den anderen opden noot door gat
water te dragen / sonder daer door eenige loon te mogen
pretenderen / dit en dienget / en is niet alleen inden Lijfer
Portugijse / maer oock — te noch tonderden onder de
Moorsche so regieringe in andere openbare gewoonte,
dat tendeelen sijdoose noch is geobserveert doch naderhant afgeschaft / werck om bysondere consideratien / daer naer dat gevaer
en aen soldaten / offte andere verbooden is / Eyster gebeurt nu
onder onse regieringe / naer voegen ende gebruyck van onse
Nederlanden noch doch observeren / dat vanmeer sulcx te
dien / te vant land gedisputeert wert alle dat huijs
naer Moorsche so oft Mat uyeden, afgevaegen / en onder
voorigen Lijfer van (Canja Radja) alle die daer en gevallen
voorby dat — sijn / of den anden noot afgenomen / uyeden
pronet inde pramen tallen / en dien gegonden naer te
doen / gaer eenigsins onderscheyt van Lijf Hoogt te onderscheyden /
daer gegeven soo noch yemant en onse gemeene gestreet goet
Uu geben wij alle dese landige te bedeuten wat
Comparatie daer voorige dient / Backsijden inden Lijfer
Portugees / met de daer op gevoerde / en voornamentlijck onder
dese jongst — regieringe (inden voorts / gun yder den
goet / voorts te compareren) gebeurt / en of het gaer bedarft
voorgeben van swaere logsten / of te imputeren te vergeringe
oock merite / soo wijders oft nemen / en dospereren resolut in
Maer wijde moet willigen / begrijpen / en comen / dese door
sulcx niet inden / Maer wel ten rechte / dat eer Portugees
roberije / gedroben / door de Moors / daer gebeurt / Laster en
debauche / ende van quaet tot anger voortgaende / Eyndelijck
uyt gebeurt den / roncipalijck toorgenomen / gebeurt / ende den
boot van land te eijschen / Waerom oock gaen misdaet
niet verschonen / maer dese door gemeene conjuratie /
Crimen Lesæ Majestatis begaen gebeurden / en dat eer Portugees
sijnde / Nederlant ser staet gedisputeert / dienvolgende
gedompteert verdijt / sijn gestraft / en om got
soo

D'H? Lucas begrijp

dat crimen Lesæ — dat crimen Lesæ Majestatis begaen gebeurden /

Nederlandsche gestraft /

selue mit de accommodatien so middeler tijt alsmen
Vando 3: gebroers een expres natr Banda te senden / Nota. gut werk ter hant, soude niet ongeraden wesen, dat sijne Ed: op de aenkomst tsomtijts de Eylanden, drie gebroers
alsoock, een, oprecht, ter nauwer gelegentheyt Banda toe quamen,
den Gouverneur van sijne Ed^te aenkomst te verwilligen,
om den gouvern^r met de Macht tontbieden / dat sommige daer bouwers t'ordonneren, dat met alle soo Nederlant se als Amboinse Macht ter, voor, Neira, rondsom sijn liggen,
Des casteels onderdanen en affgevallen te dempen / sijnde, ende daer toe alle de Casteel onderdanen sal doen inkomen, ja oock selfs de affgevallen van Oma ende Nosselaut, om daer door te sonderen, of sij
ende daer uyt d'onwillige met meerder fondament te straffen / gelegentheyt te bespeuren souden, of sij in gevalle rebellie pleegen, om naer gelegent sijt met meerder kracht ende fondament aen te tasten, hoewel oock sal bedrogen syn, alwaert sulx door redenen
alwaert dat sijt werck alsdese sijt van Ceram gesurgeert mocht werden, het selve werk alwaer van Ceram gesurgeert, en de Macht als sijt Casteel souden moeten gebruijckt werden, om daermede te betoonen, dat oock resistere, en gevalle ongehoorsaem
principael die tot sijt jongst Cartnecku beyden, sal mogen met ongewapende hant, alleen met stocken, pilden, en bedreyginge ende sulx, hoewel gevalle tot den jongsten, of te tot dat gevalle sijt Casteel Nera, oock tot Banda tot alsdien toe, of te tot dat
Exempel alsdien van Ottomoury gestatueert, alwaert (nae dat de selve door macht van wapenen, gedwongen waren) alle voor slaven verkocht / ende onder de andere
oock te gebruycken. dorpen verdeelt werden, Waer de rumpel nij niet bequaem bleven, ende noch verder judicieus sijne Ed: gevoel gaen met door middel van wapenen, eenige dorpen tot gehoorsaemheyt te brengen, dat alle Mans / vrouwen, ende kinderen, en
als slaven naer Batav te voeren / de rumpel van d'andere als slaven geleyde te naer Batavia gesonden werden, Waer door het voordeel soude vermeerderen ende vermoedelijck verder progressen,
Doch met cleyn getal Ed: met veel, getal, en gevalle gelieven te remarqueren dat daer door de Macht van Amboina sulx niet en worde
om Amboinos macht niet te gar te verswacken / verswackt van de inlanders ommarsche geperformeert moest worden, Noch aus met sulcken, als tot dat gevalle nij andermael gemonsteert hebben, eenige principale
Aut gouw

Aut gelijck alsulcken lijden natr gelegentheijt tsaudor saecken
gelijck staet te worden, waer in derselver, Ed: Mog: voegen
sijne ordinaire prudentie wel sal gelieven /. 1a,

Ten tweeden apparent dat de Getrouwe Hoofden, tsaude
Oorden, als sijne Ed: Mog: fidele, solliciteren, bekeringe tsaude
quaede torste, / compensatie tsaudes tot den Corvee,
exemptie tsaude quartieren, tsaudes Landa & Radja, ende
oock wel eenige subsidie, tot verhael tsaude Cocos
hoven en provisie op de Cooste, tsamen met regard
tsaude natuerel ouder noodsaeckelycke Natuerelijcke
lusten, sonder, want niemant, sal / doen tsaude dat den Natie
Jacken Heere verscoonlijcke tenemen te misdoen / beuten,
eenige soldije sijn lijden, backerije / Wapenen, en provisie
beroel tijdende / specie met voor tyrannije tapecken, sal /
doch mogen met regaerd tsaude Amboinesen, alsoo met gepracti-
seert werden, tenjuijste met alsulcke benefitien, niet tot
tseden, of de verdrijven dienst te stellen opgemerckt /
Mach in tegendeel ondersaten gelijcke lasten / ende gun
boven, onse Nederlantse soldaten, dienaren, sonder, tsamen
om de quade consequentien, niet en mogen geseden, mach
eenige tsamenbonden dienst / verstaen sijne Ed: dienstelijck
verschoont, voorcomende / omjuijste gelegentheijt aen de distan-
tien / sader sijn voorige tenijde der Portugesen ende
tegenwoordige practijcken voorsouden, met de pret te
verrasingen tsaudes niet te willen, soorten / uijt crachte
van t'vergaede / mach dat stellen onderworpen wesen, en beijden,
als ulterius Capitulatien, en subjecties, als voorijden, met
d'Hr Admirael vergagen jaergaden, gelijck / sonder
tsamen sader favorabele conditien, genoech ingewilligt sijn
Doch soo sijne Ed: geraden vont om de getrouwe Hoofden,
met ongetrouwe van gelijcken te wijsen, sal tselve geschieden
door eenige particuliere recognitie als met tsaudes van gelijcken
verbonden dienst / te, tonder, gesijden, dat wij goeder
saecken ontrent got Car hebben, als ulterius laet sijn met
lijden, ende met sijne Ed: present in voeten te vorgen stellen
gebracht worden, tsamen wij van gelijcken wenschen, met sijne
begonden wedercomst te Batta, mogen, Tot dien eijnde
ons nodig gedacht op de gelegentheijt tsaudes Car hebben
Cris ten onderdanen, gelijck op gelijck tsamen te brengen, stellen

van

Getrouwe gelijcken verlichting

nitt te willen gelijcken

oude Capitulatien te volgen /

ster de getrouwe el eenige recognitie doen /

om redenen /

t'Eylandt oma toont van de grootste swaricheyt na

dan voorder gaen, tot het Eylant Oma, ja wel seer verbaest
voor de groote swaricheyt te gemoet sien, want de
schepen souden het voor suer, dat wanneer voorgaende
het raedsaem bruntschap ja traentschap veranderd, de soo
onderscheydelijcke dan wel een ordinaris traentschap geeft in

Soo wie de oorsaecke sy dat de onderdanen van Oma, dese verre
voorgaende voor ons bel te boeck gerapporteert sijn, nu ja
groter verbittering ende wederwil (vermits de
gepleegde feyten verzeylen) jegens d'onse sullen
waeren, soo groote saecken gemoet te bijleggen de se-
kere ende gaede remedy voorgenomen, of te nadergaen bij
simulatie bij gelegt werden, Ende met jegen saecken
voorgemelte Eylandt Oma verwerft magen, soo het
de Comp. reeden [illegible] toebrenght, soo verstaen
dese onsen staet als dese seer te bruntschap en subjecte
voor geleden is, waerom oock te meer voor het seer gaede
bejegenen, forgeefsdragen te worden, gaen Mayt bevaden
in bijt te dorpen, te weten Oma de hooft plaets
Arroiequi, Sanuts, Abore, Criuru, Leuk
outrout 6: a 700 vervaerde Mannen, altesamen, Eyser tonc
ende geleyde mij boven, vergadert zeeden van het voorsche voe
de adelijcke van ses dorpen sijn seer dissirige, ende seer
mij van gedroeden, meerder voordeel bij redyen van Accomodat
als mast van papoen, sal vereyschen, waer inde
gantsche landen Oldt Sitas ja Vlassers seer vermogen
des nader onse opinie het bemarchtigen van Lucidia het grootste
ontsach ende Reputatie toebrengen sal, Op het gemelte
Eylandt Oma, leggen noch de dorpen Batuza, Caploco, Cap
allesamen, Moren, en Bittere vijanden van Noorcant een
stadt, dewelcke over de gedyden tot vlamen, oock seer dapper
met kracht, te weer om niet te seer noch te goeder te
embrac laten, tot beter gelegentheyt sal moeten, aengesien
worden, ende sal (alsdoen) het advantage hebben, en incorporeren
van Lucidia gaer ongetwijffelt mede verdraegelijcker redenen

Vlassers. Op het Eylandt Vlassers, het vermoeden, sijn Ed: alles in
obedientie vinden sullen, Ende mits met de jongst te adieu
nock alle de commoditeyten onder het advys van het seer sijn
den Gouverneur alle vrienden, gedienstigheden, assistentien

aengeboden

Op Oma Leggen noch drie dorpen dat Mooren ende bittere vijanden sijn, die ook wel dickwils gestraft, te gelegener tijt.

Sijn 5 dorpen 6: a 700 man sterck alle Christenen onder cloock v Eck.

Sal meer by accomodatie als de wapenen geordert worden.

dese selfs rapture waere beter voorgecomen.

ons is aen dese selfs bruntschap veel gelegen

aengeboden gebben, ende waeren de dorpen van Domomoza,
Oulats, Sordsory, Tusaza, Japara, Tiau Boy, Bania,
alle Christenen, ende onder haer verscheyden gezuchten, alsoo mede Christen,
Soresory, daer onder oock leyt de zee Moorse
Loopen, ende is een seer goet boeren, als 't voorts Egiptisch Vlaenderen
gelijckt, den Moorschen stadt van Granada, ende daer
in gelijck eertijts de Moorsche stadt van Troyen, door
bezaten Iha Mau dat Moorts en boosgesint zijn
van alle boosheyden, als mede Mahumetisten, ende seer
oneedel, om met geweld de selve te onderbrengen, gelijck
de Portugijsen hier oock onder haer gebben, Overste
oock officieren, als in Indien gewoonlijck met advantagie
gebeurdt, maer tot een beter opportuniteyt dient uyt
Uytens bestormingh tot beter opportuniteyt dient uytgestelt,
gesteld, hebben te weerden, onderlinghen verdrach gemaeckt
van Vlaenderen geaccordeert onder wegen, daer gelijckmen
De getrouwe meriteren een gratuyteyt,
met eenige Gratuyteyt gerecompenseert, want gelijckmen
hoort den spreeckwoordt gaet, men lacht met den eenen
Moet den anderen uyt het bolle buyt, soo sullen oock nemens
de onderdanen van Cart Heer die van Vlaenderen, begaende
Nosselaer van onse gehoorsaemheyt en Christen geloove,
tot hun Heeren, om dat middel die van Nosselaer te straffen
voor, ende derselver aen gaende gerecommandeert ge-
" worden, gelijck salig gedachtenisse Heer Ian Gaet onder
tot den gemeenlaga en 't moorsom vervallen,
haer gelijck voorgaet van Vrientschap in affroentie gehanget, genomen
gebbende Wederrechtelijcken en Rebellie, uyt een
seer lisant corsaer voornamentlijck in dien aent eylandt
dient ten exempel van andere gecorrigeert,
Nosselaer, ten exempel van andere gecorrigeert,
ende in die van Nosselaer segge wij ten overvloede dit
daer toe goede occasie presenteren sal,
noch de bet te occasie present oordt, sal, om met macht
van wapenen daer op te commen, alle autoriteyt, ende met reputatie
van voorgenomen, desseyns, te sullen commen, voor uyt over
Predenen,
redenen, dit eylandt in sijn circumferentie niet groot
maer 2½ myl groot is,
als 't wort, a twee uren, gaet men alle Mijlen een inwoner, niet niet
hebbende niet meer als
min als ongeboden 6: a 700 Man,
6: a 700 Man gewapent & brutael,
Brutael sijn, Wesgaben, naer ons oordeel oock fatsoen als
eenige andere plaets soo van doen sal, soo Turcken als
Christenen

Incorporeren, wesen, moet / en opinie van wij dat soot God gebiedt
got Capcouat op Lucilla wel te laten succederen, dat oock met
minder moeyten, daer Mr van te worden, wesen sal, pregnante
Motyven, bewegen ons te dien einde, dat in desen voorsichtig
tijden, een exempel behoeft got tabuleert / waer in alsvoren
Exempel nodich aen Vosselaer gestatueert / gedaen aen die van Vossenaer, sij wel de groot te abantagie
laet adsien, waerom wij oock te aenmoedigen sij, om got soo
sijne E: voorts te dragen, ende by aldien de gelegentheyt suer
deringhe eyden van / als een yder nodig sal oock behoift
by oer Land genomen, ende sonder in sulcken gevalle van adsijs
by Victorie / wesen, Soo den Almogenden, ons de victorie gelieffde te senden
Die wij onder gaer opgenade ende ongenade in ons Landen
De principaelste autheurs werden, dat de voirde principaele Autheurs tanden rebellen
aenden lyve te straffen / alsoen lyfs straff / d'overige van Mans, bruycken ende
en de rest naer Batavia te voeren / kinderen, want Land gerechte verbeurt / ende met soo
Cyeaudt gantsch desolaet verlaten worde, sullen ende alle
t'goede buyten, behalve t'ongene van importantie Capcouan
gescheiden can / tis buyten alle disputen, dat met diergelijcke
dat ons sack sal vervoersaecken / Rebenden, ongeerne merder ons sal / als met ons voorsichtige
Raden, uytgewesen sal worden / en willen sijne E: mede
judaer tijden / bij aldien op die van Noort Beeaen goeden ontbeet
voert / oock order te geven, voor alle dingen, gaer naerstigh
voor al gaer naerstigh ombrayck te matcken / t'onbruyck gemaeckt worde / waer door gaer got bevoolen
benomen, en in groote ongelegentheyt sullen gewerpen worden
Dus voirts tande prefinito constituire ju ambona & adiacentes
Cyeanden get varbeert gebeurde / sonder voortgaen te particulaire
Regenten opdese custe van Coram / alwaerde / Comp: Jurisdictie competeert / bygenden ende Camarin, tot overvloet jurisdictie / alsoo mede gelegen
alwaer voortijden got fort Batavia door den Gouverneur
Bauman van Speult begrepen sij / binnen, voeren die Landt
den Medecaetsen staet oock Jurisdictie competeert / Item
Alpoores verpligte assistentie / tande Alpoores en zaere speciale assistentie, dog alsoo
t'sedert got voreert van ons Gouvernement, voer vandoen
den aengaende, insonderheyt voorgevallen, dog compt en limit en,
beyde tot Coram laest gedecideert / en met voorgemelte
Alpoores meenige rondtsen jugegaen sijn / sonder eygentlijck
orde, met saeck begaen / Wesenden, wij got sacke tot sijn E:
dorsonde onderwindige defereren / ende alsdoenlijck voor
besenyt en, nog ger tot ons gebeden hebben / hebben wij
Bij vermeesteringe van Lucilla sal sulx alles wel schicken / aldien, als medemaels gebeurt / ons dessein op Lucilla, victorieu-

succes

Sulcks sortteert dat de obedientie tandis, raut middo wel
voegen, dan gelyrken de voors Alphonsus tot dooir ondienst
tande dit fruchte der boomen, wee sulck eaten, gebruyken,
Dochter contrarie stact den Wreedel te groeyen /. Jnt eyndoel (dat Godt verhoede) dat attentaat misseraende
niet anders als interder verdeel en wedderstammigheyt tan
dien, raut / en jngabit auter, te verwarren, wesen sal / want
wij sien de saecken voor sulcx in dat alle dat gesiet op den
simulacar progres / of de dorematie gewerckt, en nader
uijt komt te dan saecken oock gader doch tegulden, sulden /
Conclusie / Maer midde dan at readende / sulden synde Ed: anderwaert
den segen dan Godt toewenschen, ten eynde alle synde
Ed:s dessoyne, tot admaeck der Graf brugge / ende
veel raut tande Gendralitept wil eaten roemderen
daer uijt onfeyebaer / synde Ed:s partirulieren Edre
an rossers medt / Mits wederkij dan oock roberuntoel. Hoorts
bij soo voorde dit ons segrit heel advijs orgens in g'deedelt
ende dat rorste jntrudit / mit de meeste get rossen, weesen
t selve te accepteren, door soo veel onse bot te remisse
ten dienst te tande comp:e dier guarnisoen, dat romen
begrijpen / ende willen ons oock gaeren, dat gesonden oordeel
dan godt permuteerde dier landen, submitteren / sulen dan
anderwaet uijt grout uijns herten bidden / alles ten goeden
tot rostabeit strecken tandis, jmportantes, staet beschirt
ende succederen mate / Amen /

Jnden Fleet ende gedaen desert gut tar Reede Batavia
desen Novembor A:o 1636. onderstout door sijn
Ed: bevelen dienaer / Ende was getoorkent
Pieter Lucasz

Verstoock op de Differente geleghentheyt van
Hegenwoordigen Amboinschen saint soo wij
die bevinden beleyndens nyttigher voorder tot
redres en corrective noodich te wesen.

Eerstelyck aengaende op het eerste point wesende beyde voor
slagen sijn gevallen, ende by discoursen Aengewesen
in waer voegen mijne Heeren staten den saint van Amb.a
ten meesten dienst te der Comp.e soo wede dese aengaende
Hitto en Cram gedirigeert behoort te worden, soo sal in
nochtans in dit werck de eygene redene tot wederstant en
profijt der Heeren Generaele Comp.e is wedersijdes
nauwer ontleden, omme alsoo bevreesde voir te
komen. Soo is t

Dat door langdurige swaricheyt Eerstelyck Bevo
corrective bestaet in dry Points — vinden de nodige correctie tot wederstant der Comp.e
affaires in die quartieren ten Principaele in drie
points is bestaende: Nademael eyck

Ten Tweeden dat het respect der Verbreanders en nademael
respect der verbreanders te stabileren — eyck dat vande gecommitteerde macht worden gebracht
in voegen aest by ons sulx soo sal en te gewerct

Ten Twaerden dient voorgecomen en belet sulcx ten principaelen
haren tot oogluyt en de practijcke onder van onse Hn
Hoe wesen sijn dat eygene nadigen uyt de quartieren van Amb.a
te voeren worden, wat middelen hier tegens nodich sijn
sullen bider naer aengewesen worden

Ten Derden dat de Bitters en andere gealliirde met ons mogen
tot vereenigen met de gealliirde te verbeteren — vereenigt ende tot voorige gunst gebracht, waerdoor
alle ongunst gemindert ende beleydt den affaires in
negotie wederwerdich, ende toenemen sal —

Het considerabelste obstaakel want Derde Point is mijne
dragende, dat nu eenige Jaren herwaerts door de ingesetenen
respect onser Gecommitteerde ende Heeren Bewaerders dese
als mede door overgroote ende swaere lasten der Inwoonders
ten Aensien het herroepen der nadigen gewerct most
worden, dien volgende de meeste Hoofden want Jaer op de
redy sijn gewest — sijn dan om offe op de wacht te
leggen, de comende Jonckm waer te nemen, de pleke te
poetsen, de nagelaten te destrueren, offte den bijant in
eenigen manieren tot acquoy, door welcke langdurige
swaricheyt, ons door de moeyen toegebracht en aengedaen
als andere onlusten sijn beter als ons bekent, sullen
daer naer alle attentie tot dese diligentie
Doen verhoopende, Voordanigen redres tot voorcominge van
dit en meerder quaet bij sijn Ed.te in desen dienst gepresteert
sullen wij sijn Ed.te wijs ende wijse voordere naer gelegentheyt

Verder

Van saecken bevonden Dese stygge onderwaerheyt is
sulcx / dat gheen van alle onse onderdanen, gedurende mijn
Gouvernement oyt in gheweldicken is gheweest / of de minste
obstacuen voor gevallen sijn /

Tot ontsach ende vreught van onsen voorvallen staet / was
wel noodich ende dienstich, sijn Edt: dese saken
Des Gouverneurs voorsz noodich
eyghen nader quantiteyten Amboina transporteerden /
daer by soodanige suyte ende vermaechden, dewaren persoon
in die quartieren Remisse ende aen alle ghenichsinte
magdelijck sal worden te becomen, ommer sijn Edt in
vrede ende dank te af Sitten /

De Boodanicheyt der macht bestaende In Soedaten, Boots
knechten, Swarten, Schepen Jachten Galeoten ende transe
Des gelijcx
portschepen
daer van de Steden gheen vermaen maecken, maer wel dat
niet ongheraden is, woegens sijn Edt voorsz ende dese
de gemelte Heeren aenvoorden dat in Amboina sal
Artillerye de stercte Victorie beschoten ende een persoone
nemen of de selve fortresse met een wederstandt sonder
sijn te vermeren steen

Hier op dient ende Advys Acht gevonden dat soowaem
wij met onse macht boven op den berch van Nusseleo
conde comen, sulcx mijns oordeels lange de verwoeste dael
In wat manieren
men buyten alle peryckel want groote fort can gaen
ende affbreucken boven comen, soo sonden wij ten outwyfel
om volgende verdelen Wester van Victoria worden,
nademael ons dan met haer in Galeitsjt
van Boochten sonde worden / ende buyten twijfel de haer
sterckte van Acht ende Swacker als van voren bevonden
, ten tweeden als soo verre gecomen sonde worden, sonder
haer gewoonlijcke comen bespeuren, ende dat meeste
van alle is het water ontbonden, dat sij uyt gemeene
verdeelen, daer van dan minder sonden worden, mocht zaek

De considerabele obstacuen, om tot dit voornemen
te comen sijn diese nademael eyghe: dat den Oost wanden
Te considereren obstacuen
berch Victoria wandet eyn tot de verdeelen een veel Hoge
Boochten Rieff: Item voor int Boschen eenige Heydensche
daer de Maleyers ende bondenaers het legher van de
Heydenen wederom, sij lange duncant gheroert sonden
hebben voordt te comen, gestut hebben, met tegenst Chris
tenen doen ter tijt maer met een arde boerstweringe
beset waer, Wort nu gepresumeert, dat deese gemelte
Heeren met deren macht betrocken sonde sijn, ende
den voorgemelten orden soodanige beboerstweringe dat den
swaerlijcke op den voet te comen sonde worden

Verder

Soo dit inderdaet waer sÿ, sonder woorn bleef sonder wtreijs
van wat voete met te bleeinnen of te Entrorteeren
sÿn, ten waere dat men alle dese inden Raedt doet canon
wandt sÿ beslote bleeften en voorqnam/

Het lant sal voortaen rechtlÿck dienen te ligghen Bueren bÿ
Ons de Groote wtÿ Casuÿe of Leenen Pachte
Waer het lant dient te gheleijden
dacht Liggen a° 1634 gelaent is, nacht ongevaerlÿ, alsoo
doort gaen en Rijden van wegen beghden ouder tÿt wt-
drÿcken wort/ ende Andersints nÿt dest mindre Lucelle
binnen Canon schoot all te voren bloeyt can worden/

Ofte gebeurde dat godt verboede het voorgenoemde dissÿn
met nae behooren en succedeerde/ soo sÿnen wÿ onder
correctie gantz noodich. De Comste voorsichtige/ ende ten
Boogsten possibile, dat men inderÿle sonder merck
macht/ of op Bito of op Amboina te verschrijven, met de
met de destructie doet Boomen voort te varen
destructie voort vaere/ ten waere dat het outste van Oma
in Consideratie genomen wiert/ daer van sÿn E. nÿt
oude beslottinge van Bito advertentie bekomen sal,
Andersints sonder van Advÿs te doen, dat Verste Pachte
voortsend Hoolong en nadt Lucelle ongevaer een
Gaeste mÿle van daer gelegen, Aengetast ende gevaseert
wert/ ofte gemelte Pachte hebben noÿ geen swaricheyt
te verwachten, en is met eenen Calen berch, ende goede
nÿtlicht van Lucelle gescheuden/ doch hun nagelae
Bosse is wel groot, dat de selve onder goede gelegentheyt
en dicht bÿ woonen met dienst verrÿnt/

Gemeijn onder tusschen Lucelle
Mota dienstlicht dat boven ofte den Kaeen Berge eenen toe
Ganck is tot het nagelaet, ende boven gelegte van
Lucelle/ waer Lancke wel niet wreet met waer, eenen aff
Gaende weghe tot Lucelle gewonden sonder wonder/

Om onderrechtinge te crijgen. Abdul-
Tot verrichtinge van wonder vervloÿten sal onder correctie
noodich wesen/ dat bÿ oyste gelegentheyt den Persoon
van Abdulraghman van Bito outboden wort, ende
Racghman is te Bito
Hem secretelÿck eenige gelegentheyt van de quaemtabas
staet en nagelaten Afgewoont worde/ daer toe Hÿ
sich, doch onder beleet te van wederbringe ende secret
houden, wel sal laten winden/ ende mederdien dienst den
Persteden, ten waere dat sÿnen Vader Batik Wamala
noch bÿ den Coninck in leven (ter oorsaecke dat
myn Schoonsoen of Loutboe Aengenomen Vadre)
in verdere Rechtinge gehouden wiert/ Dese Persoon
soo Hÿ wel sal Sonderlingen dienen sal tot Achtinge
Der wedergen en voorgt boomen comen doen/

Destructie off Cocktie

Maer wt rieb̃ten van Borneo waer nootsaeckelijck dat Cocktie
aen getast moest, doch om de ongelegentheden te vermijden
sond ick niet gevaeren hinder noch tot spillen, maer wel dat
men d'eerste doch omme Bacie nadigie en te destruieren,
hiervoren gelet, dat de boomen dienen want Brant voortcomen
De negrie sijn Bach Jongetjes, ende terpeactie de
magellaensche Vloot doer destructie gedaen hebt, aen
gesteant sijn, maer aeter Bacie negrie int gebeecht
staen grooten Partij boomen vande dicte soorte comen,
gelijc in alle d'vorgenoemde inde boecke gevonden hebben,
Dit doet de memorie

Sijn Ed. saeghde bij gemelte Abdenaetzman en Banda
te vernemen informatie vande nagelboomen bij Oem Lucella
Hitomissen, comen informieren, offer noch yet wasmeer
inde gemelte boecke bij Oem Lucella te vernemen sij.
Waerop wert mij geantwoort ick en sonder niet meer te vernemen
dan wat dat men Bacie Lance bij Hitomissen Brandt dat
sonder faelsche geschieden can, van alle Bacie voorwaer
Sagoboomen ont bloten wiede, suece mit Bier Bonnen
van den gadt vande grootte van den Bier boom geschieden
can, die seiden Ed. Heere dat dese Oudtaer Bacie soo
onvoordragelijcke saeken, als de destructie Bacie
nadigie boomen, want sij door dessen middel inde grootste
Ellendigheyt ter werelt sonden gerieden, ende door
Continuatie gedwongen wierden te verhoopen, soodat ick
onderconvictie contrarie Bet voorste van onse Heeren
en Meesters soude, dat wij doorden Oorloogh Bit de
destructie Bacie nadigie, Sagoe, ende Andere vruchtboomen
verlange tot tgewest te Wit sueden comen, te meer soo
Ick merckeraeckte met dese onse Batavische Vloot verder
niet voort, maer op niet Alle Dinooren onse
genadigste Lige en doot wijanden suellen sien, maer oock
onse subtijlige Ondersaeten, en swacke tere christen
Die binnen twijffel gemeent Lobbey, soo wij Bacie
aspectatie niet ongenoten bliven souden, suloe blijven
andere gewaer suellen worden, en t'contrarie vanden
blijven

Den Landrijck maekt mentie in sijn relaes te Amb
Dat nae ondersoeckinge wegens de destructie inde
boecke of bij Oem Lucella noch overgebleven sonder
wijsen Seecker relatie, soo mij voor laet bij Bem Bem
todan offe Bemme Redeange gemaeckt, daer naest
gelegen van alle gevangen wooningen Daer, grooten
Partij nadigie Sonder vallen, ende door Bem Ac-
gepresenteert voort te voeren en wijsen.

Ste

getransporteert nadt
Goes bij oosten
Jnsels onbekent

Dese stee gewoon

Wat Eer van sÿ, is mÿ onbekent, mach mÿ staet wel voor
dat als wanneer ick int gebiedt van Xawaÿe sÿnde
nach laala mavgehoude getraett ben ende groot gebaent
trat, los ende onder den bequame weacte sonder geboomte,
herwaerts opmÿn gemeedt gt was gekeerde, Doch
door accord d Orangeaÿs dach van gedivertere, ende door
onse gunst ende Actsoordren sÿ souw (Doch tan wel wesse
door inductie) gaet — Sÿ meent, dat Bet den aensoeke of
boeden nogint was, sÿ dach die weirs gewent waeren, en
noyt gene hagelen wonnoody of gewonden Badde, Soo dit de
selue Xaette is can gene den mÿnen want sÿne sÿn/
ende int mins te gene swaricheÿt, geneert de gonde
ment en voorstet, alsoo gene bequame Xar Sagie
in Bede Amboina gewonden sal weerde, dos wÿ voorts
quimelaÿas macht int Aduermins te aemaent dat wÿ
can gewoonlÿck gee. mach 2. a 300 man — sterke waren, niet te weerde Sabbe/
distruert worde en pustinelare dooide beqnaemst der Xar Sagien, tgeen
dach te doen sal weesen, den Lauerden in tsee Etme
te weerachten sÿn —

6 De woorde der fructie sonde int noortelÿcke mouson bÿ W. Lucella
op het gewoonlÿcxste int noorea gestelt comen weerde/
Die mach in 4 Xaetten Batach sonde nachtelÿcke
woorde: distructie bÿ loetboe die de weirs opdrÿuige wÿnige boomen sibbe/
W. Lucella op 4 en of omradelÿcke diepe woorden dat niet verre boom dach/
plaetten int W. sÿnel en tot sÿn Woorde steet/
mouçao te doen
deductie in loetboe.

Saconckie is dach aensoekende en Bache negrie op eens
onwinbaren — sÿden en Bloet gelegen/ Bache nagelen
woorden oock gebeert nochtans te weesen, soo Abduebracem
om dit te onderstaen ende Lauedewaeÿen ons bonds
Saconckie op den sÿden en Bloet Bott te brengen, gindis wilde Bosbaert/ Houdt seer
nochtans nagelen goet noesen, Hier is int mins te gene swaricheÿt, alsoo
quaelick van Bach gebueren gecondert comen te weerde
en sÿ op weere gene Bondt coppen — steeck sÿn —

Te Dela is oock een negrie dach nacht gelegen, wiens
nagelen gebrecsuimert noorden met noese Bsÿn ende met
Te Dela insgelÿcx noese minder moghte als die van Saconckie, den Aensien
Bach gebruegen macht, en gelegenheÿt want gebreeke
te weerachtigen —

Wanbockie woert gedoetimert en groote negrie te weesen/
Wanbockie aensoeke gene twee Bondert 50. coppen steeck sÿn: gelegen
noortelÿcx van Te Dela binnen den Loeck van ende/

Verder

wiens nageten soonen voorgeset Doorde magalaense
vloot gants ende gheheel gheruimert syn, Doch soo verre
worde bevonden sy hadde meeste nagelboomen bouen ende
Item Phynmeer outrent hadde vergrijp opt Eylet gheleghen ende
nagelboomen bouen in hadde vaerlyden, wiens voorgen gants mochte ende
daer quaetste by te ontbiedden woorde soedt te gheruymen syn, doch wort
comen is - ten waerschouwe gheboden dat door eenige bequame guiden
door goede verstaenisse Dienen op Lavicque of by Tannahjtomessen winden
sal, gheoorlooft bouen te varen sonder verlof, soo
sonde met eenige moghte dit verstant van nageten te
bestruwelen Volck, ende gheene ofte[n]ighe[n] anderst
sy te vinden syn - Wacht ons syn Officieren aen dese
mach bevroomen de voorsate -

Item oock Nota dat alle waenbre van bouen de nagelen
Wijnboom syn binnen twee Eylanden daer sagien
Van Waijboom tot ons de inwoonders Wockit, Jutoenwalie en Batua, sijnde
een groot oudt nagel Aende binnen cant wandt tonge of Wachnocka ge-
boom passagie te leggen) seeden gheoonden woonden, daer verscheyden een
Vinden groot en oudt nagelboom is, Ja de meeste bevonden
seeden woonden, want ick int jaer 14 op gheen plaats
meer mach gheen sy, en noch verscheyden bo-
men wandt magalaense vloot in een bouen jaer inghe-
daen wandt Jeer cant niet by te comen is, nogt gheweest
en syn: Des ofte dese jacht. als een wandt nadyen voorsate
te letten sach, en als men bouen is, soo langhe soght
Item tot dat men dien wilde Oreange, waer met ick ge-
claeghe nadien de Natelgaij afsneden seeden, t'sonder
twijfel weeten dat men door guiden van Waijboom ofte Batua
dien ick met een Acht als voren syn, Bitter oppanten
als doorde inwoonderen dagelicx gebruyckt worden. sae
comen sonder, Doch soo de straffagien van gemelete drie
plaetsen van Baden strandt, om Vwest mosten op gheset
worden, soo sae daertoe t'oostel. mouson bliven aest Wes-
Dienen, als soo de gantsche oost mest Vme ende
ontbiedden voorschreven is -

Voorder op sijn t'ander Combella, door welcke
Combellas nagel Vaeghe int gheheele gheoonden worden, de inghe-
wijnboom ont Natos en Wassalim, daer wy een goede partije nagel
ghevaen syn, Doch soo bevonden worden als voren
doordien wandt magallaense vloot verdistrueert
seeden dat naest voorsate van Bibee daer geen anderen nagel
syn, dan die t'gene gemelete distructie aengheandt

ende

Ende gelyckt sÿn / sueede dat dselue wolÿnick ont eÿgt.
Abbeu / oft in quÿtÿ stelle of tomen niet andere nodi
gen treachten dient te bosoecken /

Lissidÿ is ongeualt een quartier uiten Heÿlt aen combello
gelegen / die Baben nagelaten heft een Princtael
ouboue op Lissidj Lamma (t welck Onlangs wer
Distruëert is) Gebbeÿ / en aeloo sÿ die uan Batna / Wocht
en Intoënualen / voor Baben eenen Negris Bondt
is door Baben Jaluerie / t nagelegwas uandaen gelt
sueede dat quaetste gelouen can sÿ eenige ontrent
Baben Woon Eadt Abbey +

Kiboriu is een eenen negrie Baest wolgine Diuang / ende
Lissidi gelegen / dicktaens twant sonder Voede /
Kiboriu sond. Voeg Dat men Siet sommige nagelaten gewonden
Eÿt sommige Bouw Sÿnen Woonen / sueedat op gants een cram maet
uenegen beÿ twelcken Sÿ twstant op Boelongo
Rocka en tabinalo sÿnde een negrie uan
twstant is nagelaten op een cram noch in 3 een negrie Dauw-
mede coeendt een goede int coure te uaen factrÿ te Diuang
Diuang / en dat Ontrent gelegen, Soodat uanne
Dit noeck Sÿ uerstocken waere, Dat met die Distructie
op een cram gelÿndicet soe Wolle, waer mede met
allen Soodt de Boomte die uerwerd Landt Eadt
gelaeten, maer ooek den Doreoock gestut ende woon
geomen sal worden, Stem Onse Inwoonderen uaen doore
tien Princtaele Dese Bedroefde Onlusten nÿt
ontstaen niet meer met swaere Excessiue lasten
en trauaÿen gedruckt sueeden Worden, als ooek dat
meer is - onse Heeren en Mes uan voorder lasten
gedecharcheert sueeden Beÿden —

Het wonder quaet dat wÿ vermoeden Voeden een cram seer
Consideratie op een cram Doreoock te sueeden uerfoeterd Heft wolgine oft niet ont
lÿt, want wÿ persuadeÿen ons vertrouwen dat
met den gunstigen aen ooek den Comme te Ternate
ondersoeken uan gelegenheÿt den Vruchtbaren tot noch toe
aen sÿne Vaeghen en Onderste vermogen inde quar
tieren uan Amboina int voerck gestelt en aengestaen
Heft, maer wat is dÿ Heer vermeldt, geduerende mijne
Comen Heft dÿ nont de conraÿe gehadt sich
met sÿne Bonge ofte Eÿgene in Zee te verstoonden,
maer met tentÿde uan Vanden Bemde en wat apparentie
Dat verdoen war Heere te connen speuen, dat te sae Abel
Tasman en andere getuÿgenis geven —

D'Heeren onse mrs — mogenden werschrijdt swaerwichdt in
Wajoors meninge Raede missive, volgens den Bogoundy oorloch inde gemelte
qñartieren, Jaa soe bijnt dezelvichden Raede E. gantsch dese
ñ wermerkten dat wij alle swaerwichdt beter doordy
Raede inductie, ende mineel ommegancke, als met de
waepenen te bowen comen sonder sñee in Raede vegñard
Contrarie grijsels gewerden van mijn gewoelen is, ende wij wetten mochten de meste
gewoelen ende wedinge Detachmentijt van waxenen tegens de wael Cram gebouwt
ñ int noorden gestelt is, ende soo men de macht oo[ ]
tgewoel, dat men eenige Jaeren den Vee met eenen solaes
tegens de Verschuddingen te water gebruyken Redt tot de
Destructie der nagelen gebruñcat Radde, die seerdt de
Verschuddingen die wij nu int Amboyna te werken hebben
ende ooch de beste soldaten sijn, onder cange acht gebeden,
soude sijn, Wat belangt de Inwoonders int particulier,
met 2 a 300 soldts comp. Dese men niet te wederen, want wij onder als met 2 a 300 weder
wij int veld bejoon landers meester int veld comen worden, sñee ooch meniegma
met mind getal Effect gesorteert Redt, dien volgende voorons int eedt ime stelle
eigene swaerwichdt te beduchten sijn, den waere dat sij dese
midde de gebruñcaten, die de Ridders ten tijde der Portugesen
int noorden sieden, dat is eenige Inwoonders tot Eadt
sijnes verlochten, wij Raeden altijt gestimeert Rde dat
men de destructie voor al beroerde te voorden, waerdoor
alle Rde selve verhinderd, ende voorgecomen sal worden —
Hier tegens schijnt sommige te oordeelen ñ onsen Radt
te Bonden gñarnisoen voordrijcke te achten, dat men ten minsten inde Hoogt van
op Loeboe - Lucella Loeboe, tsij op Lucella ofte daer ontrent een fortresse
Etz. ongeraden met Gñarnisoen beroerden te Bonden, gelijck oock gestelt
wort op Combello te mogen geschieden:

Hier op wort geantwoordt, dat den boven geschreven voorslach
van minder fortificatie, ñ Gñarnisoenen te Bonden ende
Onfondamenteerde Orditie frivool is, ende Raeden oock selfs also wij doch voor
verdenen sijn inde destructie te ontmoeten, den geheel
nieuwen alleantie in forme van Accoordt met d'inwoonderen
gemaeckt worden, dien volgende, dan noch wij Raden noch sal
ons ñ sñeen vertrouwen, den gemelte gñarnisoen genoechsaem
sonde werken, gestadich inde forten Ed. die voetsoonen
inde wiedenisse ñ tgeboomte gelegen sijn sonde eenigen
aendoen dienst te comen sñeen comen doch Raden te
moeten ontbonden, waer toe sal eigt gevonden met van noorden
dat onse drije oudt forten den meesten ñ besten dienst voor
comvangen sñeen Oreangen, in welcken volgens Ed.
Gñarnisoen (genoechsaem sonde worden, sijn dat van daer
uit getrocken

Niet gestroockt, sonder moeten worden, maer met bysondere Bate
fortressen sonder moeten bewaert, doordien voorseets op
andere verscheijden oorden gedisponeert worden,
want wij conden niet verdiveerden moeten, dat soo noch eenige
nagelen op cram overbleven, en op Boot van dien, ofte
op inset der Ritsers toevoer soo en sullen Ogene verwonderd
op dese onse Brander, daer wij fortressen Abbe, verseeckert
maer sullen Bate, tot ontraxie op Bleangh, Wamixo, en
Assaboudie, in de groote Bocht, daer verscheijde Rivieren sijn
als op Bonoa verstroockt, jae Bate Jouc qnes in Openbare
Ree tusschen Engelandt ende eijlpen gel. onderhoudende,
laten sincken, Bate goederen in stercke ontwinbare
negrius brengen, en alsoo alst Bate gelegen comt wederom
verstroockt, dit nochmaels ouc eijdelen, noch sorten wel
waerschijnlijck op den Boodem van cram de Compe blijven
solen toebrengen sal.

Soo wanneer sijne Ed. voorneemens is van de nst Cram
te verstroocken, sonde ick niet ongeraden achten de gantsche
macht sijns van daer nae Batuwa transporteerde, ommé
Batuwa aen te tasten soot mogelijck waer met alle macht van Caballo Caijloto
ende Wijlapasee te worden, maer ook van Batuwa selfs,
soo ick Bate Acte en natuere wel kenne sullen sijne
Ed. dese dreijgende Cartel ten Oosten gedreven en te sacken op
Batuwa volgen, om alsoo alle gecombineerde macht uijt te
maecken, dewelcke teruemsten op goo coppen Oetimeden
moet, sulcx dat dese negrius verbrant en Bate vruchten
boomen, daer onder goede partije nagelen, en noten boomen sijn,
verdelgt worden. Dewijle Alleen twee tot sijn suijer vereijst
can worden, en ons ook op gelt. Dijeant alsoodanige
quantiteijt Boomen beter, dese omme tot de Noordende sijn,
goede verscheijdenheijt becomen sullen, dit ten principalen
dat tot dien eijnde, om Alleenskens ende met sagte middelen
onse vrijheijt onderdanen, soo wel van dat als ander
oorden sonder eenige toesegginge van Landen bij de
macht te trecken, ende Bate als vermaeckt gesicht is, inde
stadt te volgen.

Die van Oma, Samit, Arouicko, Aboro en Kryeuw, acte sacken opt
Dijeant Oma of te Boambissij, doch dooral schoon Batua
genaeckt, gelegen, daer van de Abbe noijt eenige quaet
vermoeden gehadt, die ook int Jongste van mijn daermede
verse Rijders doorseagen deden, om Bate meester te Batuwa
dat de Boot deele der moeten te maecken, die voegende
niet wel en can oordeelen, wij de Redenen van dit quaet sijn,
ten waere dat seecker Orangkaij met nacken Don george

Verte

4 negrius sneeen ongedaen goo coppen bij brengen —

comen met woorde verdistrueert worden

Die te Oma te brengen omtrent vermaerde bij Batuwa bij der Bant te meren

Voorderen wandaer gebaemt den voerlinck waer. Dairt Bin
mede de Vrota, ende waer inde Overste: Dat men die van Oma
ende Conforte soude bewegen Jetwes remarcabel,
ende daerdoor te Bate (om te Beter gestandomeert te worden) tbegeren die van Batoua
pardon te bewerken int meerder te Pleeg, Waer Overcomen Baer ende
Jeants Cortinnen Kundich synde, gerimoveert worden
worden.

Wat belangt die van Mussdam, daer van is ons ock niet
Die van Mussdam sonderen voorgecomen, dan wede aen sontijts, alswanneer int
synde doorde moorden particulieren Besendinge naer Cleve of Dedde syn
van Jba en Bito gebuncken: oft Jongste in Baer gheselschap niet soo en
op gebeten waren, als voor dato: sulcx wij Overcomen doort op
Bisson der moorden van Jba de Bito (Waer aen sij Lader
geen redenen Oeicht te syn) gebeten is, dwelcke volgende den
radja Amora mede doende Cleyne verboden dat geene
Bissons off te Jbaden inden Lande van Oby. Sagou
ofte Caffers sonde Admitteren, soo dat desen radja
en radja t'Hotwaijs oom met Cruys den Jouno bar Ja
ofte groot Baert de principaelste te Bellamers in diesen
Bloonden sullen worden, en sullen door inductie
Sull en door de Elias- van die van Elia Bbt ten Ontwijt Ede, ten waere Baer
sche mede noodich tot De weerse van Surat die, aesoot den Wederagtige Voeg is,
gehoorsaemst comen noch Buton, tot gehoorsaemst gebracht worden.

Ten Waere niet ongeraden soot syne D. gelieft Ede sich
nadien wel ommandat voor een tijt oft Dael Batouwa te ont bonden, na alsmede
om Batouwa te ver- met Alleen Bit gem. Battoua verandert, en Onder ouds
meerderen. Dwoetie gebracht sae connen worden, maer sonde ons voeg
Hiert goedwillich gelieven Aenreden gestelt is, gedinerende Balendaerwaerts,
Dit vanscoon, Bit Land worden tsamen die bij gelegen
voelkeren een schrick Aensagen, en syne D. op and. plaets
met meerder respect ontfangen, en Aengelocht worden
want men moeten met dit voornoemde Dael met Sant
ende wantommen onse onderdanen gel. gerucht, en ooch voegt
sae om gunst te Cabelen. Aengaende den groote macht onse
onderdanen verschenen sae, dat om dit voerse wel te voeden
of met geraden waer in syne D. voorder Beyden, of den Comoenden daer
den Gouv. aen te doen sae verschijnen, of tot syne D. Aenkomst Acht Casten
verbeyden, in welcken voegen Sijn gedingangert most
most worden de verbeliefde Acht raden dat sij Baer
Ambonesen met Baer overcomen affsetten, en syne D. met Presentat
corentoren comende van Baeren dienst saenden, sulcx geschiedende mosten
wel te bejegenen en sij wel bejegent, en Alle Cracsten wanden Comoenden
Cracsten Acht en Andere omme te beter in saets te vinden, Aengenom
worden.

Ick houde voorseecker ende bedde my vast Ue. in dat soo wel sijn Ed. als
Ed. aent casteel victoria soe wy sc buiten (sulck Godt geve)
alle onse ondersaeten van [illegible] buiten Ambon om in
geen verder swaricheijt te vervallen, sullen affcomen en
om genade bidden, doch vreese de principaele dubiaere
die sonder versekeringe van pardon offte aenteekeningen ge-
straft te worden, haer niet licht en sullen bedaerden
des soo sijn Ed. daer present ware of teen of t'ander soude
moeten volgen, ende alsoo nodich een exempel
dient gestabileert: tot voorcominge van meerder quaet.
sulle nochtans echter nae ansie en loop van saecken
moet geschieden, soo soude om daer toe te geraecken, het voornae-
(Saeden besten middel wesen om haer als die van Oolcanden tot gehoorsaemheijt te brengen)
ste wesen, dat is niet haer te formeeren en door den gouverneur
te doen insinueeren sijn Ed. niet haer convocorende
gaen besoecken, den besten middel wesen, sullen hun oocq
te beter sullen aenneemen, doordien Ue. gouverneur absentie
haer in beletten, dat sijn Ed. alle hunne claghten sal
accepteeren en voor goet opneemen, sonder welcke formaliteijt
ick mij vastelijck laet voorstaen, noch sij noch die van Oma
en veel min die van Nusselaut haer tot gehoorsaemheijt
brengen sullen, want hoe seecker is sij haer gecommitteerd
souden soo veel als wij connen beworden, die haer selfs
de belooveijcke straffe sullen toe eijgenen
waer uijt veel quaden, daer wij ons in beletten mochte voegen.

Der haeven claerlijck uit sorge, soo sij eenichte bedencken in
dese hebben, haer opstinatie ende overgroote onbedacht
heijt seer licht soude veroorsaecken, sij niet af souden
comen voor en alleer daer toe met de wapenen gecom-
stringeert of te gedrongen worden, daer toe wij moeten
(Alsoo ongelegen is haer uit gebergte te vervolgen)
moeten, sij doort hooge gebergte beswaerlijck gebracht
souden worden, dies tot een besluijt soodanige personagie
door den gouverneur wel gespeculeert wordt, sullen sij op
hope van een quader te ontgaen, een goede resolutie nemen
ende die van Oma ende Nusselaut het gevolgh van dien
sullen, haer meede voegen, onder tusschen alles tot wederkeringe
van sijne Ed.t uijt gestelt dient te worden, tegens wanneer
(Te beschrijven landdagen dan noodwendich met resp[ec]t uit te voeren)
men een lantdach can beschrijven, daer gemeen alle de
hoofden compareeren, als wanneer den tijt geboden
sal wesen, ont noodwendige met soodanigen respect tot te
voeren, als ter materie ende tot maintenue van onsen staet
noodich is ——

Wat belanget die verloopene en gebedelde vrouwen to tapi
als Laricque, Wattasiwo, waer en bij nomde selve geleijt
sijn, is mij onbekent, en noijt door den gouverneur denden com-
over geschreven, des daer over weijnich weete adviseeren, ander
dan dat men door den Iman der arbeijden sij wederomme in
haer woonplaets

Hare woonplaetse Diverse Bijnen of te bij manc gheleghen van dien, dat men Hare met den swaerden sal schoeyen ende Bijnen Bossche ende Bleenden Acker nadt gheleghen uytgeroeyt sal worden, of te vernietighen: Ofte wel exsport uyt Hare tronien en Bij te houden verleenen sullen, ende soo nae Hare als Dier want als het gheschiet wordt, Hare niet verbeurt Sy op den Lantdagh Comparerende ende niet sullen d'andere int niet wachten

Ofte Bito mit met Bandicst te verrichten om conside ratien

Wat nu voorder aengaet wegens den Raet van Bito de redres van dien dese op sou dese gedient comen worden in loco, en nae voorval van saecken, als wel Ingenoomen dese Oegste ist Suete dat ick mit en can verneemen dat mijne Raet met Bandichdijt sal syn te verrichten, den waere dat wij soo wel dese als Ofte Oeram tot de destructie der nagelen Incleeden, maer Bito tegens gheconsidereert Dat den boden van Bito aen Amboijna gevest, wij den Hare ende sij aen onse onderdanen, die met tegens Hadden den Denen moet, en den Andren Dier hen wel weten in malegtschap Hare eigt sijn, soo ist Oegste Suete dat sij nimmermeer met malcandre in Beloigen en Bloedigen Doelen Sullen gherake, of te malcandre Cortsaken ende Vruchten Sullen Willen te kinneren, dien volgende naer de destructie der nagelboomen, Hare eigt eenen langen Dunnigen Doelen in wegen als met den ternat ende tidoorens inde Moeren sonde Volgen, Dese van wij en onse Principale Christenen Dsmart sonder Volck, Dat Hen het verboden tot Adtoert issen

Dersteijck noort seecker ende Vast gestelt, dat aengaende nagelboom ende gantschen boden van Bito mit de gheprojecteerde macht van dese Jaere nae Amboina gedistineert, inden tijt van Six maenden en eer verricht can worden, Suete Hij ons in gheen deele Excusen comen, soo dunct ons nocht ons ondienstich van den Coninck dat wij t'sieren nu noch nummermeer tijden Lant Schoon te maken, ende des omtrenten voorsz gheen notitie nae den Andren, dat wij dan een Lant sonder Commertie en woonden te Schouwen sonden Schade, Dat mijne voorsz tot Cost en mijne, te meer aengesien het gantsche Strant van Bito noch mit seecker, verwaren of te mangen angst Bier is, ende geringe wederdeingen Hare waert met Dese Strant can verstaen of verbergen soo sonder ick van Advijs Reijsen. Dat men Dese inwoonders nagelen sonde Vervolgen en de Cyane, Destructie Segelstucken Dieseefs nagelboom te Amsterdam

ten Wachte ende die van Castra tot af Skonden te

Dwingen

Dwingen sonde wy ongeraden worden, dat men die van Wapisä
aes wesende Vande Bant afgedreven, daer van ontbloot,
Doe wy ongeraden die
te wapiana daer van
te Bloote
Om Dejunge de te
statneren
ende also den Dejunge de te statneren, daer wijle moesten
maeken, soo woord Bant wederwrede continuerende, daer
door te Hoopen stadt jetwes goets gestort in t gae werden —

Verder sonde noodich aesten om die te Bito ende Ceram in
Om Bito ende Ceram
in Vreede te Bonden
actevatie, ende gestadige Vreede te Bonden, dat op Bitolama
wesende twee Slaeven daer sama Bitomasse synen
residentie Bieft, ende t Bonts fort Wantoue gedegen is,
ende begrane ende Steve Rd radujt gemaeckt Wordt
Op Bitolamma
Steve Rd radujt te
maeken
om vandaer aen Van Rijsea de gantse cust van Bito
aes oec q de Oude cust van Ceram in gedurige
vroende te Bonden, tot weder Dijnde onder dese
vroende te Bonden, tot weder Dijnde onder dese
radujt of a 10 weeckrodige conducteren te drij nagts. Be-
Met acht of thien
conducteren
Boeren gebonden te worden, om sich wander dese bij occasie
te diensten, ende aest tijt die stont gaen sonde mey inde
Ge sonder weten van jmant Bit boeck want aen Love —
ommen ontbinden, waer met dan te water grooter
afbreucke gedaen sonde worden, aes Dijt woord dese ten
achteren dan onse Dijnen gelegen noch te wooren
niet sonder bekent worden —

Ende omdien Bitechen int generaal te beter onder sijn te Bonden
Item dat Gouverneur
residentie aldaer
onder bij alle daere voorslagen ende Bitsjadinge te worden
sou ick niet vercent vinden, den Souverein synen meeste
residentie op Bitolamma Wachtende, waer wader opaeles
ordre gestelt ende de mooren beter in toom gehouden sonder worden
den Ware niet vercent, maer mijns oordeels dienst hier toe be-
voordringe van meerder alliantie den gepropjecteerden
Een Edelaen op Bonnet
aen beyden Wapijs te sijn
voort gantse name, waerdoor ick aen de correspondentie
ende Commertie sonde toecomen, maer ten principalen
De macht van sama Bitomasse aen war bij, ende also
dijnde onse quaet günstige verswackden, ende Bitolamma
ende voorde troupen der Portugesen, gewerft is
groot worden —

tot voorcominge van meerder quaet wegens die van Ilhen.
Met de Bitese Boots, Wamoine, daer sich alle Vosser Boots van Bito ontBonden
ende boos achtige mooren nacenteren tout Batou, Baros, wesende Mousetafe,
te Wamoaij
Patij touban Bachen, Bachiaeis Buddes, Tamatello,
den Iman Cajaly, Patij Wamine, ende Andere boos achtige
mooren, sacmijns Dragtens beswaere den gout wedders te
Dreangen weten, door oorsaecke noch wij Bach noch sijn ons

Verder

Beswaerde/ wijders
versoecken om
Exemptie

Soo lange wij [illegible] Pastoor tot Bito niet en weten wie
[illegible] eenen [illegible] en soo actoth dese [illegible]
wert [illegible] en sij dien aengaende geduren sijn te
obtineren, soo en sal sulcx niet wel connen geschien
mogen sonder Bisschops, dan onder goede toesicht sijnder kinderen
en naebueren, Amonitien aen Ouersten, en dat sij, sulcx
voorsichtelijcken dienaengaende gepresenteert Abdij H, doch wa
wij dien aengaende sonder Obtinerens wilden dienstbaer
bevonden aen [illegible] sonder bergen en sulcx te waerden, sullen
ons niet, maer wel tot effect vanden name gebeden, Ocht ist
geschiede dat wij van Bito naer sijne Exemptie verleng
gden ocht doen nachsijn doot, dat dan sijn conssorten dese
Dispert der Exemptie bedienen, en onder [illegible] ordre in conssideratie genomen
Beth groot Bedroch dient: of niet soo goet en waert sij naert waerdt gehouden
wiert, alsoo sich sommige andere sullen Inbeelden, Bidoor
wercken en dwanck gevolge dat wort, Bitter Waert
gewert [illegible] wanden Bisschop Bisschop en Dechen instantie
voegden Bit advijs vande Voorgenten Orange kaijs, die
Bisschop doot verooirdert Abdij, sijne Exsoverijcke Exemptie
Bedde laten genieten, waer bij de [illegible] sterfhuysen
Om gemeenschap wil
was Bitter die doot
gesocht door
Bit sijt was
merckelijcken dienst [illegible], dan bij diese langedurige gedanckenis
gesciet sonder Abdij, want doordien langedurige sinnen
niet Alleen sijne vrienden, maer ook doot vijanden gedult
Worden, sijne Exemptie te houden, Alsoo Baer onse
nedereantse Baren Barticulijst bekent sij, dien volgende
wachten Bij den eenen tijt of den Anderen gevalle sal
worden, dat Baer doet omsichtich en met Den meesten Boot
schuijt, sulcx dat wij Bisschop door onse ongevuijde te troffelijcke
Staet in gemelte quartieren besitten, dat deese Baren
vreese maeken, Bidden [illegible] gebeden den Aenbreckenden
negotie voordesen met mij bij nacht en ontijden gesproocken
Die door Aen Bitten der gevalgende Oranje kaijs onder
[illegible] Baren godvoogden sijn gewoorden Baren gewoonen
woonplaets te verlaten en Buijten bij den andere rebellen op
Dese en waeraenie te verwoorden, daer van sich nu oock mede
af en [illegible] Separeren, Dese wij nu genoodsaeckt sijn
den goeden met den quaden [illegible] ontcruijt te doen, oft
Baer gesamentes met de Waterschen Aenteal soude
Boedanigen swaricheijt sulcx naerstich soude spreyen
Kan den sijnen affmeeten —

Boedanigen gelegentheijt sich op den boeden van Bito presenteert
Om nagelaten Om te verhoeden den nagelaten te Bitter sullen sijn Ed:
te Bito te Bitter sicks tot [illegible] ontcruijt te brengen, en of wel niet noodich
waer denen gnarnisoen op Ouwen gelegt soude sullen
sijn [illegible] Ed:

gnaemsoen op ouwers

syn. Oo dat sijnde bist comen Oordeel, soe dat oncosts soo des liefs bosch niet gebrasseert wach, soe eigt gewonden sou syn gewoorden. Ja onder correctie van een beeter advijt gedoordeert ons gnaemsoen offeren gantsch een Boode van Bito niemmoer nodigen, en dit verhael was aen Bito, want niet alleen wandat tuschen hoe Bo: Wanbotta, ende sijn grooten stroom te lant van Bito gedoogt can worden, mach ook heet men wandat den tyd gesiegt nae Batouwa combella te lange en wanijdo, soodat geen of weijnige waertuijgen can verscheijnen, of men sondt wandat gewaech weerdy, en met een die van Bitumbeko in beter devotie te Bonde, dan of noijt dach niet waeren de Bito op gelet dient.

gesch[r]even can niet considerabel dat Jbamaij verwerft worde

Bij aedium, Aengesien het seedert is, dat sulcx niet wel en faetselaten soo en dat in mijn narratie noch voor te dragen Bedenckens het sij wij meester van negrie Jbamaij worden, en agter wel dese exacte sonderlinge woorden — omp: geen woorden sae aenbrengen, soo wort nogtans bij mij gedoordeert de verscheijdenge van desen Boecbuedicte wijse: Dewijle Somtijdens gemt Jba. en exacte van sonderlinge [illegible], ende woorden judiciaelse relatie en niemant gedetineert dach om sich niet alleen den quimcaba, en sijne adherenten, maer ook die van Bito [illegible] en alle onse quaetgunstige relaten, sulcx woorden meermael is aengewesen, en soo onse [illegible] gesintheijt als bont gemoet dach of het ook hebt, om inkijken van noot dach tot een te nemen, dach ook sonder onderscheijt geadmitteert sonden worden, tuschen ons de eerwerdige Pere in den vertoont hebben, dit staet ons wastdijcks te gelooven dese dach en Boecmoet niet en sal minderen, tenij sij het contrarie gedoocht, sulcx sij ook dach niet inbrengen, mach Hem gelaten ons in gelijcx dese te wercken en dach [illegible] Lubeijcke rechten, Boedanies d'Portugese, a° 1600 gemeert en afgestaegen hebben, doch soo sij dach gelaten wil te onderrechten, sij door den gedijnigen beleijdingen soomen de gene woorden wieder spreken, niet alleen te bongeven, mach ook niet gedorst connen worden, dese nochmaels gesegt. soo Hier inne niet en voert te seijn, wij niet alleen [illegible] de loopen. Dit Dijlant mach ook alle [illegible] gelaten, gelijcx de Haecke laet aensien, van ons verwonden sijn sullen, en alsoo dijnderijcke doorden Bitches en [illegible] aengaende worden gedaechlijt om elcken tot alen affael dese [illegible] te verwoonsaecken. Door alle.

Dese

Insgelijx oock de noten bosse gelegen is

Dasseootinge ende vermeerderinge van Ambeau tot Boocxkens noodige ondersaate moos

Ons Ratieshijn quantiteijt nae Boomen

Item noten ende hoolt Bessen

ende dat dese bosse van de schuyte can gestatueert worden

Ontredent

Voorders dient verdacht op gelijx Eijet ontrent den Bosch van Hamaii, S. ende Mooder van Jouit een redelijx gelegen is, dese toe ontpleeg Antwijsen gen Heiar ende gilde ontbreecken schelt en negotiate dit gewaad dese vruchten nae inne ende ontleent Bilt, soo ist nochtans sake dat de vreemdelinge vooroo verdaen van Boomen ende met nemen die nae andere quartieren vervoert

Voordesen is mede aen gewesen Boe nodich ende voordeijlje te Brenste dat soude soo Bet Dael Ambeau vermeerdert ende afgeloopen conde Nacht, welcx redent sijnde die ons Bilt toe behoore te bewilligen: de ontleijen den schandeijcken moort Aendy corx— soxot met sijne soedatie gepeegt, ten tweede ende dat sij meest ae mooren de ons Ratieshijn, ten derden ende dat sijnder quantiteijt onde ende jonge nae Boomen Bebbe, ende dese vruchten gestadich op komito en Waijsam. Aende vreemdelinge vervoert en Heroepe worden gelijx oock doen Baere noten ende hoolen, die men verstaet in tweedelijx quantiteijt te wesen en Appelaer dreange mee en meer toemaken schelt Item ten tweede en ten principaelste dat wij in onse ganse Jurisdictie gen Beer, of bijnamen gelegen Bebbe om den Oeckinge te statueren, aen of gemeete plaetse Dewelcken sijnde omdat wij Seecke noch en weet gelae van minschen oft vooren Dieant sijn, dese en boven soden verlies van gewere ofte Amonitie van Oorloge ende Ommeroo soo pleegt soedatie, des voorsien sij met eene mochte Kondergebracht en verdeegt soude connen worden, en aeroo den Oeckinge schuyte ontrent ontstaen en can voorsien overgelegen Boomingt. gestatueert worden: Item Seecke ende Wis dat soo wasch onse macht vermeere Baer de Olisimas den Bim indese ontschedige en Wilde schuyte aenrede Acunia gedane Bebben, soo wander Olilimas Schaarbeeren schuyten, dat wij tot tijt ende wijle met de Andere onse Ordonagie gestuert Bebben, aeroo moeten Acnneemen en Baer daer nae aeroo schuyte noch Baddens connen vooren, met Oficeren munt betalen of nae Batavia voeren: om die Depeoit noch Acute Wegge, saemen of Lavicque eenige gelegenste of wander gejaegde Ambeonsche winden

Vinden die Raet ock sullen sorteren te verdinghen, ende also
aen ons goedt duncken te verstaen, dat nochtans
wij hier groote avantagie hebben, want sij niemandt aen
haer bespraken, ende opt eerste gheant, dat eenich comen
wenschten, die can niemandt sij gedwongen te eenighen
aen hier gestatueert worden —

Een yeder wirdt verwondert van quimelagie die groote verscheydenheyt
onder het volck die commando vanden Comme Generaal
Raden gehanteren aen sijn Ed. onder pretext van wilde
diefte verscheyden, die sij dan ommedoor gheleden hadden ende
op hoofde van te beschuldigen, te weten dat noch hebben oft
ons van voorgenomen sijn te dissimuleren, haer
magt verswackten, die onderlinghen twist maecken,
Doch hoort sij of wij can niet bevroeden dat ouden
saken (soo de destructie voortganck nemen) eenighsins
te verwachten sij, die onder correctie wij
souden goetvinden, dat men Raet beroepen te Antwoorden
ontrent mijn heren den Comme Bamsia gelijck mede
van eenighen te gheven, wij wel gheneghen sijnde comme
onderdanich te wesen te eeren, maer daer onder in geen
respecten en willen comen voor die aenden onse onderlinghe
goe. wille swaerte afbreuck te maken, die voornamentlijck die
van Soerisoeri die Batinga gheruijt worden sijnde
sij niemandt en sullen onderstaen te
hoy ons bij Raet, ende alsdoen mede den afgeboden
presentatien comen Decijsers, die ooc wasteijen
gheven mochten, soo langhe sij hier nae die comen
Raden Audiencie van voorde trouve die wanghelden
machten is

Dit boven geschreven Advijs volghende sijn Ed. order tot güntinge
mijnen Amoke sij Peijsen, ende soo nae conscientie
oordeelen te beslaen, genoteert die sijne Ed. bij geschrifte
overgelevert, soo dat Ymuden twijfelen en beteren wegh
gemaeckt Abe. offe met Andere Raden gheroepen mit onder
een en comen, soo vertrouwen wij sijne Ed. hoge ende
rijpe oordeele, ons sullen te goeden raedtsijden, nae ofte mij
dan verdat ons sullen Godt almachtich bidden, sijne
Ed: voorgenomen der sijne soodanighe te voeden
sijgende, dat alles tot Eere Godts en tot dienste der
Oost Compangie gedije, mit gaderen sijne Ed:
en bij Advijse gheliefgen gheruijt ende voorspoet onder
Voyagie verleenen. Actum Batavia Int Casteel den 13. Novembr Anno 1636. naer onder stonden

Concessie

bij aldien eenige
gehanten vanden
quimelaga verv.
sosiendy —

hoortmen Raet
te antwo onden Comme
Generaal geen
audientie te cregen
te geven —

dat alsdan gestreken
comen onse gedaen-
gen gevestigt worden tusschen mit
naestkomen sullen

Copije.

Reynoustrantie actum den Ed. Heer
Anthonio van Diemen Gouverr.
Generr ende d'Ed. Raden van
Indja op het Cost kommen t'Bata
wegens den staet van Amboina
soo veele dese Ed. ons bekent is
Gordanigs die mijne Gedienden hier
mede hier dienste der Generale
Oost-Indische Comp.e bejoven
geadsireert te worden, soo tot
meerdere van dien, als van de ge-
meene saeke, op Datum in tot
conclude van Julant strijcken Gorlog
mogen binnen Vlaerdingen, ende den
Carnatacusschen Admi met Galeye
adsereerden soo veele van onse
stranden te Gonden als mogelijck
ons doen is

Ende

Ist waere te meldren dat veele met ons con-
den geloouen dat sijn groot quaet ende boose voor-
nemen der Amboinsche meijnder voorsien als segade
d'Ed Comp.a aengebroght hebbe, dat sal ick met reden
die gefondeert sijn bewijsen, doen Godt Almagtich
mijn in desen geloofft ende gedancken sij, dat sij
met quaden opsaet is, ende dat sij Godtlooze
voorsichtigheijt gebruijckt hebben in [illegible]broots
voornemen te stuiten, anders soo waere dit groot
quaet gestuijt, maer dewijle sij met hen stuijten
is uijtgeraeckt, cannen in dese gelegentheijt soo
gaerne order stellen op alle sijn lange ingecroopen
quaden, als hen meer hier dienste sou connen
strecken te gedencken, want
dewijle niemant want voorsienigh quaet mij
offte den sijnen gemaeckt hebbe, cannen daer voordanigh
klaer op liggen als mijn naer Oordre der ghelegen-
heijt te Bezoenen, ende alle voorgaende consideratie
als een hijder stellen, dese saeke geheel datse bij con-
tracten Bedongen hebben, sonder daer in eenige Gand-
ringe te maecken, maer der diefde oock met ons
in alle saeke leeden stellen moetende, want soo haer
t'aldermin te verder ingewillige soude salt al
weder op den anden stoet gaen, maer dat mij alles
naer Bezoenen naercomt, sal hen contrarie voor de
Comp.e groote gelaet hiertz aenbrengen, ende sijn
alle segade Bewijt sijn, dat sie anders nimmermeer

dy sal gedaen worden sijnde, want sij verre bij dyn zijn
y christy, dat my Bataille ligende mey Hemant Bi
= loot t Gelt, dergelyck als mij Gaen sulex voldoen
Lantse ouwe dag nae d'eijgen maete verdwijn
mette, daer voij Gaen mede ontgemeen sijnde
day sal alles naer begoren comen strijt worden
dat andere jaer tot jaer argen sal worden

2

De principale middelen hier toe sijn dese
dat my Gaen in dese gelegentes alle mooge voorde
in gemade ommekumpt, Gaen verhapenen af doen ligge
ende Gaen alsdan soodanige voordeelen gelt, als my
oorbeelen sal ouwe de mine te regarde schutbrieven sij ca
ende dat my Gaen in plaetse van dien, tot betaelen mi
ne Soldaten gelt, die gelooven comen gesonden voor
den, maer dat sij die tot dyn ambode selen te gasjte
ere gelooven dat sulex groote gelt liggende onder
sijden d'E Comp.e schutbrieven sal, want my mach
niet meer toestaen dattet eenige moeten met den
christenen Amboinsch commercie houden, want
daer door mijn andere als regade ende nadele der
E Comp.e te verwachten staet

3

De Coninck van Ternaten diene alsoo in
dese quartieren gebreect te voorden, dat sij met offe
hijen willen, door ons vriendelijcke manieren de bij t
ons doen diene middel alles voldoen te verkrijgen
alsoo sijnen naem hier seer groot gehouden wort, te
sijnen paleijen hier selfs tot te verwachten staet

4.

Den dienst mede Ternate mogen t begeeren de
doodey inte willigen, als mede over sijn onder
saten hebben meerderen, principale den gelove die den
moorsen soo naer gelegen sijn, doch niet eender voor end
alder mij met gemaeckt alles niet connen protegeren
maer soo sij ons ergen bestaen te sijn, mosten my gaen
inne alder minste niet inwilligen, soo elijn sij ons
souden mogen mesken, maer alsmen van hare qualen
eygent moet hebben, soo ist beter dat men wat inne
liget, ende gaen eygen Negoce, dan al te precis te weijgh
ende gaen t' eenemael schuijt, de voor gesaijden redenen
niet sij inne mogen den waren Ternaten sijn, ende sij de

Garsoors

gerpoch al int lijf t gebbey / wilcke wee eer goeden
bot / ony dey Prince daer doer in Debotie te goedier
alb of te zij lorb / wael / dezher beijft t noes gewaey zij
soo mortmey zier mede doey / mey macgte mee wael
inrbilligzij / maer eerwaee gaer bzoudey / dat se
bey mine bey enige hiteadey way Czifteney beijzey be
zoomey / maer nier geel tot zet moordoey weder
spalley / of te mey moet dese naewolgende middelij
daer bzeuf gebeurijzey / ende allef mee gemeet in
woeds /

5

Om alle dese qiade bzoumey saeche wet te
woeds mee zee Carlet gestadies met 300 Soldats
Belets beijzey / ende 300 op de Compheires / op dat mey
altzoos de Meyzijen op Zeijtmo met 150 of te 200 mas
in Debzotie mael goedey / sonder dat se enige zee
Sijmulijzee Dithaeringze eas gedoedey weeden
ende maer dat stilze gesiet / dat mey die op
t'aldiezoogste mee gheat tey / sonder enigze
dit Simulatie / maer dat se hee dezgey mogzen
vrdey ende gewaee weedey / dat ons weemey ve
soo lange zij de Almagtigzey gelieft t'laude zay
Embozne niet te slaeten / maer t'selef de mey
te bestitey / alzoewde wij stilze weegestroije gebbey /
daes onder ey Segelemps stoetext / al offe wijt wills
offe dese mee t'alwey gaddey mozey slaeey / ende
heemele zij Beere ie ey a tmee eijzey te straffe
alf dat mey door al te slap daegelijzze daer mede
mee gequete weedey / want ie bey zay gewedey
dat alsmen daer een a tmee mijzey sonder oorzlof
zinge se mee doozgaet / gaene weerwee mordiezijk
tal wee bey eijnde geraeey / ende stilley mee met
wigtwaerdigze jur stric doey / alf dat mey gaene groe
weijzee Boosheide gedoorst / ende door de zingef sijn
ende gaen met dagelijzese Segmeagie in Debzotie
ondergoin / want sommey gaene groetweldey niet naer
begoedey ey straft / ende de self vde met soo wijder
ommestelijzee justiezey door de zingef sijn alf
eenigsints gedaey eay weedey / daer door gelooue ie
dat my dey toors Godts ons gaey / ende mogen
andergoey / want mey ontsie dey inbuse mistrou
alf Godt / mey doet gaer jaeseyzese Segmeagie

Ho

gelyckerwijs den Bil te Babil plach te doen/ soo wert
daer op te willen varen ende Marcken Brieven
inde dat jegen over ons sijn ende daer door de meijninge
sij daer te Berouwen/ gelyckerwijs indien sij varen
varen sij de vierde plaets te doen/ die daer gheschijdt, malc
in onse presentie gheraden heeft/ wie daer Bisitte
getracteert hadde den Turck of te sij varen
Schijnt/ daerse op antwoorden/ dat te sij sijn Hoff
getracteert wierden/ also den smaect daer van noch
hadden/ maer t'ander waer al gelijck/ also daer die
gheladen met waer/ want wie daer t'leste gingh
die voort voer t'langste sij daer bleven/ voor=
waer ick segge dat mij seer te doene was dat
quaet sijn/ want sij aldien mij daer den Bruijne
geladen soo wel op sijn willen/ sij souden soo groote
gelegenheijt om quaet te doen niet gehadt hebben/ als
voor desen gehadt hebben/ indien sij dat voor daer
gelt mochten coopen/ waerbijne veele onse Ingel=

Men Mocht op Soria/ Alcantra/ Richanges/ Cam
Ronillonges/ Nacera/ Batalla/ Ocanilla inde
Villemorin/ gheladen den selven Jaer niet connen
om daer door te beter daer inden in Andalusie te
komen/ t' worde groote gevaer lichelijck aenbrengen
sal/ alwaert op eenige plaetse maer doen may/ maer
in t'eerst te moeten daer dan groote moeyt lichen ligghen
soo lange tot dat alles wederom Herstelt is

Lanzicque/ Maccasire/ Alanges/ Lillebon
inde tapie moet men Schermissen gedencken voorde
offe anders sal daer nulde gaen/ gelijck boven gheseyt
hebben/ om dagelijcx gelt Ontbeeren vande Moorin
nen te hebben/ t' welcke tot groot nadeel sonder
twijffel/ want daer door salmen dennael een gerust
Hart hebben/ inde dat sonder eenige consideratie daer
in te draegen/ gelijck mooren van t'landt van Cleve dat
admitteert/ offe dat men daer te verkeren de goet=
den Negotie daer dagelijcx voor Handt

Victorien moet men een groot Schermissen ge
houden voorden/ om dagelijcx den Vin malaga soo veele
te drinckens/ als te mogelijck om doen sal wesen inde
Datum

dat men sleghts den eedt ende recht jaerlicks onder Oranghbaire, die met gemeene ende beleeghte hant ende met alle macht van al diemen betrouwt strachs, maer datelijcx inde furie doen sal, soo doende sal hij, Gouverneur ende Landerije, ende gebeurende, verboert

Item moet gestadigh twee a drij jaerlicx continuelijck ende recht jaerlicks gebruijcken, die ander met 20 ruiters gerechte verdeijt worden, ende daer hij sijnder Oranghbaire op dat men altijdt Meester sij sijn mach, gelijck mij 't voorseijde jaer met bevalt, soo corrorrij als Oranghbaire gebruijckt sijn, dat hij sijn meyninge doen te kennen, soo sal alles verder op den ordre recht comen gebracht worden,

10

Elcke plaetse daermen de Magelij meent te bewaren ende voor de Compe te houden, daer moetmen over al Garnisoen houden, ofte 't verlies sal niemant meer mogen gedacht werden, want daer mede een alles voorgecomen worden, soo dienet mij ijmant voordacht beter inde costen te spaeren dan altijdt te gedencken dat men de nagelij de Compe jaerlijcx ontberen, want men moet alsnoch dencken op toecomende wel gaen, dan alle de principaelste plaetsen de corrorrij gelden, alsmen dan de Soldaten altijdt moet betalen, ende tot onse afstreckinge sonder dancx pleghts gebruijcken worden

11

Item moet men eerder niet voor ende alder dat alle de magelij op Leeuwen, Bommel, Amerstam Manipe ende Killangh verghenoeght ende sijn hooftsom sijn, dan sal de Compe de gemeene te mogen dan langhduerigh arbeijt alsmede beginnen te maken ende te gereeden daer men gelden dat Godt almachtich wel geven, doch daer in niet wille achterdencken alles Recht sal worden

12

Om dit voor te comen alle te dencken te verhoeden sonderlinge, soo worde Godt almachtich gebeden voorgenomen werck geluck te verleenen, soo dienende gelijck voor Schalt Sluijs drije segeme voor Fregatte, die met den 600 Soldaten eenmael sullen worden, voor al gesonden sijn dat men altijdt wel dencken op d'ander advijs beramen mach, ende oock het gebeurende dat der ijemant waere vande voorsz Negrijen, die sich tegens de Soldat

opstelders / ende daer-tghene Gorstelijck Betgoende / die
mostmets sonder tghene gemaeckt met de Doot straffe sy
offte naer Batavia senden / ony alsdan daer-toe
Rechtinge te doendigen / dan sal daer Proffit te verach-
tieroedey vroedey / want wy mach niet langer met sah-
simulerey alsoo sij niet anderssins soecken / als datse ghe
nieuwers Heer wegen bekomen / t'sij Portugijes / Engels-
man / Spaniaert offte den Javaen / almaer den Mattaras
t'sonde daer al dese dooden / ende dat op goede datse
daer mochten t'samen sij sonder twijfel / maer-ick
gelove datse de gedane belijdenis die gemeenlijck in mid-
nae Gherechtigheyt gaen / alsoomen daer geen onderscheyt in
machten / t'gaet Gode soo niet daer / sij hebben in
voortijden soo veele vande Compe gewonnen op hare Cre-
dite / soo datse mi qualijck connen bekomen
dit moeten ick dat met alle mijn Heeren principale juste
ten sijn / want soose alsoo niemandts Heer Cregen / die
sonde daer mee geen onderscheyt connen achterhalen

Ende soo de Heeren oordeelden dat het landt
van Amboina te veel mogelijck gaedde soo mosten
sesentijde plaetsen op de custe Hitoa / Leytimor / als
mede / Wayliedo / Cattraha / ende Jelolo / ende al daer
omtrent gelegende bouwen afcappen / sonder eenige consi-
deratie daer in te draghen / willen alsdan verhinder
verre van die plaetsen onder te houden

14.

D'Amboinesche sijn sal geworden ende swaelijck
gelijck de Banden van Ceram deden / inde Moluccos
dat een yet alle Gaere acten gelijck voorden / maer
doen ick jongst inde Lijsladen gewest heb / gebbe
Gaere Kijckedoen veele gelijck / ende gemeenschap comm
schijnt dat t'seden de Hollanders Amboina gehandelt
heet gebbe / niet tegenstaende maer veele te vooren ge
prospereerde gebleven sijn / dengelijcken Gaere mede veel
dichten gelet / of de sij sullen ons boven t'Gooft voor
ende ons t'eenemael soecken t'onderbrengen / want
offte gelijck alsegoen de saecke verdienen veel stroomt / dy
al t'volck medegen tot onse debotie gebracht voor
soo sal niet langer duren als onse macht sich-bij
malkanderen is / maer veele gelijck die sich als Offte-
Gooft beijt / als de medes-stroomen is / dan sal men
Gaer

Gaer-corey wederstick op't Lesteren / dat de quaet
in dey ander stick stralden / dat wat hijre moet geboet
worden 15

Men can genoechsaem bemercken wt alle om-
standicheden dat d'Amboinsche ine handel soo wel
dey deuy als dey andere t'eenemael inclineren dat
alle weerende Gandelaers nederom op t'gesette lant
van Amboina quamen Gandelen / gelijcerse voor-
deser plaetse te doen / jae dat meer is / gebleken ons
stilte wel sterckelijcke lasten weeren / dat bij aldien wij
Gaer dat wilden inwilligen / als mede dat soo jae-
lijcx meer diuy torge moesten helpen doen / doch niet
om nadeelen te stellen / maer alleenlijcke dewijle wij
op andere quartieren te helpen staen / dat dan wille
ons hier wilden comen / of te dat ander de meeste van
Batavia wilden swaersten / dese sich wat conditie
sij alsdan condien bedingen / blijvet hier wt inen
gemaetsaem wat Gaer meninge is / t' welcke dey saken
is van groote gewichte / die oock tey Goedtsthen
dienst onderlijc te worden / ende niet Gaestes te
Resolutie te comen / alsoo de Comp^e hey Goedtsthen daer
aen gelegen is 16.

D'Amboinsche staen voor dat de weerende Gan-
delaers / alsoemre sij de magelen van Gaer souden
Gandelen / dat sij gehinderen souden weiden / ons die alle
samen ach ouste lieden / Gaer wederom voor oge dien
voor Gaer souden / can sij ey gelden die dienste / en niet te
van saken gelt wil gecontinueert worden / alsmede
dat sij' meer vaerdigge ende voor van doen souden
gebeuren / ons t' verwerven der magelen voor te comen
onder dien de vremde Gandelaers ey gebeuren mer alleenlijcke
de Inlanders daer van / maer dey smaken comptGaer
dagelijcke tot int binnen te van Gaer-Gardt soo dat
op dien voor Lacs Gants geen stadt maes gemaeckt
worden 17.

Sicx mochte nu yemant seggen dat soude onse
ouse macht strijden / Ick segge contrarie / maer
dat te ouse macht strecken / alsoo sij' ons dien voorsaten

ſtroñ wordy / ende wort yet nyes ondersaty offte bij
der gaudt nedwy ſondy / t' nalex wel ſondy laet
waundersse way Gade ſchick gewerck ontbloot wardy / ſ
alſmy Gade ſülex / Hefft afgenomy / de gelue dival=
uet gerabbillicht Hebby / dat ſchuw eay day nader gaut
abide gelue oock gedaey wordy / nel diey nacy / dat
alzomme ſij nocs gebleuey waedy / de gene ſoo wort als
d'ander way Gade quaet boos wroem wey gewerckt Heb=
bey als de gelue diet ſtrijdt bij der gaudt Hebby
gewonnen / ende ons ſülex noch tegenwy in tortonwale
wort Gade alle ſchick gewerck ontnomy

18

Dat ſülex groote ſtoutichijt geraniſcert Heft
nochtwy daer wet bekuijtey dat doruſe ſindt brugg
way Caijrobbe wardy / wonderwonwy Gaddey alle ons
wolck ady t' laudt te lachey ſtady / offte die doot te
ſuijtey / alſoo ſij voordeldey datſe ſtreecken van
moſquitrade wardy als d'ouſe / dese de groote ſnuttel
geſte way Gade ſtruijt allebeliſſe daer wet ende
wergens anders gelijcke Radje Roy ſcriuare ons in
volley Raede dat aduysdicht Hefft / seggende soo ick
alles met D'ambroiwey ongerabilligt ende tonge
ſtady Gadde in Caijrobbe / t' waere al beſchicket
gewelt t' / dieuchſtree was op dey torge way Hebb
bey mede wonderwonwy / 19.

Welcken nochtey Heeft den Orangoan Baro
woorderey geſchijt / dat die way Hittoo ende Hol=
landers gelijcke may dy troi wardy / dat wasse
wel ſomtijts dwers die ſchuw ſoudy / dese
mosthey ſij wrindy Beyerey / maer wij Hebben
ſeer Hart op de Chriſtenwy Arnboijnesey / alſoo ons
die groote gedoorluchtichijt tgoudey / maer ſchijn
bij dat dese gebruijcke datter een Generaley aanlog
wierd / mey ſonde wort ſien Gordanies d'Arnboine
ſche Chriſtenwy Gade tegens d'Hollanders ſonder
dragey / wonnader t' ſtadt te gelowy / dat ſij way
dien tijt aen t' Biter Gade gun gerbit Hefft als
wij tot nog toe Hebben / want wij lachey ons
te licht bedrieghy / alzomme die nae acht ofte negen
jaers gedaen is / dat ſulex Hefft gelijt

20

Anno Hefft Cachijali Binter tijt als
offers te Dalp op Hittoon wart niet ontſien te
ſeggen

seggen dat wij soodanige met gaer bygoorden hegan-
delen / gelijck op de Oostkust van Sumatra ende
andere quartieren deden / dat men dese ende alsoo-
danige coopmanschappen tot handel can connen segghen maer dan
maer mit gelijcke gifte / dit moet men segghen dattet veel
contracten gemaeckt worden / maer men sach niet
gedoen dan langer te handen tot dat men sijn bate
sach / ende alsdan dickwils veel meerder segghen
dat de gene bij dewelcke die gemaeckt waeren doen
maeckt met andere dingen / maer gaer oock gene
alsnu gelooven sonder eenich gaer toe te sien

21

Wij hebben dick voren geseit hoe datmen
op alle plaetsen bygoort kontorij alnoch redene te
vinden / dese op Sumbaina ende Sandelhout soo meer
als men oordeelen sal van noode te sijn voor groote
voorbeter almacht ende goet may / want men
met meer van de goeden dat die van Timoor
ende Sebbij gunstigher / noch met min tot sulcke
stellen connen / die liggen van wegenis redene opdringe
plaetsen / ende groote sijn consideratie / want
voor Oesterlingen staet sij connen niet bestaen / ge-
lijck op Banda ende is geschiedt / als men dat door
ons al redene te liggen / ende Comp.e macht te
sien gebrooken moet / dewelcke sij goede macht
sij / malcanderen dienen te beijden / op datmen soude
al op haer ouwoorden te op den selven / dese sijden
gemaeckt worden / gelooven dat men den outsack daer
door sullen bekomen / ende willen in Oostindien
want wij merken Meijden ter Zee beijden / of de
mensen ende stellen veel packen / want veel baet
set ende of de wet Junghen may in Guarnison
goeden / als sij geen wachtinge is / dat wij de
Zee mogen crijgen / want op haer contenue
en cas geen staet gemaeckt worden / gelijck ge-
beteren is / staet set haer niet langer achter / sij loopen
naer t'gebroeste ende laeten ons sitten kyven /
onderhier legen stellen den Rimlaga ende al sijn
partenagie / ende sij connen negotie connen / dewelcke
met Sumbaina zeer goet koop ende seijl maer-
kijns doen worden / 22 :

Het is hen goedgedocht mede nodich datmen een
exemplaer hier te stet op dit liegt dachdie

dr[illegible]ckey der Mattacaoerey bij D'Amboinckey
t voorse op t Gouvernt[illegible] dienst geschaft / op dat se
in toecomende niet ons soo lichtvaerdigh mit mede
ly gaenderey / gelijck voor-desen geschiet sijn

Dat D'Amboinckey 23 langen tijt swangere gegaen
sijn de oorsaecken sijn ey[illegible] imaginatie ofte door jeal[illegible]ge-
tie der moorey / ey cay niet weten / dese Bejaer
den / dat sey hijde als Macassaren eerst beyonde sijn
rebellerey / dat alle sijn clagten waer / dat de Hollanders
gaen sonder oorsaecke te vechten naer Bantam
gelijcke sie doen Sinjores Gobbey gedaen / jae dat
voorts alle altsoos soo Ambonse eenige vrije
luijden ofte[illegible] Comp[a] Gesellen op Amboina Negot[illegible]
-ney / alle waren uyt de gemeene man soecht te bekomen
oyt te sien ofte sij een sulcke coope weijsten te stellen
een enige swarigheijt / doch soo wierde sij dat ge-
meent Geselt in sijn huijt beleen / sey hijde als den
Comp[a] de neerlage op de cust van Celebes Macassaren
Macassaren alle op sijnen comende / weijst een alles beta-
belijcht als den Coopman selfs / gelijck de Mande
Moore doet beleen / waer van dat voorsz / datse
al lange dat voornemen gehadt hebben.

Een merck schijnt 24 nu soodanige sijn naeme gehad
alsmen weet / jae dat sij en dese ofte dier gelijcken
oorsaecken gesocht / sal vrencksy den Amboinse-
sijn rade d'afvallicheijt een dien / t'is nergens anders
om als datse t'gemeene gelooft Gobbey een ouden ont-
=slagen te weijgeren weijgh / want dat een ommijs
soo naetuerlijcke gelijck weerdey als die een Lantaij
=gue / Macassare / ende Mallangs / soe schrijft dat
Macassar sijne ende Mallangs op die een Lantaijgue
sij e gemeen t gedenckende diese weerde / ende mes
dagelijcx sien / waeren / en dat den Jnan den eenigen
gemeen Gesell / die met met Gaen en Staet weijgen
almachtigen / ende ons af walgen / Gobbende sijn sijn
nagelboomen niet connen gonnen / sijn soete Doyglas
sen / gewangen genomen ende sijn Negrije sbrant
een dat anders gedient weerdey / als dat sij den Gene-
=raels meerderwichtigheijt gemeen t Gesell daerse al lange
over-mogten gepritsjacht Gobbey / alwaer tot soodanige
een resolutie Gobbey comen comen / want bij Gods ken
=den onse eenige saecken misschien weert sterven / soo
sijn te meer die groote redene / datse soo geheimelijcke
over-al

ouer al met malcandrich Gaddy Berlooty / Ergo
langhy hÿt dat mede Berics gemaeckt / gelÿjck hier
naerder cay bevoogt worden / want dey Rimlaga Hoch
dey gelaetey aen Radjo Rex Venise gebroeden Gift
Hey aenschyghende dat ze voeren mit allery aen Hey Hont
ende dat se ouer al gemeyn waeren oy de Hollanders
af te valley / te Slaeten ende Hey aen te winnen / mer
naer langhe tÿt Gift gewracht / soo dey Comme
woent stilte mede wilde toeghaey / wellen Hÿ
Rimlaga mit groote Segelagie Bilooft te
voeden / Leyden Gift mit die Gouerney dey Boom
wes niet comen willen / doen dey waeren laet ioe
dey liger ordelich / ite voer mijn traet / schÿnen
d'eere dat ray dey onbidwiltzlÿcken Gode almachtich
toe / want t'gaet dat de Enmaelt ende ray hÿnaent
te Hoeaetich Hont waer Serr-eelÿn / naer Gode mede
in dese gelooft ende gedaenen Bÿsteren / dit alle
Hsien Gift / ende eenige Gaetey Hoeren / die t'voeren
waer wieder ingelÿch gebben / als wee de meeste
partÿje gedaen Gift / ende dat dat doen de vrolÿtie
te mitte gebroegt is / dezen comen wet alle onse lan=
=dieghey Heeren / dat Hÿ dey Seuerale voeren gebeilt
Gift —

Hoe gelÿchlich is den Sach gewracht als nÿ
t'jaer ray Cap.n Story geseyt gebben / ende wet Hey
de geleghentÿt ray Carreali Hlaty / dat die noes
in t'lant waer / alsomme mÿ oock noÿt andere ge=
=dacht gedaet gebben / offe Hÿ ende voer bÿ dey keyse
Beÿaey / noetsaek gebben Haer D'Amboimetes t'comba
=tÿe ingebeelt t'voeren mit tey wellen gebben ende Hÿ
ende gehoetgaeny de waerheÿt ray dit Becomen / want
alle onse Amboimetes / die sich alsoes getrou getoont
gebben doen onder dey malcander segen / want Haer voor=
=neemen in t'generael is gewracht dat soo Haest Hÿ wet
eenige ray Bantanja comende waer tÿdinge Hebben
dat Carreij alÿ dot waer / dat se alday wederoey de Noro
sonder de waepenen tegen ons admenen / ende ons allen
Hoftelÿckÿt bÿstonen / waer dat se condich off Hoeghey
ende dat Haer quaet voornemen nimmer meer waer=
=dy sonde geen Heil waerdy / als sonst gebeele lande ray
Amboina cortey / dat selue waer is / daer ray beenen
mÿ tey wellen Hebben / als mede datter door alle

Voorgaeyde

groote morghte gedaen is om sulcx by wesen te
dersaken, gelijcxe oock sijer tijt al te samen gewoon
gheest zijn naer Carel Alij, ende sij samen gewis zijn
alreede van andre Gedeputeerde Provincien zijde Salamman
Juan Deos Poulongh, mit sal alles voorsz verder
by wesen comen. Mer sonder ommers sijn gelt
wat Gaen aen Carel Alij gelegen waer, maer sijne
dat Gaen de saken door die moeten soo groot is
voorgen sell van Roorst Alij, dat een in alle
dagen gelijck vaerden, daerse gesamentlijcke sijn in Brussel
gewest sijn, om alsoo te commen tot de saken
waer by een niet anders gedruijt vaerden, of de
Moorsche rooven moeten Gaen wagen gemaect hebben
dat bij aldien Carel Alij om te keeren quame, datmen in
Vlaenderen over niet Gaen soo sonde Gaen dien ick
vaet geen ander middel, jae dat met een groote
saken, dat wij als Gedeputeerde der Staten soudden
gelijck vaerden, sonder eenige vaen te weten, jae met
een groote lichtvaerdicheyt van D'amboisighy datse soo
een geraeptich artijckel voor te stellen, voornamen
tot geen anderen eijnde, als ons gesamentlijcke vaent
Landt te willen hebben, vaent ons langhe hebben
allenthalven de Difficulteyt vande Comp.e Oorsaet vaent
Landt te scheiden, maer wij Protesteren mede dat alle
onse Borgers moeghen Schouwen vaeren, dese vaeren
in dese, dat al segen bij Gaen dese lieghende een gra-
ven vaert, datse Landeringe van Sonnenburch
becomen, soo wel dese te Ysselt als soo langhe d'onse
Burgers hier bleven, vaent door Gaen dese becomen
de Sonnenburch van alles Remmir te, dese Gaen sij
mede te Flouwen, dat men alle de geene die sij bij
nacht stellen nemen, Schouwen moeghen vaeren, een
dat andre gedruijt vaeren, als datse met ons vaeren
mede Gaen sijn, voornaem dit stucke belangt te
hoogh eer kraft te vaeren, salmen alles verder
herstellen —. 76

Item can ommers dat alle gepasseerde saecken
stuijen dat met corten dach D'amboisighy gaen
niet goet te doen is, want soo Gaet het de gebbe
Staten, dat sijn Edt.e Broeder ende d'E Raeden van
Indien goetgevonden Gaen; de Magen op Hoogen
prijs, ende de Vorstigheyt Gaet op minder gebiedt
te stellen, daer tuschen noch Geschenckagie achte Goetheyt
te doen.

he dorp / t' welck gaet met anders als hy gaende ende
hy dicks heeden S Comps gadde bygoorlof te steken
wat ick daer op gevolgt / sij ghebben gheantwoort hijre ge-
= comparitie / ende alles aengehoort / gaen Schepenen
mede gheomen / dat wijsheyt geeft tot gheraet / geene
altgoet / als dattet dat hijre gaen boet vervolgen int
recht ghebben gheliet / ende soo wille middelijt geeft
tot mede aengebroght / al t' gene dat sij gaen ghebben
ghestreken / t' welck gaen een a twee jaeren out gondich
maeck / mitsgaders t' gene sij met eedts Borden out-
gangen ghebben / alles te ghelt ick / ende soo salt altgoet
blijven / soo dat tot beter ick / dat inhout int recht
recht / ende hen contrarie gaen doet geen / soo salmen
den Bisschop dienst t' recht gaen hebben / maer met geen
minnen meer / dat moet voor rasth gheroft worden

27.

Sij ghebben Dirck Worden gheeft Boe dat d'Am-
Boimeesters gaen seer ghestoft ghebben op gaen rechten
gheijre inde Borgt van Campen gheleghen ick / maer
ghetaet te bedruegen / dat gaen ghoetgunst soe langer
soe grooter sal worden / indien men met hijdeijre
Sieer in ghelt / want rechten ofte oock segel gemaeckt
en can gaen met te cor heijre walle / jae geen voor
den voor 20: 25. a 30 Stuyvers Rijnsch van eigh
ende dat noch met onderscheijdinge den eenen tegens
den anderen / soo dat in corten oock noch groote onlust
daer van te verwachten staet / derhalven gheijre woorts
gheeft ghebben al gaen segel gheven / met mij gaen
ontmoet / ende dan strickte staet alles op t' groeten
van dien materen / ende dieden de wel den obseruen
gheijre d' Amboimeesters seer te seggen / dat alle faelen
hy hijde der Portugesen / met Brooden ende smeeren
wel condich sey bet hy bevonden / maer die gemeene
eenich segel gemaeckt vande Portugesen bet mij gaen
den / t' sij over onder recht ghetaet selve gheseght
recht / mosthen beijde den Coopen ende Coopen
schepen / sonder eenige gemaende / want t' is soo seecker
als wij leven / dat se ons soecken want landt te ghebben
jae al recht sey sij Cogt seer te / want sij willen
dat seer gerne betalen / dat selve gaen eenighe
oorgemerte gemaeckt ghelt / ende inden dat mes beeft
ofte mij mosthen gaen t' eenemael ontlast hy / van
Langaijen / Rentelingaen / schoolgelden / ende tolla-
hy soo veel swaerden als eenige beijeden / de vrienden

Handelaars gedooghen/ sonder vrijheyt of het policij te
leeren/ want alsdan doen sonder [illegible] [illegible]
betalen 28:

Voor merckt ende claer cammen als mi d'Amboi=
=nesen saen vralgelijck schijnen/ want hy tijde als
wij met dry goede macht voor Hattoria vrachten
ende met ernst hy dien te ouer betalen gelijck
gaddy connen vrienschap/ maer doen liefde behoud
wij oy den tijden gelijck doen d'Amboinesen/ mit=
=mende datter Engelen sprake/ maer voor waer
t'sijn Diupsche schimmen geweest/ want wij vaak
oy michmalincx/ deuchde dat al t'gene met mijn
=segen conde te vergen y'brocht vorden mit den
woorden alsnoch sonder/ als met den oorlogh/ mij=
Belden ons oock wat in dat den Amacstigen doen
mij als oy onwaerdige insthommen voor goets
voor d'E Comp.e gelijck de te gebieden/ als gaen
y'roote voor lagen hoorde/ maer oog laet/ t'Blaetjen
is gelt schuert ongelagen tot mijn groot leetwesen
daer oy in [illegible] mit eene mij vaste gelde cadmen
offe sij gelden ons t'eenemael dit voornemen tegen
Hattoria ontraden/ segghende dattet gelt vorde daer
aen gings/ ende dat sij gaen al t'salmen als borgen
steden t'gene jaer aenlegghen sonde offe men sonde ons
t'gelden lant van Amboijna den lijfe benemen/ ende
al over langen swallen saeghen sonden vorden
geen leet vorden/ t'welck mij [illegible] dat
selen tot ons nadeel sonden gedisputeert gelden maer
t'contrarie is gebleecken/ ende tot vat schade [illegible]
sieck boden genoempt gespannen/ is alleenlijck oy ons
al te gaemen daer mede he vang gen/ alhoe mee
dattet mij door Godes genade eenigsins [illegible]
gebleven sijn/ soo is dat gaen voornemen soodanich
genaeckt/ morgen sal ons eens bij ons geraet vor
den jock gelove dat d'Oranghaijs van ons
casteel/ jae van t'gheele landt van Amboijna ons
soodanich niet vorden beletten sullen/ als dorinnen
gedacht is/ daer vat ick vil bijsluijten/ dat vanneer
ick van Amboijna stort ben/ dat my den gelucx
dien ons stort niet alleenlijck drij jaren sien stelt
maer datmen [illegible] drij maal dry jaren te sonden
ende tegens d'Amboinesen vat troost dat sij voor
hen gelt sullen hebben/ t'sal mijns oordeels goet doen/ doch
alles.

Eijnde
Cha[illegible]

Remed. dese valsegghe=
nijen den Heeren
Eijsers sghestelde=
stichten dese
Jeenemael te
Vorden Jeraden
gelde esse

alles ach mijn wijsser 29:

Radje Koffiniere Bijft ouwsijfs vergaert dat
alle de Negrijen die ontrent de zeeft gelegen sijn
gelijke Ballorim, Sittemorim ende Somij, sijer
tot gijn anders sijnde gelegen is, als mer dese
inligghen, dat soo wannier dey Prince van Holland
gelijke sij dat nochmey eenigge macht sout, ende wij
langer bouy dorsten blijsen, als dan doen de ouderges
gebeurne wederom sonder afgeeromme worden, ende
gaer recht aende Negrijen, als mede gaer tenijnde
met alles wat daer wieder ach Depenideert, weder
sonden afwachten, sonder yets weet daer van te
segghen, dergelijke sonder die gelegen weet doen ge-
sonden weten ach de sijer gebeurne te doen, bij al-
dien dey Prince Macht soude hier weirde, ende de
Hollanders gijn ontset wieder dy beginnen dat de
Negrijen doen dey gecequiert sout weirden, sijnde
wij sijer met dey gort fondament, ach die ommijsse
inwendey, gelijcke bij sommigge gehoopt worden
maer ijet sonde dese wel met dey anders nacht doen
nochmey, ende dat met inwender fondament, want dey
Almachtigge wilde ons te gijfte comen, soo wij onsey
troost ach dese ommijsse moet sijn sonder, doorgh
Radje Koffiniere ende Gaspar de Fretus Heeren
ons mede dat alle de gene die gelegen sijn ende
gaer op Lijtimo ontgonden ach gabelijnden sorgt
gijnde dat alle de gene die sijer gebeurne sijn, doen
mede naert gijbeurte wilde gaen, want bij soo weirde
dey Commandeur met alle de Hollanders die sijer sijn
naer Batavia sterket van gabelijnden sonden
Slaven weder, als mede wat inlanders datter sijn sijn
bij de Hollanders Heeren, die wij soo weirde comen, es
noch inwendey gehoorsaem sijn, sij waeren wande
Portugijsen ende (maer niet wij ons oorbaer
dienende sonden sijn naer sijer gebeurte gaen, ende ons
met fort (t'welcke wij oorbaer gadden) laeten sitten
sonder eenige toewerp wat Negeren, offte andere
ertbare waeren toe te brengen, mitgaders dat sij
ons sonden aendienen, dewijle sij met sijn waer
Antwerpen sonden, waer in Radje Koffiniere de segghe
gen niet plat wil te segghen, alwaert segghen dat de
Prinse van Hollant sijn Comissarijs alsijer in Pegu

met 100000 may Hebben / als sij Oldtsmaels thuys
Oldtsmaels t'saemen stranden / ons t'gheplogh may Dij
ghelijck ghenen sonden / doch ick ghloove dat dese may
maer sijn Ghaet stroobe / ende sijn hemy ghij 10000
may t'saemen Ghadert ghelijck Schiff / dijgalmy op sodanige
ge Pauroone myjnes Ghaet ghemaeckt cay worden

30:

Item bij compt dan noch jaerlijcx dij Commissaris
die Gaerenijden afmaken ende daeghelijcx bijsiende
ende alday schijnbare des Somers merck ghelijck ghij
onderwaeght / soe bij dij doch al comportere / offe
of sij al hun tijts ontgaen worden / ende of dij Gaeroode
wel tractiert / ende wanneer sij met Baetjus bijsitten
sijn / soo Gebben sij / daer dij Smaecke mee may daeghe / oordeelen
sij datse daer Bieren als bij dij Somerse getract
worden / dat duert soo lange tot datse worden by
dij Somer comen / daer Ghaeten sij day / al t'ghene dat
daer getra[illegible]ert is / ende Gouden dij Stoet daer mede
pachmeesende dat mij Gaen tij Gooren / tij may noch
Siet / tij achten mij Gaen soo flatteert / t'is waer
aegties ons te Bietaeghen / dat Gij verveert soodanige bij
blijne woort / ende dat mij dan ghij ander Redens in
ghemaeckt dij Schiff / want al dat ons Gaerenijden
anders als t'ghene sij bedonghen Gebben voor Gaer
naeghen ghijdon woort / moeght mij Bieren in Zee
werpen / ende Gaen met bijsonderijnee Ghaet te dringen
als mede alle Gaen Godtloose tonthijt verbaemen / ons
alsoot recht ende de jus titie te Gantgaen / dat doen
sonder Zeggen dat Heeren onwaerdelijck onse ons
verghestort worden / want wie cay met recht sijn
Saecken naer bijsonder verantwij / die soo veele verwaet
subject sijn / ghelijckenis Gijer onderworpen is / want
soomij Gaer onse Gaer groote faulten Gadde achterhou
den ende gestraft worden / ghelijck ick dorinnaer gedaen
sonde ghesien Gebben / alsoo alle d'Oranghsaint noch in
mijn Gaudt Gadde / ende t'waere dan notgedwongen
ghelijck t'nu ghegaen is / wat sonde ick al te Gaet
voorden Gebben / maer Godt ghebe lof t / dat
mij dij Raedt sulcx niet Gelt willen toelaeten
Segghen wat mijn Beghenis soodanige ghelijck bij veel
luijden daer may sijnde Broeder cay Broodt worden
doch ey sal noch ontsiene niet Buijten verworgebaren
dat doch ick wijs te datse ijeder quaets Gaddes voorgae
noemen ende alle de Goet doen in ons gewelt Gadden

waeren

waarvoy wy hare doch niet anders schuld achtyghproocest
hebben / maer gheyne gestelt hebben / dey Raedt
hebben het ons afgheslagen 31

Wy hebben hier voren gestelt dat t schynden der
Commissarissen dey quam gedaen hadt / eay bijden
yeder gheordineert voordey waarachtich te sijn / waent
dat sij omme drij jaers gheparseert / datter in
Auborina anders niet dan schrijvey ende verwijdey tijts
de Schuldenaers int verloren gheleet is / t' welck haer
quam wandey Gheruet als Commissaris / ende
sochte alle tijts dey Schuld. int t' verloren te stellen
soo wt de Neerlanders als d' Auborinasche / wat gheb-
bey schynden hier anders wt comen bij luyden als
datter maer twarringhe hier in Auborina soude
gheweest hebben / waent wy onderstaet bijcans
t' gheheel in seeckre plaetsen gheparseert / waer t' meeste
jaer quamp bij als Schuldenaers / ende t' derde jaer
quamp Sijsels wider als Commissaris / waer mee
dit schoone werck oorsaeck gemaeckt heeft dat
dey luyden oordeelen / wat mij belangt t' maeck
Berthy gemaeckt dat my wandey Gheruet nooit in
Auborina gheschreven Gadde / waent alle de weduwen
hier Gabius Spot mede gegoden / dat my sooda-
nigh met de Schuldenaers schrijven / waent voor Lucilla
mer hebben dry oft vier andere sijn plaetse plaetsen / door
dien datter gestadigh inde groote concurrentie waer
al of ter dey delle Artetary gheweest Gadde soo dat
Sijsels sijn plaetse verhuerden / ende ginck int jaer
Acchts sijn residentie nemen / Commissaris dat
niet te verwijten / Gadde ick daer mit dien schoonen
practijck / maer ick daer met schoone oogen toe / mit
mede bestraft / dat laet ick alle onpartijdighe oordeelen
voor maer dey luyden voorbode / waent gheen
datter mij gebeurt / waent t' schijnt dat d' Auborinaers
oock gaerne eenen dach nieuwen Heer Gadde / waent
t' is met dusdanigh jaer-gheschrift als de belgonen
hebben / daer sijn de schulden gheluyden die hey dusdanigh
wt sijn / t' gaet hier mede soo dat Godt almachtigh
salt for dey Bitten wt comphe Brugge / waer op wij
mulgen hoopen / 32.

Wij Schadey soo wedew ouk dey staet der Auborinaers
Rechte is / dat my maer ouk staende de Schuldenaers

Nota dittis gheseit
van sij hebben sij
tijts de wandey niet
voldoghen Ende
te mitsgaen Angst
mijn van sij wasse
lants t' gheraedh
pleegh van haer
Credt-Brieven
als sij in arrest
van Antwerpen
ge waent mij present
sulcx niet en twijfel
te hebben dat sij
Ostenden niet
laet verlaten

sal laetsy Jaere drij jaeren vbt dienst/ sonder eenigge
Commissarisse sy te senden/ want eenigge wandelinge
sijn oorsaecke was alle t'quaet/ wat ongeluck staet
d'Comp.e te verwachten soo langge alles niet adriesse was
Raedgeselagen/ ende dat den Oppercoopman ende Cap.n
sorgge draegen dat alles meer tot goeden vrieden voert
wat voordeel can doen door de Commissarisse sy te
senden gebruyckt worden/ anders als oft de daer meer
comen ende niet en brachten/ of sy soo veele can
doen Jaer vrieden voerden/ want sij comen en gaen
wederom dueur/ ende voorstaen wel dat sij de conditien
van Jaere weten/ als eenige dieder tijden jaeren geweest
sijn/ tselve blijven vbt alle Jaere Discoers sy/ ende
daer by is ser nut dat sij in Indien die tijt voert wat
den Amboinees in sijn segel voert/ voor ende alder sij
dergelijcke meer souden connen sijn gemaect te maken
gelijck den Cap.n Vlackbeen was die bij den ijsten geboden
voert al te gaet meer d'Amboinesen te sijn/ die gelaten
26 jaren bij Stuert/ dat doende sij stoutelijck datmen
sijn mede vant Land sal senden/ Hadde sij ons tselve op
Jaer Stroot/ Neen/ maer sij en gelaet Jaer boot
gemaect noch niet gebuert/ Dese dingen ende meijlen
actien dat sij inden Oudey meijnde soecke want lant
te geraken/ vbat soudt sij dan bij den
doen/ ick segge voorwaer dat het hen goedt hij
Batagien is/ dat soo oudey Dienaers/ ons soo eenigh actien
suspect gebruyckt voert/ ende dat sijn Ed.t alsulcken
practijcken hier oorsy corupt/ dat men daer voor van
maect/ achtende de saecken soo vrede die niet achtet
ick veil gelooue t'haer te oudet worden sijn/ soo ick
schildes bin/ maer ick segge dat den geheelen dienst
Slopt in meerder welstant moet gebruyckt worden
ende sijn t'verlies t'eenemael Stroomt/ sonder
eenigge Commissarisse sy te senden/ of het dat men den
voorsaetigen lieft/ dieselfden eenigge beyeenkomste
van iemant can vbtvoert/ die seer swaer sullen
comen gebruycken vboorden.

33:

Aen voert soo willen jaerlijcx van alle de soo voorsaten
Schuraelen gelegenheyt/ dat men dese in alle saecken
beyeenkomste welstaet sal doen goeden/ ick gaue elck sijn
te considereren/ of men in desen eenigh welstant can oudt
- sonden

Hondey alß jaerlijcxte Commis Paris den commu
die d'Embrimesse sijn Heeren op den mondt smaeck
gelijck Siroosch inde gedaen Schiff, die andere bij nie-
mant genoempt worden alß Tonay Admirael, die
geliefde malcanderen noch bij haer ommers scheps wijse
maneren, alsoo de gelijcke die way Schrayen met haer
vaertuygen als t'Castiele quaemen, scheijden, met andere
alß Tonay Admirael, alß mede dat voorsz Schip
scheen t'tegen d'Embrimesse gelijck Schiff, alß sij hem
waerts toe dat quamen dat sij mit hoogh den Heere
vanden Heijnde Commandeerde, dewijle sij noch present
waren, daer sij op Schiff gemonteert, dat deselve
gelijcke vanden Heijnde oock ick hem vragte Heijnden
waerts, oock bij hem in grooter comparatie quaemen
daerse op Hebben gemonteert, wil sij voordes ommers
mede Gemeenschaps genoempt, daer sij op antwoorde
jae, maer haer Victorije op Schiff gaende hem
gelijckerwijs bij d'ouse, salmey soo dochte t'uytsicht mit
voer bijzondey, joe seggende nochmaels alsoo Strooch sij
pay gewoonlijck hey, datmen deselve bijboort t'Exposeren
oock gebruijckey op Barbarija dey caroos mit vijf
pabrijen voor d'oncostey die alsulcke Commis Parijsey
gedaen voert, oock dat d'Edele Heer Admirael met de Radts
vrij de beste Commis Paris hey sijn, dat mem
ommers alles voor mijn Heeren sal
Judja

d'Ed. vraegde Schrijnwerck
alsoo Schepen Schuijten
Als veel by Hoofd
sagh seer in alle voor
vallen Schaden dienstich
aen te Schaffen, dat
ons als Schaden
gedaen was by mach
tigen Schepen
Schuijten
als Schepen Schuijten
Schade

Nota dat men alsoo
mijne gelt verdient

dewijle Victorinus / ons soodanighe / Cumpt te bedinken
joe seggede dat de gelue die dy eerlijcke gemoet gebben
ons troosde te dienen dat my saen in dese schadelijcke is
want alle die noch abide Compt over de 50000 gul.
dispereert schulden schuldich sijn / waer mey dinighe door
ons g' int sijn / gelouwe dat die parsonen alsmen saen
vraecht naer den Souverein gelegent sijn / dat wel
sullen seggen / ick wolde te wel dat sij sijn leden wijt
in Amboina gesonden waer / wel wat dede sij dan
jae sij tractiert ons soo qualijck / dat schulteus tract
my sonder eenich te vermoeden / wat ons tot schade gemoe-
ghet / soo dat my tegens sijn eijgen gemoet / de schulde
moet laeten staen / ons redenen hier voren gemotiveert
als mede ons dat my dan onderworpen is aende schade
dagelijcx tegens de Commis Paris sy betaelt es
t' onrechten beschuldicht woert / ende daer gaet men
dan mede naer Batavia. 34

Wacht wt comt doch dese groote verwichtheyt
der Amboinesen / of de waer wt ontstaet saer
groote strijdicheyt / joe seggen sy dese wt ge-
schuyden der Commis Parijsen / die / malcanderen de luijden
veele wijs / daer sondigt es wt sijnen op volcht / dat
segge ick mijns oordeels veele d' oorsaecke is / gelijck met
V: Marinus is gebeurden / want sij stellen saer gonde
beeren voor / ende willen gevolcht dan dien / wat mensch
can dat Batavia anders als quaet / want my met
met simpele treetjen ons gaet / want voor V: Marinus
segt wegt wt dat sey E: Heeren Bardemichte-
ren sijn dickij mael brillen tot te gebruijcken / selfs
soo staet ghij soo qualijck met den Souverein / sij sy
mach so niet sijn / jae dat meerder is / sij en mach so
niet goeden moeten / t' welck sijn niet anders als groote
alteratie aengebroght selfs / daer op sijn dapperlijcke
de resolutie op V: E: maect getroeden laeten sien / ende
alsoo sijn parsonagie gehouden / compt dat niet fraij
voor de gene die gesonden worden om alle ongeijlen
voor te comen / selfs als de gene sijn die t' quaet met
ghelt / en betaelgelijcke saecken dat de gene
die gene me alle met conscientie sonder dwingen
sullen onderworpen / gelijck ons alreets gebeurt is / dat
sulcken

schrede- dat soo ghenaempt jay Smijbroot- ouwe Gielt
Ludt dessey nachtgelt, dat wij Gelt in ons Comptoir
gebben gehoolt, ende daer soo ghe lagghe, dat de
Lecchenij daer van aen Gheschilde Ghoudt Gelt, die
Ghy door schelm- woorde ghe lacht hebt, gheliick
wet d' Ordonnatie daer van gemaeckt worden, soo
sullet in Battarije verbeurt ghetoont, sonder daer nicht al
meer Reparatie opgheloopt Gelt, soe gheloove jae, is
dat nicht eene Bedroot- die saken, alle daghe dat ander-
worpt te sijn, soe seggie noegmaels liever eene Dene-
marcker van sijn Gd^t te weten als eene Sonne
in Aubrijna, alsmen naer ghelijcke gemeede rapporten
daghelijcke sonde ghe draeghen worde, lautmen mal-
candrije uytvoeghen alsmen dey diender der Compt^e
nicht weet nempt, ende als sulcke van Onpartijdighe
ooghe dicht woort, maer nicht vande ghemeene, mach dat
alsmen hy uytgeeft te sijn Praat- dey, maer anders
dencket mij dat de saken te ghelijck sijn, ongheacht
soude van de Rechte soodanige te uytvoeghen

35

ch sonde van ghevaelle sijn dat men de Aubri-
nighe eene redelijcke provisie toeleggen sonde van Ghe-
hoort t' sij dan bij de dagh gen of te maken, ende al
daer ghe accordeerde ghenoeghe toestant, ende voleomen
lijcke betaelen, sonder dat daer eenich pretentie alsoude
laeten maenighen, dies dat al de ghene die Ghe richtens
sijn of te doen naer daer van dragghen, daer selfs van
alle costen, ende op daer hinder wijse te bevorderen
mosten voorsien, ende dat t' eenemael afgheschaft
moet worden, ende laeten de ghene loopen die loopen
willen, want men moet van Reijse ghelooven, dat
niemant op sal ghaen, ende laeten een ander sijn plaetse
Besitten, soo salt Gilde mede gaen, want niemant sal
van een landt Vloeyen daer ghy ghy minder ofte
jae noch minder als ons Ghy ghe natie ghedaen wort
dergelijcke mogh daer van Reijse op maer Stroomen
ende dat Ghe oock nimmer meer aen weten sal ghebal-
len, daer omtrent Bommen te Betoonen sijn, t' is wille
beter dat men daer inde Ghe Reijse Religie soude
op te worden ende daer oock in soude te main-
tineren, als dat men daer duer stuck wijs in ons Vent

Dat hal soo een man = chijt doen als hy die d' Predikanten vanden kan = sel factel).

Och mijn moet sijt t' Amsterdam lachen, voraut salmen den Godtdienst t' op plaetsen daer mij alreets possessie van hebben, noch Blinckhoek noch, Goesaluus dagh op plaetsen daer mij verlicht sijn, et moet te vreesen gheven Borgerlijcke saecken, dat mijn in dese soo manier gaet wantmen niet anders als de gheaerde onlusten begost te gheraken, maer mijn de goede in vrt t' eynde vriendelijck blijven, laet ons dan allerlijcke Godt vreesende ende geen menschen, want mijn gheroepen sien mach dat mijn in corten nae mijnder eere sal te vreesen Borgerlijck als door langhe Simulatien

36

't' Eijlandt Ona en Begoort mijn noyt verdroten als te mijnen alder sij altgoots vrolijck, gemeet t' ende tot noch toe een vrientlijcken Groet sijn, maer alle saken wichtest dragende Bronnen (sonder eenige consideratie in te dragen) af te varen, mitsgaders alle saecken = gijnen te Goder tijden, stilley alsdan verstijnt verre van die plaetsen mere maecken

37

't' Eijlandt Rosschlaenen Begoort mijn alhier te doen gelijck van Ona gheseght is, t' welck seer gevoechlijck geschieden can, want mijn geen wijfel in haer saecken Begoore te dragen en dat het Christen gemeente sijn doet, soo werde haer Christelijck stricten in Godt Almachtich Bekent, maer judicat Christendom Bestaet in veel of te Geschijden vroeg te mogen, Gevaren, gelooft dat se de beste Christen sonder mogen dienen ergens sonde connen vinden maer soo langhe haer sielen niet in groteliest of te vergaten wort, salmen nimmer meer sijn voet van haer te stracken, Gebben, dit salmen mijne oordeelen mijn haer mijn tey Hartstey maer Abnatastey, alsoo wij ons Christenen Beschadigen stillen, maer Godt dijcken ende Hoornsloose moorden,

38

't' Eijlandt Vliessen en Zeest Bem alsmi noch liggen ons niet in t' opposeert, algaerne sij voeconden meer toegestaen, Gebben, dat se den Nederlantsen Gastael sonder af Wallen, mitsgaders alle Godtlijcke en Gollanders Gelaten abandon soo ist noetsaecken te degen tijt int Generael noch niet gheseght, maer Boij, Harrie, t' jouw, Noort ende Naxeue Gebben den Rinlaga dy durft te gestaen, ende haer magelijs als Gen gheleert, daer voren vrees de ruegtweerdige

8 te arke

Beter kristenen dan den vijse gouvernim Rotterdam selfs)

Ghelijck de Edicten gheboden doen Ordonnantie Tonaga
Sorsoraij, ende de wij tenende dictature als midden
te tractieren, maer dese mortuum alle morgelijcx
middelen achterhouden ons Gauw nagelaten hoornen te Gendt
al sonderlinghen die met gheen beleedigen, voort so langhe
d'Eylanden Nagelen gheboren en stillen wij niet ongheëffe
Beijeren, maer ter contrarie altijdts beforght worden
van verleende Gandtsaten, gelijck die jaren gebleken is
dat sich de jaerlijcxe jonckheden onderstaen gheboren
ons op Nor Vellaniren te comen, wat cay daer
anders met hier laetsten woorden als dat se ons nagelen
getrouwen sijn, dierhalven gelijck ghelijck gheboren
de Nagelen van alle d'Eylanden uet gheboren, sal de
Comp.e die alderhelijcxe vanderen

Comen derstaen 33 dattmen t Slot behoort te
Gendt ende de nagelen aldaer te beschermen sonder
die te destrueren, gelijck ick mede van gheraden heb
alsoo dit alles Generaelen daermen dit metsingh
op d'Scheldt plachten hielt, soo behoortmen aldaer elck
redelijcx Guarnisoen te houden, t meeste ick acht
daer sterc noodigh te sijn

Van is ooch nootsaeckelijck te bedenden ghelijcxe
de nagelen die daer vallen, maer t goet daer van
is te weten, dierhalven dese qualijcx comen verstaen
maer met elck andere treatie stuck, almaer oock
Soija of de thuis, want mij dunckt dat men alle
de Goeden tot een exempel van andere behoorden
van landt te weren, alsoo sij d'eerste aenleggers
van al dit quaet voornemen, tegen den Meedelaen
den gemaeckt t sijn, daervan verdienen uytset op Gauw
Brugge t gedraegen te worden, als mede dat se dier-
gelijcxe met meer gelijcxe gheen, dat alle
niemant beter exemplaren staet te can geven
worden als aen dese Godt ende eer gheen dienst
nutten, want dit bijcxet ommers soo claer als den
dach aenden Hemel dort, dat se d'eer te bedanken
van al t quaet voornemen gemaeckt hijn, als mede Mar-
cus den Soey van Radje Rijlangs t verstaet daer
van gelaijt dit t, dese sijn dese te manijeren
daer van gemaeckt t 41

Ack wort gheschijt dat op den tocht van Kallebon
ende Kellemoniij, die ons door den Ed.e Gijsselbr by Goors
dy wort gecommandeert, als mede dat mij onse

[illegible] dat soodanigghe moete Borgs
daer mijnes Heeren voor de Compre coude doen
der Galeyen ondersteyn onder t'Commando vanden
Capte Vleghter mey (die sij gesamentlijck daer toe stoffe
hebben) te doen hinderen / gelijck geschiet is / soo datse
doen voorn Capte soo sij seggen qualijcke souden geraec
hebben / seyden dat sij een abuse der Coop-lden
gepasporteerde Gadde / ende dat se met de gelijcke macht
ende met merck de groote convoye / naer eenigge
der eerste nacht weeghen / soo dat met lichtheyt
Gaen voor genomen der heyn sonde t'ontijde onder
geworden sijn / ende seyden dat sij voor stilte Begoeden
songhe droegen / Gaff sij t'met t'eenmael met Gaen
Schieten / alhoewel sij daeghs te voore met Schoten met
met malkanderen gespitsjaert hadden / dat de gene
die vande vloote quamp assiet te beijen / ende sijn
met Begeerlijcke daer entrent in sijn gebodinghe
trap en stroomigh dat die eyn boote / nau soo tatoen
sonde Scheuen / soo weet sij sij ommers / wel dat ger
qualijcke gedaen is / als te assiet Bij nacht / Begoeden sij
niet met recht gis staet te worden / alsoomse
noch alles wat ons door de winden gebeurt is / maer
Gode almachtich moet in dese gelooft werden / die
ons voor stilte te doen Bevraert heeft / anders sonden
dat d'eenige consulen gewonnen worden / t'is te
Gooswaert te Betagen dat stilte in een Kuipe lijen in
Spanien gaet / dat mij niet een yeder met reden maer
Schaden dey / of te dat mij dattelijcke zijn eijgen
subjecten ende onderworpen is / ende dat dan stilte naer
een yeghelijck gewoonte gewoonlijck ende niet gewoont weert
dese mij Begoeden sien en niet min de te koopen / de
Buiten met Bullen Betoomen / comen clachtelijcke aenbrijen
ende dagelijcks ons ongeste mij onder worpen gewaltelijck
van t'gene ons alsdan door quade inwoonders beloofte
gelijck weert / die mij Gaen onredelijcke Schoten niet
Gebeden willen inwilligen / maer dat mij dat ende
alsoomse een yeghelijck uytcomingge gunne te examineren
ende dienaer de Denen way sijn eijgen consciencie
opten deck ende Bevaet of te sijn eijgen welthey ende
profijten al beter ondergonden waeren / als de gene
die mijn

dichmy dair-soo luchtlichyt omb- attrichte / ick gelove
my sonder wet wat mehrder op de sakren gelets
gebbey / dair my ouk / ouk die soo gant achtich & gadder
does t'sijn ouke mehrder ende / wat cay dair beyend
gedain werden / Godt gebe dat dy yeder de sakren
soo by dulte de den S Comp. nuyt / alst is eerwirdel
mense / gelieff yet den Almachtigen nict te segenen
sij mocht dy alle dair voor bewaren / die mehrder
segeninge in dessy gewoehy gebbey / t. sijn noetstaut
Godes gaben / maer gedy mehrtich / ende bij gelijke
diet dey gelieft 42

Wat reden sindet dat ymant claucht sonychtich
te werden / dair dey nict anders by dat he gelijke voert
als ouke lichtich exercitien / dat mach ommich geen
tyrannije genoempt worden / ende dair gedy tiran-
nije dy is / dair in cammen nict claidychy cay ouwlige
offe offert gelieden te gebbey / ick gebe dit alle
standigen t'voerdellen / offe ouch met soo dy groote
partijen volck over cay comen / sonder dat hier gelove
ouluit hy sonder voor valley / jae sijer te dy mach hinges
allen wachten / dieff die nict somtijt t Binnen sijn
Eschips boert ouchtichyt / mer dan he wille / gelijke
dy yeder cay ouk bekent is / wat doet men dair
gheraffen dair nict / ick segge jae / sulck is dair
noch nict gebeurt / wat reden sijnder dan dat gedair
ouke claidychy 43.

Hoe grootelijcx sonden dair die te beclaigen
gebbey die sonticht met martelen der Christen
Buntey dair / oder martelaren offe aegterbeyden
worden sij met hey goetgunsty get kraft / t. is dier
nict gebeurt / dezelfer beclagen sij dair / jae segge
dat de gelove die buntey onder in sulcken gelegentheyt
doen / wel / metty dattet dair over get kraft sullen
worden / dat sulck dy wetgmatigen straf heft / alsoo
dair get dier mehrder / dieff dey woens Capt. dair met
affregenden get kraft / dattet mede nict anders als
wetgmatich is / want dewijle sij dair gesamentlijcx
achtichyt dieff dat de gelove die in gebreken quamen
te swallen 100 fatsen sunder 50 v. sonde gebeuren / soo

Gebbey sij wel gemeten dat sij acht hey rey qua-
lijck gedaen hebb / soo sijn sij hy wetten / maer niet
hy ontrechten gebleven / soo dat sij haer te meer
gedruckt vinden / dese grijp oorsaecke ofte
redenen om stilcken hove te nemen bij der Gandt
te nemen / derhalven ontbieden hy Heeren hy dese
gelijcke te verwerpen / want wat is t anders als
yemant gedreigen hy wort om quaet te doen / alhoe-
wel sijn stilcken niet en gescoort / maer niet dat
te hinderen gheen / onde aengedient gebbey dat sij
schuldich waeren te doen / soe wille te meerder sake
is sij ondersocht die stilcken sonder eenigge oorsaecke
bij der Gandt nemen / dit is soo wel gedruckende
dichy torgt voorgevallen is. — 44

Een can ommers in alle saken actien spruyt
die gheene voor hooghe onderlanghe gedragen hadt der
Aenbreinsche tegens d'onse / gelijcke gebbeert is van
sijnwaerts / Bagnale / Baeren Berghe / onde Wapen schilt
over den Engelant Willem Dericke / die alreede
Arrest Gardenijs gelaedt gebbey / saken die hy hijs
vanden Gasselen gebruyt sijn / dese malkanderen
t'ruineuse gebbey hebben / doen de saken niet ontbon-
den / maer gebbe stilcken way andere goeden liggende
onde gedruckende middelen sij gerij claghen over sijn
partoen dit als ungrabunde gescoort / waer met dat haer
liest wel dienste gebeuren actien eay gebruyt vinden

Een Edr Heer Sperx Bertkin[45] schriven misside
aenden Gasselen gebb / dat way gebroeden voor dat men
de Christenen uyt d'Eylanden opt lant way Aenbrijna
begonde te benighen / soe declare dat anders d'Eylanden
niemant en mogen treghen / als dat hen pro hijt way eay
gebroeden vinden / want sijluij dey gebbey sondanigge
gebroeden / dewijle mey haer altgoet met Gesluoegie
jae selfs van de Commis Paris hey sonder arbeyt
gaeden / dat mey haer soo te haer voorsatten staen / mitts
eay mij legen / onde sonder haer Hülpe niet sonder oorlogh
kriegt vinden / laet ons dat bedencken / dat wij oprechte
Christenen sijn / dat wij middelen Godes als dese inwoners
hier voor haer wetten onde justitie naer begoeden onder
haer administreren sonder dat daer nahmaels bij een
yder

Van desen mans stem
then gemeet is dbynnen
the bogghen

yeder vrden ende Religie van Rhoomsch te doen
anders is t' ommegaen met de doot / soomen den
yeghelijcke vrymoge sijn goet met veylen / die groote jn
veillinge der Ambtmans sal in tcommende by
Goetheyt berealeert worden / der gelijcke geschiet
Gelre met dese ordre d'Eylanden t'ernstmael te Flacht
of te t' Bommelwaerde te vercoopen / belant naer
gedane segelcagie / soude sij overal met ons den
Spot / seggende dat wij Gaer / maer sij ons niet van
doen Gebben / wat daer van is / ende soe verde dit
gemoemt mach worden / is sijn Ed. Gestrenge / dapper
maer Gier ende daer jet veruit met macht / maer niet
met Simulatie gheiaget worden / mijns oordeels is
dese yeder breede dat ten platten swaere dat Radje onlangs
door den Commis Varick Gijsels geseyt is voor
Lucilla / daer Gebbende partinge van gemaeckt / eay
dat andere alle tot eenige aenstinge gedient worden
[om dat Hij sagen Hem daer met geen dienst konden doen]
soude sij voor dese niet en souden Gebben dese by de ende
dat compt mé alles op den Luitenant Nijpels sijn
seggen uyt / dat alsoo Gaer met mij Gaer met veilinge
niet Gebben te Bejegenen / doen de conde sij niet meer
de volgde Gulingen / maer doen t' met Commando
gelesende conde alles Gebonnen dat sij begerende / dit con-
firmeert Matthij Nay van Gulats mede / die gelijcke
bij den Gadriers-boom / Gebonnen die mede Gaer sij
mieder gift / ende gaet Get met d'Ambtmans toe
Gaste Gaerder getraeteert worden / Gaeste mieder
gegoon Gebuchlijt sullen Gebgoonen 46.

Conden wij d'Eylanden soodanich begeren als
de Portugesen plaetsen te doen dat waer den groote
gemeene te Gaeten / want sij Gebben d'Eylanden Sinte
Vliet ten ende Nassouwen met 5 à 6 man ende
yeder eenen Raet tot begeren / Gae mede
Gesegt Get met d'onse te gemeen / voornaer
laet ons alle vlijt ende voorsichtigheyt aenwenden om
Gaer in soodanigen maniere te stellen als dese gedaen
is / soo sal d'Compe ommael de proef tijden daer van
smaeken / ende den Eedgen den Gheere sal gevonden worden
want Get is Eylande toe Gemeente by

47.

[illegible] Gerte ende gevaerlijckste middelen sullen

dese vergissen ons t'onrecht van d'Eijlanders in Bretten
Vlaenderen te Brugghe datmen haer vrijdaechs
broomen t'elcken male gaet smiten / ende haer met
alle haer volck op Leytimer dreijgt te stellen
maer de principaelste der Rebellen / die sonder
vechtelijcke oorsaecke gerebelleert hadden van haer
plaetse naer andere quartieren mosten sonder
worden / gelijcxmen de Vlaenderen gedaen heeft
soo salmen dennaer eene segheure onder haer Brugghe
daer ter contrarije de jaerlijcxe Segheure agter haer
Schepe ende verwerdicht maeckt / want dat wij
meenen dat d'Amboinesen soo rechte ende eenvoudige
sijn als se haer houden / dat se wel weten waer aen / dese
dese sijn sal alles beter keeren / waer aen wij ons
gedraegen

40

Een wert hier quaet voorseyen dese wercken met
digge ende dichte aenbrengen met een Colom
at te segelderen / dat selve sonde geschieden sijn door het
onmenschelijcke quaet handelen van eenige onder
Officieren / als mede dat meesten van geboden naer
Batta. gevoert te worden / t'welck naer Schepen
ende opgeruste leningen sijn / t'welck sij wel bet
weten / t'is waer dat se wel somtijts zijn of te
doen een slach bekomen / gelooven oock dat selve niet
sonder reden geschiet / want sommen alles naer haer
wil lieten gaen / mer sonde van eene visse offe borge
van acht daegen met vier maal acht daegen mede
denen Brugghe / wat staet een dan op haer gemaeckt
ende wat werck een dan met de selve gelijcke woorden
ick gebbe seer te beschijden maeken gelijck dat de goeden
der Amboinesen als ons soo veel van de Con-
=corren gebeden gebben / haer voeren dese by
paert sijn / op dat se bij de Vloot moesten gaen / alwaer
sij haer volck met een dan sien / maer bevonden
dat d'onse dese selve wilden doen / wat wilden sijnder
dan om te claggen dan ontlast / ende genomen waren
ontlast offte mer bevonden dat eenige seer qualijck
getracteert waeren gemaeckt / als sij ons selve met aen
en dienen / soo een condemen daer niet in sijn / wat willen
sijn daer dan gemaeckt om selckers segelmaten voornemen
met Schepen bij der gaudt te meten / ick een een tot
meer toe niet bevinden / dat haer tot selve te doen
dengen

ichtigh oorsaeke geschiedt, wellick dattet godanich
naer Gaers saeligh soo Goodts als d'ouse niet ge-
straft sijn, voormaer die nichtigsten dan wel clagh
dat mij voor geliicke saeligh d'ouse mede als Gaers
straft, maer hy is Gaer regte meninge nit
Mijn Heere, t' is sulex dat dese Goods Maechde Christ-
ny daermen int Vaderlant soo veele vaij vrijt te
spreeckey, jae dat men al veel tijts vaij vrijdich int
Vaderlandt Goore clagh, dattet mijsdy sude te Bidrege
staet dat Godt Almaechtich dey Candelaer vaij dader
sal wechnij, sude den selfden dey in Antwerpen staen
O. ommitte soorge, O elleudige Christenny, dey waere
niet goet datter geen beter in ons Lieve Vaderlant
gevondey en vaerden, als ieder sijn nots bevaendle
gebbe, doch waere nots Hoogsten sijn, is mij onbekent,
maer ick sal sijn d' Antwoirdse Christenny wat
ontbreken dat dese Christenny Gaer soo dey tijtlanck
onder gehoorsaemigheijt vaij Christelijcke Dienaers
gebbey geschiedey, waer door ick gesegint ony de
Papistysse gesetschickey ende altgoots dey Büijpe te
vullen, met veijn of te steercken dranck, dattet mede
te gondey sijn, geliicke dey Goods kint ady Moeder
Borsten, als mede oy Goode dattet wel dey eenich of
dey andey tijt vaer Christendom sondey Gloet
woorden, ende alsoo sulex wat langer hardeert gebbe
die ouwroome ende Godt Ygetaene Christenny wat
andets geprattiseert, ony vaij dat ick outlaghs soo
worden, geliicke de gonde Christenny vaij Anna
stat wel segghey, dattet ick niet en begeerey in
Reede te gaey voegte voore Gaer kinderey te schoole
te schicken, wie mij eenigsins vdicantey oft Schoole
meester te geboogsich, maer dattet Gaer bij t' woort
dom vaerden sonden, daer voegtemey soo wie woordy
gebbey als men begeerde, ende dat waer vaij
comey, Gaer sulex Godey woort, maer judicium
Gaer sulex vaerde juvrilligsich, als mede dat
onder ons niet te regte begeert dey te staen
dat dan t' vaerck wes wie beter sonde gaey, ende
dattet alsdan niet met ons vaerden sandtey, maer
alsmey Gaer vaijgens t' staet vaij te wonsey langer
vaerdey vaerde stellicy, dattet mij voegte nimmermeer
tot gehoorsaemigheijt stellicy comey: —

Ick denck om dat hy seght de Predikanten
daer dwyt factie

't Gheft op Nor Villaviere wert gheblieven alsdy
Judicant jan janssz Friesinck als hij aldaer
tot sijn groot nadeel door contrarie winden inde
Garde stroomy voor aunt tij anker quam, sonder
dat hij geattacheert is, inde hoe christelijck dat
hij daer wande hun religieus Christenly gehandelt
is, dat set Godt Almachtich wert geklaeght wilt
datter in soo veele jaren geen murder moegt ondet
gaen is gheslaen, doch wij inwijghen mede liggende ge-
lijck voorschreven Portugijsche Oost Indie, Java Sumatra die
lande, d'outerlanden d'Eijlandey Uliaer Nor Ema inde
Nor Vellaviere, hebben wij gemaelgt als hij stilcke
wtoordich gekruyert hadde, wanneer stilcx daer
hij gaet of tot antwoort dat mi ontrent 20 jaers
voortoy Columbijna schijnt gadde, inde daer van
daen segelde gekruyert gewonnen wert, sonderlinge
particulier gewonnen te hebben, andersins als onder bedeckt
t, waere te wenschen dat onse Judicanten stilcx
mede wilden gewonnen gheven, maer die sorteren gaen
noch in gaen voorsichtich te weercken, inde draegen gaen
soo groot voor als of het selve aen sal waren,
maer Cijlatus wert bedrogen hij meer als gaen duijsent
stuck is, voor waer Godt Almachtich en cas noch
en mach niet bedrogen worden, gelijck onse al
gaen Christendom steunt is geheele gehalden
hadde ouck den onbedrochlijcken Godt niet bewaert
ick gelooue dat wij niet bij Christenen maer bij
wilde Barbaren inde t'eenemael van Godt
verlaten voer gehouden soudey sijn, nu can noch
sal van niemant gaen gelooue bij wegen onsen
wercken, want sij in gebreken gelee, inde sijne
in dierghelijcke slimmer dan de Moorey, want
dat can ons geen wonder wercken, maer voor
gaen bedrogen sijn, gelijck geen niet connen
wercken, maer ons is gaen wonderlicken dick
mael te veel bekent, sij gebeden Anno 1639 op
Java gebleven, inde aldaer een gewerckt slach voor
90 Rs. dey gaen afgenomen, inde van dat heeren
Matthecaviere gedroncken, dat sijt nut die van Ja
soudey Gaudey, inde de Hollanders afvallen, inde op
datum op bijder gaen wercken te bitter inde van hier

morgste het wolwesen / Sadde sij morgenwonnen soo saakt
als dese Sonnaben? Vandey Heinne aldaar-sonder
Sleginey / Sijn met sijn bij Gebbinde sonder Vnoorden
waar-toe nader soo may saak in Boor Segaye
Sadde Sborgsey / dey waare Mons. Hiett Sa. gelle
mederr-waarsieghs Sadde gebruijkt / als dey Sonn.
t waare al Bereyeet. — So:

Wij Hebben dese wort verhaalt de Vrouwlinoor=
=dersyt dese Inbrunsten dat wegstaads Christenen
gemaakt worden / dats soo verde die staten Gebben
gewoonsaley achtergebleven / dewelcke commey niet nade=
=laten noch dey hier Seijne point der Selofts aen te
wijsen / waer met nede cay gestrijdt worden datse
noch Christenen / moorey ofte Heijdens sijn / waer sij=
gheen te hebben / datse sonder geloove sijn / alsoo dat
dese saake actie bij grey way alley gebruijckelijcke waer=
stede der moer-Sinitate als nabuijrelijcke is / doch pary
Rauij Goott way Onne ibeomey t'oghlijden bij Saake=
lijnden gebruijckelijcke is / waeneerste dey Koninx
willey afleggen / datse alsdan op eenigge saaken der Wij=
=anden Strandey gaen / ende aldaar dey Goott ofte dey gelan=
gey Beromey / daer medets dey Kon afgeleijt / soo ist
gebuire dat dey Sergeant Rogier Jaugt / die een
Doctor vanden overleden Patty getrout Hett / sijn Hans
int Boes (met Kinnit te Vrayssijs woonney Neert
Sijnaerins Bagrsaale) gesonden / die dit weten met
die way Onne soo Sterk weeren te beskrijven / als oock
dese saake acht a thien jaren bij Saake op Onne Gebben
Shuert / dergaleny Saak weer gehuijt Gebben / als mede
dather Sterkijdey Inbrijnsey doen ter tijt daer
ontrent mede in Boes waaren / soo sijn wooreyt Sergt.
weenwey Bewoont way Onne ontrent Bagrsaale geb=
mey / ende Gebben sijn Haney doortyet lageyn / does dese
jaraey way geboorte Heeft Gehad daer begraven leet
ende mede Sterkijdey qualijkeey is t nog ontrent
ende dey Sergeant sijnen Moeder alleb gebrap=
=porteert / sijn dat gey vraije Christenen / datse daer
Saakey woare mede afleggen / ende dat way Saakey Vader
aen sijn Eijgen Dorpster / ende Saak weerdeijckelijc te Vinden
dienstelijcker sijnder soo wille datse te Lande sonden
walley te bekrijgen / daer way wij al te saakey / soo
wille alle onse Saak te commandeey Gebben gegaet
de eenige oorlaak en way sullen sijn / en dat ney Saak bij
sijnen in Saak ofte Saak boofgebben nae Gebb Heeft gestraft

Datmen al t'gene Bier voren verbaut is
int verbeet coude schelde off de order v Ambrinatien
te wesene burgerye / daer van gebbet wij volcomen
pretuse aen patrij Laboise gedaen / die sijn hijr[illegible]
Oulats ende Jan vbab ont Gouden ende / gebben dat[illegible]
gniamisen op Oulats gelecht / ende haer bodanigen
ordre gegeven dat soo vbanneer sij patrij Laboise
comen betomen / t'sij landtdies off te doot daer voore
souden geruchten tot eer premie 100 Rr. ende soo haest
als sij eenige simulte inde Negrije Oulats quamen
t'outstaen dat se Radje Oulats eer t souden doot=
slaen / ende dan voorder gaen vbelke plaetsen nae
begeren / sonder yemant te spaeren.

52

Dat isser op gevolcht patrij Laboise ver=
staende de groote premie / is dat elck in ons gaende
geromen / ende die van Oulats sijn heymen die was Ja
in oorloge geteelden / ende sijn dagelicks patroomen tegens
malcanderen gedoet / alsoo dat men in andere saeken
t'sijner tijde sien sal / soo dat wij oordelen als voor maer
volck over al gelecht vbaert / t'vbelck wel beter
tot onse debotie stellen burgerye / dan alle met
de hulpe des alderhoochsten / 53

Dat vatter mi al te segghen dat se dus ende soo
Getraut eer sijn / wij mogen ons ommers bevroe=
men dat wij gedaen gebben / dat se noch niet gedaen
is soolange Ambrosius gestaen gaet / dat is dat
vbij inden tijt van 24 uren naer dutter gaen eenige
sijn vbat over al eenen met haer conforten ge=
vbest t sijn / den borgt gedaen ende op allegt[illegible]
Meester-gebeden t / maer Gordanies vbij gaen tot
stilte gebben g'animeert t naervolgende / dat
wij met eenige Lotten haer de rome ofte premie
souden naerbringen / t / selve alsoo gesegt is
ende gebben haer alsdan geseyt als d'aldaer
onderdanen dienen sijt gelijk gedaen t / doch vbat
haer tot stilteen Boos voornemen gemoveert gaet
sal den tijt leren / want soo haer t als te vanden
borgemeesteren borgt vbeder te gemoet gecomen
vbaren wes als ons tafle sittende / gebben ons
gelaetmentsijne haers diens t gepresenteert / jae sooda
=nige alvbaere morgen dien daegs / met sonde ommer
seggen soo dat eenige onder hen dorinnen t vbaere
gevoelt t / soo gevbillige niet gedaen gebben
ofte sal mer te mer den valsegen segen gesegt
vbesen

wesen dat ick als Gabelünder Lant Beiaert

Wat een groote saecke sonderlinghen in deser occasie comen te wesen Borgeren dat men de Comp.e van alle die lijden ende verliesen onder oogen / dat ick dat niet al t'gener door 's Comp.s saken dese jaren alsmen door d'Amboinsche Vriesche wateren / ten aensien sij Gaen vruchten gheworden als den Kinlaga verroft gebben / ende dat Gaen silver tot dese aenden verder opgelijt weiden / want by tijde vanden Edelen Heer Generael dese Gaen alles met Commando opgelicht weiden / gebben nae gecomen / maer soo Gaet alsmen silver in Gaen discretie sticht en Gelt hem niet meer comen door Gabelünder te wesen Borgeren / hier van Gelt den Luitenant Dieter Nuijts de beste Rekeninge te wesen gaen van d'Eylanden ende Willem Willemsz Baeckers op Leijtimor

Ons dan veele quade saecken van wederspannicheijt der verbolgenen Amboijnsche soo willen voor te comen als eenichsins dienstelijck is te Gedoogen jaerlijcx eenige jachten die anders hier als lijfwacht voor Gaen Borgeren te senden / als mede datmen soo veele vrije lüijden tot silver begeerde t'animeren om alle jaeren elckinnichlijt aende met te Borgeren dat Gaen gerieft mochten (voor Tenninge van Nagelen) becomen / op dat de Comp.e door dien middel meer Gaen te principale macht alle eenige macht gaen / want tot veijlingen den Cleijnigeden sijn d'Amboinsche seer gemeijn gen t' welck mijns oordeels wel een middel soude Borgeren soude

Hier is noch ongeboren die d'Amboinsche sal contribueren dese / alsoose niemant en Gedoogen of te sij gelt Gaen ijets misdaen / jae sij segamen Gaen niet de geene op te Gaen / die langen doot ende over vele jaren al Gestorven sijn / den Edl.e Gebr.t weert d'overhant want Gelt den Engelschen / maer doen Gaen groote segaende afgebroken weert / den Gelt van Brouckeren weert Gaen altijt weerom ijets te Gouden Gedden met een bevoren Gouverneur / den Heer Luijcasz Siedel onder van moorden van Hitton als vaen d'Amboinsche / t' welck Gaen groote onluste en afbroken / den Gelt Laurens Marcus verlaeten / ende voorts alles

Wandit maer schoyt sonne handen
[illegible] Hery gestelt op dry hoeft wij Heeren Lantt
[illegible] Landey hebben het landt van Hitter
[illegible] in vorige gestelt / t' welcke wij de segule of te
[illegible] voorsaecke dat dit boeck voor ons is / ende om gebreck
[illegible] ouse Officiers gedaen / doch soo hebt wij schroock
[illegible] sullen wesen / gelooven dat wel mede wooden Letter
[illegible] den Ambroij metegen Almanach crijgen sullen

Want mochte wij dan alsmen nu alle dese
gelegentheit die wij hier gehadt int weder
heden / of die daer door niet veele ende by onder
t' gemeene volck sonde geberen worden / hier op
seggende grij grooten noot quaden dat alreets
sonder gelegen voorsaecke doorgedrongen sijn / als
mede dat Godt Almachtich dit weder t' eendmaels
meerder sal segenen / alsmen alle boosheden ende
Godtloose menschen soude dat te weijen / als dat =
men die gedoogt / ende toelaet / want men mocht
niet ordelen / dat wij dat hebben gedaen
of gedacht / maer dat dit ons alles dede
Landt des Heeren toegecomt / dit alsoo
door de menschen begeerde te proeffenen

Wij hebben dit voor een gerucht van dinsdach
Gnamiddach op verscheiden Negotien te liggen / ende
daer naer weder dat gedroogen gebleven dat dit
Bier is de macht bij malcanderen te gelijck / ende
daer dat wij naer alle practijcken daert wij mede sal
sijn soo veel volcx te scheep / als tot Silleen is
te Dricht mogelijck voort / waer mede ons
alsnoch Conformeeren /

Dit is dan soo veel wij door ons christ
Hant de saecken hebben begrepen / ende soo
wij ergens in gefaelleert ende het mogte mit
een hebben gebeurt sij / voor soo veel ons de
saecken Betreft wesen wij dier quartieren / ende
dan sijn Ed. dese alles gelieft te nemen als
conclude met een oprecht Harte / dat door groote
alteratie dier voorgevallen troubelen dit gelt
Hgoet / mitsdien de saecken mede
begrepen te hebben dese gelijck hebben
Dat

Dat sijn E. E. mit mehrder gelieffte aduertentie
alsdt geene mee fondamentt gestelt is ende
niet voorder. —: Onderstont ingestelt int
Casteel Victoria deser 29 januarij a°. 1633
noch laeger stont te E. E. onderdanigen dienaer
ende was onderteeckent Jorgen Rolleff 1633

Scrollationeert jegens sijn
principaelen onderteeckent als
boven, ende is deser dach mede
bij mij Daniel Hudde Secret.
deser Stadt Batavia volcommen
lijcken bevonden t'accorderen
actum Batta. adij 12. October
a°. xvjc xxxvij.

ita est Coram

Daniel Hudde

Geen 16. st.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Antwoorde op de schriftelicke
pointen getrocken uyt de
Remonstrantie voor den
Gouverneur Jochum Roeloffsz
van Duttecom aende Ed.
Hr Generael ende Heeren
Raden van Indien tot Amboyna
overgelevert datto [illegible] Jan
uary 1637

Wat dan belanght dat sijnder de Commi
Commissarien niet gequartiert van
Amboyna dat hy claer [illegible] hadde
geen respect vande Gouverneur
[illegible] maer niet Duttecom
[illegible] daer niet claer [illegible] ende
andere respect [illegible] heeft hy
is niet waerheyt [illegible] niet
[illegible] sal blycken dat
niet [illegible] daer van te seggen.

Met dien beter fundament soude men connen
seggen dat Jeronimus Roelofsz nae
[illegible] gehoort ende daer toe
[illegible] als hy [illegible]
vande [illegible] Commissarissen der
Raedt van Justitie en vande Heeren
[illegible] op [illegible]
[illegible] ende vande [illegible]
[illegible] [illegible] ende [illegible]
[illegible] tot [illegible]
vande Commissarissen [illegible]
de [illegible] soude doch [illegible]
[illegible] Duttecom [illegible] alreede in
sijn [illegible] [illegible]
[illegible] daer [illegible] mynde
Voordeel

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Extract uijt het Journael
der Secr. Registre van d. E. D.
Hr. gouuerneurs generael van dien
gehouden op de Fochel nader-
unde Jn amboijne tot ghua
der rebellen al daer

Maendaechs den 19en Januarij is hijn. E. D.
in gemeten quantiteijten vorsegelen naementeijt des
smorgens omtrent 9: uijren den Boeck van Cijbe
gepassert dese binnen gaets, als wanneer d. E. D. Hr.
gouuerneur, den Commandeur Willem Jacobsz Cogh
Capiteijn Jan Siluenaegel, den Secretaris Dircksz
mit het Raedt committeerde, om mit goet fatsoen, gelijck
op gistaren aent segen gedaen was gesegt, de gelega
genheijt deses Conbeicdens aen te sien, en ordonnantie
voor den aenstaenden togt aen alle de segelen te suecken
deser weerelt aff te eindigen, unde den voerder bekent te
maecken, soo alsoo mit goeden sprot en gewenst
weder de naemte in tegens den middach winden
omtrent de negorije Seloneseje den Corcoras langes de
wal segelende, gewaer, derwaerts den selfden wende
Sr Reinwinus met sijn oranghaij unde Luijte widerwaerts te
Ter stont wirt niet gesien, uijtgenomen 1 praeuael de welck
Luijtenant, voerde op gesijde Corcoras nae de wal gingen,
daer Bonis met d. inwoonders omtrent straets gelegen
noch Lonige Corcoraen unde andere waerschijn gron
den, te spreecken quamen wilden wel man voor mag
in ostagie gaen sij op dit woert bij de E. E. Hr. gedraet
afgijnde, doch met Bonis daer in niet commende onder
Lon comen, wraeckgaen gaen nae den grondt en gewelt
den sij waerneemden dat wijt dergen gebeden met de
Bonijs op eneijlen wende hoechten gebleuen was, alsoo
Ostaden gaedde de Hr. gedraet met groote macht op
desen quartieren aenqueam, soo wast oock te gen segelde
wander Reinwinus den voorleeden maegt met sijn oran
haij omme eindsgaet te crijgen ontrent Lant waen gifton
gesonden maer gaedde gaen voere te comen aenwaeghs

Smiddaechs

Item dat hij middelertijt ontbiedt den prince ende met de gemeente wederom van Bitton worde dat de Hr Joan ottens doende wasse van sijn wederwaerden in merniden ende woerdt bewaert

Dat hij wegens de Commissarissen gheliet op gistaven niet wesen genijgen inden eynde tot hijsegen der wiederwedt Comtoire Bijtton ordinerende, wan sodanige tamme landsche comen die hier voren souden wandt wael op gesteyde gemeente sijn afgeschicken met den groot gesegelde van onder Cleuerlant wan twee wassen die coninge mogende wijendes afgecomen met meninge om de saeke also in gedaet te voorcomplen nader gemt. E. ottens togene dat hij onwederwerdt wescomen sijn twee voorsijt segistrende prince gheleyden wel opgemaelt, ende dat selfde sodaten met gader mogende treffelijck gewapent gebeerde, wiedt gesteyde comen int aencomen sodanich ontgaen, dat niet wisten goe gader gheweyt tijts genoech werden, ende met sterckegaengen den Chaloupe ontcomen sonden, den onder sodaten wiedt doort goet geschoten, dader wan naedergent gebleven

Dat sijn E. dit wescouden alreede gemoet gebeerde, groote in twijfel quam, of t onse wedont op Bitton wel door dat grimmelagen woude mocht bemaeghet wesen, dogter om dader wan emmegaen te becomen, wesende reede (eelen wel wandicht gonderde) wegt voor de gesteyde wedijt, dat stroant aen te doen, maer dat gecomen sijnde, dat aen die wandt bedont rontsom bewont d'onse dader binnen, jmmers in soo groten twe stoe dat gewalt gewesen ende sijn E. gewegt waer neemlijck, oft voor gene segewerken niet wilden sijt dat aenslaegh bij den grimmelagen door de ondergecoopen woderlanders op worpt om d'onse alsoot diverteren, mogt gepracticert wesen, saeke dat die wan binnen niet gecomen wilden de Chaloupe oft goeren bij de E. D. Hr, gemerct gedwange af gesonden was, dat dergelijcken oft begeren wanghemelt ottens niet wesen weren Conden quamen wan land van bij gemte sonden, seggende dijdes dat coocg ende seyde wandt gedwaelt gesonden te sijn, maer dat onderscheyden ende wijanden sijn, saeke dat sijn E. D. dijndelijcken

moste

mogte hebben verdroncken op het wederrecht van dien van Binnen
sijnen Burgtappe aen Land te laten swemmen, dat doen
Coopman Schrijf weederom kwam seggen dat sij
daerom te doden, soo gram den heeren dijndelijcke mijt
het Fort aende Schaloupe, daer mede sijn E. D. volck
ende nae Binnen gegaen waere mijt woorden dat sij
staen troegende te wesen,

Dat t'selvendt des gemelts Hoochgun Rodlof tsz jongste
advijsen p^r het laest aldaer wesse mijt aenb^r nae-
Batt^a niet alleen gaen wandt verkoopen onderdenz
te krijgen gelaeten, maer meer angaer gewerden wanz
sulcx dat dergelicx soo des Comp^s abs burgeren
gearen ontbeert het Casteel door de rebellen
gedwangen dat doet geslagen wierden,

Dat geseijde gemelts aenst Casteel op kijssel te om mijt
ende voorsijnen bewaert was,

Dat ons Heeren behoet op het dijlant omme doen de gui-
nese waere, dat de gewapende Christens wandt
wegerije soe te weeg gebracht bedt,

Dat geseijden Guinese onlenx met den magt van 30.
stux Corcorren persoonel. mijtgewesen, alomme wee
Outsaet gemaeckt, ende op het dijlant Kliessen
onser Christen wegerije tongeheer willen aenbrengh
doch dat de inwoonderen des selfs maer
mannel^s gelaeten, ende mist dan doen doet vruegt
boomen bewreeven gadden,

Dat geseijden Guinese genaemt Leciatto: mit 5. dergen
gelaeten met woorts' maer wedder op Cuidelle gekeert

Dat sijn bastie gelijt op Cuidelle in vier poincten of
boewercken van Cleck die eben gegraven, met 10:
gotsingen met basson ende musquet, mits gaens
van Cruijt, segerp, lont, in ondervoedt sijn gadde,

Dat tot noch toe geen vredendelingen, tsij marcassans
maeltijden, of andere, wan dit moisson in des
quartieren gegeven maer de soete alle dagh
steckers voorwaerts sijn,

Ende nader dat gem. E. ottewe alle desse advijsen
en tijdingen mijt den Coopman Schrije verstaen,

Stem

Item de mede genomen brieven van d'E.D. Mo: gedurende
met loopende oude Sillon tusschen Sittouilamma nader dij
gemelde Joachim Koolhaesen aftegewaedight, mitsgaders
d'orangeaijs Cerpitenijn Sillon ende Abdul Kaegma
van Sittouilamma ontbooden die p.te gaet saegt waerom
te woeyen, laet geraeten gedde, soo waer sijn E. gisteren
morgen vroeg, die d.e saegt met d'orangeaijs den wethij
tijt daer nae weder van Sittou gecomen sijn
successive sijn bij de E.D. gedurende voorgegaen,

Soo als wij dan door gemeet met den gewonste Coolhe
doog Banden sleeg wegen ontrent 5. uijren nae de
middage onder den gemeenen bemiddel gebroeke
op Cuicilla p.te de gantsche groote voor gelt vallen
wanden gevont, alle midst onder bedrijginge van
den soet te Ternon wel die onderhebben aen leder
gecomen waren, die d.E.D. gedurende den Commandr
Coolhe met den orangeaijs langes de wal gecom
mitterent gedde om te dispon, die den bequaemen peal
tot het landen van onse meest advision die om
trent de wal comende van land met 2. baes, die drie
rode segoolen sonder redden besegoolen wierde,
Item die van boven door het voorst gesiegt met pack
saedden, die weenigen sijn doende sorgen, ende nae sijn
E.D. sieg mijt de voorsegde orangeaijs, Cerpitenijn
Sittou, die Abdul kaegman, soo wierde bequaemste
wegen tot Cuicilla als de Cramps nagel boven
soo wel de soete versporde gi informerent gedde
dorp staende tijde den eedt doen heeft belastende
mijt sijn E.D. d'E. aenbooij saden die Joan offic
extraordinaris Raeden van Indie, Item den Com
mandr willem Jacobsz Coolhe, ende maijoor van
de gorspitue die Cramps advt segis beijden doen wo
gaedden, midtsgaeders nae voorgoedinge ende
godts onderwijsinge van alles sulcx gelaeven sal
als nu gelt voorcomptie sonde onder dato desen Boedt
well gedruckt staet, namentlijcken corsten, dat de
wijle wij als nu, met soo merckelijcken sport die
gesont voeren ter gewenster peaijsen gecomen,
ende alle middelen tot den advtoogh gebeden waer

Juden,

Gisden naedme godes op morgen vroeg voor gelt adviseren wanden dach / nader bij gelt trommele worden waer dit legit / sieg yder met sijn wapenen int edelijn waer hij g gebarqueert / aen leijden Zwoegh / godtes Boere aldaer om d'aengestelde voorgoopte victorie aengeroepen sal gebben / met de gantsche macht landen / die den storm tot den quinsecaegs staerckt op Lucille weght waer strant op aenwangen sullen / maer aengesien den alwerseindenden voorloop int nijt dijen van sijne beide wrecken niemant sijn groot of te edelijn aen en sidt / sie om voorsiende gode Consideratien bij den raedt voor de Comp^e dienstigen geracht / die Gerkaen dat de E.D. Heer gemonde gedwaelt waer sijn resolutie om met gelegen goetsoone te voelde te gaen sal desirerende sich aen boort ontgonden / te meer alles met gelt waere gesiegt waer leijden voorsiene sijn / die voordenigen orders gedaen sal connen / aes sijn E.D. tot d'een of d'ender nodich machtigen / doch dat onder tussegen bij die occasie t'commando want edgen te voelde behoorden / laet aen D. Cap^n Anthonij Cerin aes luijtenant gemonde mit adwijs ende raet van de E. Jan ottens beijde Lt^en ordinarie reeden van Indien / mits dat in gelaets van D.E.D. Heer gemonde gedwaelde bij de E. Caen de Bataelie / sie tom in stede van D. E. Caen door de E. ottens d'avangaerde en in peets van D.E. ottens bij den Sergiant majoor d'arriergarde / mitsgaders voorts conform resolutie van d^en dese de — maegt in order gestaedt sal worden / aes gister naer gelaten —

In d'avangarde onder D.E. Joan ottens onder Capitein sijn Commandeurs maeten gegaen sullen maergaen d'onder staende schepen namen.

1. De Comp^e van den luijtenant Maximilien bontemps met sijnen vaendrich Robbert antgonis.
1. D^e Van Friedrich gommersdorp onder.
Capel de Cleerck /

Van /

1 Dº van Jacob pietersz Cadwoedt onder
Buijsendegt de Bruijn
1 Dº van Hendrick Hendricksz met
abroegam Meerbijn

---

4 Vendels nederlantsche soldaten ijder van 75 Coppen
ijder 300-
1 Comp: Leewarder voerde onder Capiteijn
Jan Lijsz:
Luijtenant Dirck pietersz, en wandrich
Salomon Swedens stoerde 60-
1 Dº Bendaensen 60-
1 Dº Mandijeders 30-

---

5 Vendels in d'avangarde maeken 500-

Doch voore dese 5 vandels hullen maegden onbe-
edet sijn met de bij Capiteijn duwid de soldenne ge-
practiseerde bambose edensegulsers en gonne
segoeden bodet te ontdecken, en de voet gangers
te voetvolcken 30 a 36 man daertoe gebruijcken
sullen worden de widerode stoerde 25-
Ende de regt muijt voorsz 5 vandels —
Achter de voet ontdeckers sullen door onse lijfk
eijgenen gedragen worden 40 Bambose Lloms
tot ijder Loer 2 a 3 man gewapent met parangh
segielende ijs 100-
Met de Loeren sullen oock advisieren om die te-
regten, de muijden te delimmen, stom wild
wt reeken, granaten en pierieren te werpen
gewapent met sabers, matrosen en dosseghers 100

Welcke voor nijt gaende troupe gecommandeert sijn
al ingevoert sal worden door den Commandeur willing
Jacobsz coglen, den Commend Barman wonderlijk
twedes, en segiffer Minne willemsz met dandi pre-
soon die noch geassisteert sullen worden door
de segiffers loenderts Jansen en willem gerritsz
met den Constapel van Batavia pieter Jacobsz 6
verstaen Compt tsamen in d'avangarde Coppen ..

..... 749-

Finde Batalie die gevecht sal worden door d'Hr Luijtenant
gouverr aenkomij Caen, den Commandeur Jacob

Jens Dataccia, Hom de Capiteijn Commandeurs Jan
sieurs nadgae die Bericht man sullen sijn de voegende
nambureijcke ——/

4: Comps inden Batailio te weeten —/

1 die wanden luijtenant Casper Lemijcke
sijnen wendrich Jacob man
1 Van Jogames Lomotius die aendt wan Lenty
1 Van robbert de witte die Christiaen swant
1 Van Dirck Cornelis met casper Roman

4 Vanden soedaten wan 5: ijder in Cossen 300
1 Comps Zeevaendt volcke onder Capiteijn
gerecit gaijen, luijtenant pieter wandr
camer, die wandrich Jacob noese 16
1 D° lijf Reijgeren met pancerage ende
Bamboese beinden gewapent 50

6: Comps inden Batailie stercke Cossen 426
Ende in d'aenwesende die gewerct sal werden door de
Sergiant maijoor want Legerpoincte die Campt, Ende
Capiteijn Commandeur werender Hautman sullen
mede gelaten den nadroegende 5. Comps te weeten/

1 die wanden luijtenant willim Christiaens die
sijnen wandrich Thomas Fonnier/
1 Van Jaspar Wonders die Jacob andriess
Lergeijde/
1 Van Jeroen wande woestijne ende Jan wasseer
1 Van Hans Christof die Coeman die Vandel gans

4 Vanden soedaten ijder man 5 cossen ide 300
1 Comps lijf Reijgenen met pancerage ende
bamboese beguffees gewapent wan 50

5 Comps in d'aenwesende maeden cossen 350
Soe dat gelt te weet inden Legher sal bestaen nijt cossen 1525
nambureijcke/
349: in d'aenwesende
426: die Batailie die
350: onder d'aenwesende

1525/.

Duck/

Daer tor stellen noch wolegen soo gaet het bagoer op gelogen is
met d'ammonitie van oorlogh aen Commissarissen d'offre
Coopman Reijndertsz Hanst naergevaert die Symon
Jacobsz d'ompleenw/ met twee gade adjuncten, Ghemelt
Commissarissen over de winsten den offercoopman
Bartholomeüs Camerijn/ ende dispensier Isaacksz strijc
met grim assistenten/ mits gaders om bij strant op ons
act t'doen advantagie eenen wachtmeijer te passen/ ende
committent den commandeur Jan Gijsbertsen voondehr
geassisteert met de legiptse van Buijsen die Dobma
namdielen Igoomes Claesen die samede Hansz/
Ende nadre sijn E.E. alle de voorgem soo eenige of verdre
aen anderen dan heijden ontboden/ die de pretien
sijn E.E. in kaedt adnagedient ende bewoelen gadt/
soo geeft grim Isaemsn gedenckelijcken gelieft commande
dat ijder bij desen tijt voor voor handt occasie sijn
lere bebrengen/ die mijsbruijcke de voirs doen sonder tot
t'ernstelijck voorgoofbe vierlorie die den almogenden/
gelieve te segenen aenden/ wede op den segel wijse
vont godroneden welstant/ ende ijder ontvont grijs-
inden avont weder nae sijn beste goeden segip ende-
Jacgt gebruert/ doch den segiptse van Buedam Jan
Gijsbrantsen alvooren geordineert/ dat soo gaest gijter
dagen op gecont ende wel wast enig/ met sijn segnt op-
den wijants wederen soo veel gewelts doen sonder/ als
ordentelijck condt bij dagen geschiet soeckt ontvont
ecr t'nijrden inden avont gesegelde als waerdoor twee
canon segooten nijt gesijde Buedam nade boven gedaen
worddende/ metter gaest alle de eigen die bevoorden
soo bemeden int opgaen wanden berch aen boven
ontvont de fortresse in mdiegh gesien worden/
wordeegt die segoon nijt waeren/

Dingsdeech 20en ditto Snoergens ontvont dennijde voor gat an
baeden waeden dach/ de pedaten/ die alle die tot den
adnstanden toegt geordineert sijn/ met den ontbijt
gestoockt/ inde wapenen gecomen/ ende op gat trom
met voorden van den gendraden segip/ met alle gat
eenen wachtmeijer waende vlooten soo Tgeleoijpes/ boote
tijngens/ oranghaijs aen boort van heijden gestadens
doch bonden g'inbarquinert beijden liggen

Welsende/

wel[ver]ide/ende nade dat [ver]soubed d'E.D.Sr" gedwaze
D. Ce. reeden van Judice/ende alle de goet tot [ver]idres
wende gant[sch]e macht doorden predicant gekandwe lewinde
godt almaechtich om sijnen seegen tot d'aengestande wer
gooste victorije int gedwaze aengeroupen/ende ijder
den van sijn. E.D.t begoorlijcke met goeden wonsinge
af gescheijden waes/so de gant[sch]e macht met al
den is gecomen sijnde soowel get eerste wachtmeij
voor desen koijs worden comde met gewonste wedder
van boort gerocken/dat naer ontrent den quantide
mijlen koijdes sonder dinck kise ontbe te vernemen/
anders dan dat van boorden d'onige Canon hegoot en
nae get eerste wachtmeij deden/die te corck/dat in
Zee wirden wende op ende onderwijlen hegin buiten
mit seguedie den bedort/made ger tadich gedurende
get landen met twee mitael stucken hegin ende 12
ell ijser op de wijande boorden worpen spreede/op
den gewonste kant gestrant van ontrent 1½ roede
breet/dat ongeroder den gat tuijn maeckde van
wort dat bruege met ordentelijcken geleant alwaer
tot tout de geleande macht in order ger toet en twaer
tuijn wedder af gedrogt wirde/ende om de nogstroende
door manc[ve]ment van eerste wachtmeij noegaen
boort gbeden mitsgaeders d'overlooge gemaeckt gassen
als d'eron/wierworpen mede te gaeden/dat corck
verse gewen/midtsgaeders ijder bij sijn geordineerde
fronspe verwacht/ende alles tot maeckderen binnen
ontrent den nijeren op den dach voe omen gemaeckt
wirde/soo is bij den Luijtenant gouverneur Antonio
Cadi ende Joan offerus gaet gewonden de maer
te leaden/waerop de E. offerus voor de Batalie
bij de E. Cadi/maijoor dit Campo dat andere pre
sente of [ver]eijden sijn af tsegeijt ende mede tot
stont met d'avangarde langs de strant voor trocke
daer ende E. Cadi met de Batalie/ende maijoor dit Campo
p[re] d'arrieere gerde in alle goede ordre met veldgen waer
gevoe gt sijn/comende also nader den gaeft nijer marckt dijck
ende gat passeren van d'onige boomen/die op strandt ge
weel legen/stom soecken soet [ver]kaviercken twee
uit tgebergh sijn voorsprongh is ontmondt/aen den

Voet/

Voort wanden berch waerts int geslechte wandoe wijants om goede
eggende fonten, onder de monden van zaer canon daer te
wesen met tgeschutte wandt boomen midtst bedecket
gaddes gemaeckt, ende wanneer den coninck groot coninck
ende wanden onderwaijen, maer wijnich treffen, dandt soe
dant, die nijet d'aenwesende bij het middelste mont doot
geschoten wirdt, sonder den coninck wijenden om te eggen te wer
mende, ende ter sijden den groten roede, daer ijeste in
brant gedden, geschoten hebbende soe en wonte langh
het stranc, door sijn op t'eandt staende wachtinge, sijn
de praggende, den omberaden wech den berch ontrent de
werke wanden nassaut segoot, midtst wegt op, wachtende
onder fa fijn wandt knijcht tot des wijants derchte fort, daer
met groot canon niet spreeden, wan langer gant op marc
cheerden doch ontrent half wegenden berch gecomen
wirden wandt seijnheer gant nijet de stercheit die de forte
wan Cerfitenijn Sittoin, die tmaelijste quartier worden gena
empt, shem den wijnich zoogen ontrent de cruijne des
berchs daer den steen borstwedringe gedden, soe be
segoten sijn, dattet enige wan d'ouse onder de wort
rade leden die gequest wierden, waer op d'aenvangende met
segnedich en beert, maer gerstadich soe egangeerden
dat sijn segieten uen die cant geert op gidet, ende
also wijders onder de cruijne des berchs tot den wijn
wech bemeden den tempel, alwaer mede nijet de daer
rontom staende grijsen, winnich gesegoten, die bij d'ouse
waerden geruntwoont wirdt, sinee dat d'aenvangende wert
mare geworden, ende den wijant door ouse wijde roede die
musquettade, t'gebruijeren van sijn canon met gestadich
egangeren op den heert te zoeken bedt wesende, nader
den gant treffen van beijde sijde, soo wel nijet gescheijn
eens groote fort, midtsgaeders wandt egendijn die borst
wedring die want t'eerste tot gat toe des fortelijt
daer gat met baer ron ende gaet, beset waer, qua
men d'ouse onder de muijren, ende wanneer de wijanden
op de seere met segieten geen quaet commende doen,
wan binnen soo dannich met cleenwaijen, prijeln, ende
insonderheijt stenen wierpen, dat d'ouse daer qualijc
duijren conden, weder tegen wan buijten met granat
ten wierwerpen die pieterseen soo wel wederom

Radgeers

Kaudtston aen immers conden, sonder dat daer bij eenige
mit redeijen ofte oorsaken conden bemercken, mer wel
dat door got ontijdes sprijngen eenen granaet d'ons
soen te wan bijden: geeijscht wierden, wederen se gemey
ũsoeninge soo lang Continuerende, tot de Bamboesse eenen
aengebracht, eñ tegens de mijne want eenen fort ge
roeft, doch wel te lang bevonden waren door d'ons
(die in stilten mit die ghene daer op commen dat sy gheen
leeuen aen tucken waeghten, door de wijanden te
rouw aengeset ofte gerisseerden. wierden aen ondereen
deren steenen Bossegiten die boven op de loop in de
wan segistgaeten met de wijanden te segenmutseeren
gestaende, naer alvooren met den pieck dwaers door
wegen waer, nochte een cortegie gaedde dat met sijn gemeen
de pieck soeght aff te gemeen, corresponderende tegens die
wan bemeden, waerbij wel qm daer ijet wtijnigh soude
binnen, doch sij best maeghden coos worden, staedelijck
som wan boven mer met craeght, eindelijnt tusschen
eenige loopen (die wat cameraden op quamen) gecom
en op midden gheraeckt sijnde, quamen d'ons met stucken
corteegie onder minicht ende segistgaeten aen boven
op de mijnen dat de wijanden soodanigen gheweldt, aen
d'aenrijdende die noch dorst bleuen adiuden beeg
weer, volgden, eñ met langer tegenstant te doen sijnde
gheheel voorweenighlich wierden, eñ gaen forten sonder
tegens noch int groote dat onse te eijnde eñ t'gantsch
pesijn dommineert, ofte d'andere waeren te rotineer
den, gantsch eñ gaen verleiden, waermede wij (der
almachtigen voor sijnen mercke) segen gedanck
wesende, omtrent 10. mijnen mogten, eñ onderwin
mers, wanden grondlagen in dese quantiteen voor
omwinbaer gheconsumeert, stucken op stucken
geworden, eñ onse macht daer binnen aen ongetroch
ten de moorse roode ende wille waenden ofte tege
comen eñ d'ons aen alle canten daer op gepeent, mits
gaders met segelwaghten rontsom belet sijn, dienvol
gende wierd bij den Capitonant gecommandeert Antonio
Oreell om d'Ed: Sr gemack gelijnaer dese gewenste
victorie te gaen boodschappen (gelijck schier met

Het worde gesiegt want segip leijden voorsz. gedurig
gadde conden sien, segter donwaerts gecommitteert
den Commandeur Jacob Hansen patacca, om mit alleda
daer van rapport te doen, maer oock van sijn E.E.
ordre verlof te gegunnen te gaen, waer op geseyde
Patacca bij sijn E.E. p.te voorsz. seijde tijdinge aen boort
gesegijnde, des achtermiddaegs weder naer boorden
gedeputeert is, om den Heere aen advertentie te doen
geseyde stucken des anderendaegs naegt afgelatē
met 6. Comp.ie soldaten, met volck der Banderdoosen die
naerdijcksen, Item des Comp.ie eijt vrijgenen om de
Provisie (waerdoor deze landen bynnen gecommen, die
int eerste principaelst twater door de groote segitsgat
opt goedegste verwijst wirdt) boven te gaen onder
gelt geselen van de Capiteijn maecken begoetjens die
Jean sil vernagen, met de kost aen te doen, ende ijder
naer sijn believen segip doen waeren sonder, onderlings
segen ginck gemeten te eenen onder al de goedgunt-
stijt bestaen, die wont als dan naer volgt te weeten,

Het Eerste punct dat tot de segiltucken (synde 5. int getal
met cleine onderstaendeken, die godwt van op geseijde
cradelstuken, degter deze paerman, waer van synde
met 2 ijsere losse stucken, segil ende 5 die 6 lb,
Item 2 metale prince stuckejens, die den admirael
meer tot gegoten metalen voelslang, waer van dese
niet meer als den een twee losse stucken int cam-
paert worden staen, synde de rest door de sedege-
beddingen die soo segden meester gadt waer gader haer
luijden de peerden seer ongoet sonder advuellinge op
gouden gemaeckt gadden, met gelt segisten aegter-
waerts die beddingen al gemaeckt, oft oock wel dien
ge daer noeg niet ingepeent door ons saechtige ont-
vellinge.

Item voer soo stonden noeg langs de gaendijn die voorschreven
die want Cleijne tot gat groote tont leijt op stadert
gepeent twee stucken met gader camers die 10 en 12
stucker soo bassen als portugijs Bauderer

C. P.

Op got groote fort dat abt wooren gestoyt doore lijn goeden
onder t'ander gegeet dominuert / noeg aegtere op gel-
legerende wercke / waermedde dat beschooten leijt /
wonden geen andre segel of t segiet gewonnen abt 300
Basson / sulck dat t'samen met got gedruc gide dat daer
in gedre bonedenste wercken achten boeg op gedenct /
ende niet gesondert / dat bij d'onse wooren dijegen buijt noeg
8 duijsent stont is / 14 metale bassen met tonw s. d°
Camerb ende / gedre bequamen ——— /

Voort groot t segent leggen op got geschut dson aegterdeijl
fort 151 / thee ijsere Cogoen midegt wan s. dat 6. lb /
Ende mede dat lang nae gun Cruijt gestoet gedden /
wonden ton laston omtrent 12. voeden wanghet eedijn
fort achten steijen Zdocant / bij seeckeren groote
Boom dat seer bequame specoucht dade in dat lang
eacht 14 / wacken segoon droocht Cruijt / wederdat do /
den met den C / dat wooret getteckent wadren —
N° 41 / 42 / 43 / tuderen de lxx Caden (om ongeluck —
wooret comen) bleeghe dat de Boden met steen
dat langs de steijete wanden boeg uijtstonten / met
noeg 300 wacken abt solten die buijten de fort-
uijt den peack dicht aegter den tempel dade den
bespreeggering / dat soo winnich uijt gesegoten wert /
met wan goeijeden te doen / dat in twant te gheeft /
sueck / dattet t'samen 70: wacken cruijt wegende
ijder omtrent 150: lb / becomen sijn /

Doe Cuicilee mé wijdere gedegen dat aengetaft sij / wat
bij got dade wan gemadelete pourtraict / gide andre /
oerlese hoef aengewesen /

Tot ouw / groote wederwoudrigheijt wanden binnen got
eedijne fort dade den vijant sijn intogte gewelt uijt
gedaen gheeft / dat naer get rapport wan die d'eergst
op de muijren gewondt omtrent 100 stercke in wa-
nint inder dan 2. dooden / wader wanden donden wat
inder abt gonden lijf bleeven / den gonden ringet jen
int oor gedde / dat gen ce t gesondt / dat aen sijn
E. T. werboont Vrient ——— /

Dit /

Dit wirdt niet alleen bij twee getuygen (mer) waer
wanden de een moest laen, die een oude vrouw die binnen
inde kuijcke woonden, gaat vinnen ende / naer oock gewaer
poort deur dat den grijnslager Scheatte, omlangs wandt—
toegt gecomen, daer binnen gewoont, die met de wenck
gesaeyert was /

Sickeren togen bewonden naer gedt onderscheyt dat van onse
lijden inden / toren becomen gedden 10, doeden die 28,
gequetste waer onder dat noeg / en 8. doodelijcke, mits
geeders van Capitaes ende Sicieren gequetst waeren,
Bij doen alsnu mit den Calldwaij die gen onder de
muijeren tussegen de deure in sijn schuiten begonnen
pen, Hem de maijoor Didrick die Cramps, wederom
van sijn aenwinst gaende weer niet tot eenden, om soo veel
ende te beter order int marschieren te doen gonde,
met den eedrijm rodreegde door twee te wandt slim,
eken gent, midtgaeders den Batawisen Cuystaper,
Cgristiaen müller door de müre t seijncken oock nijt
gesegooten is, inde den benidrick ebraegem martijn
met den steen den arm in stucken geworpen, ooge
pen de gene die eide en deer met steenen getroft
sijn, die onder het voorsegde getal niet gecom,
prendeert worden /

Dersegijden wan d'onse wederom inde awan gaende sijn gewest
weer ecomen dat niet alleen dooge inde overleenders inde
legijt gaeten gesien, maer oock gesien spraecken
gehoren, wanneer d'onse vragen begonde te verdraegen,
brong aen eboren, wen binnen antwoorden, wij
sullen ü wel leeren, deer bij compt noeg dat
smorgens vroech voor got eenmidden wenden daeg,
wanne se bedaen, diegte aen de wae weer nijt legge
ende doende weer met segicken op dese wijcke boven
weecken, dat beamen 51 — segooten sijn gewest,
sonder deer mede dooge segaede van Considerati
gedaen te gehoren, waeren mede den overleender
inde gijsen opt stranct die voorsz eboeijde kijk—
Compt aen gij boendeers, ewij sullen ü
beamer boonen op segge — den, maer nijt ge
noeg can besproet worden, dat deer onder loopers pro
sent sijn gewest —

Vaderlijcx

Voorts dat op straet soo voor als ter sijden
Cuciller worden bestont comform de voorsche
oproringe / die sijn E.D. nedergeset door gecommit-
teerde gedaen doen / in: 125 stucke soo groot
als cleijn / daer onder 5. corcoxen / waer van de
noch nieuw ende gaendes sijnde / door D. Heer Cadu
aen Vandendosen op sijn dienaers aengeboden wer-
den / die de selve gelaten ontfangen / ende
negotieus verstonden / dat goet waer als tegengaet /
als tot brantgout geschoost wiert /

Voorts dat den Luijtenant gouverneur Antonio
Cuciu desen voorwergaende gelegent gedaen / nomp /
de te verbeijden soo Comps soldaten / vandendag
als marsche / binnen Cuciller ordentlijc voor
doet / ende eijnde Capiteijns segelen die silver
nadye op alle goede onder gelaten gedder / te sij E.
met got voorstonds voorts nae om trecht gemaect
alwaer op straet comende nodich bevont dienst voort
te laten / soo omme de straet wijde te houden als
de opgaende provisie in alle voorsoendt gerijt soude
te brengen Beraets dien voegende aen Capiteijn
Wachmeester Bantman met twee Comps soldaten —
Deser te verbeijden / twee ronde met de west int gedee-
legde eijnde wachtmeester nade poort / dat rombent
den ravout naemdelijc B.D.E. Cadu aen sijden / bij
sijn E.D. die de E.D. ottroyen als voorden gedaen / wes-
voorsegden / die van alles raport dede / als vanden
oock goet gevonden wiert p[er] d[ie]n Cadu wesse
deser in leedens 90. Baden rijc voor t comptoir —
Bijtton / op morgen weder nade Hittonlaunmacht
laegeren / Disposition van dese voorsegdens —
orangeaijc / Verijonnen: sijnde Capiteijn van
Hijtton die Abdul Heer Bman / louwerc / waer
van sijn E.D. nae gen eintsegh alle goedgonstigh
tot der Cramse nagevossen weer handen gebeurde /
alsnoch niet gerefereert is / met der seeder
rijse voort te vaeren / mitsgaeders den orangeaij

Bermalie /

dermalie met ons van Batavia gecomen / die om
gelijcke oorsaecken Vaendrichlijcke daer te brengen
affirmatie van desen onsen brief te leijden / die van
doen / die van Bijtton gaven mededinge te voren staen /
ende tot alles goede aenbemaenden / te meder gecommit
teert uyt onsen name te waerden den
Commandeur Jacob Janson Pater ee / welcke bij de
selve bemint in onmiddelijcke leedtocht / die gaven
tales prompt is /

Soo wiert meder goet gevonden den gemeender loegum kos
tet 1522 onder dien weeg aenteseggen / dat Emidts de
sporedige Vorderingh van onsen vijanden gheweeten op
Cuicilar gelt op de vergiftenen ontboden Cuijegs voeck
(alsmen niet noodich gevonden) ontrent gelt Cerstdet
bevonden / ende de gelijnsmiddele onderdanen laten
aendienen sonde / dat niet voor Cuicilar / maer op sijn
E. V. weederseijden die ontbieden aent Cerstdet sijn gemeet
gonden daer te Comparenden /

Vonsdach 21en Dito Smorgens vroech met get Cruiden
warden deech vergenaeghde weer / wonnende dat nijt
Cuicilar diverse muisquiet segooten wierden gelijck
weder nijt segien beschooten of ter deech onraet
moeghte wesen / doch wonnenden corts daer na
Contrarije vernam dat gheseijde segiten niet an
ders was gewesen / als dat vermits t'nalle weder
sijn Muisquiets segoon maeckten / Ende gaven dat des
maegt door de vijanden met steenen waren ge
worpen /

Op ontrent 10: uijren voor de middach is V. E. V. Hr
gereedt met sijn Huijsvrouwe die gantsche suijte
V. Hr Cerden met wel bespan / die V. E. oth wes
gequert wesende) naer [illegible] staent gevo
ren / die van daer onder geleijde van 2. Comp iens
soldaten den berch af gepassiert / alwaer
sijn E. V. gaven wel te beter weeg scoot / als gisse
ren bedogen op getroffen waer / naer den gaet

uijr

nijn Ceinmers mit groote moijdlijcheijdt bouden, die
in ouse wereerde stercketen op Cuicilles quam, dor
weerde routom die onse ce belieghet gebouds/ slegh
alsdoen wedwoedegor in het gnijs twee Cuijsen beelt
fort stadt, daer present alle dor vicinen ende
soedaten doorden Prodicant, de gerenderde —
lewine, den tweevelde prodicatie ende danck-
segginge tot onsen almachtigen godt, die mirakel,
eicken Victorie gewen in desen godaen wiert, als
wanneer sijn E.F. = tadt toe aen doort nadgewaeght,
daer bewijst, die der presente ontvicinden gerooptn-
wordt, hoe die peadtse sijn madelijt dede, ende-
nadre Cuicelle gestrecktendt, mitsgaeders gewappen,
hoet was dat ongewader den quantite nijns bons
Cuicilles floe hoe groot nagebosch dont, hoe
met sijn Cuijswonne diderhants gewoech onder ge
lijde wan vier Compe soedaten namentlijs twee,
die midde van doort, die d'andere twee nijt Cuicelles
stercken derwaerts gemaecgdont, die nae den —
eerste dalt nijde gents op den nadim padtjen den
voor den redes gemacktes daer in geconen, windre
sweerden groot nagoe borcht mest met Jonge
boomen besetz, die soer gelaijsiericg. Hem oec dade
ontbrent inde waeloje, mdmeghe gnijsen, woe die sijn
E.F. boowen wints in brant liet steecken, sulcx
dattor eenteijche inder dein twee gondont in dassge
winden geleijt, wadr nae wedder om loecg trock
sindt langs gesteijde weg wel bambosen andre
anderen wegt gemaeckt, daer soo got segden de wij
anden Cwater nae gins foten geeijden, doeg aeb
nu gor topt gedden, ende wermits den avont op-
ganden quam, mancgelende woonts nadr om eedes
eangs soeteren gebaenden weeg, die wan got —
Eedijne foont tot bondodre adut stront ontwont
de Cleijs eeijdende, door sijn stoijete wrij wat merij
eeijeren, doeg wdel nadder aen den dorgt op go-
vonden is, alwaer om eedes den soer bogname

Dude

Ende nette gelegentheijt met veel groote Bruijsen
beset wordt trocken wandaer door alle de wateren
waertuijgen langes ghestaen tot de plaets daer de Sp.
gijsen die Joncken voorleden in mense Aug. 1635.
Cuijn wercken tot Cuicillen belegering gebeen
gelaedt, gelijck den segsman Jan Gijsbrantsz (alsoo
op Bruijnen) bij de voorschreve nieuwe monderijcke-
heijdt want wonnie ghe aen wedes, gaende voorts
soo verre langes ghestaen, eer twassende water
wonder geboogen, daer sijn E.E. met tgantsche ge-
weer embarqueerende, omtrent 6. uijren bij de
avont aen 't Boort verlegen ——— /

Den Sevenden dage wirt oock alle het segel
soo groot als eenige van boven neer de Cuijnen
gesneden, ten deele nae om loeg gaen beijt, ende
nieuwe goede penningen nagelaen, midtsgaders
twee int bosch gevonden ende wechgenomen aen boom
van Leijden, gebracht, sijnde daeren boven-
nae het kasteel onder moescoopers (die van —
gommen Doncdegen, Hilton, Sagnus, Cecloes,
garden, peninges, ende andere sinijsteringen ge-
den buijt gedden bekomen) noch groote quantijt
nagelen inde nagelijen boven Cuicillen gelegen,
die Continuel soo bijden als d'ander wierden af-
gebracht /

Soo wanneer inde op dato dese dagelicx alle de
Boote wende weder inwaerts doende met gade wa-
teggers te willen uijt soecken verwachten, twelck
sijnder oorsprouele want geborgte ne mondt, en-
gen water sijnde, bij grooten wegen onder-
stant in — Den Cooft /

22en dito /

Sondach 22en Ditto Smorgens vroech wedergh
naeghlieg ende buijich weder stijnde stille dat conings
wandt weeck driftich wadelde / Sch den Commandr
willim Jacobsz coster met hare liegaus onder
een Compe soudaten gewaedren naer de wederwer
die hen dijnde waindt strant hissegen begoogh
eant ende den sheerk van lucielles berch compt
af loopen / alwaer naer sijn E. D. gewaffenderk
wert d'Sch ken gijseck / ende Joachim Rodenburgh
anno 1635: met seedgen onder lucielles leggh
gun gingen wasseghen / die 15. man wedroonden

Ondergh den middach seende gesaijdt Commandr weder
aen boort kaffenderonde dat naer woonts wederwerden
goet stucke opgewaeken sijden doe gunsten eender
eant gewonden gadden / daer te landt gheseden / die
noch wondmonde den den seewer door d'ouck stille
onder de wort gesegooten weer dat got door modde
brunelet / windende de ingenije weeck werleden / boven
dien brunelet ooch mooi seedene onder wrouw /
die dicht aent strant gemaeckende / seijt dat van
longen naer lucilles quam / sonder yets practic
liers te weeten /

Onderdentussegen waren d'onse boven omtrent lucille
inde bij geedgen ingenijen / waerder dooden met
penden / ende principaelijck de wonden
negeen af Hodraegen / stille dat succes /
sieck goede practijck aen longen wirt gebraegt /

Vrijdach 23en Ditto Smorgens vroech mistich
weder die soo zaerden wint nijt geboeghe wallen
comende / dat conings wandt weeck driftich / wadel
den / als principaelijcke onder waters ende buijen
midts gaders haegt weeghgeven die sijn tot —

Dan /

wende maght mit de steingh Zonder Boort soijeden-
dermidts gel dewelne deel dede om wedder op hedde
te comen / sh den Commendr willim Jacobsz
Coghe nade Boomen gebroeden / om voegens of
vergistaden Bloemen ordre en autgorijsatie knaghe
Bosch omtrent den eeden Baet t wijde gedwo-
Boomen Cuieillen goedgen / met den gebiedt van
onse maght te segillen en wijsenden /

Ontrent acht wijden woort de middeltz / compt van gijsbr
Lamma Pscepsijen van gel oude aldare liggende Jacht
moegen midts de wenwaerste bruden wandt gemidts
Joegum kodde Pss door depresse loopens want Ecs
Heel victorice dade gebraeght gedateert 21en 22s
desen / wade bij woort advijs wert laden successive-
Berijde sij . E. D. missiven wanden 18en en 20en dese
wel ontfangen goet /

Dat sij met rouw d'arrgelstaden soedeten en Bouto
den of sijeiden op den 20en stantij sijn missive
Largo gedeputeert nade gewaente gedespecteert
doch vermidts Contrue mandaet sij gesijden-
twedden brief t'opt wolge gesonden weede-
wedder te vuyge doen hebben gedde stadde-
woorts dorste missive noch te wegen /

Dat wande allenne gesonden boeden aen onse trou
gebaren die ar gewallen onderdanen noch wijn
nige te vuyg gekeert Cesten sij de gerechte
eerde midst ter Candidatie aengenomen
waren / dade nijt die principalicheden vermidts
eneillaes verwerringh alles agter-
bescijft /

Dat /

Dat nae sijn advijs aen mr Wael Heer Wouter, sijn E.
met de meeste macht nae t Casteel quame, om
de aen tgevallen aldaer te weeren, ende
dan met hulp d'amboinsche macht wederom nae
Cl. quam te gaen, onder voorgenomen, voer-
leeninge der naeye boomen op Cl. aen oock te
doen fortefieren, Alwaer sijne Wael ghoe-
digen ende Heer met assistentie van gedaijde
amboinese onderdanen, aen ons macht al-
len soo veel commen geseggen /

Dat aent Casteel om vrij soo veer benoodigt wesen
de Heer winne daegsche met werckvolcken te-
gemoet voer /

Gelijck den avont voerleeden wederom aen boort
Commandeur Willem Jacobsz Coster, rapporteer-
de dat nae ruijen morgen met ontrent 100
matroosen en 100: lijt Heijdenen voerden, met
prijelen ende gevangen onder gedaijde van twee
Comps nijt Cuelle nae t naeye Boo gestroe
waer, aldaer in Corten tijt onder de 4000: meest
Jonge naeye boomen gesegelt, om gelijcken
en tgelijcke voeg (twelck hij al wijt
ghedeelt) gedenuijmdert Heer /

Saterdach 24en ditto smorgens

Soo gaedden ooch den Capiteijn maesten segelen,
ende aen sijn naeye gelijck te lant met de
practijc van ontrent 50: soldaten aen dese ghe-
sijde van Cuelle, genomen een negorije daer nae
toe wech in was, doch wanneer al soden daer
uijt sij conden gemaeckt, en ruijmde wegen
om hoe eer hijde sijn voerts tot op gelijcken stroom,
daer ooch wel wat tijt sij vonden staen, en onder-
anderen eenige goede oranghaijs daer ruijm te waeter
mede weder nae Cuelle te gaen /

24en ditto

Saterdach: 24en ditto smorgens quamen de Legeren ons
debvoeren, en Buijten Cdie tot bij de drie gebroede
worden leven sijn gevloegt, met groote moijte weder
op Rijsde/

Voor de Middach hr. D.E.D. Dr. gedreest
gaet comprangeert met D: C: Caen en ottews, andere
maal nader kent gedaen den onder geseijde van dg
comps soedaten den boeg op gemaeckt namelt
eijck D. E. ottews in sijn been gequest wesende
siecke deet in den stove gedraegen wirdt, de naegste
weg weegt op, ende D. E. D. Dr. gedreest langs
de dese bebaende passagie, die sijn E.D. wel
weet worden van luciller legher soo gemaeckeijck
bevont te liggen, deet bij de ander wegen gen
gelijckenis gleeft, welsende de seeve weeg de die
door Abdul Raegman gedraffoudert, Legher int
belgeren van Lucilla door d'ons nist gesocht
of gevonden is. Item ooch aende sijde beslot
met eenige steene Borstwederingen daer op som
mige gunsen of coute garden stonden ende van
binnen groote cuijlen in wanden, belegenen
nde nieghe gunsen daer kontom, wdeer sijn E.D.
coutt daer nader in brant liet steecken, ende
wasbeijde presumdert Legeraffoudeerde maldijs
ende vermoedelingen quantide is gevloegt, be
neden daer ombrent op seer steijle cleiffen
noeg liggen twee eenige fortgens van opgeseijde
Cradesteden, dat die van Capitein Hijtton moeten
wesen, alwaer ons woerd in indert ano: 1635. soo,
daniegen tegenstant nijt vernamen ende in plaets
vindende eenige Basson gesoten van deren gesamel
soo beschiedde sijn E.D. inde de cleiff alwaer
twerst ge water nijt geboeghe nadenwaerts comp
weirden —— /

Boven /

Boven binnen Lucilla gecomen, die alle de
werelden andermael omgegaen sijnde, gelijck
sijn E.D. aende Heeren hadden van Indien, voorgedraegen, ons bij wercken bewesen
nae ons naerder Victorie in Amboina
niet gewreeden soude wesen, dat men alle de
werelden, op Lucilla reesende, de steden
van boomen noch de steijle Zeecant wilde
ende tot onse weder verseijninge om onsen
verstroijenden wijendt in toom te houden
ende de voorgenomen norye kuijne van dien
cant te gewoncgeleiden te comen doen
met den Berchcant gemeenschen niet anders
bewaert dan lichten aen t'groote Ende
Bomengte fort, Midtsgaders dat aende Zee
cant soodanigen Duntjen wilde geeijst, aen
aende cant sijde van den rooden Cersemaet, dry
2 d° feetijs tot bewrijdinge want t'seewe
fort alreede is t'eggende soo wilde bij gader.
naer onder eeg. van saeken, ende goeringe
eenigen gequecticerde, die gen dienaengaende
vergaten gader ordy adwijs (de wijle dies doeg
de gegeven preuves ommet is, suec voor goet,
Ende gantsch dienstlick gheeracht, te meer t'seewe
met eenige moijte sal comen geschieden,

Naer dit alsoo haetsedm geraeckt, doch tot
naader reselutie niet gestelt was, quam
omtrent 2 uijren, soo sijn E.D. met D. gelijck
reeden van Indien, ende andere bijwesende
officiers t'middaggmael op eneilen gegonde
gaddo den garden eijnt ende vaergaegen uijt

Den

De wael / ende door middel alle de groote schepen
met gade een leeghe van grondt drie voet diepe /
siende dat / nade gelt weder den wedijnge bedanckte
sijn E.D. van Bonen nade Bonedan toe / ende
met hare de voorgemelde Heeren ontrent vier
uijren aen Boort quamen / met schip leijden / mit
gaders Rotterdam ende de Leeuwin met den
heere Cantoniers segoot van ginn een ander plaet
opwaert aen gedreven wont / synde wegt doende
met d'een ander op te winnen / om weedden nade
de wedde te seijen ——— /

Den Seven Vanmiddach is wedde nade
Bijsonderlamma gekeert te gruijtgen van morgen /
met den missive aen gemelde Joe ginn kedeert sijn
weeder gisteren eenont al wedrdiech is gewoest /
daer bij sijn E.D. ginn aen segeijt dat een
meninigh beijt / binnen 3 ce 4 daegen met de
meeste macht nade Cabeliau te comen / off
soo met de Leeuwinne met eenboijnach pro /
visien geleeden voor aff te seijlen ——— /

Op Dato sijn E. heeden den gant deze weer
omme de nagleen van Lucilla aen boort -
gestraeft ——— /

Extract uyt het ghoudt Hove
van Hr Conraedt van Lindt
voor Juriden alhaer te Hoff
van dach Stadt Castell van
Ambtzinat te Stroeten

Sonnendach 25 Januarij Ao 1637. naer date der Hoffe
Jngaet voonder geseest Raedt mit de
andere Jonden Die Heer 15 vadim bol
uyt gadd Wat voor verke al gut stunk
te Se wadette soo gnaed ontvonbarg
Juers van beter verfeerdert als te
voors gedeg en hadden op Jo vadim Straet
grundt Weder ter Heyde

Op dattu punct van Hutte Tamma ath voort van
Hys Hr Heer vadtin" ende voorts
acgt Jbaerte Cooperes Stede Medeland
met de mullue vanden Juuerdendie Jorgen
Broers Hoff gedatert 24 Jan. Jongstleden
vnder Cant uyt Castell fictorie daeraengedr
Was by Hys Hr voor Drins verstaet dat
Hys Juuerdendie volgens Stroms Vrdeuw
alle de gerechte Underdanen van uytent
Castell op het Gebiedt voyt inne voor
Heeren Hr Edom mit Vrde nader Soya
Gesunde dessen sonder Comste van Hr Conradt
in des graeffens voorbitten Grunt des Hoffs
nauw Heuser Weltzhoff Jnn van boon Hr nede
blinde ant Castell sonde voorvolgen Jnn van
boon op ordine van Hys Hr Judnigraebe
Jnde alle Landen Landt Medeland Hreestaet
te werden Dach op het ant Woorde Hr Edom
mit Wed des gaddens Hangen dat het
ar Hoffs by Synne Hr voor alsnoch
mit onden Bleuen

Hys Gesande Vrde Medeland der Vereinde Graep
poutlet dat sonde Jnde ar Hyraderstadt
Morga voor Lant voor Hutte Tamma
op Landt gedragt Hon Commandeur
Palatta mit Hare Clas Wolfen Heinrich
Hyrade Vber Amptlen op Hutte
bosche Lage

Item alsoo Sijn de wouwerse wachtmeesters wederom
nader Dattoriis Lamiraglied doorstreken Sadder
de de Heer Commandeur Villenfagnes Cost die was zijde
streckende Ende in zee Sant Jans Antwerpsche
Sas van Ouwerwaterse ende ommeleden wederom
de Bes gaet sijne Stomaertocht aen tot Heer
Otten Jeronimus aent Scheit wederoock van
Rotterdam alleman nader Overijse wandelen
met deese vast gestreet Sijt op morgen
voor Sonder weer Sijnt sijn todaet Sij
met de meeste macht nader Cast de Victorije
te Sijeen Madevorts Woerden de wouwerse
Has Heer Generaele ende dervoorde
Stercke op Utrecht gesonden te Lasseren Sij
al Woerden met gesondert tijnste te bouden
sto, soete deese om Redenen op Sijn Heer
Generael dat tot Sijn Heer wederom sal
Marcheeren Lantmeesters onder Sijnt Heer
Commandeur Cost de wijtstadse Capteijn Jas
Sillevis Rattee ende Johannes Hartman
beede soude gouverneurs alle te Water

3 Comp. Nederlantsche Soldaetten Namende
de wandes Lieutenant Jasper Schenckert.
Cotta 70:
Ditto van Jacques Jas Woestenen . . . 70:
Ditto van Hans Christoffel Apollonias . 70:

Soldaetten 210—

Item de Saeken compa van Marckenbos :35—
Wijtstadors Landaetts . . . . . :25—
Ende Sijn Heijnens . . . . . 190—

Coxoen . . 400

Item tot bevaringe wande Brugge ende
Schoose wanden Scelthe Jan Esbouts
Boon Heer de Coeveren
Bommell . . . . . //
der Goes . . . . . //
Terbouch . . . . . //
Veilandt . . . . . //
Cauterealnt Jemanten ende Zeelanders . . . 175—

Comt totaelen Pgs 575—

Dinstvolgende mede vorder den Commandeur Cost der
stante rede. Breast tovorsorge dat de 16
stenstucken 20 Vaderdrechsche Cluppe
marteswarts ond grote Vadderrotte
Lunt de Vlot bouengebracht de stenstucken
ouer ge wuursceuen hoft gelant Lude de
Tegegers aldo dotto vm gemeldt te werck
Lude dar door bij ahme vnd orall bunnen
stont van vadder wt sicht vorth tegenwerdich
tho morgenbrode mit der gantzer Macht
Dese marteswarts vlot alle de stucken
mit optouns. wander Dore Dunkrent Lude
stadige af thelappen mit gaders vlacken
vt sicht te maken. Lude gnam Cyuer de
ontstont dorch vnses vader Widdae vordoruan
bouen

Dessues dages sunder nade het keappet van lappen
Barnas Hartmas bindy amt straugs de back
gewundet lede marteswarts vp de ath Zydersche
was Tirnewe sunder gedechtnisse vnd vorgy
van thode der Stande gedechpont mit Stralen
Schadt sere vnderualle. Dis gedechtnisse
Wart dore Elue vnser Gnedigen vrouwen dorch
vnsen Vaderen Godes

Mandy 2 Cl. Januarij smorgens redenaretiue Vader nade
Dye dd. Jemer secret deinde Commissarius de
Instructie vonde Commandeur Coster ghegeuen
Kraft of Tenuella tolde dy dedemont we Cyuer
Oder anderen Schomrepittel Gedrest gemeldt
Ladder te vntfangen to Buren van bouen steghes
Lude Cyuer Cabitte. Gedrunge vaderunder
Pitter Cardesy alde Pitt Schnarde mit dem
De Inthrunn Cade te Tandt gewaderch Graf
Tenuella de Tomarcpitt elleuader gedrunge
Lude mit ghe Clappen Lande Pitt Schnarde
Vlogeschrift Tomarde Lude de Pitten de gener
dunnerde de Stockstunde 20 vadderschen
en der mit ghebrunge en stunde Gradetschen
Mit gaders der marteswarts mit bunnen
Gebracht vnd Pitt gewurde dat dennarde
Tenuella Rotsen Gedan de Tan dessen de

Commandr Zymr den acht vertrent d'Angrens
Leeden ad boort ende Cong d'Hr. Cadz deur
tot vertrent als Comys ende Dwongt beyde/
doch ende naer sy Ecrijps Weerwaeert Vroede

Op dato dede de Uppercoopman Hendrick Nachtegh
mede rapport dat alsun ende onderschr. volck
hadt voorseyde vaertuygen gelevert hare
van boven toebracht met begeerte ende onthaelde
hadde gebodt zijn weder verwonde grave
eenige geborgen

Ter selver dage is voort conform der Edl. Hooft-
tinge ende volgens Voortstandes Gouverns
Resolutie, wyt gedeelt ad doude staedt s pars.
over de Dorghe met bekennung van aenvele
minderen sy gebracht alles te weten

1 Mr. Philips de Lenge tot adato Sonde van
Batavia wyt de Rettinge Gouverns ende alles
Soeldaet onder de Commando van laet Jan Tysz
gerecht . . . . R 130

2 Adriaen Harmansz van Engelenborch
bor Rescipter op Rommelle onder de
Vrunwoden . . . . R : 70

3 Lambert Jansz Trijper op de Leeu-
wen ende de wider Vaerckers . . . R : 60

4 Jan Willemsz Hoorsbootmans maet
op Londen als Lanthiant van Jan
Tysz . . . . R : 50

5 Jan Tesz van Ewijck Bootsgesellen
op de Boot onder de Wider Vaerckers R : 40

Samma R daler 350

Dijnsdach 27 Januario Dese morgen gerecht ende
Vede Zijmr en eene gegoot onde Schoot
te vlaeder segeuren date tot Zijlen mede gevoelt
schap maer verhoude doch Smits het alle
was bedien sveddygen

Op dato heeft de Jaget Claz Rotterdam met de
Commandeur Jacob Jans van Batavia
ende de Bovanghen van Tolhoir Achille
Harenna veder van Sidtto Pidittolamin

heijn dadgh x^t^ hare Excellencien. Heren dyssenders
Capt Wolfferaay Luytenant Bouwers
Coopman ende Sijne met heren Raden
namentlijck 43 want Casteel 17 Cas Par 20
Wan Zaardegijn 20 Wan Ditto 20 Vas Hattulain
naer Tuirkea ad Referendum door quam Beer
met Cunchue wrouwen Kinder wijn Sy, die
contoraers Vdeno ongelijck met Verscheijde
Salvoen als voe Wederom Retour Capt
met Heren Gesonden. Missiue Vande Sy Ditto
ex nidmet te Lant gedespondeert gaen.

Dato de Gouverneur van ontrent het Casteel Victory
toe hem uijtgecareert ontfangende met Eenige
cadeau Een Lijtgedraght als Suntyts ontfangt
van dunis Kinder Vrij te Van Gaene Bedanckt
te Wesel Cadijs

Dato de heeren Gedeputeerde Raden Heer Heijnen Casper
de Groot ende Heyman van Hattem Joan Cattagat
Cornelis Dimis Natalendir Vande Graeffe
Dominge Macatteo Evert van Dunnagoha
Maarten Antonij de Hoort van Nagoer
Capendij Kinder alle de selve onderdanen
in Gesamentlijck Bende continuerden Heijtogen
staende Gale. Verscheijde tot het contoraij
Sijn aengecomen Gewonden

Dato de Heijnt Jma Collegie in Gevolge
gerett gaen Cap Cas wegen en Vrij Handt Abdem
Kinder nae Gedagenheijt met Dennisse Sijn
Ed

Dato de Pinnekaga. Den Capitein Sijn verlangen
met de Maget van Zostin die Vorrolders
in Dienst Sijn Edt Contoir Cant mede
van onse trouwe Gedienstigheijt alle dat mede
te deuteren Voor Vadtzeijnen tot
heim te continuijren Waervanne Sijn Ed
Cant Cas Dank Sedam Dervaert Heijn
Dergelijck Gevaren noch Cal Kijnder gaen
andere alle Dato de Pinnekaga vant Eijland
Rhinow Sijn Ed Sijn Gesonden Batavische
Maget ontfangen Edewijck Vergenoegt Sijn Maget

Weder nach Turnhout gebracht daer

Dat hij Gunderam 31 Octob. voorsch
de twee Commissarissen ende hiltte Turpyn
Hingen ende Jan de Conrade mit
de maelt in Brabant gesonden. sullaegs
Cortte daer af aller Dagh durch verandering
mit haer Vaderlijcke nae gelt gehalt
Hebben mit Vaderlijcke

Dat hij ock gedaen alle Herhaegte Tagen
gedaen dese over hen ende alle gesellen
partij in Wurrattinge gehadt

Dat dese die van de 30 huysse dorpen gaen
bleven Jan de 30 Jaer Hagedey af Jan
Conrade. mee mit vordaen hadde

Dat hij Gunderam de Borgen Abdiel
omlanghe nae Tongeren gesonden hefft
verstaen hadde mit alle die van Tongeren
alle dese gedaen Regierich mit Hoff
wie sal bleven ende dat gemeente Tirannij
gestaen ende alle Diligentie voorden
Hebben gedaen Daerom sal onse genaet
verzoent ghen ende Hoeden Jan Vader
landt te Jonnigen

Dat hij ock mee hande Commissarissen
Accoort in date 24 dach Augusti mit
Danda ontfangen wie dat alle die Com-
sarissen alle daer mee in stadt dat
sie alle mede mit ingh gedaen

Item dat se int Parthem Dreschen
Landen Jan Tongeren Hoelen

Ende hij die vanden 23 dese verrum mit andre
alle dat accompagnieren te gehen Hardinghen
Ende 4 Pattingen Landen te bemie
gaen ende Brandsen Nachtelen
Bethalen ende Jan Tongeren

1 Pedro Tansch. die Vercaert mee gaen Nagel

Bovnd. vnder de Regerie Torkie te sijn
die met marct wordt gerumbelt met Bovel
aesov debvoir segroue de Regerie Torkij wz
starcke mesti,

Dito verclaert voer vntrent Donlvichtgure
Wanne Cradij geboomt te wesen mit sijn
gnadt vm te retourner, dvor de Bourgt
Dacet mede vntrent Turcula

2 Tabba van Bodgrid mardidgmr verclaert
tuschen Turcula mede Derargkomt
wz Gruote benue Calle Gruote Cadselbo
tos, mit gore vnlemmz dvr sijn
met marct adergetaelt met wolfen

3 Mabba mede Capona mardidgmr Hesoms
van Turcula verclaert noch wel Nagen
Bovngtosijn bij Turcula
Torkij
Donlvichtgure
Hem vntrent de Regerie Hemmi Waij noch
partij vnder Obedij. Zoinde Nessen
Hom wort mede Gardiem dat sij segge
van Mabe: segge Tabe de Hegemeert

4 Houbbo van Tcyabo: mede Karaman van
Zoitton verclaert Hemis te sijn van Bijnne
Nagen bovnd vntrent dat Lissij in Wor
Smarsse Cadsij Dryt aent Straunge

5 Calamma van Sifanij verclaert Nagen
bovnd te sijn vntrent de Regerie
Hemdolangs sijnde Amalgij Dacste
Landvaert tis

x.x Tammabbo van Nabbotte mede Tcoffer
doen verclaringe dat alle de Cadselbo
van Nabbotte Hemdinbaij, Mordut mede
Hattinda de Tcoelaandt Houndender Cadel
alle verdegtenacht sijn vnigsonder bva bo
Turbe bovnd stadnde vntrent de Regerij
Nabbotte seer griaef vmb bovnd
Tsoodertgemeene Distrembir Cebben Amabuilt

Tyds
Oudewaeter
Rotterdam
Brijnen
Tiendrecht
Breedamme

De Raeth
Gorcum
Wijckerwaert
Cloetsenburch
Dordrecht
Schoonhoven

Tot dese alle voorsz tyden ende tijden
Heeft de Heer Bommel
de Heer Dirck
Taburet
Veiland
Batenburch

Desselfden dage is mede de Schedam voorleden
die sijn van Batavia gecomen

Woensdach 24 Januarij Smorgens voortijdts naer met de
Hr: soo wel tgedaen als beeden Daer mede
aen tot dendenhoeck was Sidel Lubbe
Jouw geseyt mede voor sijn Lantsgenoot
met Lieve de heuck van Haerlem geboren
Naemen Lubbe geboden te adsijn Raetsheer
Heeft Cadetmeester de Heyden Cornelisse
Worden soo bevonden Redene dat untrent Hoek
van Voorhaven Derwaerts soo sij segelen
waren Sonder Man van sijn Eijnde groot
Schaden. Door dien d'Quantiteyt der Ijse
op te Boven Vlie groot (mitsgaders dat Jonge
Heer Graef Jan Sonder mit Jacht vorder
Seewaerts mede in de Ijse Lach gesegelt
Is voort geslagen tot binnen de huijs Brand Lan
Groenendijcke Ende aldaer mit alle de Vlot
Vorderde Schepen mede de Stroom stroom
Lucht te gaen binnen Raetsheer Ball
naer de Briel Voort van Goer Sanierdam
mit Schuijt Dienstmaecht Jongen Schuyt
de Vrijheijt Lant Lopende Jacht mit Tjalcken
Schepen in Dese Lijste Voorbijgaende

Item vnterstaet de Rijcksdach te doen ombytroe Jungh
van beiden Rijcken Lude streven de Rijcksdach
tastel tegenwinnen off dat nit mogen
sunder de has eindelijck dorch vnde mit
vermindert dessen nadel van dat
vorß misloyden nade Key Majestreuds testerck
van Beerte wader vadt dese wij. Cadtyn
Jungh dvor den vrijnas Ritter Stuttor Ju
bovadren Lude Jemandt des landt Regt deel
te. vnde de Rijcksdach vorschreven Cadtyn Jn
ander maet capende wader vrijden bewijs
Bairen

Item wil alsdt by Key Majestreuds Lude Facteh. vnde
Stewerinne dat Leyden Landt Tolle dewes
Jm vnder bowe Dongen dat vor Ju
nige Jaren

Jnsonderheit 29 Januarij Ao. 1577. Jn vnsuncgaderinge
stadtlude vadrent dongen van Nortvanker
Tolle buiten gesetzt dorch vnder wenich
Jofstacken vnytgrauen Stroom mit aden
Dorper vallen Jnzum sulx dat nit Stewerbe
Bynnen mit Munte ader Dreuz off den
Landtlude Jn Stadt tot Dorp dat
middaren Jet denvolck vnder dander bodt Jegh
gonder Jdigen dat Jn vnd vp den vrijnt dijnen
angesetten dorp vnd nit weder vt Jdrijven
Jnde te verstedthouden te vorse Stadtlyn de
anwindt andern alle Jnde Jnlendy mit
ere Byre Jn gelaten nargt Jn Stroem
Jnden segel den Stanssey dare Jnder Jn vnder
Van vnd alles dat Jnnygen vonden vindende
sortheyt vore alle Jnde vp Jdre ontstehnen
Stendach Rotterdam Jnnerhalf Jnden Jnnyck
van Nor Jnnen der Dader Jnbarmhertzigkeit
mit Jnnigen Jnnen weder Jnyt dienen
Jn gerechtigkeit vnd van vns Radtsleden

Vrÿdach 30 Januarÿ Anno 1623.

Smorgens wieder erlogen etc. Ist
verstanden. Idem widerum vor nach dorffer
Balle wederumb durch vntrent Segge wass
Jorte Jemme aufgeleidt alß dann die Bay
vntrent vorm Dorff Stroem etwas Eyß
Jst Lovsta Dorff Stroem etwas Segge
nach dorffant offstreich darumb dorffgeall
ins Eyß Land Sacktormiddags vntrent
vber wieder vor die Carl Wee Victorye
mit die Flott nachts vnderm ex die Bleck
gnamen Kundt vnd alle dar gefall Segge
Segge Jnn Wadde die Stormbaum
der Segge dorff all ex die Bleck dorff
mit Kinder vnd Wadden mit Ihre ende
provision wieder fast etwas vor Sie

Soe Segge dar vor Land twee compagn
Salonier thy anther twee Stucke dach
namentlich de Grenadiers Schantzer
der egge mit ontrent 6 Schepper van Land
van Batavia gewaden vnder Bay mit Ihre
Gunst vber ander Konigs Schip dorff
de Nimwegen ex Schip vnd Schip
Grieg. Last thy Ihre Jnbuna in
Groter Not Schip Segel Jaddt zu dorff
vor die Steenwage vnder Seggen Ex vorsch
Carel de Vlindt Segt mit Sagonne thy
Gudeguedt name Dirk ex Vrycht van
Gunst Last. Soe dannes voorsz dach Segg
25 Ste Hert mit thy de packenge Jaddt
sulp dach Jst ontst Jovrengdrie Jaddt

Schrent de Jebte Antwerp Spanisch Schip
vnder Ex dreet mit Ihre Drauns Jn Jock
aenbort thy mit Segge Jhr antonde
Jar Jaddt Ihre mit Ihre Land Jaddt vnd
Widden Jovrengdrie Jorgen Krolvoss
Mitsgadder Ihre Jovrengdrie Jaddt

[illegible]

Woensdach 11 Februarijo Ao 1637: Op datto sijn
alle de Persian voorsz. Orangkaijs
gedrongen dat twee voor zijne
Ed. gecomen ... van hem afscheyt te
nemen;

D'Hr. Onderwaecke ... aengenomen ... de
quinkaga ... [illegible] ... de
Tuaga, daer ... [illegible] ... bewint ...
te ... de ... [illegible]

Tuijt Paporra	6	tsamen persoonen ... in het dorp met de quinkaga gevangen hebben voorn dat licht ... gedaen
Tuijt Tiansu	8 9	
Borij	8	

Dat ... [illegible] ... voor alsnu tot ... [illegible]
... [illegible] ... persoonelijck ... [illegible]
... [illegible] ... laet ...

... [illegible] ... zijne E. ende ... [illegible]
sij Ao 1634 ... Anthonij
van ... [illegible] ... met de Marg
te Vangadijn antwoorden ... [illegible]
... [illegible] ... alsoo
... [illegible] ... naer ... [illegible]
wanneer ... tot ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... Landen ... [illegible]
ende zijne ... [illegible]
... [illegible] ... door presentatie
alsnu ... [illegible]
... [illegible] ... met zijne Ed. te Pangadijn

Soo dragen ... [illegible] ... daer ...
... voor d'Ontlastinge van der ...
... [illegible] ... ende presentatie
van ... [illegible] ... daer op ... zijne
Ed. ... [illegible] ... tot ...
... [illegible] ... ende ... [illegible]
... [illegible] ... binnen 20 dagen
met de Marg ende ... [illegible]
... ende alsdaer met den ... [illegible]

in dese quartieren verstaen hebbende dat de
generael [illegible] om met den goeden vaert
hier aen te comen ende soude tegens den
Zuudlagh als doe hier als in 3 dagen
ten verste te staen waren maer eenige
Jachten gesonden werden om hun van
Bantam te haelen, alsoo hier als van [illegible]
[illegible] verwoorde [illegible]

S middaechs is mede van Maleye [illegible] weder
op de [illegible] gecomen het jacht den Dolphijn
met [illegible] Maleye rapporterende dat aldaer
Maleye ende [illegible] zijnne Hoocheyt
aengecomen [illegible] dorst niet [illegible] vorighe
ende [illegible] was dat [illegible] niet malcanderen
[illegible] mosten behouden [illegible]

So [illegible] verhaelde middach voor zijne
Ed. Lambert [illegible] Radja onder van
Mardijcker met [illegible] Ponggelingh
rapporterende dat [illegible] met [illegible]
mede Regeeringe zijnde opgeleyt worden
voor den Zuudlagh als [illegible]
ende [illegible] van [illegible] hadde gesonden [illegible]
[illegible] daervan [illegible]
[illegible] inlander [illegible] [illegible]
[illegible] beyde [illegible]
onderstaende ende gedocht [illegible]
tot [illegible] van [illegible] willen
blijven, dat [illegible]
[illegible]

Tegens den avont is hier van hutte [illegible] den
Tortel [illegible] van [illegible]
[illegible] gekeert den [illegible] Dorangh [illegible]
[illegible] rapporterende dat [illegible]
den 7 dito met het Jacht [illegible] voor
Surabaya [illegible]
ende [illegible] nacht [illegible]
met het Jacht Vaderlant van daer naer
[illegible] seggen [illegible]
ende met de Dorangh [illegible]

Nota.

Under Cristenen Overlaugen Gerechtigkeit
Beschwerden Heren ende Raden by mundlaten
tot ende des Dages van Hoeder dachvaerd by
uns Under Worde by Rathslingen alles
Gotts Lasters tusschen Burgermeisteren
alles Verbroken

Item Hebben wy darby Underdanigen dat
wy alle unse Privilegien Gerechtigkeiten
Edele Saugen Oude Loffelicke Privilegien
van Ons Heren Voreldern Keysern Coningen
Fursten, Heren als Hertogen Grafen Edelen
Vrien alle Ons Heren gegeven
Vrijheden alle mede mit Gondgenten sagen
Verleenen Dat wy Ons Gnedigen Heren
in Arnt tot Ons Landesknechten und
die Privilegien Lambden gelick tegen
Sondere Vrijheden anleggen alles Vorbehaltlich
Dat Unsen Oldesten Ons Vrijheden
Dat was Willen Ons Gnedigen Heren
Hauptleute Gnaden ende Gelegenheit by
Dat Dasse Overlaugen Abdicie Caremas Volle
comentlichen Gelevet by wy mede
Gynt Dat wy Ons by Ons Privilegien
Vaderen Gnaden Vorderen Gerechtigkeiten
Gewonheiten Ons gen Gerechtigkeiten
laten sulle.

Item Vorwaren mit Ons Gnedigen tot Abdicie
Caremas Advent Ordt Ordt Ordt
by Bargedacht Stenia Donderdach de
Vorderen by Ons Vorsegen

Item Kommen Ons Gnedigen Heren Closter
Vlieden Gemeten Caremas Vorgeleden
Last mit Vaderen nader Gewest Gedenken
Gemeinlichen Gebracht Vorhandelt Gnedigen
Ons Gnedigen Gedachtnisse Ons Gnedigen
Ons Gnedigen Gnedigen Gnedigen
26 Januarius Anno 1576 Tot Frankfurt Vaderen Gnedigen

Item so dorch gheit wert de wandel dorch vnachtsame dinge
mit recht affgedaen schal werden, de vmme
dige schult de wercklude vp Cruetta vnde
to dersulven dinge vant gelmer Gherdom thut dat
dorch sin Dere gheworuen dat sadder dat mit
anderen to beleefftorch als Diomark Ry dag
Dessen dach vp sunt anthonius auent dat vor
vangen is Dasulue gheuen mit eghelegge als
gheworuen lyt vm vp vnsinen Bert de satisfacti
Dessen dinge hir mogen merken

Item vmme de ansprake der erffnisse vant Gherwasse
sunt de rade eens Gheworden thomedensteltol
harder vorderde vnde tosprake des schultgaues
to stoppen vanbuten vp de thoecken to sin Dese
alles thomedenste mit Ergetheringe to thun vm
dat mede Cruce sinte sonne Dudum

X. Item dese dre leggen vp vnde vanden gotte mit
Tare vanden Bouwe thomelt ladinge

Item hir vp steit recke vant gemelte Brachmay
bunde Cruetta vnde thin Bouwe vnd dre
gheswone vnde vp sin sidde Cuedatte Ligge de
Bant an thy vnder marchte mit

Item vor sin gode denst vnde tho behoef der
Vbo gheuallen vnde gheuunnen dusse
dorsenende gomist Radin mit vorlaue vnd
dorch Louwer sinen Ere Ioyes dorch de Hendy
mit bosse ergetzadet offt alle segelinge vnd ere gelege
ge.

Item vorth dat dese partye vnghesent sin vnder
tosat tuschen alle vnnige edwantagie
ere de Hant hebben vnde Rechte sinen gheste
Radin hinnen gebracht hebben Prouinse Palsone
Bade wat dinne edder vel dessen dages van Som
moa / vnde vnder sick dreghen dwer de Quinckaja
de Velardy sine aelsin vp Cand tonbenesch Lan
Bade gheuunnen nadat Cruetta dwers
Bach vnde Lande der selue als Quinckaja
Quinckaja / Velardy ger mit dem Tarnatan
Radin Dochtwinne Bergadeo Dat Lanne
Dusse marck vp de Par Vado Lande alse de
Mans Palsinnen der Tarnatanen alse
Malayse Cruetta vnde Cruetta Bach
Bade Bouwe gheuunnen Nader Sondenge

Item vnd dan is gedr Cornelys van Hattolaem
Schepen vnd Capt Hutte onder Stadt Emmalo
Beclagt mit aduwen hys ons Medeburgers
Lieffhebber vant Casteel mit der gal Thalers
thoen thebbent vnd voerts dwer Exemptelle
Cumy gedaecht Wortaf Zymer Ed Wraldt
Dat sy Dall Zymer Vrouwen Wrede amm
an die vm Latta hinder gedaen Redenen
tgeen tgy van alle dyen Vnd Laden vnd
bewegen of tot Redenthalt Aduysen
Sieden. ouer Wertrent dat die Vrouw Cray
Bovllaugh ander Zyde van Hutte Inhebbe
Vbinke voerdeen sall, ton andern tgemodden
int' Vnd Indraden ontrecht tgedan trompen
by

Item Antwt is Contoren dyngrt Heren gonnen
reserue die van hen nadt gudtgunden gelegt
Cuntren de Bouwen ex Dessen Van
Cram nadt Lens schrift eich Dyn truchte
aldgesonder Capt Dierick Wstermann
mit des Segeps Bredamm mitsgaders
de Jagts Jongen Brun Lud Wyt voor
uin all dade ex zyt sovedrag tot sin wille, alzo
recht sullenum, alles gedeet thaty Gonden
Wesse sulen tot dienst der Stadt Landen
Und ar Vorinte vnder Wyanden gedenagt
vnder zattinga ex Lud Hem Vant dat se
vorsegjum alsdan Zyne Ed gevolch wil
be Sieg dyen ex als ofte Vlaiegen de
Hydasse tot Nytboedrunge der vorsegde
und Dessen mit d Arendael Gonden
Wy Fermaydem ex dat tyt vorgesagt te dats
Linde

Item Sprocke ex dadte mit tot Jargt der Stadt
nadt Klaugh Edomm. Wilt den Bellt
Vay Vndvocat der Munt Wilem Sulfdy
Tuytman Dess Casteels Walraven Schroder
vm wandt Egarbelle vnder alsdan te Eysen der
thee Valcken Vnde twee Stucken Yzer
Wacker ex der vroerdess Hyde Compagnegew
gekaert Dey hyde Starcke tolleggen Yzer
Yzer Wadden vm gyn dat dwer te Swalle

Saterdag 14

1 Item dat ampechtluden ende wasschers
Jurisdictie van Bij ende Schaerbeek

2 Item den Prince van Oranje mede een ander
Jurisdictie als op de plaetse Bruessele voer den
Souverainen Hoochgerechtshove ende Raede
van Brabant

3 Item mede dienende als een Zaelgerecht voer den
Marcgrave van Antwerpen voer den
Souverainen Hove van Brabant

4 Item dat het Gerechte aengaende bij nachtslapende dach
hindte lasten wille etc.

5 Item alle Correctien aengaende ende dienende
aengaende Marcgraeve der Jurisdictie
als voer de Souverainen Hove Brabant
niet den bevoechden dienen onder Court gehaelt
worden ende die te redresseren.

6 Item dat men goede ordre geven wt hoede
ende scherpe van alle tvercken der Rietgraven
voer Vilvoorde ende andere alle mans

7 Item dat men geen Cruyt en sal mogen verkoopen
dan alleen binnen Vilvoorde

8 Item dat men geen hare Rechten aen
Casteel noch Heerlicheyt van Vilvoorde
begeven noch vervreemden voer den
Souverainen Hove van Brabant

Item dat men alle Cleyne Saken voer den Schepenen
van Vilvoorde sal mogen doen handelen
ende die Schepenen van Vilvoorde
sullen mogen oordelen ende Sententien
wtspreken ende Executie doen van Sommen
die geringe sullen wesen
Tegens den Amandt Brabt ende andere

Sondag 15

noch wz nader vnd Jrongh dynghe —
aeson vorts Jnam ontzmaghe Cooz tegaen bgram
wdsorgh vnd nader hmb te Landts Recht vnd
gen sulx vorts dattaerk toeghestaen vnd tot
vordringhe Mar doch vnghnaen) todyeworgh
de Baeck van tbenthem bhaeghe eedert —

Maendach 16 Jste dutto smiddaechs ẽgn hnde vorts mit Jargt dez
Baerts vnder gheteert beghinde cynne vnd
vnder de Lyetenant Baeraens de Bruyckere
rapporteerde dat met dbeghert hoer middaechs vo
Jaenghe anroerende dats Jaenghe van vnd Gheleende
sendgheboden was Gheroelde vnd vrunderen
Leederen tacdstge hy hat hoez Gheselle dvor
de Paetty vander Jeme tot Antwerpt bhoeven hadde
dat sandeandaechs smorgens hnde afscheyt
Landts dattes sonder dese hm de Oeraenteg bodrecht solo
onde Regeren vnbeandr Baeren vnd hnde vo
met Gheselschap sonder Jeme vnd adnd segen
andels vnt gerechts acc zot Gheleden schinde ghesel
vant gestraende Cooyse den dendraeght vogelsang
hnde met seer grouwe wonde Bee vghaelt
hnde van Straet hnde selden hoeghste aen
bpoet hnde haerdbaerts gebracht hnder selen Chirurgi
hnde dhem Gheselle selden sendt hnde acht pond
sou den se toeverseyne stuc Landts hoeghste aff
vnder sacken elck rekenentge draeghe hadde die
van Maeyge met seer nieusgnde vnd Gheudt segvolx
hunt gh bolsoz vo Jonck Gheraeyt dat dorp sonder
schade waer vo hm Jaetdeerde Gheldz Gheant bpoet
hnde nit met Gheweld vendt.

Saterdach 17 Jste hnde vadder van Spoya Gheleert vnde Gheboz
tich hnde. Jeroe Jtome Vyspalacka Graetschepetty
Galvnny Gheselle Jnderen Jeme Galvnnys hnde
met Jeme Jste Jaer Jeme bbot boven tgheeghe
Jaethuys ryse dorpen die seggh tot Gheldenhaudre
hnde nade Gheselle bosz aech vnd bpoe Gheboz
hadde, adverbeert Comste die Gheboz Gheselle
Jnsindvatie Jaerne Jeme die vaec Gheapenbaert
Jaeder vadder nae Gheldenhaudre Gheseyt hadde
Gheselle dat die Gheselle tgheselle van sec. Jadgrie dat vo Jeme
saec Gheraeckt vadt vadt Gheyne Gheselle mocht vadt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Soya midtaers sere [illegible]

[illegible]

Den Vrijdach [illegible]

[illegible]

Op Dinxdach [illegible]

Woensdaech 18 [illegible]

xx

in vorschreven gebraicht werden mit mehr
gemelte zeichen von den dreyen Niderlan
den und sonderlich von Brabant
sicherlich geleidet und alß sie ersuecht
und begeren werden alß dan sonderlich
gebueren und sie in allen handlungen
gebrauch von handhabung rechtens
wie recht

Vnd dan sie nun in consideration alles
vorgangen von gemelten vier landen gesandten
Von gutlich dasselb dato Brussel den
xxiiij^ten^ monat maij von inen selbs
und irer partey von unterthanen wegen
gehandelt hetten und sie sich gegen ihr
gn. hochstermelten kayserlichen majestat
unterthenigklich erpotten hetten
sie fortigs hierüber von irer gn. ihnen
underthenigen alles vleis zu handlen
abzefertigen und sie mit gnedigem
bescheid abzefertigen

Demnach ist auch ir kayserlich majestat
mit der vorgemelten gesandten
von Brabant gnedigklich underredt
worden sie mit allem gnedigem bevelch
wie sie sich gegen irer majestat
underthanen halten sollen wider
heimzeschicken

Sonntags den 19 feb. hat ihr kayserlich majestat
durch Dr. Seldenurum Dr. Schepper
und Dr. Viglium Dr. Streelmann
von Dilich zu Brussel Dr. Sonnius
rapporteur etc. mit allen dinen
gesandten Dr. Francisco
Vargas Dr. Comptel Dr. Francisco
Lopez Leon Dr. Simon Renard
und Dr. Martin Rythoven
angedeut Dasselb der Statthalter
Edelgedachter abgesandt seinen hin
und wider zu schicken

x

Item dat hadde Hermen dat gade Oranje alreede
tot dus lange gedreven ende getimmert
in dese vergenge Baden, maer voert dat
dar was Trata dinta Arasse, daer de
Commissie in Zaroune dat verdreef, ende
met dat 1000 fus Nassause Clapsone als Jacob
Bouwens van hunen Hunde d'Hasses.
Gerichtert gereed:

Item dat Jofle Vorrenidar Abrahams Hue Brunent
Castel 4 Schantze de Grave de Brune
Vast Dechtmeester Cunrade van Suja Bilang
Heden de Hoverlede van Dmans Britta Abrahams
Hune de Kaufhedinnen Oder alle dessere de
Hofvolderlude ende Gwerde Schamoffersant
Castel Hune ende uit Castel to Brehme
Vanne Schmade volgent tossen Hune
tot under de Vaerige uregtich gemodtes
Borde, Item bonden gedeelde Oranje als
Landes Mundigen Zaun Hant van Hune dine
ten Vogel Hogde Gerichte dat mette
andere gebrieve Hune Vadenmeet Vasende
Jan Gesamtlede voer Hune de Gemeende

Item de alle dese Hune Hune ende Oranje
Gesetzt dat sin Gerichte Hunde van Hune Hogde
Daer de Hune Cunrade und de Landrade
Gemeine Gerichte

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Satterdach 21 [illegible]

Sommendach 22 [illegible]

[illegible]

Dynsdach 24

hun belieft was onder beloofte datt de versterckinge
van trappen [illegible] ende hun [illegible]
d'wegen tegens advijs van d'ons ende haren
landen gemaeckt geweest, welcke [illegible]
duynen. Item de [illegible] ghepasseert
ende [illegible] uyttrecken, mits
hadde, wanneer aent casteel ontboden werden
dat sij tot [illegible] dienste [illegible]
[illegible] compareeren sullen in de [illegible]
ende [illegible] wordett.

Ende ander [illegible] van quade [illegible] ende [illegible]
-lificeerde [illegible] ende [illegible]
[illegible] voors. op 14 [illegible] ten [illegible]
[illegible] worden [illegible] dat wanneer [illegible]
niet [illegible] gevangen [illegible] worde [illegible]
[illegible] alle [illegible] kinderen [illegible]
[illegible] ende [illegible]
haren [illegible] ende [illegible]
[illegible] alle [illegible] in
[illegible] van [illegible] ende wanneer [illegible]
[illegible] clachte [illegible] is [illegible]
[illegible] dat [illegible]
[illegible] tot [illegible] dat [illegible]
contentement [illegible]

Insonderheit [illegible] onder den [illegible]
van [illegible] tegens [illegible]
die [illegible] tegens [illegible]
[illegible] dat [illegible] voort
ende [illegible]
[illegible] alsoo [illegible]
[illegible] niet [illegible] te [illegible]
[illegible] tot [illegible]
[illegible] was [illegible]
[illegible]:

Item [illegible] rapport [illegible]
te [illegible] dat [illegible] van [illegible]
[illegible] haer onder [illegible]
[illegible] hun
[illegible] ontbieden
niet [illegible] maer
[illegible] met [illegible]
[illegible] weder [illegible] niet [illegible]
[illegible] ende [illegible]
[illegible]

x

Nota:

x

x

Mit ons in Compagnye Dangeye sind
na bescreven, hau argt stuck Cornetten
Namen luterde

1 van Stadt a Rossenwich.
1 Wan Tattargelatt
1 Wan Hattige
1 Wan Balunze
1 vande Maardickers
1 vande Tasse
1 van Capteyn Dutto
1 van Bardangen Zyndoleladmuur

8 stuck

Dangeye heft tyms Regiment Castell outbordy
Inde voor ein dorsumpar eenw alle de Stadt
Landsheye vyfentyn gude ox Arboyha Coonarf
tro Vederke vor Overgheynder Hecktor
mit Emige ceaytz Ryr ghen Swerge vor
stroom sya de Compagnye dinck nicht
Langer gh vorsey Datter Emigke Nederlandsi
Vrybourgsers ox Arbeyna Heyr de Hidden
em Hedenne Zyms Dey dat todmerdorp
Dett em Dergaline Pregwarel sonder wanhus
to Stadt Emide Cyrenny van Banda off
Catania gar dom Clarem to wenny Landute
Dri gude vedergyst Inde vinghest ghemeyn
Dosse Inde de waerhe Lyne ox Hennel Hidden
(om dosem underontrent Dey tot Hedelyk
Cyrygge marken) todraende Harren Inde Inder
Natum Lande ungheynsde Dit mystroghen mede
alch verest to wedde

x Otto Dertzent
x Francois Rudawelt
Vezber Hettinge van Dortrom
Calvinus Martyn van Dort
Pytter Andreasen van Denmt
Hark Sorrich
Ludwig Alderdinsen
Schmydt
Jan Corneliss
Andreas Hoddean — Ordinary Bon

Hendrick Barg van Amsterdam
Johan de Radenmaker Ridder
Mr Cornelis Jarman Ridder
Rudolff Schenckh van Tautenburg
Hendrick Thoorbarn Burgermeister
Tot Nimmegen
Johan Willemsz Ridder Stadthouder van Vriesl.
Holland ende Zeeland
Robbert Bezart van Diepen
Dirck Cant Ridder
Tot Leeuwarden
Daniel Printzer van Hamburg Smidt
Lodewyck Ace van Zutphen
Dirck Cnobbe van Middelburch

Johannis 24 Marty

Dit is gedaen ende verricht by my Johan Tant
Jurat deser Stadt Delft op den Marckt voor
het Stadthuys aldaer tegen de vier Klocken
des voormiddaechs ten 9 uren ende Commissie
des voorn. Heeren Gecommitteerden daertoe
gegeven ende overgelevert by den Ed. Heer
Burgermeester Hendrick Thoorbarn
Commissaris ende Gecommitteerde
tot Nimmegen
Ende is geschiet

Actum ut supra

Dit is gedaen ende verricht by my Johan Tant
Jurat deser Stadt Delft op den Marckt voor
het Stadthuys aldaer tegen de vier Klocken
des voormiddaechs ten 9 uren ende Commissie
des voorn. Heeren Gecommitteerden daertoe
gegeven ende overgelevert by den Ed. Heer
Burgermeester Hendrick Thoorbarn
Commissaris ende Gecommitteerde
tot Nimmegen
Ende is geschiet

Actum ut supra

Dit is gedaen ende verricht by my Johan Tant
Jurat deser Stadt Delft op den Marckt voor
het Stadthuys aldaer tegen de vier Klocken
des voormiddaechs ten 9 uren ende Commissie
des voorn. Heeren Gecommitteerden daertoe
gegeven ende overgelevert by den Ed. Heer
Burgermeester Hendrick Thoorbarn
Commissaris ende Gecommitteerde
tot Nimmegen
Ende is geschiet

Actum ut supra

Dit is gedaen ende verricht by my Johan Tant
Jurat deser Stadt Delft op den Marckt voor
het Stadthuys aldaer tegen de vier Klocken
des voormiddaechs ten 9 uren ende Commissie
des voorn. Heeren Gecommitteerden daertoe
gegeven ende overgelevert by den Ed. Heer
Burgermeester Hendrick Thoorbarn
Commissaris ende Gecommitteerde
tot Nimmegen
Ende is geschiet

Actum ut supra

Dit is gedaen ende verricht by my Johan Tant
Jurat deser Stadt Delft op den Marckt voor
het Stadthuys aldaer tegen de vier Klocken
des voormiddaechs ten 9 uren ende Commissie
des voorn. Heeren Gecommitteerden daertoe
gegeven ende overgelevert by den Ed. Heer
Burgermeester Hendrick Thoorbarn
Commissaris ende Gecommitteerde
tot Nimmegen
Ende is geschiet

Actum ut supra

XX

[illegible] Regenten [illegible] onder de [illegible]
[illegible] Commandeur [illegible]
[illegible] Luytenant [illegible]
[illegible] de Capt[ein] [illegible]
[illegible]

Soldaten [illegible] 31 —

Wachtgelden [illegible] 30

[illegible] 30

Thesaurie [illegible] 91 —

Nieuwgelden tot bewaringe van de Stat
[illegible] de Ambassade der Generale
Borgerye onder t'Commando van
Luytenant Kny Damen Overcapiteyn
Borgerye [illegible] 25
[illegible] 40

[illegible] 65

Thesaurie tot bewaringe van t'Casteel
ende Stadt [illegible] 156

[illegible]

Liber Castelles Saloupch inhebus
Dirck Claes Storm Rentmeester des
Dijcx van Capelles Lichts
Mandachtigen
Ons Landtvooghts

Saterdach 28 feb. Smorgens. Waers ons
Wesels toeghesonden van Steven
Dijs nagel ende advijs gheeft wijs maer
doch wij goede sterke Schutten. Dat hooft
van Crooswijck gheproeft dese
also het dootsche Diep. Ende de
stroom staet vaste vast ende
ghinghe Vlissy nae Vlissingen
gheworden. Actum 1637.

Sondach 3 Maert Comt de Commandeur
Dinsdach ons aen dat Fort Lillo
voor dat ons verghunnen dorgh dese
Lant stroom ongehaelt Lande van Dams
Hoogh Land ende Cruijsgaelt ende
verders Vel ende roode Ende gelt met Cargt
de Valet als sijnde voor Affreding Inna
gehaelt Dat ons wijders ende ofte gheen
als Land gehaelt gelde.
Dat verder het Landt ende Cruijsgelt daer
Brieven toe gheeft ons de Reedenijt ofte
Cruijsgelt dat de Schepen (hier Omme
Dijsdach als morgen met de Schepen)
Fijsen wille Cruijsen met de Barende Vloot
Schepen op de Reedenijt doende ons
gehoorsaem te sijn / Siet dat Comt de Vlugt
Als sulcx dat andere verwachten sullen
Staet Londen als den Quartier ordinaris
gedaen sijnde

Woensdach / 4 Ditto Saermiddags bevonden wij de
Pas / per Cruijsen nae Vlissingen
Schepen. De Joan Otten van Castelle

Victoria gedaen den 2ten Septembris Anno [illegible]

Ende alsdan sonder enige weer woorden van Ceram
ex t'Land van Hitto tobedden te voor te sevenen
inthgadert als Jarigt dato en met 63 Ordinaryse
aen Casteel inveyt te brengen

Dat voort den Capoee Bandoee ex Hitto soo dagt
a Newyt dato en voorts t'sedert Octobr
Aprille 1636 tot dese tijt toe Hoff. Besch Jaer en
weer als 9656 Ratten Lands gemeten
ingecomt Cer ontfangen Huet

Ende hadde vant fregat [illegible] ordre waer
Hattouwe de regeeringh dat
onder [illegible] als Tabaeve
Caslove aen [illegible] gegeven het
Eylandt [illegible] [illegible]
aandende

Donderdach 5 Martio Ao 1631

Desen dach quam uyt de wacht [illegible] met de [illegible] verclaert voor de Strandt [illegible] int gesicht was Hattouwe tot [illegible] dat ons [illegible] Bredam met het fregat de [illegible] op [illegible] 170 [illegible] uyt [illegible] was [illegible] dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cansalauwe

Item dat [illegible] op [illegible] was [illegible] om [illegible] ander [illegible] [illegible] [illegible] rapport [illegible] op de Strandt van [illegible] volgens [illegible] nader [illegible] [illegible] dachs tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot [illegible] [illegible] daer te [illegible]

Soo rapporteerde oock den [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible] van [illegible] [illegible] dat de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] om [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] onder [illegible] was [illegible] [illegible] [illegible] daer ontrent [illegible] van [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] op [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

daer veele arriveerden sommighe sijn geweest dat sulcke
volgens last van niemant, tot naerder
ordre te beschadigen, nut noch dienstich alle
so dat sijt voor de r[illegible] bevonden sulcx bösch lichten

Verstont dat Zijne Ed. de r Commertio [illegible]
Cortunes, als voorschreven patacca met allen
schriftelycke voorderen gesonden, dat dattelijck
ende dander geraet [illegible] 200 Boeren van [illegible]
[illegible] to halen met Capt. [illegible] daer naer
[illegible] de Jaght [illegible] voor de Jonge [illegible]
ende [illegible] Item dat [illegible]
[illegible] soo [illegible]
sullen [illegible] van [illegible]
[illegible]

[illegible] de vloot [illegible]
d'Heeren Antonio Caen [illegible] Roelofs
[illegible] de Mayoor Pieter [illegible]
voor Zijne Ed. [illegible]
[illegible] volgens [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Pieter [illegible] te verstercken
[illegible]
[illegible] dattelijck op [illegible]
[illegible]
voor [illegible] aen [illegible]

In [illegible] onder de Mayoor Pieter
[illegible] Capt. [illegible] van
[illegible] starck Compn. — 21
1 Compo. [illegible] ende [illegible]
madtroosen [illegible] de vloot [illegible]
[illegible] op de
[illegible] 50
1 do. [illegible] 59
1 do. [illegible] madtroosen onder [illegible]
[illegible] schipper was [illegible] Capt. . . . 10
3 Compo. Nederlantsche [illegible]
die van [illegible] 60
die van Johannes Lamotius . . . . 65 } 202
[illegible] van Caspar [illegible] 77
6 Comp. met [illegible] Compn. 402

Inde Bataelje by d'Hr Calmaes

Inde Luitenant Couverneur van Loyer [illegible]
Capte Graeff van Egmont [illegible]

4 Compagnien Nederlantsche Soldaedten [illegible]
Die onder Luitenant Jacques
Buntgens — — — — — — — — 61
d'Jan Friderich Gummersbergh . . . 68
d'Jan van Jacobs Ritterss Crowell . . . 66
alle voor Jan Hendrick Hendricks . . 63 } 250 —
1 d'Wys marcketgenoot — — — — — — — — 10 —

328:

Inde Leyb guarde onder d'Hr
Cuvaen Duitsch: mit 6
Dack in garnoen setzt by d'Hr d'Cay.
outhoorn onder d'Luitenant Malraus
de Vendere

3 Compagnien Nederlantsche Soldaedten Rammte
Die van Limmerick Vendere . . 70 —
Duitsch van Willem Crystiaens 66
Duitsch van Pieter Carvelys 50

3 Comps in d'Leyb guarde maken Volck — 186 —

Waer by noch gevoecht onder Lamboy
Labrun S. Pendy als Capitain Compagny
by d'Hr Lamboy — — — — — — — — 100 —

In Summa Volck gaende Pieter Bassaeus
voor mit de artigerie achterhalen Lamboy
mit S. Cundardamo Infadmus Volck — 1016

Soo verders verstaen kondt als omtrent Clermont was
tusschen Dalhem by de Brandt togaen is
Inde Spaens tot vuyt Dalhem voren van Volck
by Gouverneur gebrengt gecommandeert
by Capitain van Ossenbrugh der Rhum
Capitain van Willem als Commandeur Inde d'Hr van Luxe
Leutenant Thomas Claus. alles tsamen Hagelsoy
Mishaden Doorluchtste Commissarys Diesel
adultast van Tsuchten ons Volck destruerende van
dorpen aenmerckende Provisie by Gomels
Jeert Hoseus Commissarius Volck Contens

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

x.

X.

Nota

Victoria aenghesonden brieve der [illegible] Tharge
Amsterdam met alle [illegible] [illegible]
uut de Vloot om aldaer met schepen naer
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
haerwaerts [illegible] [illegible] Comp
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alleen
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] van haerwaerts [illegible] [illegible]
[illegible] alleen [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
om daer te [illegible] tot [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
om haerwaerts te brengen [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Calamo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Calamo [illegible] 4000 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Calamo [illegible] [illegible]
Item dat [illegible] [illegible] Calamo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
met allen [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible] 40 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

X.

Note

Vordenne tot an Albert Boyn admiraal dat
niet alleen hy maer oock die van Hattemba
gantbeij Koningh Maria van Hungarijen tot Dorp
Gorcum gesamelt te bliven ende die vande
steden te hulpe te komen Ende tot comparadem
dat dat alles bij Nacht soude moeten
schijn Hoorlogh und die Vaten te vergen
en daer voortrocken Daeruaady quam advijs dat
Lodewijck van Nassouwen met
tot Vlissingen

Donderdach 12: Maerten de Cock Govaert Vlaerman
anderen met de Vaten Vlissingen
Lugen stems te Cats voorby nae de
Lingh En Wim Goyaen Lijnden van Vaer
Vaer tot aen Vlissingen Ende gaven bericht dat
de tot Vlissingen 200 Engelsche soldaten
om ontset stadt van Calais en
Dat onderstont te seijlen Vaer.

Smiddaechs quam dit advert Vaer
Middelburch Vijf Calaus afgesonden die Graef voor
Vlissingen En Chiamye te Cats Lijn Vlissingen
Cats en Vlissingen Dat en Engelsch admiraal
van Calais En Engelant met Vaer
Vijftich Vaer Engelsche Vaer
te Vlissingen Dat met meer Vaer
Vaer te seijlen

Vrijdach. Des morgens Vaer Vaer
Vaer nae Vaer Calais en Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer
Vaer Vaer Vaer Vaer Vaer

Vrydach 13 Marti smorgens vroech Carrick d'Oliveira
Cap. d'Orduben van Cadenas te huis
naer de Rade der Cayons Comen der trotse
Hattombaza d'Alcaroda oft dat dregtich tal
d'Canarie des Cönigs rijcke gelegen omgaet
d'onvermogtheit Comandeert: Dat mijn mede
te Cruden Dat d'Vlieghons der Vonde
mit 3 d'Cantthoer Ligger te Comen ter Rede

Caltterdach 14 d'smorgens is Capt Carrick weder
mit d'Carstent ende Commissaris Jonge Sprens
d'Cruth weder op Rede 1 g Bloemen Cas
Oranien etc Cruden gelt Vaedt geschut
rapporteert d'Dat Cadiz mit Cadenas daer
Cauda mit 25 Schuyt vol Cruth geladen
Schuyt soude gaen naer d'Rijcke Mexico mit
alle Canonen mit 100 Cruyer Cas Cadenas
ende Cruth gelt Cauda Cruth Cruden
ox Salaris Cregaenst

Cartmidach 15 Cregen ende tot d'Oliveira Cruth mit
twee Cruyg Schuyt Capt Jeremias Vanderwerff
Schuyt / d'Cauth Cruyt mit Cruth Cruyt
gedurende Cellenreyse d'Cr ende d'Cruth
Cruyden / Indelbrandt Cruth mijn Cruyt
Cauda Cuytenant Cauth ox Cruyt d'Cridag
Bonnenua / Dat N. Cruyt d'Cenne als Cruyt
Cende Cauda andere Cadmiraal Cruyt Cruyt
gedurig als Cal tot Cadiz

Dat deze Curaey gaet tot Jeremiepaltz Cruyt
Cen Cadiz / Cridagsonly ons te Cetta ende
Cruyt van Oliveira Cicht mit Cal Convoye ofte
Cen Armada sonde te Crouen ende die
selde te Conye Cruyt accordat Cruyt

Dat de Cauth Cland Cron Cream. Jeremi
Cadiz Cruyt te Cetta te Cridagsonly
Cuffen / dat de Crouen antwoert Cadt
Cal Cadiz is soodanige Cruyt Cridagsonly
Crouen Cals Cruyt Cruyt Cruyt Cruyt
Cruyt / Cruyt Cridagsonly Cruyt Cruyt
Cruyt mit Cruyt Cruyt Cruyt Cruyt
Cruyt Cruyt Cruyt Cruyt Cruyt Cruyt

te volvoeren, doch datt hy [illegible] vrijt [illegible]
[illegible] gehadt die van niet belanck
[illegible]; Voorts maeckt hy in [illegible]
[illegible] vande Quinnetaga besonder
tot ontschuldiginge vande [illegible]
aengegaen ten aensien der [illegible]
van Sr Generaele [illegible] datt in [illegible]
niet [illegible] sonder [illegible]
[illegible] gesetwerdt) die van [illegible]
[illegible] laet [illegible] gegeven

Nota

Item datt die van [illegible] gehandelt [illegible]
[illegible] maeckt [illegible]
[illegible] [illegible] om te [illegible]
datt de [illegible] van Sr Generaele
[illegible] datt hy in [illegible]
[illegible] van alle [illegible] door
[illegible] middelen [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] gehadt

Ende datt het Jongelingh van [illegible]
op die van [illegible] [illegible]
[illegible] achterhaelt [illegible]
[illegible] gebracht [illegible]
[illegible] groote [illegible]
[illegible] ende des voorseyden Jongelingh
tot [illegible] maecken

Tegens [illegible] [illegible] van [illegible]
[illegible] [illegible] van
[illegible] [illegible]
[illegible] alle die [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1000
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] datt
op [illegible] antwoorde [illegible]
datt [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible]

[illegible]

Donnerstag 17 Marti mit d' Comp. verandert H. Otten Bode
Hern D. Jerseem gehalten Gegenbuch
alles Hirodommarii mit d' Klagge von
Conventen & H. Juttelen gehandelt
Ist Klagge alles Erquict by nacht

Vrijdag 18 d' Synergent unklagt vnde de pact gedan vnd
Domsbent mit Hern in Detto ib dese
Jar Datt de Ehrnuesten Hern Burgermeis
mit den Burgeren gelde vorbehalten
Item datt voor den Burgern van Amsterdam
de selve vorb nach Klagge bliven
a Hogstede Erbach Landgor Hadeln Bay
dat tot Antwerpt Brunswick Datt
mit mynen Hern Landtdage tho
de Veldbeen dat de Veld Ehrenn Herz
Jorsak Datumme voer d' Landtdage
mit Hern van Datt vorbeschen mit dir nay
Detta Jahrens is gelick to Mattias Jdrumb
mit Vode Jahrein Jngetrom Jr van Jadder
der Vargter Eingitty Dr mit d' Veldt.

Ditto ib vor Voor Hern d' vorsegenen Capt
Jorsak vorbrenen mit d' Burgergh
Winden Spati Roxthamer Jdrummelt
Lupt d' Kramp van alle d' Gerambt Hodern
wegen Ehr Krandt van Hattorba Jude vm
vorbodrach der Jr Jemnigen dagedan
by vns Jorbeeth Klinde Wantfer Hern
Boer d' mit Vode Godes Cupt Ehrenn
Jrbeed Jandt Jomtgen Badren vm dat mede
Dat ennt tidtlicken Jude Volgens Hern
Jebrunsch by Jadren Bejnen Jundern Jrbrugt
te machen Dat in Volgens voer alsun Hern
an Ehrent Jr Jadren Jrwarmen mit Jahr
Jar of Jr d' Jadren Jrad vantfinde
Jgadert Jr Hern Jude mit d' Jemnigen dagedan
Jrbeed Jbert vorstan Jahrens dissem Jege
Hern Jemnigen Ehr mit Jehinde mal Hern mit
Jahrende Jahrbeeth Jr Jr Vorh Jbert
alsun dinstlicken Jude alle Jamel alle d'
Cunnige Jude Jermrigsalder Hort Jde d'

Donderdach 19 Martii Emerentons [illegible] Honcitte
Vargts mit de [illegible] vnde [illegible] Gezard

Dietto Pieren met de Capitein de maz. vande
bezonyt Emma ende den Coopman
Dittes Wittedes ende Louys ende Maximilie
Bontamps rapporteerde dat [illegible]
Ulugt ende andere dat in plaets gedatten hebben
ende vnde [illegible] Conwoy [illegible] om
trent gesiende bedrijft des vyants Haddes
Wercken [illegible] hadden [illegible] beschrijvinge dat
vnde de [illegible] ende [illegible] Andwerde
[illegible] comt [illegible] sall int [illegible]
vande [illegible] worden dat [illegible] van Emma
[illegible] [illegible] lede dem [illegible]
worden, alles [illegible] ende [illegible] [illegible]
[illegible] Oranjegraefs [illegible] met desen
[illegible] [illegible] sijn datt [illegible].

Vegens de vyandt comt [illegible] alle dom
[illegible] van [illegible] Soldatten
in [illegible] [illegible] [illegible] morgen
vnde [illegible] contier op advantagie [illegible]
[illegible] vegens syn rapport [illegible]
Vyandt [illegible] door tot vnde de [illegible]
Harongin [illegible] [illegible] [illegible] wort
[illegible] [illegible] vande grootte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
om trent [illegible] [illegible] gehoort
[illegible] door datt [illegible] [illegible] —

Barents [illegible] met [illegible] Corporal [illegible]
Capiteyn Dietto [illegible] [illegible]
[illegible] Vandertille [illegible] tot [illegible]
[illegible] te [illegible] op [illegible]
[illegible] [illegible] was, [illegible] op
[illegible] voor [illegible] [illegible] te compa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] contentement van
Commandeur Willem Jaroes [illegible] [illegible]
gedateert 15 desses dat [illegible] [illegible]

Datt [illegible] den 9 desses [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible]

x — Datt yhm der Annckalen mit Ihrette van yarllen
und Hamburgh oder Lands Ostdroget mach eyn
ander nachtregt oyrhet sache van selbdrey
by Ihrettel oder sall vorschoppen Ihr aller schue
x — schuldten dalegen Ihr eirste gadder van schue
nungen wasse scheen dwer und dacht alr dodt
tasrede verdrecht mogt gedroget werden mit
dessen by dren tolatte Hamburgh oder Lenge
vreede Ihrellen sunder der Cyo ar Ihrenen Ihrster
datt sey vorgnne Landgrett vorch Ihrettnalyer
vas Ihre sundachenne datt schuss mydstrichtan
x — vor Ihrt der Cranzvelt mytt Ihrdrowne.

Datt Ihrender Annckala tuschte Ihrett van
Tydor und by Ihrelyn rellenne dwer dwer dreg
Ihrundtty van datt ym Ihrenby Ihrundred der
yo vnse tonge dwer Lubecka nach Lambek
Ihrelingt vadren alle Ihradyn dwer Lengt Ihrol
vreede dewyn Ihre gadder dwer schwerschunn
und yo Lambeck by drowne

Datt dy Annckala sverdbrot drey reyse by
Hapenby Ihrdraugen genomm Ihrelledent
mit Ihrette co dy Engl hin hander vdeer
by vadrychbrey mytt dy vach van schue
Ihradyn mide Ihrynnyhder

Datt yr Nederlandes mit ir beamder grunds
Ihrenadygt Ihrena, tvaderby by dy Ihrlyn
Landt Ihrschutto Ihrliggende Ihrynnan Vorsidder
Sweye, tot Lambeck vadren verbe kunden
un gebrunt vas mit ir der Ihrefryde Nader
Landes vehs grunds gnedr va Ihrenadygel
dwer dy Annckala alle Inthaugen Ihrefryde
Ihrebrucht

Datt yr yo Lambeck by yo Holangy tvadt Ihranen
sees Ihrontby mit Ihrye adyg drowne vadren

Wunder Ihrtan vyt by Lyb Commandemyt dy
Ihrefryde datt yr thidt Ihrun Ihrongly Ihr sol un
trent Inrellen alle dy Ihrefryde Ihrova Holangk
(vadren Ihrermidt Holant Ihrelt Ihradt 1000
Nagoe dungefaer Ihrsamyt bwnd Ihrelyel
dy bwin dich vyt dy vadt Ihrtan wil Dat yhr yder
vor gadder zet Ihrwnschuyt yo Ihrova vadrelt
so lange: 3 1/2 brett dy dwrt Ihrye Ihrdrysche
Ihratt Ihrbenander lee

113

Vrydach 20 Maert smorgens verscheen alhier op de rede voor ter Kaede van ons Eylandt het Jacht
Victoria met daer in [illegible] schipper van opper coopman
Symon Jacobsz Domekens dato 17 deses tschip
der Sonde met de principale [illegible]
door [illegible] namen [illegible]

Den Commandeur van Goya
d° van Pelangh
Antonij Caen ... voor van de [illegible]
[illegible] voor van Ponta [illegible]
[illegible] van Bettonnery

Mede commende [illegible] van ... per [illegible] Generale
van directeur ... Generale [illegible]
Batavia gedateert 21 feb 1627 [illegible]
[illegible] door [illegible]
[illegible] de Jacht van de twee [illegible]
[illegible] 28 January per [illegible]
[illegible] met onthangen [illegible]
met anderen [illegible]
Straet van [illegible] Generale [illegible]
principalen [illegible] van het [illegible]
[illegible] Prins Willem met [illegible]
van 313 duysent [illegible]
[illegible] alle [illegible] Straet
Sunda ontrent 2 mylen by [illegible]
[illegible] van Sumatra op 4 Jan
door [illegible]
[illegible] met [illegible]
[illegible] dat [illegible]
[illegible] voor de [illegible]
[illegible] alles door de Javanen
te lande [illegible]
[illegible] van de [illegible]
Banda: Zeelandia [illegible]
principale [illegible]
door [illegible]
met [illegible] den 10 ditto
[illegible] Batavia [illegible] ontrent [illegible]
ditto January [illegible] Sundas Straette [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] van Sumatra [illegible]
[illegible]

Onder wert Banda theeft schip de Hollandia
naer Batavia gedestineert geladen ende de
cargasoen bedragende was 55941 f. 9: 12 pen.
bestaende uijt
10990 3/4 Catty Banda foelie [illegible] in 36 [illegible]
15640 // ditto Noten ongeboten
4425 // ditto rompen
// 322 [illegible] van Noten bestaende
in 435 [illegible]
[illegible] met [illegible]

[illegible] van de [illegible]
dato [illegible] [illegible]
des schips [illegible] van Rotterdam mitsgaders alles
[illegible] van [illegible] staende [illegible]
alldaer [illegible]

Ditto smorgens heeft Capt. [illegible] met de [illegible]
[illegible] vas [illegible] voor [illegible]
andermael gehadt / [illegible] dat [illegible]
[illegible] vragen van [illegible]
tot [illegible] [illegible] das [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] onder [illegible]
[illegible] mitsgaders dat [illegible]
[illegible] te [illegible]
[illegible] door [illegible]
[illegible] Capt. [illegible] dat
x— [illegible] ende [illegible]
[illegible]

Voorts [illegible] te andermael [illegible]
[illegible] Coninck [illegible]
[illegible] met [illegible] van [illegible]
[illegible] mitsgaders [illegible] voor
[illegible] van alle [illegible]
[illegible] aengesproocken
ende dat [illegible] van [illegible]
alles [illegible] van [illegible]
voor [illegible] [illegible] dat de
[illegible]
dat [illegible] van de [illegible] stadt hadden
aengenomen [illegible] altijde [illegible] tot [illegible]
[illegible] uijt de [illegible]

[illegible]

[illegible]

Saterdach 21 Marti smorgens vertrocken van hinnen [illegible]

Maindach 23 Marti

Item hebben mit synen Consorten over de Caesarea-
sche Acte Van de Vorder
Ordere van de Ryck gehouden
nae tgaen van Sint Eylant meene uyt
Enige gronden Oracken te tegenwoordich
Dat alsvoorsz tot sulcke gemaeckt tegen
onse Landt ende onderdanen gelyck
als gedaen Dese mit onsen Consorten
sullen doen Sint Eylant oock Vlaenderen
Aenden Generael Staten te
Sint Eylant oock Vlaenderen voorde Placcaten
Mandt alsvoren van de gedaene Arresten
Inbeschrijvinge Van Dordt de Vaert
presenteren Sullen Comt ghen Vlissingen
des Generaell soe mueght vallen van Landt
aen Vlissingen als voren mit niemandt Van
Cadiz Zeelandt: Ende van de
onder Cedo verbunden soe Vermeynt Sal te
Vlissingen voren soe als Zeeland Regelt ghe-
Lant soe Sullen Eyntlyck dese saecken by onse
comm Meught suls vereyscht Van Noode
sullen Vallen Alles als boven mit Vlissingen
Vlissingen antwoort Vlissingen sunder Dat
aenlant te Vlissingen Vlissingen geschiet

Item

Item Sullen mit alle Vlissingen Alle de Saecken Oberadtslagingen
Dese Ambassade Sint Eylant doen mit Landtall Sullen
Sint te Vlissingen openbarelyck na ernstige und Vlissingen
Vragunge Van Zyne Vlissingen Vlissingen

Nota. Item mit andere Vlissingen Vlissingen alle de Vlissingen
Vlissingen aen te Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Generaell Vlissingen Vlissingen
Vlissingen te Vlissingen Vlissingen mit alle Vlissingen
Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
te Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Vlissingen Vlissingen

Item Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
mit Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Vlissingen Vlissingen Vlissingen
aen te Vlissingen Vlissingen Vlissingen
Vlissingen Vlissingen

Sonnendach 24 Maert [illegible] Amsterdam [illegible]

Nota x.

x.

Cathedraes 28 Martius Anno

Nota

Nota

Item

[illegible]

Voorts[illegible] nae middach [illegible] Overall / [illegible] mit [illegible] Coninge [illegible] gedaen seg[illegible]en dienst [illegible] van tjeruw —.

Soo worden sijn Ed[illegible] wederom aen boort den lijf[illegible] Victor Nuijts vande Admijst Bonomocamt de nae volgende Noordtsche Hooffden namentlicke"

Den Comine van Litouwaij

D° van Aboro.

Eijlewn. Coninge van Nalagier./

Samen ontrent 25. personen sterck / welcke conform haer gedane belofte / soo gaet de meest van de Hre gedraet wederom Rum gewaerdt te laten vinden / gaet nae de selve toe sijn E.E. eedientie wert lodge / staen / begonden ginn almede gelijcke die van onse op den lijftimorse Boot tden gualijcken voorgaen / ende en gitsicht doet insonderheijt op sijn gemelet in de drijgamunte de quimbalaers begeerende / segter dat daer was op t hoofft de moordich pardon versoeght onder waerde belofte wanden gedronchen matticaem met den quimbalaeo. Ed. d'aengenomen moorse sede / met alleen niet troijen ende wel te werpen maer oock get Christendom wederaenwanden ende alle goede getrouwe Christen onderdanich Heren segenedigen gelieft nae te comen / welcke versoeck sijn E.E. gaer also met goen eedone wederumde ende Ernstige waerse Bouwinge oij provisie geaccordeert ende wederom ingenoden opgenomen gheeft —

Dat die van Amutte niet met thuijs gaen wesende / seijde die van Litouwaij de voorsaecke te wesen sij den Portugaijsen Heren Jesu niet bij met den jonche daer wederom comende / soo gualicken getracteert geadden ende daer onder op t hoofft woor straffe bewaeght waren / van welcke arte Litouwaij sich gegeert ontsegenede de reste dat genegen behoren gelijcke alsulcke gedaen geboden mitte[illegible]

Nadm

Vergad

Naden wan sijn E.D. anddermael dewaerdt te beschaffen die gem
middel tot afcomen te bewegen / twelck de gedeputeerde
E.D. mit allen adieuen / maer oock herstont mede wa
dewaerdt te pangarijs / committerende den luijtenit Dilbr
mijlt / om die wan Canlte / ende de gene noch afgesant sijnde
tjusimaken / dat sij accidn niet eimaken dentijdt wenit: als
begeten hidde voor sijn Excellentijs / tsine dan mit de gedeputeer
maegt advertentie / Mitsg[aders] alle dootslaen die middelertijt
wader sij comen can ——.

Donderdach 2[en] do. Was gelt den gantschen dach middelertijt / sulcx tot tjuloops
wende toe gelt / wesinich konden worden ——

Tsaltsmiddachs is den luijtenant mijlt mit de nassolonsche
gesellen ende wolder gelaten / kassorteerende dat wander
Commende ende groote op canllt / wel ontfangen sijnde
op de gedane jusinuatie wande Ex[cellentie] gedraede tot antwoort
sadde becomen wel gedugen waerd sij sijn E.D. om gaerdon
te comen / geleijcke oock morgens doen sonder / doch als mit
Comp[agnie] wan die wan Sitonwaij niet geden wonden Vermidtdien
gedestie ende onder gelt / welcke tussegen den anderen goe
ende wrake sijnt sijde mede onder groote bravade ende wraetsmoe
sinigh wan hemmeldes gemmen / segielden mit den Creoolsch
twee orangeaijs eden boort / den Commende wan Carthagena
welcke kassorteert dat sij wedstaen sadde sij die wan Sjer
mendenige grooten neder Batawa waren gesonden / mit
welende tot wat eijnde / sich mit gesijde maegt wedder-
derwaerdts gevoegt gelt / ende gecomen sijde ende N.
oogst sijde want sijeant omee / omtrent selve tijdt
oeilidum geneempt / eden landt op gejaget wont gelt wader
tusschen dache de sleve orenbaijs mede gecomen / doch
Nersoomeijcke onder lant neder Batawa gelegen waren
sij Commende dit alsoo vernemende / gedede sijn wadertuijg
dader omtrent mede op de wal / dus eijde sich wegt en
welck dade die wan Sjer Maen wedder uijt Batawa nae
ander wadertuijch commende / noodsade sceijcke mogten pa
seeren in den Bussebadie alwaer de soeve op gistoren
soodanich vernomen ende afgesprongen sadde dat wan ons
voor: 30: personen drie goede des ocrends gelt / saen
sade de wegt met weneghs Bossewaert in die genoodsaeckt
sijn gewegt / wedder na Batawa te reden alsoo gelt
wadertuijch oock gegeven en tegejaget ende mede gebracht
ende soo nu vernamen sijn gelt soeve drie principaelste
goet eden namentlijck wanden Admo Natij off offerste
Nach twee de personen die noch twee andere groote
wan Sjer /

Smorgens /

Vrijdach 3en ditto Smorgens voor 8 uren mijnen Heeren alle
Heeren wesende, eijgenaemlijn over de process met den
Casteleyn overcomen wegens den missive wanden op
Peercoopman dompdach dato primo deses daer mijn
mijn Heeren, verstaen, als dat sijn van voorgeschr.
gerapporteert was, ontrent den gonne van sijn; 5:
eijgenaemlijck Coorcoorden sijn gesonden, die den 3en
3bris gedachten voorleden hoere Ed. aen sijden sullen
gebracht worden /

Des selfden dachs quamen mijnen Heeren Ed. voor
verscheijden wijven van Vrijenacht, Jan Jongelandt, om mit
sijn aldaer gepasseerde of gepasseijde Capitulen naer Banden
te mogen vertrecken /

Niet voor dagen den Amont quamen mit Ingesch-
leijden, Hendrick de Jaegher wechgenomen, mijnen
Heeren doen sijn inde poort van Dassevelen ane te komen, daer
voorts de gelegen weghe al eijgenaemlijck gestelt worden
dagelijcks /

Saterdach 3: 4en ditto: Smorgens is voorsz Casteleyn overcomen
mit antwoort aen dompdach inde affroocatie van Jan
Jongelandt verscheijden weder en sijn sonden /

Voor den Middach 3: hier sijn geweest de E.E. Heeren gemaelt
mit sijn familie mit noch andere Heeren Officieren
comen van Sonsoreij, welcke te dien dijnde mit eenige
gequalificeerde Vlaemsche hoop tot den gene wegen
hier aen voort verscheijen, nader de middach op Bonomas
getrocken, mit meijning om dach. 1: co: 2: dagen
oft soo langh hijlene hier in Dixmuijden te verwij
ten waer, gedaen gedde, te vertreijden, onder sermoen
yarde van twee Comps. Soldaten die gemonsterert
wierden op de Vrijgaedt nijptijnen inde poesijn mit
gaeders de twee Capitulen, waer toe noch worden
de Banderaders mit haer Coorcoorden inde naerdijcke hoes /

Sijn E.E. op gelegijde middach gecomen die schuldecompte sijnde
wont dadelijck gaen op het voordragen van Dartij carmans
den Heeren mit sijn coorcoor, inde den Heeren overeijgen,
welcke den Lieutenant knijpt in ordre gedde gegonden
nader die weer Heeren te vinden, om sijn E.E. te
sch[illegible]ning alsdan te vervolgen die tot schuldecompte
omden gonde wedde te besenijden, te bedragen, offe
anders sijn sijnwaerden, dat binnen 5: ca: 6: dagen de maegt

fol

Tot Wermindering ganser Landschap Brunde worden te
waghen Boode
Snamiddachs gheamen met dooigen Cedemie Gelds onderspre
sdutatie van ganen sotzuedigen dienst, sijn E.V. ook
begroetz de Hooffden van. egristen ndgedrij Boosij /
Volgens gedane belot tes gegonden sider ooch tegen de
awont mit den oranyerij van Nassaloń / den Commet
van amstg, den galtij of t goot t van nalagie / nffde
noch 10: Jonge knapen wdecht sijn E.V. op gat staant
gheamen ndgroten / te voet walden / ende ootmodich
om wdegift te mit bidden Bander misdaet seggende jw
gelijcke alst danderen / door die van Lodijmor tot aff
wal wdwoent / ende bij den gheinderen tot gt moor
dom doch insonderheijt t geneede trac komen ende
Predicant Jan Jansen ontoont / gedoen knapen
wolden wdechten ndnyaende wdreeering dden alst voeg
namenteijche /
Dat gemelts gheinderen d'ambonde ndgoete te
gekomen ende dien volgens mit sijn magt op ome wder
segelen sijnde dat alle de goot t den van Nassaloń ooch
bij gen ontboden ende op den mostatij of t moor gts al
coman dorn swolden hadden mit allen de ndereanden
ende egristen gelooue gelijck aff te walden die wdechten
Maer ooch woonden denige Edwandich off doot ecommen
aden gen te gant te stellen /
Sider op woe Bde wdijnie Bgen tijt dat na dat Predicant
Jan Jansen met den Jonck tijt bij Bander / woonen op
anuft verdachten comende elderde met twee noch twee
ndereantsege soedaten / seawen / Rooijsen / etc ende al
walter inde Jonck was aangelendet / sinigen tijt gegon
Doch den lagten wijt wdese wan int aanstaende dat
wder gheaeijt te waren bij aldien de soe namenteijche
Predicant ende twee soedaten woegens Hun woon
eer te adnden gheinderen hadden ondergandicht tonden
den amoonsen gonnen Joe Hun Roe coft sij soe dangh
onde soe segrader t, wan allen outecoot, in den
graeutgen gestelt ende bij onse Brunden sider in dulerasse
op de straent van fraffdree gewordet geeden
Den gheinderen dit op Lucider wdstaende ende dat
sonige nusselaenwers om te handelen wdsegenden
wdsende, gidet wdden soe wdt, wdere niet wilde
eerygden, soore den alder gen in precht wande goe soom
de twee nagedachten steden Lucider Musquit, seaw

Borgie,

Borgie Baeckelrie Heeddn onde gelaedt, hwelck om
gaede woerck te lossen alsoo gedwongen sijn gewordt,
nederecomen /

Dof de quade oorsprongen die gelm Dordiecant door
dem Heradjee eenige sonde wesen aengedaen, wordt
ende sij soer te gaen schuet te geben, maer om
dat sulx gewoon sijn woerde niet sijn den conde, sich
wtersteijde wijsen wan eenich nade Hergelien afgeset
Heddc /

Dit alsoo wande gelegentheijt int corte geopenbaert geben
wtsoeghs andermael onde Heere adgeraem schutes, die
wel wisten dat groot, segher door dwang gesciet
waeren konde, twelck sijn E.D. met gaede segroe
adringen sij provisie sw tot dat comdaet, soe sijn
wijder Comforcheren alsoo ingewilligt ende gelaeten
dient gelett, waer mede sijn weereijt ende opt
stoorgs te gecontenteert waren /

Sondae 5 do Smorgens sij de kerck gepredicket sijnde, quamen
sijn E.D. smiddaechs met den Heere gelijcheds
wan wijnich Waelende adgroet den ouden ende Jongen
Commer wan oulert, die wan hegerhee stoort wan
ouss, ende meer anderen, welcke onderwordes Jongen
int meerdijck gelse gedroes tsmonstrantie, daer sij die
wan ouss onder oulaeth eenige, wegen longeracht
Baeroder boomen domeijeren dat ouss sijn niewes
mogen wijf wolden wan oulaeth ende die stier adder
kerck wilde adgrijpen, wordt door oulaeth sughe
mederde wan ouss assistentie in sijden wan noot
ontbeert te sijn, ende hingegen ouder persoonen omde
goorgste peerde inde corren, wanneer met den andt
den gangeijen, met Jouw mder eade ne ouss eingt
die sijn E.D. aelsamen toeschijde op den te gonden cant
daer adut Oesthoe te sullen kieghen, ende ijder
contentement te doen, adeastende gaede onder
tussegen gode wunden te beijden ende solide gemaeckt
provicioneel — nae te voegen /

Op dato comst Hinre oorts met den Heijn gereeckt
met Jouw noch: 5st: mderreentse metroosch ende
segelsprij den wijnigher Maerten direcths wederom
met sijn Jacht de steenpotts wan Keelsponte op
Schreenus met twee sergiuw geladen comende stelen

Doort /

Door seghelicken Bevelen wint op 3en dese ontrent ons
omgeseijet ende niets daer van gedraghen soort,

Maendaechs 6en ditto: Smorgens was gheen op Bonomoo ontrent
de middach Paesbraech, alsoo wanneer daer voorsegh
ed. niet bequaem te coop quamen, daer Braeck voor
10: mijlen al wedder op,

Dito sijn oock dinghe gedaen op de Reedmijt verloren,
ende de nowe voor drie jaren gemijt,

Snemiddaechs sijn E. E. weder vande Reedmijt gheseghelt
ende naer boort gevaren, segghende jnpassant met
de conconnen de gaffvensege voorts wel te
ontfanghen,

Vande gheseijde Reedmijt Bonomoo de sijn E. E. voorts-
inde verghaert segelende: 2188 lt negoen, soo wel de
Luitenant Dirck mijn stedehout dinghen tijdt gevaren
heeft bij redene partijkens ontfangen en betaelt
Hadde,

Dingsdaechs 7en ditto. Smorgens is hier van Ilza mannen met
sijn conconne wederom gekeert, daer bij Barman coopt
wat personen inde brengende de voorgaende goeden
namentlicken,

Daer bij noch Broeder van Ilza
den Broeder van peter mannen.

De soon van den Cannick van Ilza met twee noch 10
mindere personen met den samen voorgedegt hoe
comen mijt den naem van alle de noorse dorpen oft
seghent Meiesser of t Ilza mannen gelegen, om sijn
E. E. met oning tot bevrijdinge te wederstaen doch al-
mooghen te vergaeten, goet sij vernomen gehoorsaem-
submitteerden der noorts op Batumen, om van sij
eijeren te doen den Swedsche onderdanij met gans
gequalificeerden derwaerts gedaen gesonden, doch
de Hr gemerct met sijn macht waerdere naer de
Meiesser verstroocken vinden, wanneer soo alst mij
wedder te keeren, door den Cannick was patten
ontrent oeilidum sodanich onderwaeghs, alst op 22en
dese genoteert staet, sijnde noch 22: persoons,
elgeren de drie gedeerapitteerde onderdanen wijf
soon kon dat voorseghen gedeert missen, wijders
dat wel bevrijt wanneer de Contracten met den

gemeent

Generael Jan Dirkszn Coen Zaet Ao 1621
gemaeckt / als noch na beroemt / doch dat als hus
sehen bleyden sittende / aen d'een syde van Donsa / end
aende[r] ander cant wande grimbergen niet oorbe dat
Comine van tarnatha tot gedoorsaemgijt aengeport
wirdt dy / niet wetende tot wie grim door wel gedaen
sonden worden / begeer dat sij noijt gehaet hadden
den grimbergen huijsmaet aentegangen / of trouw ge
gelt als t'te weeten bekennen grimant van donsa te
verstaedigen maer wel die van Omer / Aerssaloms /
midtsgaeders Jonige Wliaer Berse dorpen als Boij
Berica / Ijamm / Doorko / mit hegenis landen dat
Christenen sijden te worden / soet te oij dese grim
mergen sijn gegaen / om de inderlanders als t'Schrijc
ken ende door gen wegen de soeve verstempt te
mogen worden als wanneer Heren genomen grim
mergen in sijn absentie aen die van Hsee Merlin
gerie kommanderen gadden / daer oij noch ondergrond
sloeckse dempel omeangs gedoent van den zaij
cabo / den weeckz op hugergen mit sgimen Comine
jn contentie kadelende / sieck met trouw noch Jonige
van dat soet te bodgedane inde de Christenen op sijn
gedorpt belgeven / alwaer gedommen op sijn voorsaecke
moorb te worden / gewrijgert gedorpt sieck te dien
sijnde neder den grimbergen soet te oogen / daer
sullen verwagen / ende gen weder op Hsee gestraus
pondert goeden als doen Jonige Inter prins
op die van hugerbee dede / oorsaecke hugerbee den
goeden togen Hsee verbiedt den ingenomen
wirdt / doch gonden den zaij cabo nader verjaerd
verloop van tijt ingeleide met die van Hsee in
gudsgien comende / ende door die van hugerbee / vermidts
den grooten afbrueck / die door gen lieden / praedt
bedgesoegt sijnde / belgert sieck met 3. orengerijs
Weder van Hsee neder Caperen den manuelo / alwaer
Jonige orencaijs ergher geleende / met der soeverd
Boot den also weder op hugerbee quam ende ende
genomen wirdt /

Hier op antwoorde den bedeergte sijn E.G. de woorts gesandts gen
grooten op Hsee te rapporteren / dat sijn meninge ende
gedenwaerdt compste niet anders den wes / dan om door mij

of

of Vmagt van wapenen den yder tot sijn bedoofde segen
dige gehoorsaemicheijt tgelt bleeven / ende soo dien volgens
(gelijcke bij gesanten voor gaende) gemelte bedreij midde-
met gunte te pleenigen / die gen middragen affte snijden
Bare nagelaten aende Comp^e alleen te bloeden / ende
voorts de gedane Contracten mit den gemeene
Coden Zaken toegestaen / bij gene oock als vermidts
aennemen / begeeren / en alles gelts belooms sonder
om gelt weder gen wil te bedraden / bij aldien sulcx int
corte niet doen condts / gaen tijt gaen tot binnen
den maent aens tadato / begeven wanneer int Casteel
Victorien den landen mende te houdts / ende den
jegelijcke dach te doen bedroupts / doen soo onder tus
segen gemeten waren / dingen wende gene tsij den p^r
oranghaij of Conse begeeren mede nade Cuicken te
eerden waren / gen sulcke oock wil bedwallen sonder
segden dat niet nalaten mogten bij aldien gelt gelts.
voorgadden den nederlanden overcoopen te gemoet
dicts noch op Hare sijnde / mede aent Casteel of
voor Cuicken te brengen / midtsdien gen int
stande wil te waegen van dingen overcoopen
tsij dan nederlanders of andere onsen dam
aech te gaen / of aen te gonden mede de soe
in contrarie geboonden aen ons overdragen /
Soo oock in gene regent doen sonden / aengaende de
accomen Hare goet den door den Comen van
Daffdren / wilde sij gene verdroom doen gaen / ende
den gant staen / gelijcke sijn E.D. oock dede aen
gesijden Comen oock verstaen bleven gelt /
Item mesons alle de vaderse goet den int
gemeene / dede toe gine aen boort ontfangen / dat
sum geduijt ende de se rede ondergaendeing niet
verworden op die van Hare of t manen dingen
wijentelijcken gelijt bloomen ——— "

Mit welke accomen antwoorde de gedeputeerde
de gecommitteerde van Hare Maen p^r party —
Baemen ende den secret Corcon / tekent sondt —
wedere nader gunste seboeden /

Op dato:

Op Dato breeghen die Wan Litouwaij Jaco gheseght
neben der Landue in wdwerssing voor sijn E.D.
gheschutende daer Wt Hlwb gerecht
schuldigen diduerk /

Insgelijcx wtgheboden Commer Wan Lubeck
ende Dantzij Lecbo daer eerst sijne woonz gheteert
hebt ist / wederz Commer Wunsch dat soette
bewesen geltenwie ghijt woeghwo Scandts Cos /
tuijnne door sijn E.D. belgier tiegt wirdt / mitdien
swaerden gott ende gonden gheselschoedz Vandt
om die Hrdoren wande Comp^e te dreygen —

Woensdaechs 8^en Ditto Smorgens Comparerdez eine coecke
aen Boort alle de Comingen ende Boot Volz der
Ambaisse concordz met ons Wan ontrent Hesshe
gecomen / wdecke wtsprecken dat wdmidts gen boeckij
wdet sijn Vaderlick belgonden hewoordz Sin te waellen /
Liedute om nader gunst te moogen Dangerijz twdene
sijn E.D. gantsch Wandt voor gnam / te under mn ouij
Hen gelonnijcke voor dispen / mijt de woorde Wan trijb /
ereecke nae belgoorz / Dat soo wdet Wan Noode geddez
gesprondent winden / ende den dinght die Vinden
Hegen Wan gader treeken gans ceden weet / weder
onder coecke Gader weeckde doors Vndecke / ende Hsp
chlende / ceck wanner Bl or Coop gheloudz gedsee /
wdent sijden te wisen / soe cang se worcerijz tot
Dat sijn E.D. goetsoonnidz adut Cestdor Slegdz /

Ditto Wtsegenden coecke mit gare cekniegloedz tot ge
segenck die wan Lubeck Dat nagelicx goetsentlendz
Sinnen dienst / om sijn E.D. Dr^n orangerij a twee
nader Cnoiden te woeghz dat aengenomz wirdt —

Smiddaechs ende saroms Bleomen gr^t marsonlijc ende Dat
Cestdoen orangerij onder de gaess / twee missiwez
wanden offerecoopman Sijmon Jacobsz dornpleck /
Dato 6^en dijes / waer bij Stenden dat die wan elang
Dat Lillecrij noch nit adut Cestdoe wtsegenz /
Doch soo sonden Commerin de fridelick nijt gecliwe wasp /
portelende mn tot sneeker gheselscwdent weerden / wan
nder gem. fridelick maer om gader te Hardez gnam —

Inde die den seeden op sijn Edelsoucht met den Prauw
Edenwaerdt te mogen gaen alsoo toegestaen sij /

Wijders waren successive voort Casteel victorie uijt
ergonden aengecomen Nanuntsche /

Op den 6den dese uijt Batavia hrijeuing ontfan
waren / daer op een Cassitsijn ende Jan Baptista sal
Pedro / Ingelesen geboorde Portugijes Franchijsman
Coopman van sijne heer Pomedijn / stont van dese
met sijn E.E. Heer gantsch compt den pacht ontrent
wanden dinsdach gemaeckt Alcaps Lucas ende
Edeedaes kaaden in Batavia / waer op eijnd sonder
missive gedateert is : 15en Maert Stilo Nouo wist
geen Baptista weeder te rapporteeren / dat sij —
dergen voor geen van Batavia noch gedeendwaerts ad
verbroocken waer / Jeegt Celen Rotterdam met
adoijsen van sijnen ende ons afsetting voor goe
middelgeerens dat sij twee dergen gelesen onder boord
den onderkant seijl in stilte gedreven sijn drijuen /
twee te niet anders te verstaen dat het noorts
Jacht Rotterdam te volgen —— /

Ende op den 3den ditto uijt Molucco begijn Hoedt in gesonde
95989: tt sijnde een cruit toe nagelen die con
form factuere comen te coorten 22248 8 10
bahaliun noch 1250 tt oorte twee Baren die den
Coninck van Tarnaten aen den Heer gemaeckt
met sous sijne missive tot schenckagie is gesonde
waer bij ooch becomen te Beijden vanden molucos
gesanten / Jan van Bronckhorst deto 26 maert /
met meer andere voorgemelde pampieren aen sijn
E.E. gedirigeert / die aen den Commisael Pomel Gesant
voor den Coninck Ramsias met de compste vande
se Heeren / Hoedt den Wasseldaer uijt Batavia /
sonder dat den Heere gedaeuijert is / Enomen heeft
sodanige vanden gemaeckt — naer de Specificatie
sidden / te weete waer gewonden sijnen broeder quitan
sibonij Capitoijn Laut met den groote Corcorus
op geseende ongeraden 150 : Tarnatanen / in Comp
wesen Heer Hoedt Hoedt mede gewaerdt te verijdt / wie
Commissie uijt gelt Tornatanen int meerendeel gebruy
Eaeert / Cuijt als voegt Nanuntsche /

Ick sijlen dierlon aendrie/ Mommimee Hamsica/ Nassey-
ron/ Minalachee Coninck van tarnacken gro[e]t dese
brieff Tandden Capitteijn lant guitchil sibonij —
mijnen broedere/ die hem tot soodanigen dijnste diens
sal/ doen als of t bij soo t mijn persoon ware
aengenaemste ende dienstwillichste ick/ dat
gij lieden wederom mijne onderdanen sijdt/ wel te vre-
den sijnde die van Storam/ gemeten Capitteijn lant
sijlen gehoorsaem sijn/ doen als of t ick selfs
present ware ende alle tgunt dat hij sal bevelen
den hij gaet of te quael/ sijlen gij in alles sonder
wederseggen of t tegen seggen/ nadrecomen/ want
dit is mijn wille ende begeerte/ maer soo dan-
ige mant onder u. is die desen mijnen last niet en
geert te achtervolgen/ die kent mijn moort sijnen
coninck niet/ ende geert dese gaeven wederom
lijf ende goet/

Dat tot noch toe gheschiedt sijnde Coninck middernacht des
missive gedirigeert aenden Quimdeese heiatte/
ende de voorsche tarnatense Hoot — des op Cerau
huijsende als te weten/

Ick Coninck van tarnatten/ sende mijn
broeder den Capitteijn lant guitegil sibonij omme
desen mijnen brieff aenden quimdeese heiatte/
sijngerijcks krijgsvolck/ soo van oliejma als olisiwa te
vergaderen/ ende bij aldien gij lieden mij voor te-
Coninck erkent/ voor mij souverain/ ende inde stede
see mijnen name koopt/ tweede ick beveele/ soo
sult gij alles wat te doen Capitteijn lant guitsil
sibonij mijn broeder bevelen sal/ nadrecomen —
want hij ander last geeft als mijn broeder sal
guitchil als Capitteijn lant/ sonassij almosa-
rijst/ groot Camaindra/ Timmo/ ende mijnen
grooten Sadelaer gehaelt geworden/ dewelcke u lede
vrachtelijck aengedient/ en konige goedertz voor
mij gelijcksegt geworden maer de sondie ick niet sende
gaet met anderen last/ ende de voorsz wederom
dat ick den voorsz Capitteijn lant derwaerts sende
is alleenlick om dat ick voornaden geen v.E.V. bij
gemunte gimmeet gelaefvelent were/ met des groot

Meer/

maegt aldaer te verspeijden ommé ñ opt dijeandt
ebraem te verdedstrijden / dit doen ick om te verw
nemen goddanich gelt aldaer bij ñ ick gemaeckt
ende oock om advisen E.E. Mrs gemaeckt te verstone
den dat gevrwaerdicht gheidt te comen bij aldien
ghij geldestrijdent sijt doer mijnen Capitejn Lant
daer verspeijt patientie / ende die doot sijn mothe
doot oeijoen / maer ghij alle die noch int leven ghij
oedoen bent / adeest ick dat ghij allen wat ñ den
Capitejn Lant advoeden ende ghij met den E.E. Mrs =
gemaeckt goet vinden sae gordijsoeicke sult naer
comen ende aenghevroegen / want ghij soo veel is
aen of ick daer sonder in gedrogen waer / ende
Het gelt geschiedt dat de Mrs ginnaeckt wtsoecken
soecken gevrwaerdicht te comen / of te doen ander in
sijn goeraetse met den gedachte van sijnen maegt
gide te sluiten / naer dat aldaer allen sae verspen te
vergaderen gemaeckt / sult ghij strijdcaga met hem allen
mijnen principaelsten onderdanen met den Capitejn
Lant aldaer bij mijn verspeijden / soo ghij mijn voor
nemen wegten Commeke wilt stadmen / geduerdt
dan dat tseedert de spanjaerden gammelammen
geboden geinconfondert (hebbende sonder de 30. jaren
geleden is) breijt gen maegt van daer aldaer tot
onse gheleeden is gecomen / noch quaeicke den van
ñ. gheer gheseden / ick den jeghenwoordichen Commeke
der saecken oberechte ick ñ dat tsij den Mrs ginnaeckt
sder sy of ijmant van sijnen twegen gevrwaerdicht
compt ghij eñijden niet en sult naer laten met
den Capitejn Lant mede gaen te Compranderen / sonder
dien voorsijn Ende evenn den Ingenot van
voorgem Commeke missive aen E.E. Mrs gemaeckt
gheschiede gaen naer woeght /

Den Commeke van Tarnaten in
Molucco die Heert van Ternaten
sende desen mijnen Brieff aende E.E. Mrs
gemaeckt Antonio Van Diemen / tot antwoort
vanden gemen die ick met gelt segip heefft ge-
comen geheer ñ. E.E. schrijft & mij dat alle voor

voor/

voorgaende fraudibus, inden wannuij gheraden, en
V.E.D. te swaerden gheeomdz sijn niet meer bij V.E.
en worden gheeert noch aengenomdz, de eindelijcke
die mij mogen aengebracht worden, worden van
mij oock wederworden, ick late V.E. wel oirdeelen dat
van mij voorbaen alles dat ick sal segghen ende
sal beloven waerachtich te wesen, ende dat
het mijn den wegh gheene comst, inden ick godt
ende oock edmijsheert mij V.E.D. slaen willeijt
weert, doen ghij mijn mijnen eerst fadesteent,
ick den oorloge bij dese ganck gedde genomen,
dit is sperden, want indien tijdt den nader dodin
gen gheworden, ende goeden aldaer den gheaelt
ingenomen, daer ick twee ooldwerckers, ende
den negrije gemaeckt goeden ende doen twee
wercht gedde, goeden ick mij wederom naer maeck
en, begeven, besegijnt den sidonderden spangiaert
onder dit stuck te miscontenteert sijnde goet
gewonden goeden sijn dagen naer mijn comps,
te aelgier den fort op gader canal ende boegt van
sidden te beginnen, inden boegt gheleghen is
wegh onder mijnen negrije ende V.E.D. fort, ende
naer dat daer enige dagen daer aen doorden
weenden gewerckt, sijnde op ons voeck comdz geen
goeden tussegen avont ende morgen 56 man
van mijn onderdanen soo doot geschaeghen als ge
vangen genomen, nu den ick met gader in voe,
comen opreghen oorloge, ende mijn meninge is,
soo lang als ick sal leven, daer in te beijverz
continueeren, ende daervommen soo de swaerste
den, sal den tijdt als mij believen, ende in
contrarije soo gij de swaerste is, sal ick den
onderwinnen, V.E.D. segghe den in deroort mijn in
de jongste missive dat soo V.E.D. gheene be
weert hadden ick den gheseijden oorloge weervoeren
ende continueeren oerdert, mij te gheleven comdz
of te mallen goeden macht assisteeren sonder,
van voeck gheseght, Cruijst, coot, wie hebbe, want
sijne de alles tot nijtroeden banden oorloogs noo
dich is, ende als V.E.D. met sijnne macht gider

Gider —

Hiebe voorsegt, Is den 26 Mijnne daer bij gevonden
sal wesen, sullen gesamt inder cant mogen verder-
staen wat op gade comen aldenthalven principalijcke
op Naijaerdach, tweede de spijscamer der liedenadagis
ende dan voorders omme den tijdt te sijn onder ons
te vergaen, Jeghenwoordich zijn ick de V.E.D. alleseijt
verwachtende bij eedinen V.E.D. suete mij geleijt te
comen, omme voorgaeders te vernieghen, sal alles
wel sijn, ende den gantsegen handel gins indermo-
ene ons V.E. Comp... ende mij alsdenieg een gaen

Als de Compste vant segijs hesde tweede weer op
den 15de Januario voorleden, gaven ick te verstaen
dat V.E.D. voornemens waren met den groot-
mogt nader de quartieren van AMBOINA te vaer-
tuigen omme de mutwilligen aldaer te straffen,
ende dat ommes sonde ick niet konde dienen mijnne
broeder den Capiten Cant quitsil sijnde, om
V.E.D. te begroeten ende wedergens die saecken te
handelen, den seenden seijnde ick niet eens voorgedra-
gen gesanten, maer eens op ick daer sterck in pretoog
quame, want alles wat V.E.D. met gom voorgenom-
den ende goet vinden sulet, sal bij mij voor wel
gedaen ende voer omme aengenomen worden, alsoo
ick te gelmsinde niet den goeden intentie ende oprecht
gemoet ende oft gebeurden dat voor sijnne comptoir
eenige verwiert waer soo ist gesegijt, maer soo gelt nog
niet gedaen is, of te int voer te sijn verstaen dat
V.E.D. geleijt daer van te desistieren, eelsoo gelt
voer te op Coeram mijn onderdanen alle gelijcke segijt
maer alleenich dit erwint gebeurden, Namentlijck
den grimmelagen ende enige wandt ontrie gebeurden
welcke tenemidts gaer fenijten, donderdanen mede
de segijt ofte misdaet op den gaet dringen, want
donderdanen onder gaer ontrie gelijt staen, ende
alle de segeden ende ongelijcken die door desen saet
te verstaen, sullen V.E.D. soo wel aen mij als
gaen, den grimmelagen langer niet konde alle
het voer te, die met gelm geeomen sijn, begonde

Dick. ick

ick bevorsoucke aen V.E.D. dese gelwiechtige saecke
met den Capitthijn laest wat te willen ondervangen
ende beraetslagen, midtsgaders om te ordineren
den grimdlagen met de fenyagien ende grijpatijn soo
oci sivees als oelimaes te spreecken ommme geweert
te weegen of te gelucken sijn onse edgaderte naer te
comen (hoedeeck godt geve) maer soo sij eijnden
naer ons niet willen luijsteren noch hooren, selve
den Capitthijn laest aen V.E.D. versoucken dat sij
saecke met V.E.D. macht maecken dwijngen, waer door
sij sullen genoodsaeckt sijn grim tot de redelicke
eijt te vergaen, ick en den geven grim gelen macht mear
(hoedeeck V.E.D. gelieven int goede te nemen) alsoo mij
op dien saen V.E.D. vertrouwen, ende sij credien doore dese
of t andere middelen aldaer ijet goets of t minst wider
wercken dunckt mijn degelijcx gemeet dienstlick ende
met te wesen dat V.E.D. sicx dienen gelieven dese met
de macht, wellecke daer sijt gecoerden, gewaerdicht te
transporteren, omme alle onluysten tusschen mij
ende V.E.D. gelegen te beslechten, want ick segge
V.E.D. recht wijt, dat alle mijne hoogmoedige ondergijt,
soo wel op tractaten als andere geleghen onder mij
sorteerende, niet en sijn als de voorgaende gecoerden
gewest alsoo mest alle de onder gestorven, dese de
selve gewoonlijcx wesen niet meer als jongelincx, die de
contracten tusschen de goetlanders en barnabang
onbekent sijn, daerommme sij credien V.E.D. ons ge-
lieven tot den lijnde toe voor te staen, soo sullen hoog
gewaerdicht te comen, op dat de contracten worden
den vernieuwt, de quade jnwendichen af gesneden
ende wij naer desen soo guet als op Ceram, beter
handel ende correspondentie tusschen den anderen
mogen gooden,

Dat ick aen V.E.D. versoucken can met den voorleg
op Ceram op te houden ick voorsiene ons dat gelt
mijn onderdanen sijn, ende den grimdlagen mijn
grimdlagen ick. ende soo sij neen mijn broeder Capitthijn
cant goeden willen, salet wel wesen, maer-

soo

soo sulcke mit den willen doen, dan sal ick mijnen geunt
segge maeght bij de inwoonders, ende liefhebben den ghe
melegco met alle de privilegiën ende heijpatijn, eudende
gave ende kinderen in gelijcke sinne/ die wij dan
soodanige onderwijsinge gheven sullen, dat se nader
onsen sin gerechten mogen ende dan met vonnisse
wederzijden gerechtens van dage te dage/ ommer gelijck
mede oock van soldaten die armen lijden te storen,
mijn duijnckt dat het beste ende tgunt gherimst can worden
gedaen, doch soo U.E.D. de saecke beter weten te handelen
ter tijden comt alles staet in U.E.D. gheleert te/ ende
oft gheviel dat U.E.D op den anderen tijdt soo noodich te
wesen achten gadde/ wederomme te dispoeiren dat U.E.D. den
gheladene van U.E.D. maeght geleidt te
blijnden met den wedijnck voerde/ ommer voorderst
ijlicx eijdens gaut te mogen nemen/ ick verstae mede
dat U.E.D. van meninge sijt tot wederoessinge wandt
offwercoopman op Macquican/ den offwercoopman
Dataccas Berwaerts te blijnden/ t selve wedergheven
mijn stem want den offwercoopman van Macquicen
in dese niet mit/ dadromme geleidt pataccas
mit den dorghen te segghen——/

Ick segge U.E.D. nu midts desen noch/ dat ick mijnder doer/ als
U.E.D. mij dat ons gijft/ oock wat gedaen/ namentlick
alle waerschouwinghen ende lastgeven aen den sijden
wederspoeden mit den gheleeide nu geeft U.E.D. mijn op
wesende meninge (soo U.E.D. dunckt dat alles ten best
ten macht vervult worden) gheopenbaert ende aengh
segheven daeromme ick U.E.D. te gemoedich bij
desen oock mijne oprechte intentie onderwijst/
ende met den sonderlinge meninge te handen gheve/
want twee vrienden die met malcanderen aliantie
gemaeckt/ belooven den anderen in alles gerechtich
te presenteren/ ende den voort dander gelijcke
te verbeteren/ U.E.D. sonder mogen dencken dat wij
ick te verstaen geeven U.E.D. met soo groote maeght
ende quartieren van Amboijna gheeomen sijt/ ommer
mijnen onderdanen te vercorten/ ende ick U.E.D. nu voor
sonne dat U.E.D. daer van wilde desistieren dat ick
dit doer door verdoen/ ende Banden gelooven/ want wat

issen/

jnde wandel / die mder aen malcanderen te die
peiebt ende gesonden sijn → aen twee oprechte
wonden / waeder ende moeder sijn groot blijeken
aen malcanderen betoonden / maer de wondtheeren was
op de ghene wonden onderscheet gaen noch / sodanige
wonden sijn wij beijde te samen / maer aen den
spanyaert ende sidonder ontdeckt dat U.E.D. mijne
onderdanen den oorloge aendoet / stellen sij gaer-
dachtenis verbeijden / ende met ons den spoet duijvel /
de wondtheeren die tusschen ons beijden sij / ende aen
met man ende wroet / die bij malcanderen in den
grijp woonen / de ghene de clauwen mijnen onderdanen
aendaen / Ghebiedt te gelijck U.E.D. soo wel mij verbaest /
dat wonder wert noodich ende goet dat sij ons
gestraft wierden / door U.E.D. ende mijn / want aen
se door ons beijde te samen stellen gecastijt worden /
stellen onse wijanden niet te slaggen of te spotten
gebben / dit gene ick U.E.D. te bemoeien U.E.D. can
naer sijn gelieft te richten inne gemerken / want wat
is bij U.E.D. gebraken /

Ick gebee U.E.D. voort dese tijt niet sonderen te seijnden
aen alleneijen twee Bgeraden naegelen / die U.E.D.
gelieven in dancke te ontfangen / godt almachtich
wederome U.E.D. den gelucksaligen lancke leven
ende voorspoedige regieringe /

Hier den boden bequamen oock Copien van seeker
letre missive door den grimbergen secretario van
Cruidelle aen sijnen Compete in Cannaten gesz
den 11 in octobre passado daer ontfangen
ende getranscribeert wesende / bevonden ick te
cijden aen voegt Namentlick /

Eerst Compete ick U. dat slaen
te bemoeien dat doen gij den grimbergen toebroon
gewaerdich gesonden goet / gij aen doen alle de-
penningen van oeicima ende oeijsina / midtsgaeders
onse beijde broederen mij ende grimbergen Compete
belieft ende gesproocken Hier mede /

Slaen /

seere voorsz Longon ende mit gemelte tamijsbon van gide
werkroeden midde mimonde: ouermyddijs van Longon
ende andere plaetsen met noch twee van Ouirin en
assebello, nijst de meeste inwo Maijt de Soabiaens die alle
de oudgelijt soo oft dijlant bannaten aen Macquian
ende de onde Cristo suet gebeden comen verstaen, soe
sie de sadelen in dese quertieren doen tor lijt toe
drodgen ende aen voorsz Longon van gide werkroede,
gelort sij mij bewoolen in sijn plaetse gode songe die
sodsiegt onde alle inwo Maijt plaetsen ende voerde
te gonden, ende aldo ton belghen te dreigden ge,
lijc boode midde den gemelten tariboñ ons aetsamen
inwo Maijt belgeren ende wille te samen gedwo
gelort, in presentie ende aengoeden van alle de plega
gides ende Capitaijn, dergelien gebeden wij gesamender
sant gedispoeert ouermits bedreuen van Quimdaga
Longoe tot beschermingh van onse weigie den sont
te bouwen, ick sloede mij aen marijnis om dit werck
te voebringen, maer die van Cumbello, cissidj tot
pdemalle toe ende bij liggende dijlanden, gebeden gide
toe gen gulpe noch bijstandt te wijsen, doch die wa
Cidt tot caijbobo toe gebeden ons gide inne gassisteren
ende tmerck gelpen voerhebben tot beschermijng
van ons gelooft, ende doen wij mit dit boven wer
sadelde doende wanden, soo sijn de Cristen onderdam
wande gollandere bij mijn gesonden, als wanneer wij
alle onse macht te water gelpt gebeen, ende nade
giton gelpe gedoopt sijn, ende doen wij daer quamen
sijn s. Christen ridderijs mit namen Lamijs de
Waeraswo, Alang, Cillsooij, ende gaton ons toe
gewallen ende gebeden voor z. e. d. Maijt gesondert,
dit is gelpe gift op Bijton in presentie van 4. soone
van Longon, daer nae gebeden die van Omar mit de
beschijding aen mijn gedaen verscheende dat gader
ooc te bij ons moegten verwonigen wanneer ick
mit mijn macht derwaerts na gelawo gewaerdt bij
alwaer de oindrie gelijt van s. ridderijs bij mijn gede
nen sijn, mede brengende den gollandt goet tmet
B. Chimbelz tot bewoginge dat te gons de gollan

Hebbe

te Bellebrouden / dude sy oorloogh waren dude Bosch
mede gheijcht de Bonden gemaect voor V. E. D. Maij^t
gheschoncken / die van Rossenaer sijn oock wandt Hollan.
aff gheweken / dude niet gaen in oorloogh / maer de
gheburen noch niet connen schutten / drie mijlen
op wedassen met namen Oudenaert / Sonsoneij dude
Hugarden beijden bij de Hollanders dude ghoeds gaen
noch mit waterts / Boij / Barica / Barbello /
Boulot / dude Sobo / ghoeden alle voor V. E. D. Maij^t
geschoncken / dude doen wij wederom op Enckelen ge-
comen waren / de Italiaensche Ruyterije bij mij gecom
met de ordre ghijt van Soneij den Maij / dude ghoeds
mede dande straet geschoncken / Silcam / Binoumer
Schram dude Scham die sijn ons oock toeghevallen
/ maer Rotterdam dude Barbesilij gaen dit noch mit
de Hollanders / gheijcht als voorgaet / soo sijn de
Ondersaten wande Hollanders voor Maij^t toege-
vallen daer onder de Hollanders • besich met sijn
dude tot dinner tijdt dude om maect dude Enckhuysen
Batt^e gheschoten ghebeden / daerommen Bleven Binnen
Eet op dit stuck dude sonden het voort te comen
Dat voor Maij^t landen dude voorts erwaert
mogen beginnen /

Voorgemelte guitenhie Albonij Capitein laet
wat met sijn contoir dude dat Comp^ie toe te Arlon
Candinose ontrent de manissen van gelt schipte
daer in stilte drijvende geschijden doch ontrent
Castel noch niet wernomen / doorsien de waer
omme sijn E. D. Heer van gheboren was / dat
wel eigt / Ligidij of Comballo aenghesocht sal
wesen / om te wernemen soo de saken in des
quartieren staen / alsoo nadt segijnt in Molineo
noch geen tijdinghe van Enckelen wedercomen
gheben gheseit /

Op dato is ooch volghens geldane beleet te door sijn
E. D. tot primo wolden t beraemen der advenanz die
minderen van Esbain die quiteren gedistribueert
300 R^en in spetie dude niet gedeelt aende nadroe-
gende tonder /

Dedenghen /

D'derste Bedienders der Redemptien van Cabau Namen.

1. Roegier Jansen Conijn van Courtrijck sergiaut onder de Comp.e van Capytein gedient wesende die aen gidsje voor een gelt gedaen ... R.a 100
2. Henrick Heijnricks van morden soldaet onder de vijfvroeders ... " 50
3. Andries Jansen van dordrecht
Edewijn Jansen van dendmeer } dittos ... " 25
R.a 175

Ende die d'derste op guilocos Mijres sijn gedroogt met Namen.

1. Steven pietersz wandre vlaer stuijerman op 't schip jacht de valcke belegghers onder de vijfvroeders ... R.a 75
2. Dirck Claesen van Bedkem seghelmaecker op de Comenin de ... " 40
3. Jacob gans van Eldert Commendeur onder de vijfvroeders ... " 25
4. Jacques spier Hendrick Wendes Landaman ... " 20
5. Jan Huijgen van Luijck Lansoort onder de Comp.e van Maximiliaen Bontamps om slechte considratie ... " 10
6. Jan Thijssen van Swol boss.e op dese gods die ongecommandeert gegaen is, ende daervon nader volgedicht wort ... " 5
R.a 175

Compt tsamen. R.a 350

Vonderdaechs 9.en dito Smorgens doe sijn E.E. Vijfvroeden voort verder de fenijt oogstaffer ommee in te nemen alle de voorsonder nagelen van Luicielar, geboden sijnnen aengebraechts vijf last, verdeelt onder 9 schepen in 't schip de Comenin ende 't jacht ondaen Doms nader Banda ende dander nader Molucco gedistendeert, op wederck ondersegelinge mit dienen eicke inde passagie voort seers waeyden.

Smiddaechs

Smiddaechs, gelaet sijn E.E. oock wederom naer desen
het gelaengelaet d'opgestelden aengecomen magonelij
ende oranghoij, welcke de Bataefsche moenijen
brieven gebracht, met antwoorde ende
ordre aenden offercoopman Dompleer, gelijcke mede
aenden Commandeur Claes Jacobsz Vingles,
op gelijcke segijl te gaen in ordinarende, dat gelijck
Cleen van Amboina voor Cuelle doen Spijlz
om sijn E.E. met de weerde aldaer te gemoeten, ende
de moenijen naegelaten daer mijt inde fluijt oogst,
Cassel onder te seijlen, om daer mede wegen
15 dito desen in Comp. wende keijserinne gelecken
met Bandase spoedrijden nae Batavien te na-
vigeren, Item bij aldien het waere de Jacht
elden Rotterdam daer mede aengecomen sij, ins
gelijcke dienstwaerts te doen loopen, laedende met
sonden int ghoene de naegelaten weerde binnen
het Casteel liggen/

Snamiddaechs bevont gister van Gitom ende leverije
weder bij de weerde Jacht elden Amsterdam
met de nadroegelijcke naegelaten te weeten/
2220 lb suijcker gewicht van Bijlhouden.
1140 lb van leverije.

3840 lb saemen die bij cast wierden mede de
selcke aen oogstcassel onder te geven, waer
mede oock overgaet den missive van Coop.
willem corneliszen ontfangen dato 6 dito desen, daer
mijt niet anders wert aen dat die van leverij.
sonden weer cassijl ofte gen Jongen gecomen bij
comen, doch wanden selven wegnieck niewes
comen vernemen/ Item dat die van Celang,
Cellebooij en Cassij sijn nu gelaet Cille gonders

Wijders verthoont den segijlen van gelooijde Jacht
amerstam dat hij willende voegen sijn bere-
den order van leverije qm nae Cuelle seijlen
ontbiet d'Ijlanden drie gebroers soo wegements

storm/

storm ende contrarije wint gedaen gedaen, dat tot aen
dijeren omer geduerende sijnde, genoodtsaeckt is geweest
desen weech om te comen, Item dat al voor aen dit voerdrijven
quam op 15en desen ontrent de calckoorden voorsprooken geloopt de
tarnatanen concerteren met te gae gecomen, waer van dese capitey
laen quitsie sij voort nader de Bre gedraet voorenmonde, sijgen aen
woorden met de macht nader lucedia te weten, weerwaerts dese sijn
ooc te dagelicke sijnen comen steede, en dat gen op gistren voor
voor de baij van amboina ooc te gemoet waren t'jaegt eenen rotsen
daer uijt mondeling verstaen zedde, den Commendeur Coppe met
den portegees voor goet in den waerde gebroegt gewoest is so
danich dat den portegees wederom de wijcke nader binnen gelopen
moeten hadden /

Vrijdaeg 10en ditto. Smorgens bequamen met den magonlij onder de pas uijtten
missive van dompten dato 9en desen tot enwaerts packet brieven
uijt Batavia door t' Jacht eenen rotterdam op 8en saroonte /
daer aengebraegt, sijnde op 17en maert passen van Batavia ge-
seijet, waer bij sij uijtte finale wende rescontre die dese com-
mandeur Coppe voor goet gelert gedaen, perfecten gehouden /.

Uyt de Missive van gem: dompten verstonden die van Alangh, Lillet
al wederen uijt weegt soegten, van dat fort is bij de Bree gemeen
sij op gitto of t'aent Casteel, wilden comen /

Voorts malcanderij wirt comen dat aen weder sijn despeegen naer
t'Casteel gebroken /

Die hier weder van Ybee gekeert quatij Beerman gooft van
sonderij geboende met den gewoonten overeenkomst weder op sijn
gebraegt en aldaer soo goeden bijstandigheden gedaen
genooten dat door de grooten met den segoone gom die Regeijen
eenen begiftiegt waren, sijnde de poen opt goetgene met de
genoegen die gemelden om met de Bre gemeenschap inden algemeen
weder handeling voort te varen, dienaengs goede te bespreken /

Sijn E.E. op dengistren met de mandijchers gelaeten de lijst van
onse goederen aen die van onsen eerste gesonden geboden om
te verwachten wanneer voegen soude Batavia ge-
dane eenen, niet meer dan maende voegden, verwonderen
sieren geboden voormiddach weder, met rapport die was omen
gin gadden geschenken met dat gaen contrarij verwachten
gemeijnendent waeren de stem dat mi dwonwel met soodanich
eenen wachtijen na Lucilla voegen sonden, als nijt
maeken conden, ende die van Batavia tot
spreche mede aenspreeken /

Insgelijcx /

Insgelijcke gloert sijn E.G. die wandē Wesaerde oock gewaerschoudt
gaue gebeden te houden om morgē met de armade naer
Enchuijsen te vaerden /

Op dato sijn op gaue versoucke met toestaen wandē Hē gedraden
doore den predicant Justus Bimmius eenige kinderē gedoopt
weder gedoopt ende tot Christendē gemaeckt zonder labo
met eenē noch beleft persoone, die met gēmeer 3ga manne
ende moorden gedoopt sijn voortaende gaue tuijsenden,
onder solemnder beloofte van nijet weder tot soo goet
loosen ceremonieelicheijt te comen ende voorts een
goddē Christendū in trouwē duicheijt te leuen /

Saterdaech 31en ditto: Smorgens sijn E.G. vertoonde sijne gebaden te
hebben, soo wel met got onderstaen des krijgs, nagelen, eende
anderssins, liet den segoet doen, dat sijne ceremonieelicheijt
ende rijt der passporten soude met de gelijcke weeder
15 perde begeerden de Chalonpen ende Concorde na
Enchuijsen onder schijn gaen wilde toe met den middelsten
coelte rijt den Zuijdsten: ons den Conde hier tegen des
gonste van onheijt off schade sijne ende heijlandt misse
canon doore deden, onde Christ van Ecram aen boort te
crijgen die daer bij op der koppen /.

Soo eenē der passporten soecht nijet konden, begenamen andre
maer onder de Paus Hē ambonde was, nijet drie missive
nemmt eijcke den wanden offerecoopman Symon Jacobs
dompsen nijet Coesloet victorie dato 10en deser, waer bij mit
sonderlinge minne gruuen /.

Van ditto van Commerende Coghen op Enchuijsen dese to primo
der 8en deser, met noch den jngeseetone wanden Commande
Enchuijsen Jacobs Schuijtes gelegenheijt, op dat se sijn te
hussegen bouwe der nemijsse eedijs den deser weeder doorde
Zeemaetsche Concorse op Enchuijsen is gebraeght, ende
weerstaen bij die wanden Commerende Coghen /.

Dat die van longer omlangs weder op Enchuijsen sijn gewest,
om met eenige ceremoniēn van wonderlinge die middel-
braeghen, gaue gemeijne gesoonsedingē tot den middelsten
staet te stroomen, waer van met de omleggende dorpen mē sonder
der op de compste van de Hē gedraden te vinden zijnde soe
gedaen sonden, doetz dat oft goeder te wege
den persoon van Abdie Rangnen, ende dese soete Hē
songende Jacobs die konnedes waren, suerde dat oock Hē
soe sten voortaen soedanigen eedijt bij d'onse niet gedoen
moeghe, alsoot hun onwederseijcke bleef /

Dat /.

Dat sij Oosthr de ghe. kaeghman voeghde wt commandat
wart fijs. 8. d. op dat soe sij wt sonde met de jaghten, weis landt
ende waterwaert gheaccommodeert gadde om nadr wij dorff
te seijlen, ende die inwoonders gaue gedwongen dijt mede te
staen, doch dat vrue ghewoon wtdrr gheleydt waer sij gedu-
Kaeghman ooch in wdat dijnghen met endighenis om te gaen
bewonden ghelooft, waer tegen ghem Oosthr sich gerustigh
gaf de sij binnen sijn fortresse wel dijf tonesijr t weijst gaf
Dat op 8en dese wdere den Jonghen bij ghemis gecomen ondrca
die den seesten dagh van Cambello gegaen sijnde, te vaste
wist dat twee daghen te woonen daer nijt tamatten adrge
comen waer den Eedone concorde van twee Radjahs, op
gheadr omtrent 30. Oematanen, Item dattr tot dr
woonderen gheadrijsseerde. Jonghen noch twee bij gecomen
sijn, die alle nijt wdere ouse macht van dese Maent wdder
vinden te wdervaren, Middse gaeders dat den grimdaegs
sich op Cambello met 3. sorken van padden die bamboes
gemaeckt, Oosthr dat die daer toe wdet waren bij ghem
gadde /.
Dat sij Oosthr alle de becomen onderscheijdr nijt gesien den
voorst Jonghen met gel jaght Eedon ams Rotterdam op Bittor
ende wandaer te landt onder, nadr amboijne Ossindij gae
Ende dat op 9en dese bij de vloote onder Lucidlleer hn
aen dese gecomen waer, den Oematanese Oosthr
landt quitebie Siboreij met sijn concor van mdrnings
wesende, de Rijx gedwaeckt, daer in te waeghen, alsoo
sijn woeste doort krenge pangaijes gantsch vdrmodijt
waeren /.
Voorts Bedroeden Malsonlij den Oosthr wdere gedesijdt
wesende ghert sij E.E. door de wedt die voornemste Radjas
nae Lucidlleer te seijlen, voor nijt gesonden de gilalo wander
meerdijchdts met schrift te sienden ordre ende dijdts Comman
Oosthr, dat sij gemelde Sijboreij tot sijn d.d. Compste
nadr daer gonden, ende onderdanighen wegens
sijn qualitedijt alle goet haerstemdt ende dijdts sonde

De gonnicks ginnen ghedeel
met de armade vandt lijlandt
wedersse naer Lucidlla /

Sondaechs
12en ditto, april des ochtens goedsdaechs smorgens den wedersse-
gonne de dach Hr Baer Mauw op lijst gepassert sijnde / reden
den met 1 fielt ende gaen dwaers stroomen soo dicht
onder de wal van Cream / dat dade met den gheen op wijsen
conden / doch int corte doncken sagen cortelijn bleec /
mede lijdent dade mede / als door gelt excessiue bouwe /
slanden / wedersonder segels aff / lanxdoens soo onder-
ende weder tot nademiddaechs dat de wint ruijmde trefflijc
ende sawonts met voordel van 1 stroom tgeen off den
doortocht tusschen Batuwe ende de Borgt waen breij
voor bij dagen —— /

Maendaechs 13en ditto smorgens bevonden ons met de 1 stroom soo
wijt gedreven dat Lucidlla int gesicht geraeckende / om-
trent 9: uijren met de gelegen weeder daer voor den
ancker quamen bij de gheheten Bommel
Zeeburch
Wieland
Waterland /

Dese leste tot wellecom drie Canon schooten deden / daer
op wanden gedraet met 5. ende bij dandere geboden wierde
geantwoort wirden /

Ontrent noch den Heer mijeltgen duijsent de wedersse sonde
ende sijn E.D. bemerckende dat den Tartarschen Capitijn
Lant gnite sijl met sijn Corcon wande wael nae gedoot
quam segghen / Committeerde dade Hr ende den Com-
mandeur Jacob Janson Pataccia / de Capiteijne Gerrit
Wolfgherman Jan Sieuwertsz / die Secretario Pieter
Mijndaechs / om voorts Eiborij met den prantsen int
gemoet te gangen uijtten naem van sijn E.D. te
groeten ende Bewillecomen midtsgaders aen te
bieden dat sij aen boort comen voor eelen ende tot
nademiddaechs gheleijdt soude worden / alsoo sij tot
gedaen woordich te verstaen / ende bijt was om godt te
bidden / gnade dat sich hier onder niet misnaegen
wilde Ende dade voorts gecommitteerde wes bij gem
Eiborij alsoo wierigt gebeurde / Gewoijgende /

Adm

Item wilder naer de wael/ende braeghen voelgens sijn .E.V.-
ordre van date middes dese Comps. boech aldaer expeditie
die wolgen de gheladentheijt ende Commissie van gelijcken
siborij in allen delen voorcomen opdenincht dese/ midts
gaders declaratie dat den steven noch op Combello/ lissijdt/
oft andre gheallen was achtergheworen/ mede dat dorst
ontbrant de matrosen twee middaghen van Lucidlaa wt
middens/ sieck daer in overleijt gheven/

Soo quam middes gier aen boort om sijn.E.D. te bewelcom
den Commandeur Willem Jacobsz coghe/ kapiteijn
dat schip Sint Jongh hier dato 8en dese op Lucidlaa
wegens overcomen woorgewallen/ ende alles daer noch
in goeden doen was/

Nademiddaegh/ sijn E.E.D. Heeren gheheel gheaccompagneert
met hij seniorie d Heeren Raden van Indien/ midtsgaders
den Boomsz guitegil siborij (die daer toe gheladen/
waren gecomen) ende gheleijdt van 4: Comps. soldaten
naer boorden op Lucidlaa gheroeyen/ welcke bereet
ende toegemaeckt waren voorighe reijsghe met gheschut ge-
weer/ middegaders best gecomen als toegenomen
wasticgelden gantz gheruimt ende in goede verfaeck-
ing bewaert/ Commende wegens den avont weder aen
boort/

Met donderen quamen gier voegens gheladen ordre vant
Casteel Victoria bij de weeck hier voor leggen
ende haest eenen kolfschip met expresse brieffe
van Ossdrecoopman dompres dato 11en dese waer inne
mede waren Consideratien gemaeckt/ aen dat int Jaer
rotterdam want Casteel gheseghelt ghelaert 3624 ll
giroot tot nagelen sonder meer/ twelck expresse ende
haest sijn E.E. daeghs deede corten advys kennis oost
caspele/ om een nagelen oft spoedighste daer in onder
te geraken/.

Dinsdaegh 14en ditto smorgens ghelaert sijn.E.D. met de heeren raden
wedergheert wesende door expresse gecommitteerde gier
staedts. aen boort laten gaen/ den advijse comp.
toegaende uijten Comme Broeder ende Capiteijn laest
guitegil siborij weeckende met goede ordre Convoij
compts ende credentie gheleent wesende/ wijd ende
ghelaert beginnen te voorgaen den jongst sijnder/

Commissie

Commissie, ende goe gemts van gelycken gelycken was, de
schepen op Cream voegende den wille synre Comp^e
met de E.E. Bu^en gelycke op den gedane ende gesichte
wort te goeden bedinge, den grimbergen ende alle andere
gheerne willige van gelycke nade kennisse te worden, ende
teeuwt ordre voeginge der neder landen contrac-
ten wedder in kracht ende werde te stellen, die voegende
wijdt nade langen discordes besloten dat sij tiborij
voor heden te wijle lange synden gecommitteerde
van gelycke ordre conyen nade Combello soude synden
ende den grimbergen te assisteren ende de voorder Comingen
onderdanen op Cream tjusinne, dat sij soedanige
commissie ende missive vanden Comingen een gelycke qu^e
dirigeert nijt kennisse mede gebracht hebbende, de
selve op conyen met de gesichte solemniteijten, mosten
comen ontfangen ende den ingange vandien gestaen/

Insgelijcx. wijdt met eedinge van gelycken tiborij oock gedaen
gewonden dat sij nijttesetten onder het bedijt vanden
Commandeur Jacob Jansen Dalaeren de seegelen

Roode Cleen Roose	
Roosthooren	Neptunus
Jonge prins	Doesburgh

ende de twee Carteelen Falconijen boven gel Zeeuwaert voert gemant met
twee Comp^e soedaten, om van gelycke voorbij Combello
te seijlen nade gelt waterwaterse ontrent meenipe-
delang, Bonne, ende aldaer te passen op de voorsch.
soo noodsaeckelijck, souwende, ende andere die nade Cream
tenderen, of van daer waterwaerts willen tot 10: ofte
12 Meij eedinge stadts ende soo wanneer sij prate een voegelijck
gelegit Heeft ordre gelaten sijn, met de voorsch. seegelen
wedder voort Castelet victorien te moeten halen/

Woensdaechs 15^en ditto Nadmiddaechs wierpen gelycke p^re gelt seegel stroom-
gat waterwaert dat gistersdaechs ende onder Castelet te-
gelooden, om nade bedinge wt gelt Castelet te voe-
nemen den Coopman wouter Leroijs van Dillorp, rap-
porterende dat de Dillorpse Boot-gelden op waterwaerts
een eelsnoeck diepe haet konnen, ende verwoerdicht
beijden gonden, Boswel dantwoorde den inwoningen
wairde p^re gedreadt door de overgroeij Bodems
ende Cerpitdijn Dillon gemoeglaemt stadts gedaen/

800/

Soo becomen daer mede oock onder dito Batten 14 missive van den Oppercoopman Dompter, dato 13en dese, waerbij niet sonderlings vermelt, dan dat de jongste vinden van missive dito Januarij continuatie, van den Commandr. Cor Sr tot primo stant bij waer van gisse voor op 11en dese bij de ontfangste copie, de voer tantie gedurchaliseert & tecken /.

Dese avonts gedt hijn E.D. met missive aenden Opperkoopman Dompter voor nijt nader Castrol victorie aengesonden besegh de Bonnimse dito Hagt elden Amsterd, namelt eijert de Bonnimse om aldaer ontladen te worden van Eschelijden provisij die noodich geoordeelt, die met de voorz vaerdeet van Batavien gecomz die successive daer in onder gesegelt sijn, midtsgaders dan weder in tendurij, soo wel als bij den ataf aen voor Banda gedestineert leggh, elt Hagt Amsterdam, om bij aldien succes waerdijsegt na Banjegnie, omme, of Bonamore, tot borging van provisien off andersints gebruijckt te worden /

Insgelijcx, heeft hijn E.D. gedurende voorsz tijt nagelaten nijt bericht elt elden Rotterdam nit voorcomz ende genomen gaedts, dito dien voegelijx tot voortsoch gedient werd, noch last indien mogt blijcken de Fenijtse Reijsenne elt gemeten oock Castrol gaen de posetie gegeven, midtsgaders tot eenige wijsinge elt reglement ten gant gestelt elt segel Rod? Instructie, belangende gedane recommandatie om voor gelt aenbesteden den dagelijx van morgen gaen anckers te winden, in godes name wen gisse tijdt te gaen, dito Simme Reijser bij Fenijs Bonne dito Bontom recht door op het spoedigste nae Batavia te vervorderen, geladen volgens Namelijs de Reijsenne met hijn Ingesetenen Speceryen - soo als daer mede wen Bander, is gecomz, elt gisse voorden op 20en Maert gespecificeert & last dito Cor Castrol met d'onderhandse, nagelaten te beleden /.

95989 lb. pr. Segel nijt Molucco ontfangen
1250 lb. tot segene Nagij volgens den Commerk aen den Br gedruckt

33528·ll op Lucidlle wdrondt
2>2>0·ll want Comptoirs lanijeg
1>14>0·ll wan Dittoes.
2124·ll nijt d'ulder Lewe
3624·ll wan ontbrent Cas Leet

Jaundij 35255·ll Negelen ongelaecgdt / bgalwendie nijt / moeneo wadt wande montuns gidt woonen op 8ten dsses genotedt Raet /

Item 11 paeslen Cleeden wdecke in Amboina / ongtroeg sijnde te cugts wdrden gesonden / nt Lewe dinge andere Cedniegden /

Wt dsse lwee fenijsen hdt sijn woorgdt. E.D. bij dubbe missiven / Item Copie dsses wordbades / resolutis / mitsgaders d'ontfangen brijwes nijt Bander / ende moeneo adn dirdelijcx gendraet Philips Lucas ende gelatz / reeden in Batavia nidt alleen summelicx geladinj fedt / wat bfeedt sijn wdrtnede wan dade op dato in dsse gnaetidden is woorgevallen ende gepasseert / ltz nt Lewe dien g'inseedt / in wat woegen dat wan mdnings wes de seve woort dses bijdt noeg te edelijx / doch principaelijck dat tot waerttmarkinge wan gel gedraet Lewes ende noch te wdrder slux wdrcke / nodig ende dienstig bewondt tadus tacnde Jadr gelz minder mael wdder onder gelt gebidt wan gemelt. gendraet of t den dorsten raet wan Indien in dsse gnaetidden dsegelijden ende te regeeren tot Batavier de saecken deare nae moeten wrden ordnedijt / maer ooch dare den boden Beantwoort Heren. E.D. successive ontfangen brijwen wan 28ten Januario 21ste fe 63. 10 en 16de Maert Dat. midsgaeders nt Lewe dit ooch soodanige ordre bij forme wan edinijx betreffen de gendraele Directie ende te doene bedenckingen nae wdrsegelijden gnaetidden nijt Batavier geadmidtende dese soe te absentie gegeven / ende tot woorderinge wandes Comps. nder tkendienst wder tonl te be / hoorden /

Donderdare 16de Ditto Smorgens t-tiendewe / de gl. de gem. fenijsen gaen eme Lewe adn boort gebonden / wesen / mdt /

met de stercke Jngaende stroomen soodanich onder
weeghs wedwandt, dat onder wateren ende Buijten dadraal
eenigsins waer beseghedicht wierden, ende niet voore en
trent de middach met den eedijn eodetjen wandt seggh
af t'zee waerleden, deede mede doen gaen wijsse wes
woorden, eeb wanneer t'segijs de beswimme ooch
den gadt, stiele nae de boegt waer Cap Bobo wedreegh
ende gheanckert was, weer weder tegens den aenont
met de woorderen wint ende stroom in Comp^a waer
t'jeegh Colon aen t'landerm nade Buijten seijde omsijn
gheordineerde wijsse naer haer Mat victorie te woo
rden den den en d'ander wie godt almaghtich te
gedestineerden goedtsp spoedich in salvo gebrijdt amy

Smorgens bequamen ooch d'or praauw van Bijtoulamma
den missive uijt het Casteel victorie waer den offerd
dompdach dato 15^den deser, weder uijt weer laden

Dat op 13^den dantij met den patij Rossenive hooft
man d'magasijn ende diege andere ontmoet haer tot
gebeden orangrijs voore hem int Casteel Essegha
waeren de wijse principaell Boore tolen van Lillebooij
naemhteijeden ——/

Patij Bastiaen Castander
Laurens Cloij.
Paulo Reekasmoedt.
Laurens Dasca.

Alle de wederwaerdes dat donderdaeghs eijste nijt den nacht
alle de Lillebooijers quamen, om haer segghedijn gheseen
schap dijt aldien nederlanders weerstaen wilden te
weerstaen, ende met de soeve in wilden te loopen,
gheijste ooch seijden bereijt te wesen, om sijn eygen
Lode te beschermen dorstaedaghs soe te voorderen
gedraeght te worden, wanneer eijste woorders ge
eijste alle de andere, dat haer afschrieghijt ende
resolvijt conde ijste ick geproocht uijt de quaede gedraeght
waerd gheomt redens Booijen stom dwaes voorsichtig
waerde nederlanders sedeghe macht ende gestaltenisse,
ende wederen misleijding een groote swaerden ofte
genden, doch sonder effect int eijnt, taende wederen
te beschaden, die voordewijs met ons troupe eijnde
noch weetwerden dat onlangs in haer ingenoe

Waer/

wach schenckinge gedaen, doch nit wedder te vreden ge-
bracht wach, Item dat heer wdijnich nagelaen hadde,
doer dien de heere wermidts de troupeers niet geeren
sterven peneten, ende dat die van Alaruje noch
niet sien de Pitteren gaen fortrijms willen af-
wachten.

Den Corporael die voors Missive van Brodren
bracht, rapporteerde dat op Pijttenlamme nijt Dr
wtgaende aengeemyt is de Corcoene van Natine, &
weecke dicht voor eijden gaende van Cassen gestelt,
mit 10.a.12. gegoten na gedaen wach, Item dat
de heere Corcoe niet tsous die van Cassitbijn gitton
op morgen gedenckwaerts onder thoecken fonder, ende
widert geen. gerucht begeven den avont wedder gede-
pecteert mit antwoorde aen geen dompteren.

Saterdach 14en dito. Sijn de heijtimoere voor den op
gen wederkeeren ende gemeijnt gedijt, gecommitteert
om mit gelt fredgadt waterd. na Cassagen te waerts
ende onderstaen of die inwoonderen tot accoms
en gegoorsaemheijt comen Bewegen.

Vrijdach 15en dito. Smorgens vroeg sijn alde soldaten, Mar-
dijeken Baendamson die lijf tochten met trom-
100: croone te matroosen nader bomz gesonden, om
conform d'op gistens genomen resolutie, ouer tot
noch toe vanden grimmelagen wederwerdt belet
gegonden forth op Lucidella, tot de grent aen th
ander sijden ende thon daer van langes de
ghijeke der dijcken na om te gaen te werken, om
tweeder ordentel te doen gesegilden P.E.D.Z.
gemaeckt mit d'andere Bedden tegens dermid-
dach ooch derwaerts gevoecht is.

Ontrent acht uijren is andermael met trom des
soete alonse ende dingen groeten van longon
gide aen boort wedergedaen den tornatewnes
capitein laet quitegil seggen wie sijn E.E.
ende de Bedden Reden tot dien eijnde bij den
gecomen wtregenden aen woecht te wedde.

Dat

Dat bij den gemeldeen Laliallo, Middegaedts des gedijs
partijs ende sonegadjes van Combello ende Lissidij, dadr bij
een wedegedeent wel ontfangen ende gehaeldt wordt wardt
Item dat de soeve tot het beslaen van den Commende wa
fermaeten bridt bij den Capitejn Lant op Congon
wel gheinclineert ende bendijt hadden gheworden door
wermidts herwijts met den anderen desen aenganden
alsoo in dise oerts saken voor Combello wederegheven den
Commandeur Dattaccaa met 6: Jaeghen ende 2. Chaus
coupen waer gheschiedden Gemmelaege ende groten soo
geschaedeert ende beroerdt geworden, dat gemaeckt
den omtrent bridt op Congon te gaen
ontfangen, niet min gader vastgestelt doer des ge
gheven, indemnide voorss Dattaccaa onderthusseghen
dadr ijetts op attenteren sonde.

Waer op gemelden Liborij voorder advijs ende ordre ver
schenen, wirdt voorstaen dat sij andermael des
ijnde aen Bonds sijn gecommitteerde nader Combello
sonde segieten met speeckers ex firmatie aenden
gemmelaege, dat voorss Jaeghen onder den Commande
Dattaccaa, niet om gaen meer aenreijen de prodmde
gemeldeens te beseghedigen, mitgaesonden sijn dat dadr
Beelden niet beroerdt begonnen den te wesen, ende
ons de ghen noch wantrouwich moegen sijn, stoedts sijn
E.D. gem Liborij ter gent een missive, waer bij ge
seijden Dattaccaa bleeft jngevalle op het weder E
segijnden desen gecommitteerdes noch ontrent Combell
meest te monteren, dat reijen waer dadr op bridee
ende nader sijn goetdinckende Cenijge praetse E seijdes sal

Hyderen vergaeders gem Capitejn Lant, mit de sijnen voor
staen te gaeden dat den op Combello 5 maendtsse
sonekjens lagen wederom naegedes gave geschenc
worden gemmelaege bringende, bij de soeve te ontfan
gewoijgent waren hiedeen gaen E.D. alsoo met dis
cretie Adnamen.

Op dato sij de Commissen van onlaet mit d'wlaessche
gide bij de weeth vergeselscha, met den jongen Com
incke van onlaet ende d'n van Hegeegen middegaedts
D'n van Dattaccaa in sijn dijgen oranjebaij, neffens

Donige.

Conincx landen smalle goet doen / weder mede sijn E.
oock becompt den missive wanden Luijtenant Victor
uijt Dato 14en deses ende weder kaut /

Dat alsoedwet d'Sgr ginnedraet noch op de heijde —
Bonnoee sijnde / aenden Commis van hijsegen ende
Datij Barmen gelaet sedde / soo als op 5en deses ge-
noteert staet / bleuen sijne onderlinge gunsticke
onder twee sitten inde Corcoue soo lang tot aent
Eestelick op den landdach verseghijnden / tonde gebruijcke
te woegen / ende onderdanissegen vrijnden te beijne
den gemeten Commis van hijsegen / sulcke decker
niet neder comen / maer sich noch gemisconteert
op de Corcoe van oulat begeven deert / weder door
sorsoenrij gemoetsedet is geworden / sijn corcoe-
gedeelt alleen te manden / uijt weerts ondergaen
van hijsegen op oulatts / die van onse als voorsegt
niet met oulatts geboden comen segetten / maer-
den orangrij op gader soecken moetes uijtsetten /

Dat die van Vlee Manne onder gelt geen vrijn onder-
meegt voorbij gene strandon soer beworden
geworden / doch door gemeten Datij Germain weder
te weder gesetts / ende dien aengaende soedanige con-
tentement gedaen wanden / dat niet alleen met gans
contanten ende Cleeffris olije om Eedoden te uijten
aende uijtsijt op Bonnoee Esegijnden maer oock /
Esoegt geboen met gun waerschijnen aent Casteel
te gaen ingotieren / twelcke gaen gunt uijtsijt toege-
staen / ende te dien eijnde vrij geleijt te verleenen /
beloeft gedde /

Insgelijcx verscheijnen hier metten orangrij
want eijcent Boumbessij Provisioneel voor Ba-
oma genaemt Joan Zoon van Datij Ramij / ende
den Datij van Aboco / welcke te mede brengen 2.
missiven wenden Sergiant Crendeis danen op de
Reedijt oma gedateert 11en deses / daer uijt gestaet /

Dat nae met die macht want Lijeandt Boumbessij
verstroeyt ende de Hoofden der H. Christen wege-
rijen van daer te Lant onder Bertuwe naer /

Einde /

Schijf gelesen waren/ Inden tijdt van 500 dagen/ welck
op Batauwe gebeden wederkeerigh wesende/
dat daer met den Jongsten storm op Vlaenderen noch
twee milderlanders die int afvaerden door gat in/
gaen van den verleden Jaer onder de vijanden
gecomen sijn/ Ende dieshalven waeren te wesen
den Sergiant Edmondt Brinckij/ ende noch
Hoffr. Cornelis Janssen genaempt/ om de wederkeer in
landen te becomen die van onse/ doch principael
den Capitij van Utrecht groote moeyte gebeden aengewandt
ende den costen bij die van Batauwe wederomme/
de soeve van daer inde nabijgelegen Utrecht moegten
verkrijgen/ maer daer soo lang gedreven bij gemelte/ tot
geleijde Keijserl. admt Castricum verscheijden/ doch gem.
Capitij Utrecht sich den vrundt der milderlanders hoom
sadde. Sulcke sie soo langer niet comen offte willen verkrijgen
conden maer de Hr. gedreven daer van bij desse ge-
legent gelijt onderden duijn moeten eenige gevaer/

Dat de onde Oranjerijs ende Hoofden wonde
5: Christen dorpen op onse wonden gemeet/ met wel
vergenoegt waren onder tegen een die van Leijtmorum
jongst met der manderijeder Convoy daer gewest/
gecommuniceert hadden Namentlijck dat d'Heer
gedreven gaer wilde gebruijcken als boden op Hilloo/
inde Hoeft van Cuijbo ende voorts nae mee andre
plaetsen/ op de eijste van Utrecht gelegen seggende
genoech met gaer soeven te doen gehadt/ ende dien-
volgens van garben wegsten van soodanigen Com/
missie gedeputeert moegten beijsen/ wijders verdijt
welcende conform sijn bevorige/ alle segenlijge ge/
voorstadingelijt ende trouwe ende onderdanigen stant
te betoonen midtsgaeders wanneer sij sijn C.D. gode
lieft sij/ voorsoone Berent Castricum te segginen
den eijsten dat die wandel nabijgelijc onse nijt gedreven
weder doen boden de vredijt daer de gemelde/
stucke gesegt ger taen gehort/ woonpeerde gebeden ge
nomen ende dergelicke met gane godtdienstigh verdon
nie gelaten ende vredijt wederseijden soo wijt possible
wel vergenoegt ort bij manier van spraecken
nijt de doot int eijnden gedestelt waren

Vlaenderen

Egen den avondt / soo was de Hr gemaeckt
met dandre Bloedmoederen van Lucidlee aen
boort gebracht was eenige handt Cassia
victorie op hedde gal Jacht de wijfmagers Jan Jacobsz
fiscal scheydre / die met gal pleno wijl Batavia gecom
sijnde van moninge was nade Banda te verseijlen /
om sijn resterende Coopmanschappen / die op Amboina
niet conde ontfangen / alsdan te desilleren / midts
gaders noch eenige notstandt te gelden / int overi
gen / ende also sij Jacatra met den Bandasche
gom Cornelio ae oldij tot Batavia in processe
was gine tot gelden andere dijnde verschijnt / dan
om van sijn E.D. aen gem. gommer den lasten van
voorsegrijs / dat gem in alle gerechtigheijt wilde
maintenueren te becomen /

Saterdach 18en ditto Smorgens ghebot sijn E.D. de voorgn
overcomsten van onse met gode overcomst met Lowis
den missive aenden Heer Cornelis Janssen / dienende
tot antwoort sijnder ontfangen brieven / doch prin
cijpaellicken. omdie van onse int gemeen soo wel
moorden als Christenen perfecte sijn finden
dat gem tegenden 5en maij tot comende / op den te /
gonden landtdach aent Cassteel tot wroeginge / wedder
gevangen / ende den patij van Ambon int besonder
voor sijn geweest getrouwigh. int processeren ende
twee verdwaelde ende gevangen Nederlanders op
Batjan / wanneer aent Cassteel verscheijnt een
credentoriael toegesonden / begeerende de eedt nieuwes
van trijb deure mede verleent wirdt /

Voormiddach 3 Sijn de heijtinnen goeffs
met gal voorgat waterlant van Cerpedee ginder wedder
gekeert / naffonderende onder de stranden van Cerpala
ende mamalo gewerft / doch wandt jnwoonders tot
wederspannige in peadts van gecoort te worden /
becomen te gooden / sij waren deure beijoen of 4 gen.
wijandelicke. aff te weeren sonden / weder tot met gem
daer sten de minste nadeelen off schade wilden /

Namiddach /

Nademiddaechs: Is den prijonierden Jan Baptista met
het voorsegh voor schrijven, midtsgaeders continu-
eerende advijs want gepasseerde in desen quartiere,
beslooten 24: maert passo: dat sijn E.E. Jongst bij mis-
siven aenden gemelten accoordij gemaeckt sij nade Banda
gedeputeerden, soodanich geëxtendeert aen onderdaet
desen int Copijeboeck gemerckt staet

Eedgenoo: den eersten maert voorgaende op heden genomen Reso-
lutie van dese nader overcomste gecommitteerde des
E. Joan Ottens, Extraordinaris raedt van Indien met
de Jaerghen Wendant, Elbon Rotterdam, Waterlandt, Enk-
de Comercie van Enkhuijsen, ende van Hillock int gemeen
principaliche de weeder sijn op Wapenamij ontboden
voor dese Vergaderinge mondelinghe aenspraeche gedaen
t jenige dese, dat binnen den tijdt van 24 wijken nade
dato deser wederopcomminge behoeden Comen, ende sijn
voorder Ho: Mo: gedraeden dienaengaende: oft bij faute waer
dien sijn E.E. soude met de gaenste macht tot minne
gaerden hoomen, dorpen, ende persoonen, daer bij comen
can, int corte te verwachten hebben

Sondaechs: 19en ditto Is aen het a[illegible]vaerden van Lucilla
met gheerschijt smorgens Compt gaespoor de fiscus
Hoost van Gativa met sijn Coreor van Bijton Lamma
sidre bij de weeder int hes wat wederdienst mede brenc
gende den missive van Offreecoopman Dompres mijt
Casteel victorie dato 18en dese, wader mijt gelesen

Dat doniges der tijdt gelegen oreny haijs van Batavia
onder gent.: Dompres consent nae haijs (alwaer
de burgers van Amboina wel tijden/doch met
dese trouben daer mijt welmeent verwecken getracht
hebben) gewanden sijnde met de goetdoen, wader onder
wes londen Godrij Gelan genadigst, soodanich E.
spreecken waren, dat voortaen aen goede naebuijr
met ons dit de onse sonder int minste doniges bijandt
eine gelijt under te bat gooiden in redige huijsgelij
cheden, ende ooch geen gelooyden waren tot con-
fiscatie van hueden aent Casteel te verse sijnde dat
deser mijt verre van die van Wapenamij (waer dese

Dese

Desse Goederen van Lasijn t'Hemmade in de voorsz. gelegh
noch niet en dorsten beslaen/

Dat de voorsz. eedom. partijen nagelaten kinderen d'expectatie
want legitimorum gebreeck aen Casteel gedaen
wort/ tweede de legitimorden seggen te wesen/
om dat sulcx Coningen onder goedern geen suffisant tot
de wedercompste van d'inmiddel wel bespro
gelijcke voorwoorden gelaten/

Dat sij dompstede den gevangenen naer sij alij volgens
becomen ordre voorgegaen gelaten hebben d'E. Hr
gedraeck van inninge wegh/ die van Hijlton/ sonder
geen Continuerende/ wederomme die gelt gelaten te
verdedingen onder kinderwonderen/ daer op geantwoort
gaedde dat tegenwoordige alles op den ouden voet
Boulang der Casselijen Hijlton alieus Dermee
Hijlton Messinge stondt doch dat sij bevindende off
daer de woninge niet en hadden off niet gegoent wierde
van gelaten wegen doe lants krijgs met sijn pert/
soon voorcomen/ die daer toe onder de selve borgen
wede ter ao 1636: bij tusschen wenden Com
missaris gerechtelijck gesupersedeert geweest/ tweede
sijn soon broeder onder andere dinge ouderge
kinderen gelaengelaet moegte worden/ twijfelt
niet off sonder alles in corten tijt op den andere
verdigen onder gegoorsamen voet brengen/

Soo sijn sijne mede bij de weesen verseghelen naemelijck
Jacob Dachij Hermen voor t'een sonsonrij met
sijn corcken/ Dachij antonij voor t'een ouwe
met den ouengbarij/
die van Boij die Hessier met den ditto/
De Coningen onder goed laen van Nusselaers met
den ditto/ onder dinge gecommitteerde van Hr
onder maers met den ouengbarij wederom sijn Ed.
belgroot onder gaende te gunstigen dienst gesupersedeert
geweest/ soude wijnder bij gegaen worden/ onder
wijt voorts Dachij Hermen soo bij geseghelt
als mondt onderwaerdt eenegsins onder den Commis
sen hun begeven dat den selven niet met gelaten gedaen

willen/

willen spangaijen / weder wan sijn E.D. hadden lot op den
lantdach nijstleden / nade dat gesproken Cruicke wan-
sulzerbeer / gide onde bij hem ontboden / dede wat ge-
segrobbert hadde /

Marcktdach 20en dito Smorgens sijn andermael onder lot
sicht wanden gemelden Joachim Rorloff nade borden
gecommitteert alle de soldaten / marckjechers / Bern da
mesen / cambonsen dede soo wijt met troosen als tsegh
gemist conden werden / om lucidlie voorts te reseren
ende af thowden sijn / twelcke soo gedaen voortgenae-
nam / dat tegens den avont voercomen gerecruteert
was / sueckte men daer mit dagen sticken meer aen sich
conde als warmeer de hutten ende woningen ooch
in brant wirden gesteecken / Item alle de ammu-
nitien van oorloge aen boort gebracht / als diverse
Comp^ie soldaten / welcke mit dese drie marcktdagen gar
nesoen gebeden gecomen / op de segelsen leijden
Oedel ende Schouwe wederret /

De gecommitteerde wan Elzer ende Mauw / welcke
sijn E.D. op sijn versoucke voer Coudt mit wolder na gmis
se bleven / midts dat gelijck Bleesseden tegen 3en
maij aent Casteel op den lantdach mogten verschijnen
wederumme sijn daer voer oorsake den verijgelijden om ons
te segedigen / onde dat wolder te mogen waren / vergenoeght
dat sij den gemunteegen drie maenden gebleven met
leijden gaenden in gelt maeken want Edelijne fonte /
daert gelegen op geen Geldogen ende mit de Bel-
gendraet tot gelt maeken ende af thowden want
pleno gassisteert gebben /

Op Dato / is gide voerbeert wan Bittonlamme /
bij de armede voerschoonen / Capiteijn Gillot mit
sijn convoy / welcke wonder dat tgedent op 27 Maert
passo mit den orangeaij Bodeaux onder gatuwage
wan sijn E.D. segelde / tot op dato gen tadie toe onder
sij gewerct mit de verwoeijde Bittonse schoffen
de Belse gendraede nae ninge tijnderdach / doch
insonderheijt om gaen prompte antwoorde onde
resolutie daer op te wederumme wederbe den orangeaij

Bodeaux /

Bodeaux den laugsten dagsten van dese decembr gaddes
tewesten, dat de Hh. gedeputeerde mit de meeste op
Bitlon weerwaerden, ende dan mit gen dagse spreke
sten sonden, doch dat Hr Ceesspitchijn Bijtlon nijt ge
segijden wes kan geert, segoon sijn E.E. dagse
sees compt te gesebijnden dese nicht en treedt
of gegoonsedm wesen sullen, voor dat Ceesspij
alij: ende tammaldssij. in teijdom gestoet sijn/

Snamiddages compt gine oock aen boort dese stoete
alonso Cerdinoso nijt den neem van Ceesspitchijn laet,
reesponderen dattes van sijn jongr te gecommitteerde
nade Combello tes stont twee bemden wedder ge
leert, wdeete tijdinghe brengen dat den Commend.
Dattaccca van voor Combello alreede trocke ende
den grimmelagee mit deendre voor tden, dit nooe,
gdwo gedeselveert wes sie morgen vroe dop des
wdes nade loubon te belegeren ende des Cgrimee
van tarnaten brieft mit de Adijsegste soldenrij
tijden aldaer te comen ontfangen../

Oldgdwo dien avont gdeft sijn E.E. ooch voor mijt
nade stede van Bijtlon doen wdesijelden, de segdesp
Bijnden ende dier gode/

Dinsdages den 21ten Dito Smorgdwo vroech sijn de Hdre
Joen Oldwo van Bijtlon Dr Conconse sine wdedde
gedeputeert, raesponderende dat sij nee lang adugom
bij den overgraij Boulang tenderstaen dnigo
van des soe te woede ebb gecommitteerde om
dinstructie te doen, nade bonden gadde gestondy
wdee te op gisteren tegen dien avont wdedde sedes
mijt die van Wenwanij tot antwoort braeghe, dat
sij de meninge wendt Hr gedeputeerde wel wdet staen
soodanige mit gedeselveert weerden met den andre
Hut gedeputeerde onde de stede te begaen bedraet slaegh

Vrede/

weder bij ooch seijden (wellonder soo tgelonden dat gheweerdt
wert coechden was) welcken most Eerbijdige Bijlton —
alieus benachbiton midsgaders / hneelen gheen nijt
genoechsaem beijeert ons mit anders aen mit gerad
jeus aen tasten / ende soecken te brengen / dewijle
en bonden gadden die van weerwaerdij onlangs den last
Bodlangs voerts / wederingheliicken Commissie
gineert / de clop aen tgeslagen / weder onder bij Bodlang
ooch gants nit gheraden gheweert was / om andere
mant sijn voerts deerwaerdts te laten gaen —

Derhalven wanden op gem. Ottens Afseijnden die geldame
Insinuatie om leedigh gecomen / ende voor gem. op-
Bijlton gecompareert de gheabelleerden Boosfels was
noetgualij... } sijnder... } doorden onder Bijlton
Bele..... } } soorteerende —
Senalo..... } noorden }
Daijlisse... }

Waerop beeloot gegeven voorstaen in alle gheconsidem
geijt te voerborden ende met de nabeschreevene abs-
voordsen in wrede te laten —

In Comp van gemelten Ed: Ottens wederseijnt gins
medes van Bijlton den overgraij Bodlanges de
weder bemelde Bel die van Bijlton wel geleds
moegt / sich beroepende sijn Ed. Compt te verwerpen /
seggende nu geen middelen meer te weten / om
die van Bijlton voor den ander sijn Ed. voerseone Bodl
compareert / te doen oogh geseggeveijeert geijt te verwer
gen / hebbende Eerbijdige Bijlton alsoemedes act ver
meerdert /

Den gemelden gemeenen dach ende raedsa
van Indien op de geldgeruijgt van Bijlton neder-
eelende / wirdt verstaen conform op dato daer
van genomen resolutie dat den Heere gemeender

Voegen /

Jochim Rodeof tsen Herbout mit gll schip Burdems
ende 100 cloue der musquettiers nade Bijlloullemmo
sonden schellen om wandade te lant onde nijt Castel
victorie te Balen ende in alle voorsiene keninge bij
sijn E.D. op Bijllon te bedingen de twee andes ande
van gelegenden Bijllose oranje eijs heere Rijcalijs ende
sammaltssij/ ten eijnde de soeme alsdan gebraegt
werdende/ tot recommodatie der Bijllose sedelen/ tsij
bij loselating onder gode of kagiende/ of sunderlinge
suche de alsdan gelegen gelijck sieg sal toedraegen
moegen gebruijcket werden alsoo genoemde
bestemden de gijselen onlus ten denende nijt
der soemde gewangen nemen ende beijrag/ ongelijck
sijn ende noch Continuerende/

Soo wiert mede noch Comforem Resolutie voer
staen op gelijcke aengonden van guitegil Schoen
(welcke de Hre gemaect ontboodt ende sijn
werdade nade Bijllon voorgedet) dat noeg tot
morgen avont met de maegt gide onder luiden
sonden waegten of de Compr te wanden quijmdaga
of ten minsten de gecommitte onde die gij nade
Combello gadde gesonden/ om de wederre voort
te pragten noeg tonr tont donige wandt sijnne
dewedwadts sijden sonden/ doch tsij dat comme
of t niet/ sijn E.D. alsdan met de mogte maegt
nade Bijllon wederkeren sonde/ alsoo luiden
voorcomen en tgenworden/ ende gide voor gen
niet mede te wonnegten were/ tegene dat gen
sijnen om tandt sindelicken te wederen/ midts
geeden ofte voorwallende adijts ende onder te
moegen becomen/ voor sonderdaet twee a 3.
gide laten sonden/ de Here Antgonio Caden
Extraordinaris raet van Judice met des segis
twee jaegten/ ende 4. Corcoreen daer in
gemaect Castilijn Cant gelt contributement
neem/

Volgen

Cregelius den avondt is [illegible] Heeremans Boot [illegible] van Londen
met sijn Corcon op dijgen Ulysses wilder nader guijts
gelaergelt met Revs den missiues aenden / Cuijsteman
Victor Cuijts principaelijcke dienaers / om soowel die
van Nussellonw / Ghemerum als de volder Revs goos
te wederse Bouwen dat gedaen sijns begunden 5ten Mey
toecommende op den Landtdach aenst Casthoel Victor
maer staen te wesen /

Den gelijcke Justiciele ende daer Broerdinge end
ouse onderdanen op de Zuijt Cust te van Cyram soo
als tgheualden als trouw gheualdens van Comarie
als tot den Bouche van Rodijen toe te doen / Ghe
ten gelijcke Corcon oock dewaerts gesonden Capitey
Jerrit Wolfkerman /

Woensdach 22ten dito Smorgens sijn als wooden mede
nader guijts gelaergelt de Coningen ende goorts
van Nussellonw met hun oreuytreij /

Maendach / Nademiddach bij den barnachuysen
Capitein lant andermael voor sijn E.D. gecompa
went / Ghelijcke oock de 5. personen welcke op
gistaen noch nader Combello gesonden zaedt / om
den Quimdaeder tot waerdich comen te gerechts
mit hare kont wederom gestaent waren / mit seecke
rapport dat gem Quimdaeder mit alle de slugad
jes die guijtpartijs gheden trouw van Combello
ste gedijen / ende om des Coninex wint te gerech
naer Loubos comen sonde / Item dat den Comman
Dateca int voorbij strijden van Combello nijt
sels Quimdaeders Cocomen / die daer onderdiwael
cayen / ende sijn op de weeghe bygaen / den aenstaende
Doeg sonder woert in ganden becomen ende Gheraet
gilt /

Saeront

Serwonts ontrent stroden Wijnden ende gide wedder aenwoort
gehadert Capitteijn Jan Sieverts neregt, dies sij E.D. ge-
committeert gadde om den woorgemelden Wijnoorij
op dese soert te verstoncke den prandasaen, den geest-
baert, 15. Musquetten, wat cruijt coot ende andere
Coloniebeden nijt de weert te doen te doen geoor-
ende daer mede tadunsidnudeijeskare nijt te comen,
waffortderende goe gelijn door wooren Capitteijn Lant
gelaert waer, sijn E.D. aen te dienen dat sij op stont
soude rende Emtsegaf becomen gadde, den gemmelege
Coleiatto met sewe alle de andere Boot rijs met
wel 5 ca 600. gewapende mannen tot int geboreegh
ontrent Longoe gecomen waer, in meeninge om sieg
morgen wroeg bij gen Capitteijn Lant op Longoe te
coeten vinden /

Donderdaech 23en ditto Smorgens wroeg quemen den
tornatadusen toecke alonst Cardinoso nijt den naem
van Capitteijn Lant sijn E.D. wtgegaen, dat den
gemmeleegen met dese soert te gewoech dese woor-
leden nacht ontrent de wijnder waen gannaesen
gelegert gebleven, tegenwoordich op den wege
waer om nader Longoe te marcheren, ende dat
int gewaerde comen sien verdoegt gewerdt sij
den gemraet omgen gemmeleegen sondervallen
eenige van hare partien waen sedachen op den
weech sonder gevaren gelijt, twelcke mi anders
verwonderen gadde, dewijle wij sijsonij
verscheiden om met alden tot int wtrecke
delling waen dese soert te commit wer-
den. Coeninge verwacht mi met dese sijn
Edmunds advijs pro sijn sijden Concor
nader Longoe te werden, maer ooch dat

Item /

Item: noch dewijle onser Coeconden tot gedeijdelijden middelen moechten, om alsoo met te mederdelije swijfelijden bij den gemeijnelaeden te wonsegijnden waere offijne E.E. Heren Coeconden liedentijdende tot Compangnons bij wetegde de wijde Coeconden Hanskenniue, Catobarlet, Capitein Hijllon, ende ons Bardaensen, dadenmede gesegijden Capitelijn Raet onder groot gedraeds van segijlden ende op gemmelen spoeden teer tont naden Coenboe segdopten.

Wijders omtrent eegt nijeden den Eedon Edeltijden nijt de wael becomende geleer te sijn E.E. eadn de Heren Eedn om te doedmen alsoe sijne woonde wadt gedet, Eedn met gelt segijs onderwaeden, t'jeegt wijdeandt linde spreeget waterlant, midtgaeders de woregemelte wijde Coeconden naden de Boegt van gemmason te wdrijfelijden, ende alderde soo lange te wdreijden, tot dect mder genomden Siboeij met de gemmelaegde sijn beloigende wdreicht gedde, doch nit langere aen: 2 of 3: daegen

Copie vande Resolutie, ten meede

van Curaçau, bij d'onderghescreven Heeren
genomen op d'onderdaet den 16. Aprile Ao. 1684.

Ten deliberatie gebracht synde, waer provide Comp.ie
voordeelich, ende dienstigh mochte wesen, dat het
aff brieken, ofte beter packen van onse Vracht
schepen op Curaçau, die tot noch toe wegh en bleven.
Hierop bevraecht zijnde geworden, soo is naer
rijpe overlegge van backen op voorgh gedane consideratie,
van dat ons de plaetse onmit, ende de Comp.ie ongelegen is,
dat men meer voordeel sal connen doen
quartieren als nu gedaen sal worden, Item vermits de schepen
tijt te gaen sijn, ende men de selve
tijden al niet connen bekomen, te beter voor
eerste maken plaetse tot behoeffe van dien, ende dewijle
men de selve niet sonder dienen te leggen, midtsgad.
dat zijn Ed.ts voornemen van het groote magazijn
te schuyven langs Curaçau maken in van Cu-
raçau gelegen te reijnen, in bedienen begin te connen,
soo den eersten dach tot een silex ins water te stellen,
eerst te begin te schroopen als dat den voorsteenen
gesamt Quartier schoon Capt.n Paen d'Ed. Commandeur in Comp.ie
van ons te krijgh leent (met expresse Commissie van
sijne Comp.ie Hoogh. majesteyt van Swaten, ende Caetsen
op Curaçau met ons in dese quartieren te verrichten
brengen) met de gebruijkte Ouvriers van Curaçau voor gesz.de
magazijn te beginnen te timmeren, voor
eerst te schoone te krijgen, die van eerst sonder Considerable groote
van hoede soo niet aenmanen connen, Ende acht tot ons
bedunken dach bij gerackelijk met 2. a 300. man op Curaçau,
mosten int eerst worden connen, Prijnderijde voorbaen, ende garandeert
dat d'onse alsnoch bekonden soutch op Curaçau tot de grondt spoet
affbrieken, de steen van boven uyt den oever langs de strijdt
sal connen worden, na voorgaende van silex de plaetse gezuyvert

Actum

De gouuerneur gedurende dese
treckt met de vloot scheep
pen van Lucielle neder
Bijtou/

Donderdae 23 aprile/ dese synde E.V. anekomen liggende nade B. Canows gegooten is onderscheje
gedaen met de segelpas gine nade woeginde/
namentleijcke/
Leijden/
Oeyl/
Bommel/ en/
Zedebuecx/

Uitgedese de Commercken van Calecq/ Gatine/ Calouw/
mardijcke/ die de passe quamen dese saveute om
trent midde waters tussegen Lucille en Bijtou/

Vrijdae 24 ditto Smorgens de wint noch gelijck-
giesteren mitten Zuijden wesende/ deden den gantsegen
dae niet als landen/ sulcx dat savonts doorst
noch tweerwillen van Bijtou waren als wanneer/
gel slie wordende met den orangbeijgen vant segip
Bredam gine aen boort quam d'Hr gouuerr Joegum
Rodeor Hr/ welcke wergalden dat woegens synen last
de twee gewangen orangbeijs Cerelij alij en Lamma
Lessij/ wel wersoecht dat onse Bijtonlamma nijt
t Casteel Victoria/ onse in gel segip Bredam begoon
wersoegt te wesen voor Bijton gebraegt geert/ en
dat de sadelen aent Casteel noch ae in gorden
doene stonden/

Saterdae 25 ditto Smorgens wrou slie en noch
ende noch mede op de sewe peelts wan giesteren aenont
wesende/ bewonden de Bloe Caen met onderwaters

Beijlant/

weidlant / die waterlant gide mede onder de bloote / de welke
ontrent eegt ũijden met sowe den loope alongs gide aen oost
sy gijnde / kasportebonde / gheleijde bij missive gisters aen
laet van sijn E.D. ontfangen / inde den doen gestandigh
als noodt te wesen /

Dat daer de ingisteren morgent van onder Lucille na gemmason
gheseijt / die den tarnatadnsen Capiteijn lant onderhusse gh
met sijn / die d'andere wider bijgedroone de concorij tot Longon
aen strant gecomen was / daer gheworden gadde ontrent 200.
gh wapende mannen van de ghemeene noede / welcke aen gh
kasportebode dat den ghemeene met d'andere goet deel van
Combello / Lucipij / Cerang met sowe sonne goede practijke gh
wapent noede int Longonse gebergte op den wege nae
Combello lagen / die wel gemerct / doe gh bericht ward om de
Comine te breidt op Longon te comen gelden / door de voegende
weddewen /

Dat sij Capiteijn lant met met sijn dijen / maer met sowe noch
wider wonder met erandere onderdanen concorij op Longon
wederseden waren /

Dat daer en boden noch 3. met erlant segen segelden van onder
Lucille voore gemmason die gh bij Longon ten anderen
gecomen waeren /

Inde ten dinden dat die van Longon sheffe, gecombineert met de bij
gelegen calone dorpen / presentee tot beleiden van gem
sijtorij op Longon soo steede inder wapende bij owe gheadert
waren / daer te wonen altijt tot sijnen dienst geadden gestaen
Suede gide nijt niets goets commende en mercke en dat hoochste
wantrouwich sijnde / van gesten wegste dat doe Comine
missive in practe van op Longon in gemmason mocht ontfan

Side op de de gemelten sijtorij met sijn onderen wederganden
gesanden anden gemeene met allen noe omme gheseerlijck
dat gemerct ijmant wandt sijne doen doe gh ander gelen
moedtwie of tgoet toeijcheijt betoont / maer presentheede
oock / omt respecteert dat doe Comine missive bij gh ander /
ledreden op Longon gedaen sonde weerden / daer soe te alsdy
niets met sowe den loope wilde comparen / doch beliefte
gide tot oock met gh raden commende / inde loot beloefte noch
enen wantrouwiche beijende / brae gh weder den ander
eedenis tot nijtroeijgh voore den daech namentlijck /

Dat /

Dat den Commandeur Dataerae de mgdrije Lieu op heijlant
Bleeny ende gelt dorp Bleeny ontrent Combello aen
gelooft en gewijnt dat gadde, ende dierselven perfistede
wonder bij sijn voorvorgaelde fundatie/

Den tornatenaers Capitelijn kant bemerc hende dat beiach
noch niemant van dandere Boor den gemelte wandt,
ondet Comine missive op longon he comen ontfangh, we
foerdert met advijs van gen Bidere Caen den grundlegge te
laten weiden, dat al gof wolt sneer tredelen mogte tot
disadspel des Cimee, bij degene den beider persijn
gammason voor gem bringen sonde/

Doch Capitelijn kant ondes resoentie te woelde leg met dessijn
nader gammason geltroeden welsonde, gadde den grundlegge
gemeene niet dienig in waegen, maer was met alle de
sijne heer tout op gebroeden, en sonderge niegt dominghe
ordre te laten, wolder nader Combello gehalent, aen wanneer
gem Bidere Caen met de voorgemelte Jaeghs den B. concerne
geerwaerdt caen staede, eschende den Capitelijn kant noch Bop
longon gelaecompengeert met Capitelijn Bijstorn die sijn
Concoor, ende dorpen caen wolder sijden van longon gelegh,
die den grundlegge est, den Bijstorij toegevoeglijk ende ook
op longon present gewolgt sijn, alle met gelt drinckeg wan-
maltaceum tot gegoorsaemgelijt caen sieck geleijde persone
waerbeijede te vervromden/

Ontrent Bijden mijeden noch al sticke ende geleijde woonden wer
geeckt ongeloofde twee mijetgelue wandt voornijt op Bijstorn
welsonde geert sijn .E.D. sie Bom tijdt te winnen met andere
geloven van gelt segijs Cerijden op gelt fridgat waterlandt
geltransporteert wederwoodt in Certe ende voornijt hoijde
met wijf Canon segoothen geconagreeckeert wirdt/
Deede tourtont voor gem dede commen den ontmoetinge Bodeeng
wedere te hebben geert ende dat tweierleg aensijde, dat
mit gide op Bijstorn geslegenen weer tot weldert tot vergon
denisse des lants, ons bij eedidn die van wanneij niet
tussegen diten morgen ensont gide voor gem op de voornijt
Comparendo eden, eedsdan met de personen gelaede maegt
gedroefeert baert gun goersoonen ende boomg, waer
meder bij comen conde, ende tusten den knijnderg, dat
gij Bodeeng dorgelaeden die van wanneij tanto fede
dese Bijstorn te resoentie sonde doen endemidegs/

den/

sendijnde soo mē noch wilden dat lant kruijsē moesten
voor comen, ende op dat die van Sittart bemerckten
dat ernst was, liet sijn E.D. soo gaen t'voorst ende
de middelste op wedde quam, alle de soldaten, mardijcke
ende Vlaenderen, stonde metrooste ende lijf reijse
met paerden die bijden aen lant comen ende tot hare
dienste also professeerden mede te doen /

Sondach 26en Ditto Simon gaf sijn Compt ende met sijn Eerste
van Longon Capitein Sittart alias Janet Sittart met
verthoninge dat t'geene dat den grimdlagen uijt prince wege
van door Capitein lant gedraegen genomen te werden
met alle de sijne wedder naer Combello gebracht was /
Dit nadegende niet min voorgevallen, dan dat: Eboracum
mē ninge sijde begonnen segerijnge onder de ongelooffe
dorpen aen wedder sijden van Longon soe dat te wedde
dat den grimdlaeghe gebroeijde afstandt dē tenemael
souden, gelijck sij tot sheer almoede bewoecht ende
gebracht hadde / desse nadevolgende personen dorpen
namentlijck /

Werijbocht	Benneldessij
Leeler /	Hennewalij
Salouchsje	Hanwarijt
Louhoe	Sahanwarij
Luciller	Hennehoubangh
Hoelongh	Hennekelangh
Lockij	Ter aler.
Soutelle	Houlden de

Glouceā, woeste stelen met het
Prince van Walen mette Bisschop van Duresme
ende veel gen Capitein lant nader wonnichoe saecken
gedesoendert binnen Beel daegen mede gehouwaudt
te hoegen /

Ditto / soe wedder voor sijn E.D. gecompareert den ouden
oranjeraij bodeant, wedergelijde soe sij gisteren / soo
als sijn E.D. uijtdruckte mininge wederstaen hadde / bet
stont eenige van sijn woeste dadenmede nader waerheijt
gheset gefonden / dewelck nu wedder gebracht wesende

Verde /

wende Bijttoorse Hoofden op Vreemenij tot enwoort
bieden / dat sij de personne Compste / ende meninge
wen Hr gemaect / midtsgaeders de werstellinge van
de gevangen orangerije Realijeelij die kemmelssij
op Bijttoor Stadt gebrocht / mgdre soe verre dat wanz
gelijc tseiete eerst te comen / die sijn personeijete voor
sij E. te gaen stellen / wadr toe gerne Bodden om
alle de Hoofden die Celone dorpen daer bij dont
vergaderen / ar tgelsonden hadden / doch dat midts
de seere dorpen verre wanden andaen liggen / mocht
wel ein 3 ofte 4 dagen vloepen conden / dese stellinge
stellen / ende dier gae soden versoecht dat sulc E bij sijn
E. niet hen quaden gedunst / maer gerne den redijnen
tijts konelijnde alle woonden moechte Egmt wedez

Dier op de E sijn E. heer Hondt den Raet verg
gadert ende daer in Compareerde / niet alleen den
orangerij Bodeeng Capitein Bittoor / Baermilo Hem
de twee voorgemelte gevangene Carrij alij ende
Daemmelssij / maer ooc de alle de personne aenboms
Hoofden / soowel die van Leijtimor als benedez
gebedene / midtsgae den Commete van Engelant / welcke
int Corte voorgedraegen hebbende wat tot op gedaen in
desse quartieren / soo voorwaerden als mimmelijcke
advertentie der vernie gt Hadde / jnvorigen nu dienstelijcke
bedenken versoecken de saecken van Bittoor / waer toe
Hr gemeenwoordich gecomen waes / met soodanigen meninge
om tsaemen Land te Regeren / of tgelijc te verdelen
sulc E gelt maer aende Hoofden de pondoorde / welcke
verscheijden keijsen mimmelijcke ende jnsonderheijt op
gistaren voor de Cer te keijsen druste eijcke dorpen jn /
stimmeeren gedae / op soodanige wijse dat gemeijn van
desen daer Hoor gen verstellinge of t morgen wroege
de gevraede meest tgaender kunne verwacht hen mochte
daer op gemoet gt is / dat naestelijcke tot gelegentijt tgelijc
saeijeeren ar stecomen / ende voor sijn E. te stellinge
doch daer toe noch met 3 of 4 dagen tijts sonde waer
noode gebeden / soo gelaet sijn E. als gesegt Colonge
eeiten vergaedert wesende / de voornoemde Hoofden

Boeke

oock voorgegonden dat geduren nijt Zeare verstaen sonde
in wat wegen het lant Hilton, nu voor de nijtterste reijse
sonde hemden geprosenteert beijsen, midts gaders wat
redenen daer toe wisten nijtte vinden, waer op dat
mit den anderen beraetslaegt gesonden, niet alleen
promptelijcke antwoorden maer oock dienstelijcke
namentlijcke de goeden van het Casthel, dat die van
Hilton int gedraet van aensien waren gedreijgen adn
anderen veel in vruntschap verbonden sijn, soo wel als
ouca, Wesselaer, Hzaman, in gelijcke op genomen,
waer vrijne Heeren voornen (twelck sonderlijcke gunstelijck
end mouth opengonding is) gerecuseert die voorts de
Hoochde drie a 4. dagen tijt moechten begunt beijsen
als wanneer adn geare afcomen die den gott beschijt
niet waren twijfelende, op welcke antwoort de Hoochde
jne onformite vande resolutie op dato daer van genomen
Hebt tile procederen voordergt in suspense te gonden
end de 3 a 4. begeerde dagen tijt te begunnen bij geare
E.E. g. aengenaemt wirdt,

Soo worde mede op het voorsz van Celij alij, wiedus sonder
sijn. E.E. oock voorbracht, hoedanich sij met dese gunstige
end Comincke van maetsser togen den nodersaetse,
staet geconsenteert, en den gemeene vanden Heeren gel
daer onder gevangen genoomen, doch soo sij die sijne
seggen door sijnigen mere doen soggen goet, als wel
waerachtich were, gott gewonden, den nu Hoeve gom inde
setting gedient oranghrij Dammaldssij Hoort van
wachtel, onder ostagie vande soer te die Celij alijs
Broeder te laegderen, om nader voren bij die van waerwaij
te gaen tot afcomen te pogsten, end daer in opt
spoedichste wat gotte nijtte worden,

Smorgens wirdt door den Predicant Justus Hymnus om
trent de vijfuijr onder de gemachte lonton gepredicht,
end snamiddachs is sijn. E.E. met got gantse gevolge
daerom hadt de geeregent gijt wesen besichtigen,

Maendaechs 23en ditto, Smorgens vroech wirdt sijne gunste
een present van Congor den Secretaris van Crepit sijn
cant, kasteelt vereert, end sijnen Moer toe met alle de
ingesijden van waijboch ij tot Crijboho in eenijs onder,

Mattie cum

worstbeijde wederdraegen ende bevorderdicheyt waer/ Item dat
andermael eenige gesanten naer Cambocco gaende geweest
souden/ om bij aldien den grimmedaer soet te bespreecken
beter te/ te vinden de hoet tden van Cambello-
lissijdij/ dwelck/ des Coninx broeder te op conincx moetwil
ten comen gaeden/ ende dan tot Combello sodanige
onderreden ende te kennen geven als gij goet doecht/ ende
doet gij Capiteijn cant best connen dat de Hre gemeente
naer conincx goet dunken tot te reijsen den 20. twee-
jaerigen met den Comps soldaten/ Midtsgaeders 6-
1000 Rss in Contant die wijle soo om de straet was langes
voor den grimmedaer drijgende Advertentie te wijden/ als
daer te negotieren de nagaen andere die van conincx/
en bij gelegen Edome dorpen in voorraet sijn gebonden/

Gegeven den 20 aprel 1607 sijn E.E. voorsz Schrijven
weder af te gesonden/ met antwoorde dat sijne mo gene
siet soo wijde gedreven tot te spoeden als Cond/ die dan
gelegenheyt te comen/ wanneer met gom soet te ver-
gaderen sijn besoncke dreijgeringen die te voeren sonder/

Voormiddaech te omtrent 9: uijren is de Hre gemeente
geaccompangeert met sijn familie met twee de Heeren Gouverneur
ende den tresorier/ sich embarquerende op de Concorde van
Enchuijsen/ onder geleijde van met 6 alle d'andere Convoy
midtsgaeders t'samen gaet waterlant/ als gebeden begeerden
de wederom den Comps soedaten naer Pittoulamma ge-
segelt alwaer naer ontrent twee uijren pangeijens
wel achter aengaet ende met 5. segelen bewoelcompt
sijnde/ de geleegent geijt ende den wederom pangeren/
verssen met twee goude pinkgens daer ontrent 40/
inwoonende soedaten in gereetsaen sijn eggende ginge
besich stigen/ midtsgaeders voort naer Gelt-dorp soet te/
alwaer Capiteijn Pittou sijn residentie ende oock
Enige vaste geijt van opgemelde Crade gelegen gelaet/
daer met 6 drie bassen tot bedwang gelaet/ ende
sijn E.E. met de Comps door geleijden Capiteijn met twee
den Commis Pittou ende meer andere present voorang
cijns met alleen begroet/ maer oock andere gene-
ralsegiaerboom op den geschreijt kapijt met den lant

wrüchten gestraeteldert wirdden / wandelende wandaerdoor
door de ingesijde neder de weeb die van Bijttoulamme tot
aende andere sijde want landt op gelt Casteel Vierkoorne
daer Vagie gelert / welcke ombrendt den sesten paedt namid
eijcke tot aen steerdere groote speeuwe ort te ingevaelle
enije beplechtige / ende door de minnigte wonderen van
boomen die onder gesijde weeb gedenijgt loopen / vrij
noijdeijcke wont / van waere wederom inder paeggen bes
rende sijn naedtijt dese ombrendt 4 mijle jmbarquinder
ende met den donderen op Bijttou ketommende

Item redijt gebeert wesende / wondt eedaere (gedeijcke
d'Hedere Caen op Bijttou gebeedres ooche weer tout) van —
waerwanij ert gecomen / met rewe den opgiestdren dere /
weerte gedaergedraden oranjestrij-tamaldssij / drie ach /
sindeijcke ende twee minddre paersoone / weerte los /
gaeden Expresseijcke door de Bittoese doort dach op
waerwanij ert tgesonden te wesen / om te Hedere —
gedreade te kassorteren / dat sij met gelt boreg comen
van tenmaldssij mi dorgt ert tirmatiue Bginsomdat
waeden van sijn E. D. goede mdinge en Jntentie / Mitbe
hoe traetrij alij sidre mdde zonsont waer / ende dergelijc
ooche waeseijcke gedroeendert bedroen in Conte deeges /
soo gadst de outboeden Boortden / der omgeledges 30:
dorpen ende insonderheijt die van Cepaetzee Comdinade
te progstderen andermael gene Else geijden boeden /
gadden nijt gesonden) gelijcke eijcke ert te comen / ende
sijde aende redijt te worse gijnen / sueche dat nader de
steere waegbonde / sij gesanten conseijcke noor nijt
queemen om te worsoeken dat gen tandemont inet m
quedre morgt gedijgt worden / twaeche sijn E. D. soo
wel bewint dat met alleen de woorst ert gestantz bes
stont weder nader boroen Cangorden / om gader onde te
raefforteeden dat emme gode Jntentie ende Decrs /
wel woer taen gadde / doe boft bgoeegste te commen /
de orde in gadst te Compandonz / segoon die wande 30:
dorpen ende Cepaetzee noch nit gecomen waren /
woeche daer naer wel aent Casteel sonden Comen
woegen / maer ooche met goet winden der Hdere kaedt
van Jndien den Orangecaij tammaldssij / toe aenste

Vande

soe Tb geldende d'swoinden abs goede' assendutie, ende omdat
Billoefen gide doer noch Tb bolder gewoelden te doen
gaen, onder bolcx Tb ende Beantastinge van wegen
tsaden den neederlantsche stadt gelegen ende gelt
hem te beijaen, voercomen geweegert en in verdoem
gestoet wirdt, middtgaeders de soe Tb gebeden
ostagiers dienvoeghs oock ontslagen /

Vrijdach 28en dito Nadenmiddaechs sijn de Hoochb: wanneer
gesanten ende wedder van boven gecomen, met bijding
dat mogt alle de principale Hoochden der omge-
legen deutsche dorpen mit op wanneer bij den anderen
vergadert, ende dan noch waerbonden bedroen nader de-
Hoochden van Capachoo, om de wederom mede opt haer
diegste te vernaechs te crijgen, sijn der Hoochden dammaels bij
bij aldien sijn E.E. saecke geeindt (doch) met den gemeene
neer Capagen te segetten, gecommitteert waren, dese
bij credien de gesetpte Capagen Hoochden noch te
vroegemorgens moechten sijn / ort mijstave spoedich
sonden de presente op wanneer, wanneer desen afvaerdt
nader vergijt gedden dan eegten gesaemde eijendt afcomt
ende sijn voor de E.E. Hre gemaende eaths winden, hwelck
sijn E.E. alsoo aengenaem wesende geeert mit alden
tsuide gedaen van dammaelssij geeert corddert, nadregm
ooch Heerlont met een getaem om nader Capagen te
wachten geaccomodeert /

Op dato liet de Hre gemaende sinde dat sich de saeden
albijde tot wedde wilde voegen, ende gelt dagelicx
vergonde alle de soedaten, meetrooten, meerdijckers
Bandanesen, ijder nader sijn beseghijden voort wa-
ren, met anders bij gem tot cijn tegende aende wedmijt
gonden abs twee Comte soedaten, ende de wijertocht

Den seesden dage gelt sijne E.E. ooch den gemaer
Joe Ghim Rector tsden in vergaederinge aengeseght,
sich te verstaenden om door den E Jan ottowe
extraordinaris raet van Indien in sijn gemaendement
dese quaetidden verwangen te worden, Item des
Maijoors Dienre den Hamps, wanneer sich op gisteren
wijgerich gedde gelaent met sijn E.E. nader gistaen

Cammer /

lemmen te wesen / onder gheloofgenoegen der solicitacie
aldaer te bet sieghen / conform genomen te secretis / ende
dato dese gheeyst / siet op dit segel te worden
ende aldaer soo lang te ontfonden / tot dat ghem anders
sonder worden gheordineert /

Woensdaechs 29en dito Smorgens syn die van Calais —
tusschen / Dasponen / Boij / ende Danick met ghe-
leyde twee oreng baijs / ghenomen / Bijstinders /
Boot / den pr gaen dijgen wasschuijt te weder / onder /
Batten wagen werdent / becomen gheen / uijt tgelant Way
rode met kaij is gegaen / op gaen worstucht met goet ge-
noegen naer ghijs gheeyght / ende vermaninge en
wagt te beleeft / dat tegen den 5en der toecommende maent
mey op den kant deser Sinnen te Vlissingen
mede den te wesen /

Dito gesanden de Boot den den ontfanct Bijlton gelaghen
4 persoonen van noteraet / tegen / Danael ende paijlisse die
omtrent af t gecomen ende tot gheloofsadmeghijt ge-
staen syn gene groote en gesch gheneden begraven in
eenige kisten / segghende / Cassuw / Sinijsincaij / gedaen
aen syn Ed. comen doen /

Donderdaechs 30en Dito Smorgens is gaen met syn Excie / wesen
noch twee orangbaijs van Longon verschenen / den
secretaris Cesbijn kant guetegil soborij / ge-
accompangeert met de Boot den van Longon / thuijs
comige der bij gheleghen eedene persoonen / midtsgaders
oock twee orangeaijs van Tombello ende Lissijdij / welck
mit gecommitteerde ende Congratulatie van drie /
tgaergen der int gheweer staende soldaten / ingegaen
ende voor syn Ex. audientie verleent synde / doen der
selver eedens begonde te spraken / daer sij gheleyde op
25en dese genoodeert staet / andermael syn gequa-
lificeerde propositie nader Tombello af tegaende /
geseynde / om bij addin den grimmelaer / soe t weer
verdroegt waere de Boot den van Tombello / Lissijdij /
alsden den Commer Brief op Longon moegten comen
gaen / ort dat sij Sijborij bij verijgering van dien ge-
noot saecken souden wesen / tegens een altsamen

Protest /

Dwelck beraden ende met gheschicte bricht tzwedercom-
mercgheseeck nade schimon Commeck in hannaleu te-
stellen/ hier op nae vercoop van twee dagen met alleck
get worstgijnde der sengedjoc ende gheschicht/ van
Combello/ lissidij/ Crancq/ Rocanq/ die manschr midmant
mancquidwrides aers die van Bonoce/ made oock handt
gheinsealde scerts op Congos voorgheworpen wert/ alee
gij schyrcij des Commeck missive met der wedijsten solem
nitejten nijt sijn Coreon op der Berberijn dadreck laut
gebracht/ gijn ondergeschrift/ ende int openbaer doen
eesen gedden aers wanneer den gheinsleerregant
gealtordert/ antwoorden/ de wil wan sijnen
Commeck te sullen naer comen/ ende/
oock wanneert/ heen Cerpitijn laut
gheist/ de/ tot wetticheit naer heer-
waeten gheschiet wars/ twelck aller d'andere
goet dan mede comfirmeerden/ soo gadde gemelte
gheinsleerder die woorders goet dan gijn oock begheert
oft gemeynt bedwon de wtmoedinghe van heer streem-
te wderom/ met protestatie sijn Ct. dien aengaende
te gheven ordre/ na becomen/ midtgaders de goet dan
oft nae gedan der soeven wtmoedinghe/ gom te gant
te stellen/ twelck gij Cerpitijn laut alsoo met discre-
tie admeen/ tsaem te recommandeerde/ ende gijn wij/
ders jnt generaal Bolestre dat gader binnen des tijdt
van 15. dagen bij den gemelte generaal sonden laet
winden om aldaer sucre met sijn E. d. te bereet slagen
en te seniten aers tot dienst der nederlanders ende
samenlandsen staet in dese quantiteyten als Cram sonde
benoden worden noodich te wesen/ twelck den
gheinsleerder/ ende alle d'andere goet dan met alleck
beleeft/ maer oock aengenomen gesonden die van
Bonoce/ midtsgaders alle d'weerlt voorgaende
gebedens sijn/ gelijck tot middel te bemidden/ doch
gadde gij Cerpitijn laut gader voorgeten te nodich/
de plaets wader dat Compareeren sonde/ tsij dan
aent Casteel Victorie/ of op den anderen inden
gemelten Cerpitijn laut dit voorgaet alsoo gedaen/
ende sich wederomme met wet wars/ wederom naer sijn
coreon wderwoedigt gesonden/ liet gelijck E. d. Bre/

gheneert/

gedenckt sal worden ordre wijsen wederom te bieden
lude in vergaderinge te comparderen / alwaer int wijden bedacht
op de saecken van Oirain / ende insonderheijt aengaende de
afgedane vredehandelinge / gedisconteert werdende / alsoe sijne
E.E. gelieven voor ende nae te gedencken bevonden / bij aldien de gemeene
ende de heeren van Combello lissidij / gaende belooft
wairde verhandelingen nijt gemeene straenden te wederen / nae
vredehandelen / soeijcke wel affairen waere / alsoo oock
continuerde met soodanige dreadjoen gedreijgt geeren /
dat sij met assistentie van alle de dorpen / waerbij gemeene
vrijlanghe op Combello toe gevallen lude ende heeren
sijn / Midtsgaeders den troup van 3: à 400 / onder cloecke
soldaten gide toe bij te voeghen / de vredehandelinge soude
op Combello / lissijdij / wijandoeijcke advantagen / gewaer /
waerbuijgen lude goederen ten behoeve der Comine
van Carnaben voor buijt te declareren ende de persoone
(midts betaellende) aen ons gevangen overgeleverden
om tot Batterie aen stranden inde stadt gebruijckt
te worden /

In dese voorslaech schijnen geen Liborij gantsch gelt smaeck
te hebben / ende soude sulcx met afgedane nijtwerpen
van dat gat soude niet en sonder common geschiedden / dan
met groote beest storting / vermidts de gelegentheijt verder
doeinghen uijt extraordinarie stoute afgedane lude wel
een gemeen verstant wanden / Item dat sich oock op de
gelegene geen aenslagh toegevallen sijn / noch soo waerdigt
sonderlinge lude dat dadelijcke wegen die van Combello nijt
nader laten sonden wanneer hegen de voorsz vredehandelinge
eingen konigh gerichte proceduijren aenwinge / die
assistenten oft ten minsten soeijcke doorgadinge
gedaen gebeuren / om gelijcke gerechtigheijt willen te protegeren
ende dat door gelegen betrachte met de gegeven middelen
cautele ende ambonde magt derwaerts te gaen /
om sulcx alsoo in effect te stellen / oft dat men
midts den tijt worcoopen / ende sijt tegenwoordich
met segelen soo quade ende perijculeuse voor Com
bello te comen oft te leggen waer / geen namentlijck
de vredehandelinge noch voor desse maal op gat ende /

tijdt /

soudt Inswinnwderen / borstont sonder eenige nagelaten
voorhebben / ende ginder tael te wachten wan int eenstaz
wederom te comen / off dat also voorsz voorgadet / gehandt
hebt te worden /

Sicker off wederzijden Consideratien gemoverdt wer /
sonder / wirdt dijndelijcke / gelijcke bij resolutijne / dat
wan of dese genomen can gelden worden / geconcludert
dat zij Capitelijn landt wederom nader Loudon wenden / &c.
wan dadr sijn Excresse gesanten nader Tombello / lissijdij
segielen / soudt / om door den grimdlagen ende goodts
dienst gelaatsen / alle de voorsz dem wrunderingen inder
minne / ende onder voorgemelde waerschouwinge /
dese &. wan gene strandden te doen stadelen sonder dem
nagene te doen voorwoorden / ende te dien dijnde schroo /
wen / dat voorsz ijlen bezoorlijcke te visiteerden /

Wijderus in discoers comende / aengaende die wan Loudon / soe
dadr gadert wordt in sonthz ende inderlandt grimmisoz off
ten minsten 1002: Jaegten mit den Comps soldatz
tot grimmer beschermning tegen den grimdlagen gadez /
Hem den Capitaede wen dijsent Rrs 800 in Eldoden
als nijt tot vorrijsing der nagenden / die bij ende ontrent
gadr gebeden sloden / sijn E. V. gelt dengte gerimt aen /
gaende gelt sont ende te gonden garnisoen / Midtsdien
wdijnigz nijt Loudon te hoeden woorden / die
als noch conde bemoeden off ten wadr zijn gelt
sont wilden bonnen / ende gelt dadr te legen —
inderrentz garnisoen gegeven / doch accorderde
de rest nemendt. dat twee Jaegten met soedatz
ende Capitaede op morgen dorwaerdt sijnder sonder /

Gelijcke sijn E. V. gen Capitelijn landt Segelden maelz
te worstaen gadder gegeven / soe begonden eenen /
ende gesontgijt met godes gnaden gerissoerdt bedi /
legen tadingstaende westen nossen / met dewe ende
minder macht als mit gnaden wee gewoest andez
maal in desz quantiteden te worst gijnen om trestenz
dan te wederssaen / ende alles in den westen poss /
sinde te bringen / soo praesenteerde gij ooch in presenti
wan na tarnaten te keeren tot sijn E. V. wedere /

Comptoir

comste in dese quartieren te wederreijden / omonder-
tusschen te bewaeghen / dat den quimlabeer ende alle
de anderen wesende noodigh hoorden derewaerts werden
ende Edream van soo gedaenen den vroomloosen goet
moegt gesuijvert werden / ende wanneer oock andere
gelwongt gewoech waren sudenden niet bedorst buijten bedy
weeren aenbidding bij sijn E.D. alsoo dancbeeijeke gae-
afscheet / doch toegesuijt waren spreet tot naerdere com-
municatie met den anderen dien angaende binnen
Cleer tijdt victorie te gonden uijter steden /

Soo bedorst sij sekerij ooch waen van gewoeden schaf-
fende de Rijttoners seden / dat Cerkij alij niet be-
goorde gedaengeert wort min wederom gebracht te
werden / ten aensien van sijne gepredegde onthoumicgde
ende sij met den quimlaeger soo danicg in maetschap wa-
bonden ist / ende sijnde met den anderen swaeghes / wanne
tegen den gemeenten Cerpit sijn Rijttoen gewoen kenne
Rijttoen messingh landtoerde / ende woordroede /

Den selven daege wierden alle de manschepen ende
sijn tuijgen wande segelen weder aen landt ge-
roupen om de uijeghe omtrent de wedruijt te verga-
ende alsdan wat verder uijtsiegt te maeken /

Vrijdach Dmo Maij Smorgens sij sijn E.D. inde
wooste gewerden / longeeren onder soe te Bagagie
ende voecte van got segip Cijden op onde weder te doen onder
segelen wermidts groote ice / bedruijt wes / gelijcke
Cijden met sware buijen / swaere segelen sijnde /
de wijste naert Casteel victorie uijt quaeliicke ge-
winnen souden / dese seelen gemoeyert bedorst
de soene gide tot wedde te laten / ende andersints com
gondert niemant soedaen aen° 1635 ende 36: int eant
gecomen wederen projecteerde om op gelt persoene
wanden gonnen Jan van Broue tom tot worcossing
van got onde voecte aen wort toegesuijt vant garne
soen in mocsco / met de segelen te Breedam en Edam
dienwaerts te seijnden te goeder Cijeke te monster

wen /

wen/ende wederdelen/ende dit wonnicht/ Midtsgaders —
noch deniger andere goede ordren gerocht geworden/ —
tegens de middere wederen ende wedrijt gedaen/

Nae de noen sondt sijn E.V. den Coopman wonter Schrijf
bij den ouergecomen Boeleeuw om te beraden dat deniger
wen sijn woerde toegestont naer Vranrijck sonder sonde,
ende gedaen oft noch mit tot eertoonts gedaen wang
midtsgaders wetten mane gheschiede/ waer op gemelte
Boeleeuw geantwoort hadde/ dat hem dat gemoede
verwonderde/ ende dat den gueden met de sijnder
gaen dit gecommen wier nae beraden committens sonde,
mede bringe sich daer in beraden stadich te doene/
hier toe dat hem vrijheden van gem. Boeleeuw gemoege
verstrect conde werden/

Noch omtrent 9 a 10 uijren inden auont/ sijn den ouer
comen Commeldersij/ comende uit name der vranrijcker
gesanten met de Groot dos van Cesar boeck mameto
in drie ouergaens sijder woorbij hegeven in present
aengedragen/ die woorde nader vranrijck gedraegen/ —
onder toesegginge dat got gemeene eertoonts mit
Jnt Corte voegen soude/

Op Datto sijn wijder mede voorbij gepaeyt 1 Jacht Cedon
amsterdam dat want Cesstoot comende doordem
ouercoopman dompteren nader de reddijen ouer
ende Bonemoer met hoofeijer gedaen sonde waer/

Des auonts sijn den Coopman Victor Antonis/
volgens segrift hadde Jnstructie onder dato dese
int Copije boeck gedragistreert sijn/ dese gem. Boeleeuw
om op het voorsoude van quittegie Scheen nijt dan nae
den langsten toegestont nader Conincx te seijlen met
de jachten weder ende Cleen rotterdam/ op gesond.
boeden d'ordinarie Edwardut voerde 50: soedaten/
met rouw den Capitaine van 1000 Rx te rowdes
550 in spetie/ ende de rest/ een 150 Baelen Serpentijn
rijs met ordre ouerdaer niet langer te beijden als tot
13 oft uijterste 14en dese ende dan pt voorst jachts
nadert Cesstoot wie voorsz te reden/ Midtsgaders —
onderdanige gestadich wel op goede te wesen/

Sect ordere/

Saterdaech 2den Ditto Smorgens ghe-
sent Capiteijn Lent
sijnde de voorsz Jacatra weder seijlen, mids sijn af-
segelijt comen wonen, om nader Coninge te reeden,
ende tgelen sijne woonen op 30en Dassato Gaedt staet
int werck te stellen, midtsgaeders te bevoorderen dat
den timmerlaeden, ende alle de andere Cramps goet-
willigen hem bevolen te mogen inne comte aen Casteel
op den landaech te verseijnen /

Op gemelten Siboreijs versoecke nijtten naem der Boor-
gen Coninge ende bij gedogen eenige dorpen, weelke-
sijne ooc ten deele Dienst waren, wiert bijden
gemeene gelmaet ende Raeden van Indien gaccordeert
dat voortaen ende soo lange met de nederlanders in-
wendich bestijen, aende Coopers waren Comps tol staeden
sullen namentlijcke /

Voor den Raet Japanschen kijck dese Continuel drie
Rlen in specie voor gegeven gebeen, niet meer als 2½ Rl
in specie ofte 3 Rl contant aen Coupaen, sijnde
dubbel, thijnen Ghem /

Voor een eedt van 2 mn ¾ Rl. in specie of tsamen
een stuijvers 2 Rlen ende voorts d'andere eedt
naer advenant gelijcke sijnen tijdt bij den gemeen
daer van den voorsten lijste gemaeckt sonder wederz

Voorders worden sijn noch door dinghen aengenomen ge-
lengeert ende toegestaen midtsdien te nemen, drie Por-
toesen van waijsoetbij die woonderen bij Conse gewangt
becomen sijn ende te gemoetsiene ende weeder wangt

Saterdt Contrent 10. mijden, is gheen welcker een borg
verseghelen den orangeaij Dominicelssij, Gaedt-
goe bij sijden morgen vroech met de Capraga ende
manaelse orangeaijs op Warwanij gecommen sijnde
de zoutsche Bittoors Boot den selfden met den
anderen beseecken gaeden, gelijck nae d. 8. dese
gedaen, om te seijlen om te kaspoeren
dat sij mit bij den anderen wel Gegaedt ende tot
aencomen behoeft waeren, doch ondermidts gelt

Morgen /

morgen den Christen Sondach / ende dat de dach
geen gheen bij off soo dach was / in welck beijde dach
soo wel van d'een als d'ander sijde niet geoorlooft was /
wel bijsonder bij den anderen kennis / voorsegden dat noch
tot dijnsdach achterstaende om ander redenen / respijt meeghe
gheven / waer op sijn E.E. tot gheen langer uijtstel gestaen.
commende / Jacob Jansen mit / wandt op dese dach voor genomen
resolutie / de Bilthovse Boeren den 20. gemelden tammay
eerst hergstont weder de wet hadde / sij ouden
Sondach off geen gheen bij tegenwoordich niet
moegten off hadden achterstaen / ende dat bij aldien niet
binnen den dach van morgen voor gheen gijse achter blijven
worde gheven sij den wijst wat sij de doen staen /

Sondach 3en dito Smorgens voor de predicanten leuijs ende
Brunijns int noorderkant ende naer ijder predicatie /
smiddags de naermiddach gepredicatie / dijs
meer gheen tammaer sij gijse weder met rapport dat
sij noch gheen morgent op verwachten souden / Den —
Bilthovse Boeren aldaer d'antwoorde van sijn E.
voorgegeven / waer op met den anderen sodanige
resolutie namen dat gijn staende prins naer ons liggen
verwoene / soe tegenwoordich tot ongheraden
raden geraetsaem van gijse onder Convoij van —
wtt Bat: 400 gewapende mannen aen strandt af
gecomen / ende daer de nieuwe wagens sijn / dewijle
noch geen bewaert waren / op dat niet onderhandse
of rijcheden die daer in geladen waren ontmetaij /
welcke voor sijn E.E. souden Comparenten / tot ostee /
gijse moegten beijden / ende welcke te voorsiene
sij gheen tammaer sij / eenige gheweerde gedden —
gevonden / waer op dat veijer goet gevonden wiert
tot ostagijse te Committeren / als voor wtt sijn Ed.
seijde dat geschoot voor sijne mit dese begeert / maer
op sijn woort verbroumt souden beeden de naer
volgende drie gedeputeerde namentlijck —
Cerpitelijn Veenendaer Boertman —
Den Coopman Wouter Schroijer.
Hendrick Jacobs Andriesse Weegelijde / de welcke voor
stont op de manadijc voor gilarco gemeenschappelijck
en dese wagens gewaerden — sijn — /

Maer mids

Ende middertijt ontstaet drie ruijen tot verde gelijk gilaloo
gide weder daer inde in plaetse van onsen gesonden
ende verbeden of verstaen voore d. B. P. Syn gedraet
ende Reeden van Judien wederegeomt de nedervolgende
Bijsondere Poor tden — te weten —/

Den orangetanij Barros seijde inde Bijsondere vergaderinge
Moserpgij den oirden seinnden doortrapten boert,
nae wien de gheer sadelen goet, die ooch gelt woont
worden, soude gaten tweede persoon Ihom, —
Bealdsij Poort van Casperbeo, ende voers voide
principale orangetaijs, wedderdeele onder d. dorpen
te gebieden gebeen —/

Desen, aen — gecomen Poor tden audientie Dienstags gheer
vergaedert dat daer veel gheten en boven beijden sonder wat
ontstaen uijt gelt gedraugen inmonden orangetaijs haeren
alij ende tammaleesij door den gemeen waerden Pinnee
anno 1634 / sonder dat Pun des soudts gecommitteerde Pan
Bilden / of ooch ypsedert dienadingende Pogoorcijse bo
onderhandelt waren / soe wel den gemeen sijsen s Pendre
dadre eden aen Commissarius wellop Bijsondere gehouden / doch
- terstont weder naer Lucidelen, en voore de tweede maal
naer Benden Pinnee waer / sulle dat met den peerde wel
gedugen sijnde / wegende Pefgillen te gandoeden / daer toe nijet
gelegentheijt Padden conden becomen ende de sadelen alsoo
- tot nu toe onghedecideert waer gebeden / wijders dat gun
gelt r Poeren waren uitwesen Capitoijn Pittoer Bijsondere
Poor tden / bij den gedraet Bremwoer tot Batt anno 1635
gantz niet wel beraden / wermidts sulle dinchen strijdich
is tegen gaer wetten / alsoo niemant at tgelt of
weroorden mach worden / dan met kennisse end toestant
der vier Bijsondere goor tden midtsgaders die van dorpen
dorpen / ende dat dien woeghen bij eedien gun die penninghen
boven gemeete gewangenbeurt gewoert waren / sij
ooch mit ons daer in soodanich gehandelt soude gheer
aen de sadelen beroonden moegt worden te meerijsons /
tegen dat nu ertgecomen waren / om gaer met sijn Ed
te worsoonen / die alsulcken orden inde Bijsondere sadelen
end wegering begangen / aen tot de goede uijsten wan gelt soen
landt / met gemeen admijs soude Pstadt worden te begoonen
warmeer ooch gedroefoeroent bedroe met de nederlanders in
oproeghe Pronnegijst ende wrunt segap voore dunwig beconfirmeert
midtsgaders gaer nageben aende soeve / ende niemant andere
te beroorden —/

Sicke of/

Dwe op dit hadr sijn E.D. tot antwoorde dienen, dat gen gegeuen
daderaden niet en hvijt vreedt, noch wet hen hadr begoond hewes
soldanich toeuegent: Dese tijt alij met den gemeenen en gemeen
van macassar geconuenspondeert, midtsgaders wet vrou
tammaedsij tegens den nederlantsegen staet in desen quartiere
genomen saem geconfundeert geet, en dienvolgens wet es sinnen
straffe segnedich waren, doch aengesien tot stellen des nidwas
Capitijn Bijlton, dat die saken bij gecomen is door dien den
voorgen heer gouverneur Brouwer wegens Bijltons wett
ende regering niet ten vollen geinformeert sij, gedwogt,
maer dat sij gaer gedinjende sijn advertenen in desen quartiere
soo dienvolgens gedaen aenspraecken, ende gen moijt geens
willen voorwaerdigen bij gen te voorsegijnen, onder gevolgh
onenighen tassopiren, ende alles in rusten te brengen
Dese gide met soodanigen resolutie gecomen was, om de
bijl aende boom te leggen en tgelegde lant van Bijlton
te ruijmen, bij aldien de Coninghe ende Boorden was
leijtsmoer ende ombrengt haerlie sjeuen met dienstige voor
bidden ende gelde tot bevinge Considereerden niet geldes
gesproeken meent, te meer gen van gen en vreemden, gelooft
saem segelen te voorsieren, gelijck nu bevont, gebeurt
was, Dese gen sjeuen aengenaem ende wet bevallen wel
fonde, Hadr voerts alle vrienden en afgebonde, Midtsgaders
wijders gelooft te hebben van alle voorgaende contentement
te doen, ende bij te brengen soodanige middelen, aen tot de
gelde ruste ende vonie gelijt des lants Bijlton sonden
commen bedraegt worden /

Vtwerdere met de voorsijtige gelde ordre te doen dat
gesegelden, bij gen eensaemen int geheel vercommen,
de orde ende daerbaerde tegen den 10en dese maent Mej
en soo wijde den eens conde gesegelden aent Casteel
victorie op den te gonden lantdiens te voorsegijnen, mede
gemelte Bijltons Boorden soo tselven noch met hen
yders wederspel gevoegen wesende om gen daer te laten
winden, gelieden dienstelijck aen dat sijn E.D. de saken
aelsdien op Bijlton present mit goeien rade act te doen,
ende de Bijltonse weigerings (daer toe sonder aendringen
de orde) met gen eenigh soodanich hgeen heeft, aen tot
wet wedrings des lants moegt bevonden werden
te begonnen, doch sijn E.D. sien niet te voegen consi

gnderen /

Consequentie der andere Inbeseedingen, midtsgaders goe noode
sijn gedaen aent t'Casteel wesende wijt concideratie
spreeke gaede doen advigadinge wert dienstighe acht, dat in
gedwelle nist gesint waeren, soowel aen alle onse ondersa
ten als buytgenooten int gemeene (waer toe bijgen sijn de
op den lant deege gedaen sijn) midtsdien binnen dage
aent Casteel victorie te compareren, den wederpa
moegten waer deure gecomen waeren, die tgeweeg waer
saeken aen te wagten /

Dese op tenderste sijnde gelt nist anders wesen conde
voor seijden tsalen alsoo in corten te spreken nadere omst
legginge voorsegen dat wij wijder nae waranij hebbende
met gun onse op te doen en tlande te gedraghen, midts
boven moegen gaen de nadere voegende memorie ijcke /
Actum ijn Brijssel gelijcken tsanagijssen in meij
den Overcamer Boderic
De Barendille ende.
Recken alij die gisse altsamen bij present waren
twelcke gun sijn E. D. aengaende de drie eerste bedstont
naer bekint hondt Recken alij respijtende, seggende
aengesien dese saecke saeken noch ongedecideert
beleeden sij gem wijder nae t Casteel voeren, en daer
noch soo eenige bewaenden sonde, tot sij saecke
weer gedaen, ende op sijn voerclossing (die eschandt ooch
wel volgen sonde) gesproocken waer, daer midde soo
segen wel voorgenoeght wesende, als tseghijt neemt,
onder voorste beleet te wan gun binnen den tijdt van 10
dagen of t daer omtrent, naer gelt eedbreeken van
gaeden gewijs Bij of t seestaerde aent Casteel victorie
ten dijnde aen voeren te laeten vinden belegginge gun
dinwoeyens wijder op die op de gilde doer maerdijcken
weere midde oirlof gine voor gem gedaen, of tegine
omtrent aengaen ooch wijder beleeden, die voe
gaeden dat waer gelt gewapende voeren te aldaer
geduijrende d'absentie der boden gemeet Bijsdoel
Boot eden steer wel ende naeuw bewaert, doch
int minste niet qualijcke beschegen sijn gewaegt

De gouuerneur gedraecht
wt het Casteel van Hitton naer
Amboina om sich op den
gestelden landdach
te vinden.

Maendach 4en dito Smorgens vroech geeft sijn E. de
Heeren ontboet de raedt tot Logemaken der
Societeten gemaeckt, wesende doen aenwesen, als is geschiet
met het gantsche gevolch omtrent 3. uijren van Hitton
segelende inde vlooten gebracht, daer nae alle de segelen
ende Jachten begeerden binnen Amboina, dies sij
midts geen swaricheyt gevonden wierden, soo langue
voor Hitton hier reeden te beijden, tot dat van
Casteel onder Hittoncamma tot voor de Reede soude
becomen, dewelcke aenstont aen den Cieghen dienden sich
te legge gaen om naer Casteel victorie te loopen,
doch om tijt te winnen, wanneer het stilleken was, begaf
hij sich die selve gedraecht met sijn familie en dande
gheven op de Corcoraas, alwaer t'schip met het landt
leven wat krijch wande vlooten, soo Chaloupen, singen
op gebonden twee Comp^e Societeten waren met sijn
E. langs de Hittonse wal segelende, soo wel aen
elcander, dat sij nae midden des den 3. uijren al voor de Re-
dijt op Carijeq. aen landen, met 5. soo Canon aen een
gegooten bewelcompt wierd, ende daer de gedelgent
geijt beschiet gebonden tot ontrent middernacht
nae de voorderen stroom bedaert waeren.

Onderthussen sijn E. op Carijeq waer eenige van
elcander begraven den ijmen de voorder hoop rijs
van Carijeq wierden ooc voorgenomen dat de voorder
hoop onder de voorsaedige van Watteassiwa, wilder op
gader onder mogelijc bedgoomen te verstoren die gader
deer dadijgen met de uijnen en onnutte backmaeckerij
gemaeckt boomen, daer dat tegen die van Carijeq
soecken (soe wel segen boomen, segenen moesten gaen
geraken) tweerley gem sijn E. soo lang Watteassiwa
niet tot gehoorsaemheijt bedwongen, totstont de selve
waerschouwen tsoevel wil schoot begonnen die steecken dat sijn
gem

gen wijanden bestaen moegsten doen sonden, ende wijders
geeraden dat gaen oock met den dersten advent Casteel op de
te gonden landaen sonden laten winden, twelck also
voort gedaen naer te comen /

Soo wierden den Coopman dese heeren willem Corneliss oud
goorn oock, dat die van Leuije Gomelangs met ontrent 20 soo,
praeuwen aen orangbaijs te water nijt gewesen, die ijsen
gonste van Alamij geleijden naegt van waeraswa bijgenden
sonderden anderen dorp aen te doen, dackom s'morgs naewes
gelt gen comen gesien die weder naer gijns dorpen genoomen gaen
naer den gien gemaeckt hijn maeltijt aegien gegonden gaen gine
te gonne den avont voegens voort te enden Leuije quam goorn
gedaen met gat gantse gen gewaegen prinder mench wanderen
naer Leuije qm, om de wagenijs te gaen besichtigen, doegwont
die maer jnsonderheijt weer te daen waeraswa coopt, soo
wildijn morgeijete ende quaeijete gestoet, dat int corte
naer den wedijnich besponcken wederom sullen, te under
den avont begonden te vallen /

Des woonden gesagt tot ruijm middernaegt op Leuije qm naer den
woonderen stroom gestandert gesonden pangeijde hijn. Ed.
doen wandaer woonte, sueeg dat ontrent 4 uijren inden
morgen stondt op s^te d^e doen gonste van Alamij passeren
ende ten aegt uijren woont Casteel, die sonien wel aen
camen, alwaer wandt gominsieren den Casteleen ende stadt,
met de gewoone soetmitsijten, doeg sonder te begeren
dat denieg canon gecost sonde worden (gen wel daer
toe gerne stonden) ingegaen hijnde, seegt de Coninx
inden aenleen, Ghen twijn burgers jaegt den nidum
ie gesijt eenige wael, maer noch nietmant der ontboden
op den te gonden centaen advent Casteel gecompa
went, de gene selen in gedaen doen went /

Suemiddags Ghe gingen onder den passe van Treuwe hijn
eijste weder gekeert, Capitein gerrit wegstorman
gebeerde voegens hijn becomen laegt en van waijsem
man, tot den gonste van gebijn selen den Casteleen onder
danen ende bontgenooten tot versegijnige op de land
deeg niet sonder groote moijte gen insinderet doegallen
gecost hoeen naer te comen, sueeste met twee
gen wegstormen met twee orangbaijs gingen oock
versegelen de stroom van /

gude chepont

Ruÿsdeponte
Amalbije
Medemblick
Cammerlandt
Swarte Hoe / waer by sijn mat Lonige gedinggeden hoorde
E. H. M. gelieft gedraecht present te worden / ons gaer begerende mis
dadt Sijn Lonis weder soude / segge ende doen de gemeente
Leeuwe tot aer toe alle ijdt wercken ende geconstringeert / te wederen
hare gem provisionele accorden
ende conclusiepalen tot den landen Hulsteede /

Woensdae 13 = ditto Comt sijne mat den oversaeij van
Leeuwe gem den Coopman ontboden mitten naem
wanden ijmant ende voorderen Leeuwe gemelt goet te
spreecken / om wederom te gebruijcken de Concessie welck
op 18 = februario passato aen die van Batavia gelevert
mocht sijn gewoest te blijven / alsoo sijn mat daermede
end Casteel souden verrijcken / daer op sijn E. V. door
gem ontboden sijn wederom liefden antwoorden / dat
dien aengaende noch niet gedelibereert hadden / die gaer
sijn oversaeij gelieften te verworgen wilden
een middael te overijden gaen van Hitten nae den anderen
dach weder / de selve /

Zommel
Delft
Arcdam
Der goden
Zedebuck.

Sijnde nae sijn kasteel onderwater wij die gheraden gaet
om in te comen / alsoo sij gewoest / doch vermidts de goede
wan alangs alle voor een boort gaet / en sijden goede
wan mussamen gaen / alwaer dese niet wael gaen / want te
veel beijelt binnen / ende onderwater met de gheraden
uijtgaende stroomen weder binnen gedreven /

Insgelijcx arriveren gaen oock (soo wel noch onderwaest
uijt het Cruijsende vande water omtrent manijsse /
langhs / wan den Commandeur Dekarcus weeste de
jaghten Jonge Prins / Elen welke de Hindert de
inplaeijnde / kasteel vonden dat sij Dekarcus alreede
wan daer om gewaeijt te comen op geweecken /

Leyden /

Vertoch met de voorstorende drie Jachten die twee Galioten noch verder gesien werd, gisterd 14de passato dat van onder Lucilla segelde tot op dato in sijn verwijsdrijf anders verricht, als ontrent Embello den Cercon, die inde maniere drie meldijtse Jonetten sonder voerts verandert die in brandt gestoocken,

Donderdach 7en ditto Smorgens aenwinden met sijne twee Jachten Calen voorn die zelve nijt Banda, desgelijcx Cameros Pitz, midsgaders beijden Banda gemonde Corndeio ende oldij dato 3to passato, waer bij Verkaden die Compt stondt aldaer noch in gelde dodewijck, Item dat zelf segelt twarts van daer t'voren Batavia die twijmael Jacht de marie nijt desse quantiteyten successive daer wel adviseren sijn, ende ontfangen oock met twee dito den packet breven door gelt segelt daer nijt Batavia gestraeft, welck overjaer al op 22 meert passato t'sijn zelf segelt oock cassel ontfangen gehadt,

Vrijdach 8en ditto Smorgens Compareerden uijt die Cercon, ende twee oranghaijs onder de passe nijt d'uijtvaassers dese onder een Jongen Commis van onlaet, d'een van Tegaga, Item van goetts, midtsgaders de goet thon van onse die titowacca weer te gem met twee gade gesegelen ofte ontmaet bij d'Heer generael quamen presenteren, doch midts dese Indispositie weynich tijt wierden nijt gesproet,

Saterdach den Sondach 9en 10en d'o sijn gide mede geamuseert de twee Galioten van des Commandeur Pater een bloet, rapporterende dat geen Commandr bij sich selfs wesende, tegs woordich met de voorstorende drie Jachten ontwent de Cercon en die segelt onder water twee ende elgegelt naer de manije is worden van gewoest, tussegen de brooms ten anckers eijlt, die tot noch toe door Contrarie wint, doch prinsij paelijcke gaede nijt wallende stroome gemt reijse gedwars nijt gebeen connen voorderen,

Maendach 11en ditto voorsegijnden oock onder de passe met drie oranghaijs den Commis van Papoua, Item de Cooffaij van Boij, Berrie, ende Lijcum, nijt d'uijtvaassers, midtsgaders die van Lato die gelooij met twee kooms tacij van Cerams Zuijt Cust, welcke alle vooren voor midts d'Heer generael Indispositie beseijden wierden

Insgelijcx

Insgelijcx Compareerden oock op dato wan boort alle de lijf timmerx coningen om Boor t'doen / met volck die want tegens mißsoenen wilde abs wooren gans gheschoncken te straffen in smijtstoringe gebracht geweest / mede geeast wirdt wat te goationteren —/

Nadmiddaegx omtrent 5. uijren syn ghinc bij der raedt gheseghens uijt fort cruijsse wadrwaters omtrent manipe de Jacatra wale en wechgheroen / wesende hiergheboden 1 prauwe doe syn noch achter / doch balen de seven van anderen quamen bringhen in den Reede fraeuljen aen Land en in den doolhof binnen Casteel den Commandeur Jacob Janson patacca die nae dooigx dagen sieck wesende gheb morgen ongheboren tijden wijcken int gesicht doser raedt overladen weer /

Bij het gesonden daegregijsters wan gem Patacca Zeemen doorsoeck / soe sij gedruckende syn cruijssen wederwaert en verbrant gelx — namentx /

Omtrent Combelle 3 oen groote oranghaij off Celebes Corcor Insgelijcx inde wooninge wijcke / drie Jonckjens / waer wan de twee machtigx / inde 3de 1 maccassers wijdt ghe eyt inde andre manipos twee prauwen met des Celebes Corcor doch alle sonder woecke alsoo toestondt gen wadr tuijchx wijcken bosegwaert in weneghen —/

Dinsdaechx 12en Ditto Smorgens vro gingen nade langx uijt Reijx strant wan Bittor voorleden raedt gheanwijdt / te segh onder water / dat Conform den ordre op den kasteele met wenden dijen landen door de wegemonx begonstroomx ende gerade wint wel mogten gheert gheweest / den dagx raedt conde afvaren /

Tsseghen den 1en twaelff uijren wijcken den overleden Commandeur Jacob Janson Patacca Zeelx met de twee Compx soedanen wederom uyt strax syn E. op de Jacht wederom uijt cruijssen syn gheweest / ende E. Generael wan wesstatten / strax S. Canon segoon wander waerts / ende uijt dander Jachten voorts deelden int midden wandt Reede op Amboina met den luyt Reijcke gel woech wan wederzijdts Capitael ende gemeene officiers Reijcke Begraeven —/

Nadmiddags /

Vande middere bysegijnen gide met den groote overcomen
onder de graffe alle de hoofden der wijt Cleefschs dorps
op heijlant boandersijt Tomer / met rowe de moed
van Zeetuwen / boven haere gesegheden voor sijn Ed.
bringende de twee nedersenders namentlijck des Edregiaet
Edelwaerdt Dunisij die bossegiet der Comelijs stuss
wade van gide woonden op den 6den meert den 15den aprilis passa
dentis wort gemaeckt / die onderwraeght wesende int
corte verhaelen / dat nadre sij met rowe noegden soldaet
den 6den meert voornompt van alle quaden wedijnich
gequoest als stade bende / der sijne here gent soe dese
Edelaert goet door ouerint segaf waren in gedaen / twelck
met den gelde middelingh om op Tebaen te bedwen / wes
woegende gunden den lesten nadre twee dergen maregriewe
ende gongere eijdewe gebreeght gadde langhe d'aftwatering
went gebreeght ombrent Tomer / al wadre gedwangen
genomen / woerde nadre Zeetuwe wedwocht die soere qua
lijcke gebreeckelijck sijn geworden / soo met binde seade
die dierijden went hoofman thocasson geleijde des soedat
goeden gedaen / eeck andersints principaelijcke door de
vrouwen die kinderen / wedwe mannen / vriendon / ofte
anders inden advocaet op alle quae gebreeckelijcke gequest
sijn / de ghee dat den lesten door gelt dinghe aduenture
der H. Cristen mogrijen / die insonderheijt des patij wege
Tomer nijt Zeetuwe sterckelijck tot Tomer die mit op het
jongst wandaer ende wedwijt omer gebreeght weere /
Soo verstaet gijnt gide insgelijcx onder de graffe nijt der
waedsoeck met sijn consoort / tgoet van Sorsoerij ge
nadigst patij Zeemen / mede bedragende koninge goet
committeerde van Hare die Mauw / wede resident
die van omer gaue gelegenheden oft ommerts in absen
wandt hare gedwaelt / ende Zeeuwen treeden van Indien
geprofenteert hebbende / mede alle dienderen gelaet
worden tot het voorgenielden gantse landen den wijnich
te landeren / waer compt gide favorable ontfanck gijnt
lorgt op wede het predicael den doctrijn / dat mede
onder de Commendeure Detuwe wel bijt Comijs
gelwedigt sijnde / door Contreeije stroomen die winden
in groot Delrijeradt gelwedigt is van tonemael
te wedrijven /

Woensdach /

Woensdach 13en ditto is niet notoirous waerdich voorgevallen

Donderdach 14en ditto Smorgens worsegijnt sijn wedercomste
hiaer tEedon aengestaen gebeurde aende redenen op
Bonamoco ende omme provisien gebraeght, midtsgaders
voor got gat van Batuwa verspreecken gat segijt
swaren van der Laet nijt tegen neu Batavier gedra
gen geweest was, waerop tot des namiddags omtrent
5: uijren af vermaeijde sijdinge bequamen tegen
bon. begonden die onderstuirman des gemelte segijts
weeders volgen tEedon orangbaijen sijne onder de
Dese gesegijnde raffraichteerden dat sij met voor
doer door de garde aen roeijende tEedon uijtten Enijt
gaet van Batuwa ten eijnde te loopen, doch deden soo
wesen quam met segijdeijcks stiebs en gaet seijlende
omtrent den Bonche van Semmet, sijn groot marsijl
quijt gereaeckt waende, sijne gien andre meer gebeurde
gat vinden, gaen tot bedommeringe van dien gerneedt
te wachtende, waer op comsom resoeuijte bij sijn. Ed.
(nu wedder den wijnich gelve conferreijdert worpende)
end de Heeren raeden daeromme gesproecken, nietteeg
gat gewonden wiert, twerscheijt marsijl soo wel
eniegsins uijt de gien die wegs liggende weeck conde
bij gebraeght worden te voeden, maer ooc tsoetwa
segijt op Bijlton te cachen & seijlen, om binnen weijnich
dagen tot meerder versekeringe met ons gelijcke
naer Batavia te navigeren, dewijes doch daer bij
onderen hisseghen weijnich verspijnt sal worden, dien
voegende is den stuijerman steeven Pietersen des
wachwaters wel bekent, hier stont gecommitteert
om gat voorst seijl bequaemelijcke op Bijlton den
anckar te brengen,

Op Dito worsebijnden gien ooc de onde Bijltonlammo
eerst Casteel door dien niet gedoucht gesien met gaer
orangbaijs den gonne van Calangh, wesende de wegs
mente stroomen ende tegroone water aldaer gaende
gewedwaerts te comen, den ijmaen ende voorder te
voet tEedon van Carijcatte medebrengende den com
missaris wanden Coopman op Bijlton woonder seroijt
Dato 13en Dese deser bij adwijsent

Dat nijt

Dat nicht tegenstaende bij der Stadhouts Boot dese op hare
wanij tot hinder maken doore den oranjeraij tammaliss
om nadt Casteel te gaen / gaddt laten admanen
daer noch niet anders op gepoeyt was / als dat den 12en
deses weder afgecomen sijnde sijn inde nagenijt gilla
bij den oranjeraij bedeught geboden worwoerst / omm
den anderen over hinderde nadt Casteel te gaij
eigeaanden / daer toe noegdeyt van Stadhouts Lemma dat
konsten gaddden / den jegenwoordigen Capiteijn gilbo
gedwelpen Lena Stadhouts missingts / hier noeg seroij
noch gaen plaetsergelijt conde bemercken / wanneer
de voorsz Stadhouts Boot tden nadt Casteel
comparenden sullen /

Vrijdaech 15en ditto naedemiddaech / bequam sijn E.G. pas depeschy
onder Stadhouts Lemma weder den missive van gem Coop
geroije op dato gedateert / waer uijt verstondt /
Dat voorsz Stadhoufs Boot tden in goder bedraet staeghs
door de mijne gunstige dit Casteijts / die onder gelegen
nadt Casteel geboden gemaeckt / niet voorgistens
ervont tot refoemijtie gecomen sijn / namentlijck dat gem
gerechijs op maendaech adingstadings gelaemdt Stadhouts
Boot tden dorp sijnder dorpen van Stadhouts (weer
mene gunderden) over Stadhouts Lemma nadt Casteel
Victorica souden vervoeghen /
Ende dat den oranjeraij bedeughs / gemidts sijn groge
onderdom dengstich begaende / gelm met den oft d'ander
gelegenheijt nadt Casteel wilden voeren /

Saterdaech 16en ditto Smorgens is gelvoert den voorsten landdag
weer van jut voorvoeg dese wijt ende endt gecundet wert

Sondaech 17en ditto Voorde middaech wirdt in dese stadts herber
gelt S. naegtmaet nijt gehouden, daer d. Hr gelmdraet
raedden end gemilde met gaer E.G. familiers ooc te pra
sent waren /

Aende noch arrijvedt sijn van Lougen den Coopman pietter
pietersen met de haeghen weidaert ende eedon kollordt
niet meer meede bedingende acht 5468. lt nageeen
weeghs inden lijt van 12. dagen dat daer gelevegon
legen contant en nijs gemegotieert gelt end gaelt
voorderhs soo mondes acht bij gelegrift /

Dat /

Dat den kannaelsen Capiteijn Lant ghilsegie Siboreij
worsegheijdt wijsen sijn Edtrosse gecommitteerdt was
Coúgon, nade Tambello ende den ghimolaege, ende voort
dese voorleden gesonden ghedaen, om ghin te gaenghen,
tot het beleet der compandoenen met dewe gon
aent Casteel voor D. E. Hre gonnede gheraeckt daegdaet
tsaens tot noch toe gestadich gaddon traghten te
beletten, nijet den minne wedersijt die gebeden wan aenghe
gonden te werden, dewelcken eenen calen wedden
dat hare kinderen in gheualle sonden sijnden, wadroende
sij Capitaijn Lant ghedurende bedaet niet langer
als tot 15en dese nade de saeke op Coúgon te waeghen
ende tsijdaet compandoenen willen, of niet dan soete
met de voorleden die gon tromm gesworen gebbe
onder sijnen cammen gherwaerts te comen —/

Dat gonnelen Siboreij ooek door sijne vrienden wan Tambello
secretelijc gheadwijseert is, den ghimolaege alle sijne
middelen, wromwen ende kinderen opt dijeant te leeuen
geset gebracht, in meninge om soete int comen
mede herwaerts te woegen, ende sich elderde te
ontgonden —/

Dat sij Siboreij mede Ridder gebonden inde boecht van
Lucidella ontbaet tell sagúm boe. 10 a 50: guldens
doort wanneer stonden wan Lucidella gheleuegt, ende gen
aldaer ontgondende wanden de saeke op Coúgon doen
gaelen, ende domicilie gegeuen gheet — die den ghimolaege
ooek soe danckelijc gedde laten admanden gen op
Tambello te woonen sonden comen begeuen —/

Ende dat sij den goeregheen op die van Coúgon begramt
weer onder tgroot op geuen den wedijnege benoemden
wan nageleen aen woorgelm Coopman Dirkxen
pietersz, saecke de saeke die nae ongedane soen gelijck
gheprocedeert ende gedreijeght gadde, te meer wel
geinformeert sijnde te wesen, dat inde bij gheleegen
eedemen dorpen ende de boecht wan Caijboso noch
groote partijen nageleen op woonaelt mosten sijn,
alsoo nu wedijnege gheleegentheijt gegeedt geeuen, om
die nade Tambello te voeren —/

Maendach/

Maendach 18en ditto Snamiddaechs hs Ridder-
oude de Coorte weeg wan Gijttoú Vlegdonden den
Coopman wouter Sprooijen met sijne Capiteijn,
Gijttoú met onverwaegt kaffourtbeet, dat alsoo
wel de Gijttoúse goon doen verscheijde bedoort
gedaen, den langsten op gelden gesamentl. gevaerdt
te comen, dijndelijcke op gisteren waemede alle
dispanatien tot compandoren gemaeckt, in plaetse dat
aff te comen den Sprooijen laten weeten gedaen, dat
mé wan koperétie Gaudert sijnde, in plaetse indenigge
weeden bij den gemé. gevaert niet te verseggen, voor
den alder den gewangenen swangeaij kaptij alij gevolgt
Capitdijn Gijttoú, ontslaegen en gevisiteert wort, alswanneer
oock gelegen bedroen met sijn E.E. op Gijttoú, doeg mit
aent Casteel worden te gaitgeiaegt niettegaenden dat sij
Sprooijen den gaeten sonder naere gaere langere toevaeghe,
wel naet Casteel gaen en dese gémé intentie aendes
gevaert kaffourteeren moegt,

In Comps. wan gem: Sprooijen Vlagt gine oock wedder den stijf
stroom quitoreen, gebonden nae sijn kaffourt gelt segt
twapen wander Comende sijt bander, wan onder,
Batávia voor Gijttoú wel te verwedt gebraegt bij de
segelpen Cleijden en buijten,

Op dato hs oock onder sijn E.E. Cieduttie wan gine weer,
trocken den Batavisen wij burgere Cauwe Zeitz,
met dos soer hs twee Jaegten Celen Hoorn en de
Vaerdt, wan mbeminge wesende sijnen Coms wedder-
oude Baelij tot gevoeme wan krijs, wedes naer Batavia
te doen

Dinsdaechs 19en ditto Smorgens hs voor V.E.V. Bs. gemaeckt
ende raden van Indien audientie gevedent den kamma
Capitdij Cant quitsijn Cesorij, inderes op de registers
tegens den avont onder Gijttoú Camma met sondoe
der Coningsdijs bij goeds agie doorpen Hoofdes, gine
Vlegdonden sij, vorgaderende dat bij alle aduginende doe
voinden den gémeraga met sijne Compeijens niet goet
Bewegen comen, om volgens gine bedoe the gine-
aent Casteel te Vlegijnen, gebonden Hoeve onder wed

Ridder

Nuder wort geseyden schrijvers practijken gedencken wij gaen
ander motijf tot den prince gaende wij niet alleen voorsz prince
maer oock den stijfborij soecken, sulcx dat gelijck assurantie
sullen de soeve tot gehoorsaemheijt te brengen, oft
den gorde saecken niet te worden, worden alder-
soet tot Combello met macht van wapenen aen
getast ende gedwongen worden, waer toe genoech
genugen bestaet, als mede gelijcke op 30en passato
genoteert staet, om bijstandt te doen, gelijck
nae Batavia in dese quantiteyten tot sijn E. E. mede
dienstigheijt te beijden continueren, ende onderden
tusschen met assistentie vande voorseijde mede-
landers macht sulcke op Combello tegen de grondslagen
ende sijnen aengerecht te voorsien, als tot teghen
van desen stadt noodich ende dienstich sij, ende
insonderheijt bij alle dochmelijcke middelen te beletten
dat Cheram van soo trouloosen ende wraedemordigh
goet gesuijndert ende ontbeert worde, sij met dese
nae tornachten te crijgen of t anderssins, worden
alsdoende oock met cracht gedwongt te beoorlo-
gen de voorsz gelooven bondtgenoten, gelijck mede
gijder voorden op 30en Aprilis bij dem gepropondert en
aengetoocken staet, vande Cheramse stranden te
doen voorbeelden, ende achter beijden, doch dat sijne
gelasten gecommitteerde daer in niet dan gehoort
oft gevaert, wel min dese voorsz ordre bij die van
Combello, lissidij nadergecomen, maer als indien wint
gelegenheijt waer, ende de gelastde voorslingen alsdan
tot noch toe onvorgindert, beijden continueren
wanden, welcke sijn soo gem door voorsz gelijden voor
waergenoch voorseadt waer als te weten

3: schuijten op Combello daer vande Commandeur Lad
twee schuijt gaet, sullen noch meer den westdorp
10. ditto voor lissidij
10. ditto aen t dijcxent Bouwo inde Borgt van Waijsanmes
5. d°. -- aen t gerij Cleas,

Item 28: stucx welcke voor gheruste van voorseijde straet mant
met gewoorsijden sijn, sullen die op lissidij alder meer dan 400
voorts, die daer voor drie schuijten aen schuijt gemaeckt
gebben waer onder ooch niet gerecken achte, wanneer men

De soeve nist de gantsche macht aduerte, voor alsnu dadroff
iets te houdense heeft, maer te wachten tot dat de woorde
wedomdeels vertrocken sijn /

Dat de soeve ghn oock hebben dunne quimdaege dwoorde
goet heden van Combello, lissidij seer vonwaerdes gelooft
gaedden, ons dat sij op gelt ontbieden wenden gonnoch
gedwaelt, door den Capiteijn Laut nist aduertere
wilden Compareren, alsoo hen goedtsheen bedocht
waren, met macht aengetast, ende sij dan mede
soegaede souden comen te leiden /

Dat met gons wedomdelingen oock wedere tot Combello ge
seleert is geweest gesant dienden quimdaege woorde wise
de maet aenden Comincq wen macassere geert gesondt
, om nae gelegen wort assistentie te gheven, soo van
noode, als voorleden Ammonitie tot wederrijninge vande
nederlanders uijt de quartieren van Amboina, als
soo gen al wedde 30 dorpen van den Casteele ondervan
den sodgenallen waren, doch wat antwoort of te
voe leggingh wanden macassers ontfangen geweest,
beijt Couvuegt bade, dezelve wassen noch geen assis,
tentie vernomen /

Dat die van Leijtton gestadich onder den wedere wenden die met de
quimdeelen alles Communiceerden /

Dmetten sijborij sijn Ed. in substantie als voorseijt
sijn bedot geladen geweest, dese sijn E. E. gen oock aen
woorden dat den soeve gelden ijwer genoegsaem
bespeurt doch successive en insonderheijt nu sij met
soo craechtigen commissie Ed. gelden waer, aenge
merckt gedde gen verhijnige den Comincq onderdanes
op eeram na gelt gebodt sijn den last der afgesanten
weegen, sulcx dewijel doch waerheijt te gevoeren
bedocht togent Landstandt sijn mit gelden minder
macht alsnu tot wederstant der aenvert van alles, wedere
in dese quartieren Ed. sijnden, oock van mede niegewaer
mit de twee segelen Bredam sijn Edelmeg weder
vorstaedeges van sijn nader moeten souden navigeren
den Comincq Hamsica aduertegeven, dat sich binnen
den tijt van 9: maenden met alsijn goeiers te eaten wil
omme alles met dijgender persoon te mogen wederstaen
sij in wedersijne postuijre te bedugen, dezelve dat gemaeckt

Weeder

Waarna ende voor den voor dinstigen saecke sijn E.E. cancellerye gedeputeert bedocht, onderdanichsten in desen quantiteyten te continueren, ende specie inde saecke te bevoorderen, alsoo te wederegghen sonde brengen, waer toe gelieven ons assistentie niet mancqueren sonde gelieven te lasten ende bejonde gonnede wille recommanderen, ende dat dat dromme oocke niet geleden dat Comincke haer gelts, stercke op Oran te geven, die tot gonste comen te animeren, alsoo inden dat voorgevallen, dat tot d'een en d'ander noodich is, twelck alsoo vast gestelt ende bij gem sijborij aengenomen wirdt, doch versocht dienstelijck gelieven inder maelen gelieft gelieven, dienstcandt dat gem sijnen Comincke hen goedegunste gerecommandeert gaedde, sijn E.E. bij aldien niet wel sijn conde, wanneer int aenstaende met de macht van Battanie segelijt, dengt moeyte geleden te wesen, ende van daer verder sijnen Marij nader de quantiteyten van amboina ende Oran te comen, waer op sijn E.E. kopie sonde tot specie mit te voegen voren noch toesegginge doen sonde, voor en, alder gem in dese gewesten contentement gedaen, ende alles te wegt gebracht waer.

Ende voegt sijn Cathijne sijn cant dat andermael den jacht voor Congor geleden te seynden, soo omdere, secrete stront liggende quijmdaegen of t sijn aengaen gaen, waer voor soer bevreest waeren) te beseylen, alsoo te negotieren, de nagelen die daer te bequamen specie weirden gebracht, waerte versoecke sijn E.E. accordeerde niet alleen van den jacht voor Congor te seynden, maer oocke den D. daer ontrent te laten ende sijn om te begindere dat gelen nagelen inde boegt van Cambello of t oocke van Bijton nader Combello, lissidij ende verdonderingen weirden gebracht.

De Bijle inder gemelte sijborij noch in vergadering gerocht wat weirden daer oocke voorgebracht, de gecomparerde voorsegen goet vonden, de gecommitteerde waren

Heer ende Mauw

Heer Batenburch met Leeto

ende Baloij, de welcke voor desen gelieft op 3 aprile —

Dat sedo

passado genotificert stael / voorgedraagen hadden
dat sij na niet en wisten wie onderdanich geijt subject
waeren / t sij dan de neederlanders of t Comincle van
tannaten / alsoo van beijde gerkadich wierden advijs
gert / soo worden voorsz Capitonijn aent in gader
presentie ad ryzerraedt / de nadroegende drie poinc
ten te weeten /

Of nit gelgenden bermen vremder handt neder-
landers ambassaden Comende aent t Casteel ontbode
worden / dat zij hoofschedelijck te comparerens /

Of de selve voegende d'oude contracten niet gehouds
sijn alle gader nagelaten ten gestelt en gedrijft wan boe
in specie aende nederlanders alsden te weerderen /

Of nit verpeicht sijn als den noot sijnde gheijsch
ende gewoonert weeden de nederlanders tegen gader
wijanden t'assisteeren / midts gaedens met gemacht
den dienste te staen

Dacht op sij antwoorde sijnden Comincle gantsch nit
tegen te gaen dat voorsz moeten alsoo de
nederlanders subject moeten beijven / sonder dat
quijmeeraga of eenige andere die sijn daer van nijt
den naem des Comincz van tannaten willen directy
afgedwen gelaten te geweren /

Woensdach 20en ditto Smiddaechs sijn den gemeen
gemeerdt dat raeden van Judice / Comforem op dato /
daer van genomen hasoenijtie te raade geworden
den gevangen Rijttmeesten oranges ketenrij alij
te laetgeeden / op sijn vrije voeten te geheelen / ende
met tous den Coopman schrijf te vergelt omde /
de Corte wederz nae Rijttoen enten gaen om te sien
(gelijcke googe beeer hen ende groote toeloggings
gedaen geeft) of t ijetz goeds inde Rijttoen
saeden weerwiegelen / ende dan soende Woensdaechs

Nota /

Noch voor gelt wt den lande van gouerneur generael
dat wt open (godt de vooraste) togewesen en daer op gelt
aldt Casthol tsaen te bringen, om den gelt oppenlijck te
maecken ende dat land wt tot wedde te brengen
de wijle doch Vlaenderen gelt alleen om gelt (gelijck elck
te doen is) ende sij wtermaten wel wil ende sal de wille
tsaen voorderen, midtsgaders alle te rade gaen ende brengen
tegen alle contrarije quaede gerugen ingevalle, gelijck
mede voor gemelt sal comen bij brengen, als voorde
alsdan voorgenomen sij inden sin gelaet gegaen, wesende
op dat dan te allen stadt/

Op dato gelest sijn Ed. Capitein Laet ooc te anderen
mael voor gecomen ontboden, die door den voorz te
communiceren den brief die van indieninge was
binnen wijnige dagen met de bij nae gemelt te gegeven
te gelopen naer Carnaten alsdan Commis Stamsier
te senden, welcke in alles dese saken nae te gaen
ingestelt sij de indieninge daer in wt te gelaten
en gelt/

Den selven dage sijn ooc te binnen Casthol gan
geschiedt als voormelt Luijtenant ende als gedae
onder den Comp. van 50: soldaten anno 1635 ende 1636
int Land gecomen, die met gelt segil de Vlieter
ende Vroegal nae Vlieningen conform resolutie op
15 dito deses dien aengaende genomen nae Vlaenderen tot
weeren ende voorts te bringen want gemeenlijck alsdan
gedoe plach ende sijnde nadervolgende namentlijck/

Henrick Henricksz van oedenbroeck als
provisioneel Luijtenant uijt Batavia gecomen
als afscheijt tot 50: gue, ende Luijbert de Bruijn
van wijenden mede voor Leendrick bij provisie
als voorsz gedaen voormelt met 40: gue, midtsgaders
den Sergiant daer van den sonden tot 20, voorbeschreven ende den andere
in sijn onde gerege van 18. gue gecontinueert bevel/

Enckelt

Sulcke gedaen synde, wirdt aen yder soldaet ooc
mijt gedeelt voor thuijt goet vande vercrijchde negen
op Enchuijsen 1 1/2 Rx. wan aengien in specie gelijcke bijgae
voore gelt E.D. gost gewonden sijnde als vooren aenden
verbeteren soedaten ende matroosen op de thuijsen
de thuijsen mijtgenegen sijnde.

Donderdach 21en ditto Smorgens hebben E.E.Hr. Joan
ollewe Extraordinaris raet van Indien Comform
dat voer tijt segnis toegelate Comissie onder dato
desen int Copijeboeck genegistreert, voore de E.E.
Hr. gecomde gecontracht, present gelt gegeven inde wapen
stadt guarnisoen, midtsgaders de ordonnantie
Judicature burgerij aen ooc Comp. onderdeinen ende
bont genoten geauthorisiert die vervolgtijt als gecom
mende dinsdach onder des Comp. standt ende negotie
des quantiteyten, in presentie vanden E. Joe gun Rodecost
van Dunkercom, die vermidts dijgen versoecke den aen
stadt tijts Expiratie gelooft sij met des gelijcke
naer Batavia te seylen.

Saemiddach hebben Comp. Capiteijn Laurens Pits
met sijne twee jachten Hoorn die gelijc wederom
op reede, gebleven door de Crachtige Z. t. wegte winde
ende Contrarije stroomen sijn noch niet comme
mijt raeden, sulcx met gelooft bedorte soo lange
te verbeiden tot de Hr. gedraet met de naegt va
gide vertrocke

Vrijdach 22en ditto Smorgens gebeden tsegijt de
Eerwoirme, die tfredgat de uytthuijs gade de pleg
ende afscheijt becomen, om gun gelooft ordre wijt
bij voorden Cleram opt spoedigste naer de Rijcade
van Banda te vervoorderen, comform segrift
ordre daer toe mede gegeven, die gaet gemeldeen
inne, voore Heer Q. van die Coecomt geleeden met de
Cargo mentioneert als bij facture 8590:2:12:

Belstaende

Bertaunde in 53. leesten rijs 2500 lb boscuijt
eenigen atap die nibben waren mede sijn E.E. mit
allen punctuel beantwoordt des gemelte Comelio
accoedijs jongste ontfangen missive van 3. desen
op 2 dp. die laesten van Cephaloijn Aitte medebroeck
sijn E. soodanigen ordre tot gemelte van des Comps
fort reijsende stendt in Banda gedaen, als mit
advijs der Heeren raeden van Indien verhandelt
te begonnen, gelijck onder dato 21en desen
met Cephijs boote can eenige medebet worden die
onder anderen dat gemelte dit segijl den fiscael wor
toegesonden namentlijck de Heemraeden van Banda
te halen de jongste spreeckers, ende daermede
ordre tegens ultimo augusti of 1 Octobris stijlt
aengaende mit Banda te begeijsenden onder seijl na
Batavia te comen, ten eijnde daermede also ont
fangen mogen de jongste wederghe advijsen die
circumstantien, ende de instructie om aldaer onder te
teijsen ende gebruijckelijck te worden, waerdoor
dienst vande Comp. hoemede soe verdijsegen in
conformache van gem. accoedijs voorsoeche mit sijn
jongste advijsen om dienvolgelijck verdere gedaen

Item gemelte segijl de Heemraeden sijn oock op
gemelte dringlijck voorsoeche doorwaerts gelaeyt
9: Bandanesen die tot Batavia getrouwt
ende nu mit de maegt onder den Comp. van 60: coppe
mede doorwaerts gecomen sijn, om voegen des
Comps meeninge noch d'eenige van gemelte vrijlieden
in Banda overich te houden, dat mede vrijwil
lich gemelte residentie tot Batavia comen mede

Op dato sijn den Commandr Willem Jacobsz Cogher
ende Coopman Victor de goijer mit den oppermat
sen ende hoedaten gecommitteert, om de voorsz
koopmanschappe waerneijen vande Nassause gemelte
ende sijne cabel tot Cerstdot te brengen gelijcke oock
gedaen hebben, mit voornemen om eenige vande

liggende mede naer Batavia te worden dede middel op te brengen te gebruijcken, of t wederom die van noode goeden bij te setten /

Des middaegs bevont sijne Edle Cortenwegh wederom van Bitton den Coopman wouter Schrooij met tijdinge dat sij gisteren morgent vroeg met Cornelis Cerlij elij op Bijttoñ were aenlangende op dese soe te wege te Cranon gegaen tot gedenkenis aen den koninghs sijne ontfanginge hadde laten doen, aen wanneer sie bij soeden dankbeicke met den oorangtaij neere de gheant van Iranenij gelaet, daer door de gedeputeerde oorangetaijs Kinderen op genomen, die ouders wel doen gegaen aen andere wederghebrijnge boven op wanij gedraegen, die soe beijdelijck ontfangen waren wanneer sij aen sijne Edele Schrooij laten weten ongadde, om der E.E. Edele gelijckenis te gaen raetthouden, dat den 24. en 25en deser precijs met alle de Bijttoñs goeder af te comen, ende sich nadat t geschiedt wederwoordigh sonde, tot wederkeijnde ooch alsdan gereedtuijn naer Batavia gesonden gelaet, om die voort des mede te geleden /

Saterdach 23en ditto Is niet sonders bijsonderinge gebeurt dan dat de waerd van int wederwoordigh deser geschreven blijft weert, voor gewesen /

Sondach 24en ditto Des middachs de Predicatie wederegeven gide onder de Bijttoñ lammase corte wedersvan wanneer den oorangtaij kammaet sij gaen compangiert met den Edel Principaes Bittoñse kinderen, wederom deselve door de Bittoñse Heeren int gemeen af te gesonden quam, om sijne E.E. te voort te gaen, dat sij eenige waerdeijcke gelegentheijt bedroen, aent Casteel te comparenderen, doch de wijle Cornelij elij (voor wiens liberaele ontfanginge op gisteren te vooren gedane te vaderen sijn beijt waeren) weder laten geeden, dat sijne E.E. niet langer als tot den 25en deser met wederkeere naer Batavia inden te waechten, soo

Geeden /

Hadden sij niet willen nade laten vermits de swaricheijt
gelt comparendo den oorsaij niet wel soo gaet
conde voegen / sijn E.E. te worden / dat doegh sij alsdan
14 dagen langer moegten dingen / aen wel te hoopt ende
toegesijt gaen / t soet hen niet qualijck geleet hen te
dingen oft op te nemen te meer oock te gunnen te doen in
dien wedergen soo niet / sonder denige dilatoriss oft
gelegenheden voore sijn E.E. te comparendo / maer alwaer
ijet niet te maecken dat in de comparitie wandt dreigen
wel deden sij t'eeregaen van Cerkeij alij dat tammelijs sij
moegten achtergenaem wesen / twelck oock van inwoningh
wadren te intretagen eenden Coopman wonten Schrijf
op de wedinge om te censueren de moegte van dregen off
te gelten onder landt / ende dergelijcken oock te spoeghe
dat sij Schrijf hen dien dijnde mede naer Hillo
geleit hen te laten gaen / om van alles gedaente
notitie te nemen /

Desgel Boodtschap eidt sijn E.E. siet gaet wel te vreden te
tammelijs sij tot antwoorde dienen / om sijn Mrs te
rapporteren / dat onder gader goede neijginge op t gooch
ste verbeijt / doch van garten wenste sij gelt met
comparendo soo cort willen maecken aen immer
conden te weten te dagen / segoon dinge smalle
hoor den moegten aen stor beijden / de stor de wijer
den tarnata tusen Capiteijn Lant gulsgie Schrijf
Schr dengtich aen gidet / omden grimmelen op
Cambello met de gerefonte maegt noegaen te hastig
ende dade onder in beslonekten gecomen waer / soo stont
gelt gelegapen / sij gide noch wel tot den 29 en 30en
nijttens te beijden sonde / sulck sijn verstoete die waer
gens alsoo geaccordeert / doch andermael dengtich
gerecommandeert bedert / gade tot spoedige wder
segijnen te willen schadegtigen / dade mede de
tammelijs sij sich met trouw t'ander gedroegen den
Coopman Schrijf ter stont weder op de wege naer
Hillo Lamma / end soo voorts nade wedervaren
gelt Bogden /

Maendach 25en dito Hadden onthaelt 4 inijden be
comen pr depeschen onder Hillo Lamma tijdinge was

Hill

Het begonden overwindt dese schepen twaerden van Hollandse
schepen wedder voorschilton niet beenden/daerse bij ooctse dreangen
met veel heftigh strijden wanden legisse Commandeur
Harman Woutersz den missive wanden gouverneur Cornelis
accordij dato 19en dese/

Voor de schepe wedder gesonden op dato gingen ooctse wedder van
coningen troeste die Capitelijn leant Ciboreij den 19en dese
doorwaerts gelost gesonden om doniger pampiderin (gom
noodig) wandaer te gaelen/ met rapport dat den gün
met eegen art gewallen die wedder op coningen gelegert sijn/ de
troupe van ontrent: 100 coningsen met gadere grijs gesinnt
die voor desen door gesonden gün met eega gedwongen soms ge
weest gün op Comasello te verwedigen/ Ffondat eveiallo sieg
noeg persboudeijche op Comasello ontgont/ die daer gedeelt maeckt
dorst den groote praauw/ om met den dorsten naer tamnaelen
te sonden/

Dingsdaechs 26en ditto/ sse met sonderlings tweecke notelinge wandiegsij woonagen
Woensdaechs 27en ditto/ sseen d. 28 gelandt binnen Casteel ooctse ge
ontgorijsert aers en steinden onderden troupe van 100 croon
soedat en die 35. die 1636. jut cant gecomen/ gedestinert
sijn om met de gelegt eliggende schepen Buldem die Zeeuwse
naer moeneco te varen/ die aldaer Comsoen sel drustich voer
souck van gouverneur Jan van Broeckom gebruijcket te worden
tot voreessinge wandes gelegt wederhoudt ge espindert/ die
omgelagen sijn langer te continuweren aers tot Casteel
want swaerde gaen misse in aldaer de naervoegende namen tesijn
Jaspar Cloudetson/ van zadredm tot enijtenant absoenijt met
50: gülden smaens dude/

Item de schepe van gent aers vandrieg tot 10 gülden wedder
persoonen bleijde in die qualiteijten provisioene mé jongst
met de macht van Batavier voorwaerts gecomen sijn/ die
is aen ijder soedaet ooctse nijt gedoet 1½ kg in specie voor
buijt goet van Cuicolaer verkonden negleen/

Donderdaechs 28en ditto Smorgens quamen de Coningen die
schoorden van Corijtimor binnen Casteel aen sijn E.
D. haere gesegenheden presenteren voorstaende in vore
segelijde schrijften ende schrijftoringen/ daer bij ooctse wan
vier faeren nagoeden/ wedert nt Cloos de gedoen den
Coopman Victor pictorsz op coningen gelost gemagtigt
ffamen in gelijk onderwater gelegt sijn/

Tegen

Gelijck den avont geschiedt was oock des andersmaels voor sijn E.G. in vergaderinghe den Capiteijn Laurt met de missive die nu jongsthoet gedaen om met de gedane collegie eyggende geschepen aen sijnen comme in tenuaten te begieten / waer in somme midtsg. voorgedragen wegens het gedaen sijn aenwesen in dese quartieren ende betoonende de redenen op dewelcke voorgemelde vaellen / bij gemelde gedane voorslach propositie voeghe gelet aenschrijven van de E.G. Bij gemelde raede int aenstaende gifte nodich waer / om alles met bequamen voorsoon te mogen bedragen / waerop missive missive sijn E.G. gelieft voerdert gedane oock voor soo wel sijne meninge was / affgedaen /

Vrijdach 29en dito Smorgens was gelesene gemelde geschepen bevaren ende Zedenburgh bade de pregie becomen / om conform met oude gegeven instructie onder dato dese int Capitein boeck geregistreert / haere redijse / op het spoedichste naer de noene te voordoen / namentlijcke / Bredam / om soo haest daer gecomen / ende de gelade nagelen ingenomen goet / dadelijck na Batavia te seylen / den Vijfden dese Zeilt aenstaende / daer wedere de victuele maecken te wesen / den Zedenburgh om met rouw begijn wassende inde noene onder te seijlen / soo tot cruijsinge / als dese wijant als andere diensten in gevalle van het onderen / gewenden segijn / gedaen dach midts gaens dinderhant is / liggen Hongerte dese monssons met de caste wegen van daer naer Batavia te comen /

Item dese twee geschepen is nijet provisie daer toe van Batavia gecomen / ende onder de cooke boerdsgens / den begonnen wandt noene te conform practijcke gecenden van Europa soden monteerende /

19253: bestaende in
100: casten rijs
50: vaten wedes
6: ancken olije
2: leggers eesijn
5544: lb boter
216: stucx cout segels.
6: vaetjens inslach roode
6: groote waterpotten.
100: bos rottinghs ende
>: pacchen diverse sorteringh cleeden /

Die gemelte seghelen sdaentwoort sijn E.E. met de Zeeuwen van Indien niet alleen des Hr gecommitteerde Jan van Broucom[hoven] Hr Heer becomen missive van dato 26en maert passado maer segrijpt sijn E.E. oock de dese bij een, sijne tijden dienst wegen Comp[agnie] in dit quartier nodich gedaen sdeinst als mede sommiere om wat redenen in dese quartieren afgedanen sijn van welcke voorsz bij ciraet Bof Coram noch hebben dese blat, wat qualijck dese bevij inde selue gedaen, soe wel jegens den ennemi[t] als naer gelm gelooft soet —, sinds soe goede ordre sdaet tegen tsdaens wel sterck mossen andersmaet met groot maegt in dese quartieren te worden sijnden midtsgaders den Coninck van Tarnatan soe te gewerfde, geeijsche gelm bij meerdere gedane missive (waer van sij Broucom Copie becomen) met aenpressen sijn noodende, alle welcke respective ordren, consideratien, die adrijs bij gelooffijcke geteekendoort, onder dato dese in Copie boven comen naer gelesen worden —

Als nu vonige middel gebraecht Tarnatanen die onder gelm Capitein sijn naer moetijcx seijnt, is oock op sijn dienst ick verfoucht sijn gesellige seghelen derwaerts te senden, soe als sijn, des Comp[agnie] soecht sdoucht sendinge, welcke met schuw gelm seboorij met sdeel van daer gecomen, die mit door sijn verbrecht vanden gemeest, sijn soe noodich niet is, als wel in meerijckx ontrent den gemelte Coninck onderwijsen alsdenstien sal doen comen.

Den sleewendage sijn E.E. alle de soldaten vande op verde afgaende weeder aen cant voor sijn Casteel opgeslagen doen in wapenen comen, sijnde daer 140: mit[s] weder omeangs in Indien gearriveert, uijtgemonstert, om te dienen tot verlossinge vande gene welcke binnen Casteel, voormits de practie van sijn soeicheden verwangen te worden, als mede tot voorkominge van ambosch gemissen, onder welcke troupe mitsgaders sgaenst ge ambosch gemissen, wesende sdadts sdadsdat sdrate vanden Luijtenant Walrauen de Reuiere naer Batavia, sijn E.E. oock met denen uijtgesch sloorde neemdijcke/

Jan ouitg[hen]

Jan Outgers een förmindt Lieutenant die tot dato mede
tweede Lieutenant gewordt is, onder beloninge van 50 gul. p.m.
Jacob Cruidrick wergeijdt tot waendrigg en 40 gul. p.m.
die in qualiteit bij provisie van Batavia gecomd. sij die
Overboijt förmindt een waendrigg afpointt, wederrijdts
Langen wijen gilt waendt dese Casteelen bij provisie
gedroeft gl. [illegible], onder den traitement van 24 gul.
en wanneer de werckt oock datelt onder de naem Batte
selvende Comp.e die alsdan niet meer dan dese 50
coppen sterck bevonden wierden, alsoo wel die van
Lieutenant Joistte Cruidrick, noch onder tgene gl. ge-
schoeten was, tgene bij wierden voorsien, ende gemelte
beijde nieuwe soldaten, mede gelijck die nader Banderij
moeten overtrocken sijn gaen competentie van twaelff
duijt gelt gelijcken maendtlicks ijder 1½ R.e in specie.

Midderdags becompt sijn E. d. jeen d'expresse onder Bijlloo,
Cammaeden missive wanden Coopman woonter schrijft op
Bijlloo gisteren nacht gestaen, daer bij verwijsent
dat ontrent Duijnen inde woonaenwint nijt gt geene ge-
wan wanneij ende vaduijt werck gedaen sijn nochtans bevint
alij alles de Bijlloose goet doen ende oranje cruijs int gemaecke
wade onder sijn ooch verwodegt geeven die van Arenge
Villebroij, wan Cessinee, Leeuwij, Ouwijn, de Asselonco, wanne
inde sij schrijft gelden morgen wanderen nach Castel co-
men sonder, soo gaet naer d'konigs Begraven nageeven ont-
fangen gaen die de soewe tot segene teegie voor d. Hr
gemaeckt wan boven buijgen, de eende bedruijt gewag
eaten stucken, stucx sij schrijft nijt den naem van teecken
alij dondeijcken was wan sone bende, dat tegende comp.
tie wan sijn allen, stercke omtrent 100: personen
d'konigs wachtmeijsters eende sijder wan Sodmit, deere gewa-
ert, onde moeten wachten, gedeelt moeten liggen,
om alsoo met wachten te minderen tijt te waerneijmen,
waervonder sijn. E. d. dat eijcken onder lust gheelen
ende Baer Landt wachtmeijcks dienende te gelijcken.

Saterdaechs 30.en Ditto Naermiddaechs sijn comen
gelt woorgem. schrijft, met brieven den Coopman schrijft.

Finis.

Ende streecken alle alls de Schipp[er]s voorsz[egt] int gemeen
raedt juwelycken als boven genomt Schijnt hemden
t'Casteel voorsz[egt] genoeght ende waeren van Indien
Schijnen doch alsoo voorsz[egt] is van geen wonderlijck
waeren/ Schijnende gaere sijn E.E. op gunstige tot morgen
naer de middaechs Predicatie uijt stoel den wolcomst/ aen-
wenden wederom comparerende met gaere wetgende
saeken van Schipp[er]en int werck die Cust discouvreren/ de
liberaeren/ ende den gout beseijpt maeken willen/ gaere
onderwijsen weerwegen wedert gaere gelieft hebben/ daer
toe voortaen pennis den provisien worden besorgt/

Volgende tot segginge gedaen sijn int raedthuijs op Schipp[er]en
gunstige voorsijn tot segene Collegie voorsz[egt] gemeenen raedt gele-
dert Schijnen Beraeden neergelegen daer bij van inkomingen
beraden noch te Beraeden te doen/

Eerste Dinghsdaechs 31[en] ditto Smorgens gaet sijn
E.E. Presentie onder de Coorte weeg een Jan Schijnen
segghen op Leijden segrift Schepen onderscheijden de gide
wooren gemaeckt worden Schijnen Beraeden neergelegen
met Cous Schijnen daer onder bij gecommen is/ nijt dewelcke
ingeschijden segghen Leijden begooreick gewelgen/ onder-
scheijden/ ende middel naer Beetaevier te worden/

Is dese dato Resolut gide wedder van Schipp[er]en Schepen
overcomen bij die de voorsz[egt] gecommitteerde onder de
ge dergen dewaerdt gegeven gesonden/ onder wedder
cauffen onderscheijden van daer te gaeten/ gelijcke den
Schepen oock midde Instructien/ ende aen sijn E.E. gedan
gen onderschreven/ Schijnde den matroos genaempt
Jan Jansen van Amsterdam die a[nn]o 1635: nijt
Beender weer gelt segghen den eenen end met de Schijn
praetgen naer Schipp[er]en onder groot gevaerlijcke
weer in Zee te wedergaen gewenscht is/ alwaer
sie Schijnen dese dato ontgonden gelo

Dit nadvolgende is beschrijvinge van 't gepasseerde voor gevallene / gebeurnisse der bijgelegde / ende geco / menideerde op den gemeenen beroep / leenbaer door de E.E. Heeren gouv. generaal Antonio van Diemen / Heeren ordinarij Raeden van Indien Antonio Caen ende Joan Althuys midtsgaders den wijsen amboinschen gouv. Jochum Roelofsz. die de voorderde gelasmuerde jut beslijt deser gemeutioneert / luijdende als voorst te weeten /

Bij de Heeren Antonio van Diemen gouv. gen.l ende de Raeden van Indien / wegens Ho: mo: de Heeren staten generael / vande vereenichde nederlanden seer worste gemaeckt Friedrick Heinrick bij der gratie godts prince van oranjen / greve van nassouw &a Erf. E. Heer Heer Alewijn geboren vande oost Indische Comp.e der geseende nederlanden in orientien / successive Landvan tijt tot tijt / door overschrijven vande respective Vice gouvernements des lants amboina ende nijt verscheijden andere voortvaerdige rapporten & staten sijnde de rebellie / troth / en moet wie onser onderdanen en bontgenooten inde gemelde quantitey van amboina / midtsgaders de wijnter. attentaty door des Coninx van tarnatens stadt gouden als Cram nadmeijer grondlegge / loncon / en voornamen. Eleiatto liggen den nederlantsen staet algader aen gedeijt / als bij gedr. E. tot Batavia in vergaderinge gehouden resolutie in dato 19.en novembr. 1636: tot redres der voorsz. wandaden / rebellie / en overvallen saden / als tot straffe der onser-

Vijanden /

wijanden ten goorgsten noodich gheacht / ende goet gheachten
den gouuerneur ghenaeckt sich persoonelijck ghassisteert met d
extraordinarij raden van Indien Cruijsmo ende den Joan
ottens met een aensienelijck macht nae de quantiteyten van o
boinee dienende te transporteren ende wederom te exsecutie in effect
te stellen / den 19en Januarij deses jaers met d'ermade voor
Cuicillee ten anckere ghecomen / ende dade de voor
troupen des Keijserlijcken leijallo stormenderhandt ghe
plant hijnde / ghelijck sij de selfde nauolgende door godes
ghenade hier toe ghedragen / dat ghenaeckt de ghenoechsa
ende wel weemoedige onderdanen / bontgenooten ende ghallijde
des Castels van amboina soo door dreijghementen / ghebr
van wapenen / als mijnderijcke insinuatie ghenadichlijck dat
sijn geworden tot ghemeender ruste te ghenedigen peijcht / mitsgaders
alsoo wedgen daer sich den gouuerneur ende sijne E. E. raden
met de macht staende hebben / met een volck ware dapperheijt
verseeght ende ander vijanden / ten lande gheset alsmede
ghedestoineert ende de te waerlijcker ende bondiger standt ghebr
ende in sonderheijt d'inwoonderen deser landen in ende
enige vriendtschap met den anderen tot welstandt onser
stadts elcken langer continueren mogen / daertoe d'
almoghende sijnen segen verleenen /

Dienvolgens

Dinsvolgens syn van 5 tot 30: mey exant Casthoe victoria
worsgelomen ende gebeden van syt tot syt classic op.
dese lant daegs ende soe mede de voorgaendoringe ge-
sadt / de nadvolgende persoonen acte te weten /

De Coningen ende Boorgen vande gide bemden gebeden
ende omtrent t' Casthoe gelegen dorpen /

Die vant Keytimorse gebiedt /

Die van Sittart int gemerck /

Den Capitein lant met die van Longer ende bijgelegen eylanden dorp

Die vant eylant omme soo moorden als Christenen /

Die van d'uliar Berk als moorden /

Die van nuer Veeum /

Die van Lato ende Baloy /

Ende die van emalseye Makwicktea / Swanecko / Tam-
maloum / Koemekaij ende Roekspoule op Ceram binnen
cust /

De gedeputeerden mit gecommandeerde syn desse nadvol-
gende te weten /

De Amboinse Heeren met de Boorgen van Cam-
pello / Lissidij / Cranga / Ihem /

Die vande eylanden Keeanga / manipa / Bonoa / Boano ende
Ambeaina / ende

Die van Seije op Ceram /

Saterdach adij 16en Meij 1631 / de eerste Classis /

Comparerden de coningen ende Boorgen der gemden /
ende gide omtrent t' Casteel gelegen / midtsgaders die
vande voorn gemeente dorpen opt' geboorgte van Keyti-
more gelegen / wesende de gemdeneleden voorsegt / dat
aldaer eenige tot prosperitet van doninge pointen die
ons voor te dragen gaddon / nu in onser aller tegen-
woordicheyt mochten worden nieuwt ende bevroedicht mede
synde wegens doninge ondersteuninge eenpaerdich / die door bijde
gemeenten troubelen waeren voorgevallen / ende onder
den gecomen sijn geaccordeert niet anders als de
gesetyde ordonnantien / wer bevonden met noch doninge
eedt ende sadelen / die op desse gemdenelen voorgaendoringe
niet sonden passen maer deze nae / bij den gemeenten
int particulieren well Comen te regelen worden /

Dicx /

Sijn op gheert sijn · E · D · gun int gheduraet beraet / soowel die van Bouden als Bunden malcanderen de ganse tegenwoordicheyt van nu voortaen in wedgen als voor desen verandert te beijden hadde gedaen sijnde namen eenen nu met den anderen te beraetslagen / ende onderlinghen / watergheleijcheijck gadden voorts te draghen / denemedde dan op dingsdaeghs aenstaende wederom te desen vergaederinghe sonden comparesceren —

Maendaech 28en meij anno 1631: hielden de Cessie sijn gecompareert alle de Comingen ende Hoofden / mitsgaders / gecommitteerde van de vijf landen omme / nu dese en nu Vroom / soowel moorden als Christenen / ende de heijdenen van Cormo binnen cuyst / ende de moorsche leste te Meloij / waer van sijn · E · D · de Christenen nijst de wederasseert sorgt int particulière aen spreecken / die van Paperen / Boijendt / Henrijen / weederhouden quamdegen nu longest hielden tuyschen gheassisteert hadde gheben / ende tiert vermeerdert ende gewaerschout gheert / gun int toecommende van soodanige ontroumwigheden moghen waerschijnen of eenighe subjecten sullen willen dese / tracht te die dan voor ihr staende / vermits soodanige saken bij ons niet connen of moghen gheleeden worden / waer af eenighe proefsel van doen den quamdagen voorbeijt te willen / de Vroum schoonende / belooft hebben den voorsz quamdagen of ijmant vande sijne int achterhalen gheen gheleeghenheyt / wederom soodanigen saken tegens hare gaen bij geleeghen of anders ons vermeden / nu der Committeerde sullen sijn · E · D · gun wijders aenseggende / bij aldien nu eenighe pointen van ondienste sijn of eenighe saken voort te draghen gadden / sulex tegenwoordich openbaren moghen / om dien aengaende conclusie te nemen /

Voorgedraghen sijn op gheit dit vervolgt dat heijden te willen tusschen die van onlaghen ons / wilgen gheit voorhebben vande negenije ons neffens andere gedaen op Bonamoa / daer onder onlaghen / voorts ende bij heijden van noot waren dese sterck assistentie ontbloot te willen wat om dat ons Coninck te gaede int omgecken gaenderen Boomen door die van onlaghen gadden comen te heijden / ende tusschen die van tuyschen ende Sonsonij / om

Vermeer

waermidse mit den anderen den concor pangaijen deede in de
groegste peasts en nadm van metgondij (twelcke soo wel
eens opporgoot hort te segghen is) te gebben, waeronder
dat tegaeben met sonsonnij in langen tijdt niet gelost
willen pangaijen, sulle Ewaermidse sijn E.D. int begin
van aprile gaende op donderdagh op Honomee, dit gom-
meerde door die van tegaeben dit sonsonnij bij segnit be-
wonen, krachtich mits voorgaedraegen wase, aldus geen-
den gelaest gelost, dat onderen tusschen gide ende
Cerstdoe op den landdach quamen te worden gegijnt, mette
anderen abdoen wel gebiedt gebleven, bij garnisoine-
pangaijen sonden, wedert last den Coninck van tegaeben
niet willende mede comen, sich met sijn woecke op der-
corcor van onlaetz bewaerdt aen bdgeven gelost,
waeronder sijn E.D. gelm diden admgaende vrij tonwerp
den gont /

Noch Cerde gde partij Bauman van sonsonnij dat tegaeben
met alle d'ender vlieer Cerste donsen tot onderseing der
Bant matticaen gedroncken, gelm alleen deede tegaeben ge-
leten gebbende, de wedenen gide van Cerst Raedjes-
tegaeben te wetsendat sij partij geremen gelm niet tijdes
gelost gedarrigdent tegen den grimdeegen, waeronder
den geren mit Cougst voor sijn ingenijs waer /

Soo wiet den geren partij Bauman oock Cerscheg onder
den Coninck van papoea, dat denige wen sijn woecke
bij neegt op papoea strant wisselen gaende,
door den geenen hier wijandes bij jegent sijn gedwangt
genomen waeren, tweecke die wen papoea geen
geest met dat niet gewdeten gelost, gelt grondt
wen sonsonnij, maer indien dat got woecke wen-
Ghee manw were, die bij neegt op sijn ghrendt quamen
om doniet duten prinse te doden /

Den Coninck van papoea gadder boven dit niswenghent
oock niet nergeconden sijn E.D. ordre wen eenige redenijt
op Honomee off gide int Cerstdoe te brengen de drie
hoot redenen die onlangs p[er] ordinijs ontbodt obiicidum,
wen die wen Ghee manw bleemen gelost, waeronder
den gecommitteerden orangeerij wen Ghee niet wel
wreden, wede nim genegen wel sunden, om sich met papoea

worden (alsoo sijn E.E. die van Zeeuwen tot
crijgen toegesecht waeren) sijn E.E. die van Zeeuwen
onder-een en t'ander goetgevonden, die beraet geslo
aen sijde onder woegen sal/

Ten tweede Dat de gecommitteerden ontrent sijn
raedjen tegenheer, van dat sij hemluyden gelast
wesen den gelegenheyt onder moet aen ons nederlan
garnisoen op Ribot, behalven met noch eenige ander
vuijeie gelden, die geleyden raedjen int gemeet nader
Item alle dese questien dit voorentijts weghsenden, mit
gaders onderreinge voorstellen soo wel mondeljcke
werden, als door sijn E.E. gelovendient sal beraet naem

Dat die van onse gelt bij provisie van onlanghs gedruijt
sijn ingedrijven dient aende reduijt overgen stellen mogen
tot nader ordre/

Dat tegenheer met onlanghs die Zeeusche met onse, ofte soomi
steden van Zeeuw alleen vergaderen stellen, sonder dese an
gaende eenige questien met te moeten doen, ofte dese dat
ingevalle sijn E.E. t'contrarije comt te voorsien, de
wat hier mondigen met advertentie nae gelegentheyt
stratt tijden sal/

Dat Naerder soo haest tijden gecomen is, de drie Heeren
foot tijden van Hare adviden luijtenant Victore mijde
op de vest Bonnoen sal sijne Heeren ontfangen van Hare
ter gant gestelt te worden/

Item dat van mij voortaen tegen den anderen niet ontmoe
ofte superieur wesen, tot min dese anderluijs voorbeg
eijsche ofte vijantelijcke bejegenen, maer als vrienden
ter stadt in vadigen ontmoet haren sullen ontfangen
Item met gelijcke gecontenteert, die die saeken affgelegt
wesende, maer anderen de gant gaven, ende soowel de
mooren van Hare manne, als alle de Christenen int ge
mraet bestaet tijden snel nader te comen, midtsgaet
voortaen sonder enige twist met den anderen als vrinde
in vreede te leven/

Wijders alsoo wordt gesien, verscheen gedraegen de
navoegende Articulen/

Dat wanneer prinsgade Conventie met onse pangaijen door de
Comps van oost moghen voorsien worden/

Dat/

Dat gader neghelden die aen ons hoeden in dilligaessen op de redenen Dominoer op roeft moeghen gheweesen worden sijn betaelt/

Dat sijn Eerstens oeijer segsmen/ die op gheseiden redenen aender Comps hoeden/ soo danich moeghen betaelt worden — soes sijn aent Eesthof daer voor becomen condighen/

Dat daer en tegen op voorsz redenen die eedoden tot soo eenigen prijs becomen moeghen/ soes die sijn aent Eesthof sijn geeldende/ sijn op wident sijn geantwoort endertot wegeemdt geschoet/ dat voortaen niet ons niet meer aengaen sullen soes van sijn wanden voortegijsen gedaen gesseen/ nemdt 3. drie/ wider of meer van eenighen wijf t'wederen in t'gader/ sonder meer/ die wat daer redenen doen sal sijn aes de extraordinarie diligheden bij der Comps nae wtdoen eijeghijt betaelt worden/

Dat wij aengaende de loonwaerdije der neegelen niet meer noch min aes t'ons begeerden/ twoeele is 550 ll. ijserens tot den Bgaer/ daer voor sijn betgeelden sullen woeghen de Contracten 60 R^en in specie oft 70: R^en aen paijmendt/ mits dat nae begoonden sijn dinde wanneer sijn sues Eesthof. oft anders daer toe gestelt/ niet voedaen of t'ijsen sijn in handen en stroijdent wedt/ dan aenden gonnen te eeegen hebben/ op dat dien aengaende recht becomen/

Dat gader oeijer sergijns betaelt sal worden aes voorsz ende dat de eedoden soodanich aes die sijn aent Eesthof/ voreesen in d'illaessen die onder ae opdemen goeijs becomen sullen/ daer af t'den beijenden gonnen een poorsche lijsten maeken sal/

Dit mede de voorseenden die wan d'illaessen int gemeen coutenbendt/ ende niet meer te seegen gesseen midts gaeders voorcomen bewijs te wesen/ om dat oft wan segsiedige gesgoorsaemheijt op d'oude contracten (welcke alsnoeg voor gelt sijn wan waenden redenen) niet ons te voorsiennen/

Dit waenden 5. Schepen ingeseijen op t'eijeendt ons of Boeambessij wedergaeden aes voor desen gader weeghen sonder ontstaen te wesen nijt de gesgoonde quaden gewoeghen die t'voorgaen wan die wan beijtimon welcke sijn tot sijer endes gesponeert gesseen/

Actsgedaen/

midtbyeedrick Belgoonds wijerudes. Hoijtweichegeijt te gon ons
wolcke oft ghene Rodt door conincks dwangh wandes gemeine
leeiatte, wanneer met sijn maegt dadre wonsegden oft de
soeve redenijt beleedgende, doeth dat gem allen tsoeve van gaut
segen gouden Calf was, ende dadre onder goeden verboegh
onder Color van gem int toecommende van soodanigge
saken wilt te waeghen, den gemeenlage oft yemandt wandt
sijne meder gelooue te geven, ende wijders te doen wat
godes Cgristen onderdanen betaemt, ende geenen preest
van sulcken gelooue sacramenten aen niemandt en staet
mede bedient.

Op welcke beroerten den godes Belof te int administreren sijn E.D.
tsoens met ernstige vermaninge mit absolutijtheyt gaccordeert
den gem gesamenteijde weder ingenaden of genomen geloft
beijvende selt gepasseerde gifte mede vergeven, doegh sijner hist
niet vergeten, bij aldien gem nae Belgoonds niet comporteert,

Whijderick, geraedt wtsende gif nu gelaseerden art wandt, tsij-
weder om eedges te comen oft boven te beijven woonde,
tsoenden gader gemengenden om goeds te beijven, te staet
ge, dadre gemee tsijnden lid alreede woonsteden gemaeckt
gebben te meder de woningen die woonden en ontrent de
redijt gebben gestelt, met dat soet te belegeringh ge
stelt worden ende gerijmt art sijn boden oft beiden
woonden, ende maer wilt dedden, dat beijde lije te admedig
ende beloofden dagelicx niet te min dagelicx soo veel als
woonden beiden te comen, ende ons dadre eggende
gerusten met gadre godienstige eendracht te besorgen.

Wederick wisten ons niet meer voor te draegen, als dat in
gestalte wanden omlangs overleedens Dathy Remij
Boot Fraus magerij Anne (wiedus eenich sijnen soon
Joan tegenwoordicx bij procuratie bereedde) den andere
capabel goet soon door ons diende gelaet, waer op sij
E.D. gem ordinerde dat wanneer tgenijt mit gecomen sijn
met den eenderen op die sede der Cotten, dadre weder
aent Cerstbet voresegijden 2 ende 3. wandes bequadingste
ons mosten voor draegen waer nijt den gemeenen eigen
met gem eenen redijt dan den tot goet Fraus ome wer
kidson soude tweede alsoo afwesende die admeninge
te doen, seijden woorden gifte mede niet meer te segge
te gebben, ende voert bedacht te wesen den Cost van
gelroumvie geijt met ons te wernemen.

Dat Vaderwalle

De ar[ch]ghwallen Cgristenen wandt rijcxraet mísseconden wder
cleasden mede gheijcke voor dese gheden gedaen, goe
doer het voorgaen wan die wan leijtmoer ende ons gún
nijst onse gheboorsaemheijt geabstenteert, ofte het ontbie
den bij den gúnstigen ofte ons door dese ver[ch]te dreijge
mente, tegens de nederlanders mette Cgún gedroncken
mits gaders in wat manieren sij den gouverneur Jan
Jansen wan Leijden dade mette voorsz ende andere comp[n]
ghielswijgens mit der twee bijgeboende raden
voedaten op de ghrant wan sorsorrij gheset, die dese
soer[ch]te aenghegeven gedaen, bededen mísgri
twee ghien ghúeden, fleuren, door dwangye wan gún
gúnstigen tot cossinge wan gaen in anwerft gheghónde
voerts op cúcidelle moeten ónder gheven geven, ónder
wedere der committerende fáute mede soo wel aen die
wan ons tandon wder soeghen, onder belofte wan voor
taen soodanichs draegen ende gúiten súllen, aen gode
getrouwe Cgristen onderdanen wenden nederlants
ghaet gegónden sijn te doen, tot welcken dijnde
den voorsz gedroncken mettie aún mit den gúnstigen
de werworpen den Cgristendom wedder aengenomen
gadden, twelcke gún met gheen ernstige wer
meninge ende goege wandsegónwingen mede bij sijn
E.G. gheaccordeert is/

Die wandt dorpen litorwaij die nalegie wonden de ghe
stinderen wesen, soijden tot gelt aen gaven ende
gúnstelijcke bijgegonden wanden gouverneur geen segúet
nader Raedjen eenichs súlcx alsoen gedaen begeer

Soo. eenige gaen die wan nalegie voerts ónder Raedjen
amptes wegen gheset ende gúnstigen ganghen, ghemerkt wegh
segeijden werveerens wan nalegie, die onderrenderen
den Datij want soeve donk, bij gemerken aengo
gonden wierden, nichts gemerkens wanderen ijet pas
seerde ónjt den seewen noijt dader wan gaen wegh
remisse ofte wetentlijcx gesp conden becomen,
die wegens, verworpen dat in plaetse wan onder
gemelte Raedjen amptes te voertaen die pangerij
voortaen bij die wan litorwaij mogten ghesegijdt
wesen, in wien dat ghelieven contenteert name,

Dicx/

Siet op wider die wan Litouwaij die nalagie tot antwoort ge-
dient dat got ons wel kommelijcke wass wie den predicant-
en uyggedet en soo qualijcke getracteert hadde / doegh dat
dien aengaende wij gen wormaen meer wilden doen / mer
alles voegende ons bevel te siene mede begeerende laten
Soo worde gen Raedjen aencke ooc gelast voortaen beter
correspondentie met nagelier te houden ende des soe-
quetij mitsgaders alle tander voerle die sijn bij gemoet
gouden wedere nae hare dorpen te laten gaen / twelck
bij leijde te doen wel bevlijt te wesen /
Wijders. mit meer voorledraegen gebeurde practijcken
ooc als voorden den Raedt te vermidden /
Dwijl wij vernamen dat got gelooven gebben soude omme
segoedmoetens bij de Comps gelegiert / ende segaten
wider de Cristen Coningen ende hoofden deser voor-
gemelde drie lijlanden gecommuniceert die aengesegt /
bij ons dien gevolgen waeren hare kinders bij de voerg wij
beijverende segoedmoetens hier segooden te houden ende
sijnde te houden / hier doen oft laten moegen / alsoo
tsaecx in sijn wel gevallen stoeden /
De gecommitteerde van Ryga ende mannen oft lijflant Uliad
ende die van Reuwaer / Cerbaen / ende quiloca op ons
gelegen / alle moeten voer eadinden te samen te comen
bijsonder wen gelijcx reflective tsijns gebeuren onder
voercomen laest ende Commissie te hebben / om met de
Rijx gemeente / mitsgaeders den voersegelen tarnatas
Capitolijn laet quitegie soeverij alle voersegillen aff
te leggen ende voercomen te verordigen /
Siet op ist sijn gerade wij voer ganden beseghem bij
leenden off de nederlanders off den Coninck wen
tarnaten antwoorden beijde / dade doen int corte op
voerg / gelt wergade hoe wij gelt rijcke wen tarnate
uijt de gauden der spanjaerden verweght / ende tot gedy-
ten dergen met soo veel fortoen als soedaten in moe-
beseghent hebben wade met ons de voerg gecommit-
teerders sijn die gesint gedeputeert vinden /
wider sijn segher tot geschijt beworden dat coms
tot vermidwinge des Redts in presentie wen Capit
laet ontbinden / ende dade doen soenden sullen den
Coninck wen tarnaten gen gesegaffrije onder gaede

— te prathondueken gherft, maer dat sonnegeijcke sijne vrunde
ende bontgenooten onsen staedt sijn —/

Dic wan, lecto, en Baloij op Coram mede moeden, gedden niet
anders te segghen als dat sijne gecomen waeren, ons te
ontstaeden den Edt wangetroumiegheijt ende segudigh
gheloonsen mgheijt/

Dic wanden h. Beijdensegs doorden op Coram binnen Edt
gheleeghen namentlijck, amacheijen/ Maestricchten/ —
Swerinctes/ tammalenius en koomelaeij/ ende
gesprooken weerdens/ waerom in soo langen tijt
Met ons niet gepangeijt hebben/ ende successive
principael nu jongst op gelt ontbieden waenden gomme
niet aent Casteel voorgheloven sijn/ antwoordende dat
sedert de bij gommers gercomen wegeringh als sijne
tot pangeijen ongeworden geballoen/ ende gemidts
de qmeede gemeghten niet gecompareert sijn/ seggh
wijdens dat niet anders souchten als ons vrunts gaf
te genieten/ ende gheijcke woorden ons ten dienste
te staen/ waerom maer want tonwoordredgoedt soecte
dese qmimeergens ontfeegen ende tegen den heeren bij
segerent moogen weeden dat gem tot gehoijt wort
als noch meer tijdeneijcke remisse doen/ ende beijden
gecommitteerde fauten in Zeergewonpen/ die alsse
voorgaen/ diden voegens sijn: de selve ooch gewoe,
weert den voorgaen dat op nidmis ons nogs besprekens
Nicht minder presenteerde ooch ooch onsen troumgo,
beloven quichon Boorstraende ingenijs quichsponts
mede gheijdenen/ die ombrent de woorde h. doorden
op Coram gheleeghen/ doch claergeden gheel mmelijck
dat belgaeven de schrevelijck dispondeer worden weens
waerom den qmimeeger off ijmant wandt sijne
voorbij gemme doorden segghte/ soo wel segmm)
swelcke denckijcke gemme weer gheven sijn) mochs
geven/ als segide belgheven/ daeraen voorts ons-
onderdanen nijt dijeanden liever sins/ misselen
liggen gaeren wie die danck/ daer noch segmm comt
maecken/ dicde gemme vonden als sijden gebruijcke
sonder enigge voorgoedinge/

Dicr

Sick op wider gade tot contentement gheantwoort dat sij
gheen van soodanigen porsie aenden Quimtuege oft
de sijne woonende wt op sonden sal/
Ende dat wanneer ijmant van ons onderdanen tegen
gaenden deneke compt oft will segghen maeckende ons
wende sulcke middelen komen doen/ ons dat sonder de
wederstelle stracx te laten gheschieden/ doch dat alsdan
den ijeder van ons vrienden ende onderdanen soodanige
seggen sullen mogen wederroepen/ als tot dien tijde
op gaende stranden connen te weerschijnen —/

Ende dewijle wergenoeden der gheen boot tijden soo als ghe-
meldt oft gheen redenisse gaeden wie d'voorsaecke is
van gheschiedenden ende gewangen inden onsen nederlant
door opstibel/ Datsomtijts dat sulcke sij gewoonlijcken aenge-
reij te doen/ Item dat nadien aenleg der Concorde/ wanneer
desse segelende daer gecomen sijn aen beij wanijdoort
sloet voorschreven gelden ende betij wanijdoort
Brouden ooc soe stracx inden gegaen —/

Alle de voorige gemelte wederseghelende Coningen en
Boot tijden te deser vergaderinge sijn mede gaen
gecopolitien gedijndicht op alles contentement be-
comen/ ende int gemeen gestipuleert gebonden-
den Eedt van trouwe ende seeckerheijt gedaen/ sijt
met ons te vermijden/ midtsgaeders conform dien
de onder gemaeckte contracten in alles doen
naer te comen/ Voort ghin D.Ed: Mr gemelt gemeen
om daer al voorin door tot dit groote werck comen
wel te beraeden ende naemaels geen ignorantie
te pretendeeren of te plegen sonder dat vor-
gaet sijn noch tot den 22en deser tijdt vergun
om alsdan wel beraeden sijnde/ ende gelijn
vergenderinge, voorts te brengen willende/ sulcks
neme dese heeren met den Eedt voorbegaen
finderte altsamen met ons in dier voegen ooc
gestipuleert hebben —/

Sonndach d 19 Marti de dede.

Sessio.

Dys andernmaell de dese werdigge gedompareert alle ehrsamme Rhade dorch de hare gantz bendes unterm Kaiser. Dorch dy ys Lytmer ageseyn dorch de Rede vn mitz andere Gerichtsleede ergetz vnde Lendes, als sy gerichtlen Rolle vnd Kraute dare by vn wyder ale Rodewegge punte, alle to sehn

Dede dar vorrolmach. Wardmele Rs vnses dienst stadt by de Rumpe gheue oder by nimpgelt Gesellen mytschbrogher wesen

Dede vorstach mit mit alle dy habe mallen stadt mit vns dinst Raugadt nycht tho gan dede Rechens vor de marck vorgame mall

Dede Wanner dat nidlyst vm gan Remde tho dwingen de Gradgesellen to bliuen dan Lantzer gherechtigkeit Reyse

Dede alle mit vns dinst Raugadt yeder Lude Remige Rodewerckmeyer offte dar Gedachte ayne Lantzer gwesen, mit Ihre Wandesleue mit gnadiger Boyginde offte Gheschefftes sende

Dede vnder all dem mytz gar Ehrbare sunder Lude Remige Wanner vnd Rentmeister dar vor Lingen, dar mit Gewalt vorder, de Dir dar wedder Rieden modden, dyse Dinge ytbegert

Dede vndmant Rs Rodewerckmeyer Borgers Cron dirkens Remige offte gar Gadon, dewyle alle dinge Rambodge gelegenheit adder dinst gar vorbenymmen Gesellen Sunder dede Lantz. Dede consent will vm Remige Dwinges vnde vnser offte der sende Bowmeyster

Vnderlaffte Dede gerne Radt dess dinges Lantz Lodewyck dorchlicht tydewegen vnd tot Werck in sortie offte Rolle Radtsmal mytz Gebadde ayne Lantzer Rolle, sin wedde Rs Lude alle gerne gedinget

Ende dese 7 punten begnadinge wandelyx. Dat
tot aller vorsz Graefschap nabyarde-
vinde die voorstellinge wat gedaen ebbelet
gadde/ of dan gedruckt kamen mit dien
vereenigde ende absenteerde uyt onse gheeo-
samelyck uñ uwe E. ingesetene voorders voorts
tobedinge alle voorgt Ramen tẽ W

Ende dat wyder aengaende tbedryf der
Cornoorderye dese sake ende wesende dien
doen ons onder dispositie gestreckt moet

Ende dat voorder punct dese voorsz ende
mede mede wesen uyt alle den Staden
daergadyn sullen te weten 3: 4 ofte 5 weken
5 weken achter by endere. ghevoeghelyck
dat Engelsche dunckt voorderlyck bevonden
sullen tyden ghelegen dunckt Ende
Sendrade. todyen/

Ende dat dander punct voordermaly met andere van
tgene sulex dan ingebrocht. Aenbrengen
den tyt aenn ghedaen sullen

Ende dat vierde dese Ramen van onse
Abtisse ende Gedachten oplex Cornoo
ren, graefn & dyegent tvorder sake ofte
Gemeente mogte verstaen
Ende dat vijfde dese voorsz Heeren
sullen mogen verclaren ontgesondert bunne
dese voorsz Recht voor dese jegenwoordige
Diete: die voorder conform alle placaten

Ende dat sesde dese voorsz Heeren gheadsy
Tenynen ende dat sy die stricte placaten
tonarbte sallen houden

Ende ende dat sevende dese voorsz
tobegeven der Radgelyck met andere alle rechte
conform der voorsz Recesse. Bysonder
by aldien almyn wan onse Ingelsche Contoiren
vermeldt den Oostersche Gemeene Hanse
vrye ende vryheden mogen hebben
Ende dat dese Recesse ende alle
hebben Contenten sullen stemmen ende

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Item dz

Woensdach 20 Maij 1639 de vierde Sedie

Vrydach 22 Maij 1639

Bade vrouwe ende joncfrouwe Clarinbeth

Dat de Rodercantsoen staet gegeven de
getrouwe subiecten

Dat niemant ander als de Rodercantsoen
Comen gebruycken sullen binnen
dese vesten sullen vremde van onsen vrienden
ende vianden aen vianden

Dat de Raet ende vroede Burgermeesters Schepenen
Conseruateurs ende marct aendachten van Rodercant
de Clauen ende Rechteren ende Clarinbeth ende
burgh Vroede ende alle de Compareerders

Mitsgaders dat nadeelen ende tgelden ende
gemaecte contracten (aengesien de swaerheyt
ende moeyte)

Item voorts alle Christenen yder met par-
ticulier ende Ridderschappen vrede ende
bescherminge van voorden Stadthouder
Met Myn Godt almachtich Hulpe
ende Aldemeninge van dijn voorstaet van dese
voorschreven Rechtmatigen gebruycken

Onder stonden tot dese voorsz
Tuygen de Heer Antonio van Guaja
Marquees de Vilena Duc van Escalona
Symano Hoofft van Lima
Gaspar de Portocarero Graef van Palma
Jos de Arco Graef van Castromonte
Diego Graef de Gelues
Joan Graef van Torresalat
Joan Baptista Gilli Hoofft van Roy
Steven Torrero Graef van Modin
Laurens Lomb Graef van Mandragone
Symano Graef van Barcendala
Maerten Graef van Lamo
Joan Baptista Graef van Cenkio
Bastian Graef van Villeroy
Madame de Graef de Nalo
Joan Lopes Hoofft van Hare Hale
Dominico de Costa van Ammalfa
Adam Moreau Graef van Altenahue
Paulo Graef de Torre Vecchia

Andrea Hdalchi d'Iran Hadtto
Antonj d'Iran Bodtton
Laurch Br. Indvc d'Iran Buchardella
Antonj van Dzonsa
Hieronimo van dello d'Iras Ountotto
Michiuel d'Iran Zazarj

Andrea
Laurch Padtty voisin
Sorizzo
Antonj Zanarolla
} Ess vnde Gouaugen wanden
dorpe Dttomanj der verdach
dadrecht aver Landschap Essen
Cunder de Dit dat de achten
van gueften vas d'Iodne Egh
gvoft

Die wan t'Zeandt Vliar der
Lanvbrenso Iouge Conte wan Hatgunsma
ouder wadorpe Hadtte —
Pidtter Cumr d'Iran Cifaza —
Marcus d'Iran Paxetta
Hasmas Padtty wan Sorrosorzj
Antoni gvoft vas Darja —
Anthoni Padtty vinc
Pedro d'Iran Cuoy.
Antoni gvoft vas Dorno
Anthoni d'vas Dtteovarda
Sommogol
vas d'Iran Conntsdan dvorte

Die wan Oma oft Hoanbessn
Iran Iorvisen dell voft wan Dorpe Oma
Dietta Fernando Cumr wan Hanodte
Pedro: d'Iran Cammdt
Lanvbrens Pazo Paty van Doro —
Chadrodec d'Iran Cridrus —

Die van Nord Vlaun
Franscho Inclatt wan Cumr wan Dttodzj die
Hmp gdeedrus vas
Nicolaes Cumr wan dmmite
Antoni Zvoft wan Nglasu
Antzehij Paty van Zinild —

Der Nadrvogt onder Jos Inwoord die bydz mosgai
of die Alcaas Inwodzj dles voorc
gesbourd des Praundenbd —

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Fayoñ van Lapstyn Hidko
Jnam van Kardegrw: —
Lesst Evoft van Vac Lesidens nit mehr als vorr
Zijn ser[illegible]
Ont'sm Taldauch Sorauger van Hamanab.
Edommit Wel vol der nidem Vanaell dorerr
Cengadid van Hattüvarchsonlz van Vrijsy
Lez vndr mitgaderb dir vas Labon G Gulola
Evost van Lattu
Pelanus d'vas Halvoij

Vndr de vorgdsz Lydenncz god-
lust van Edangel gedegt dir by
Edrmrbz Gudr Hattelanus ge-
sworr Vedd van ent'r

Cengadja van Brdmm Kay —
gidbon Evost van gidegndvatt
D'van Dmmacht
D'van Edaintdo
Tamm Evnrs — —

Desz worrz Ad by all Crstbmnz Morch ndr
Lydenncz. alsv volbr act Vndr desz dz mdnz
Edan Gorsetdel Dmndndr Dan Otthn
Dorr Bradl wm dd yal Cendradl by
ostirchingr wm wingdorch Dat sr tadl
dr dorrdn ubdadl vbordz vorsdsorr
gal alt sadmn Dstredrnnz Edrstdgdzy
in all Edrdtgorgt tt mantondrz mdz
Gadz Vgdzdtr dr Vatt dz Gott G
Edtronz Spndr Dorr dvost tot vorr
Stant Gmdr vndsadtt dz Hdstadt Dz
Bdgrnzt Vdal Edem Vangrnr ddzr. dz
Ldgdr dsz adzdorrz Gr Gnt Cendradl
Edgdrdsensgt Vdrt, tr Grndrgt Hetmr
Edr Edactordzkt Dndt ddd Sdr wast
Cdsdrnrz Ldar vnsdrdrtcktdrirt nadrwrnz
Edalrnnz Lange Cntrndrdrz nrdz
Vndz

Dohr sal dr adsr tr dz Gdrnnz Vdsz
Bdgrnnz dir Van Hzimr Edrl Cendz
Vdd dr tdsrrdtdz Vdgdr, Vas Ipdz rr.

x

x

x

x.x

die na de eenden tyt gestraft
worden

Insgelycx dat de Commandeur die van Hitto
tot eenige wercken ten dienst van Compe.
te maecken ende tot vangen dede woorde
en snelheden eenige tegen spreecken daer
tot geen, mits dat die van Delima en
Delima bekennen tot sodanige wercken
en tot vangen worden gebruyckt

Waertegens de Commandeur van weghe
de Ed. Heeren Staten Generael
sijne Prince Excellentie ende Generale
Compe. heeft presenteert voor last vande Ed.
Heer Commandeur Generael belast heeft
de voorschreven Capiteyn als Cap. over der
hooft, mitsgaders alle dander Orangkayen
ende Ingesetenen van Hitto alsoock de
Oratie tegens alle gemene vyanden [illegible]
en Eylanden te helpen bystaen en defenderen
daer des noot sal vereyschen

Item dat den prys vande rys en eenige cleeden
wat hun voor alles tot noch toe soude door
stoten daer van bij de Commandeur [illegible]
[illegible] sal worden gevoordert tot
contentement van onse Inwoners [illegible] dat
[illegible] de [illegible]
volgens 't Contract als voorders in gebruyck
is gebracht [illegible] ende sal [illegible]
so veel bij den [illegible] als [illegible]
[illegible] in gebreck [illegible]
maer yder lasten [illegible]
toecomt

Voorts heeft de Commandeur Generael mede aen
[illegible] te voorderen dat niet [illegible]
[illegible] Batavier sullen varen naer 't landt van
Hitto: ende [illegible] voor [illegible]
te [illegible] ende [illegible] andere [illegible]
Malayers ende andere Natien met [illegible]
Coopmanschappen daer van de Compe. [illegible] van
10 pr. cento [illegible] namentlyck [illegible] van
[illegible] Coopmanschappen en [illegible]
waren en contanten die [illegible]

Dvrangeg Jaus Rouffr Tapij gvoft was
Goa Tatis —
Cvnliffa Cvntongatou Avoft was Tymmoxdee
Barmdi Patij Conbas gvoft van sua Olfan
Bekoffi die Avoot Wandi Boswerin dede
gvoft was . . . . . Cap" Ideo
Lon
Vvbamb
Norgali —

Radja Mamalo Avoft was — Tuto
Pvivt
Lojds
attsingee

Tammalij die Tittavalitto gvoft
van . . . . . Vackale
Pozlinda
Samalo
dē —

Bealatto Avoft was . . . Cap"
antoluna
Tazin —
Vrbiles
Cila —

Tolido Avoft was
. . . . . Vans
Binans
Tatodga
Himdalj
Himdal —

Patij Braijs Avoft was . Cicali
tvedge
Tias —

Calamuj Dvrangeg was . . Capalee

Vattje Emba gvoft van . . Vboj —

Kialoej Dvrangeg was . . . Vackasua

Item alle Cristenmensh̄e
Hēre —

Pedro Dvrangeg van Deangei
Pedro Rvmmo Dē was Tiledoun

Naer datt het besongeerd op de Lant dach —
alles vrindelyck [illegible] ghemeente —
oock van het vorbidt [illegible] de [illegible] ga
deringhe [illegible] op ghevoert [illegible]
[illegible] naer [illegible] tot [illegible] licentie [illegible]
[illegible] tot conform d'ecxhorter
op 25 deser [illegible] al alle
de ghecompareerde [illegible] weder tom
in [illegible] van [illegible] casteel [illegible]
[illegible] [illegible] begon ghecomen
zyn mette andere [illegible] [illegible]
tot de [illegible] gedachtenis van gemelte
Landtdach, onder [illegible] alldaer [illegible]
[illegible] alles [illegible]

Aende [illegible] [illegible] Coninghen [illegible]
van [illegible] Tattaseelat Hattiu Tarou |
Halonnie Amma [illegible] Marduttakes Namente

	legg. arack	rys	Cont.
Aende [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last : 50 R
Sinder van Bourey [illegible] 14 dorpen op Zydtrivier mitsgaders de 4 opdentrent Dorcko gelegen [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
[illegible] vant Eylandt [illegible] daeronder [illegible] [illegible] Hattuwe Tabouree [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last : 50 R
Aende Cristdorpen vant Eylandt [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
Aende [illegible] vant Eylandt [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
Aende Noordelyke [illegible] [illegible] op [illegible] mitsgaders [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
Aende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
Noch [illegible] ditto voor [illegible] dorp [illegible] van [illegible]	$\frac{1}{4}$ legg.	$\frac{1}{4}$ do.	$\frac{1}{2}$ last 50 R
Monteeren	2 legg.	2 do.	1 last 400 R

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mitsdien [illegible] [illegible] 40 [illegible]
[illegible] van [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot [illegible]
Landt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te worden

[illegible]

Judith Jmay van Zaerdam gift Rr 50
den Lieden daer voor Luitenant: 30 } Rr 100
den Oranje Leeu die hout daer
van Zaerdam by die van Zaerdam
verovert Jsraels Troone gheheten 20:

Een verdergantsche Negotie vmme Hoet
te weten — — — — — — — — Rr 100 —

Den Jonghen Simon Hoet Leuen Rr 200 —
Maerdigmaker — — — — — — — — Rr 100 —

Den Commandeur van 's Landts Oost van Oost Indien
Johan Joost van Imaseyen van Amsterdam
Ramp voor het Overmeesterschap der twee
verdwaelde Oostindische retourschepen
Waa — — — — — — — — — Rr : 50 —

Den Jan Hans Secretaris Nagelaeten Rr 50 —
Den Johannes de Costa Joost van Imaseyen 25 —
Den Gideon Joost van Amsterdam Rr 25 —
Jnde Landen der 26 Remgat Lompens Rr 12 —

Comt samen Rr 462 —

Waermede Jonckheer Commandeur Hoet van weegen
de Jnteressenten Jnde Gedeputeerde Directeuren
Staten Generael gehouden sijn

Voorders de 3 dito ordonneert de Heer
Admirael van Zeeland Gedeputeert de
Commandeur Willem Harmen Coster Carel
Jan Gillesz Nagel de Luytenant Pieter
Carelsz mit Secretaris Dirck Dircksz Vmmer
de Jonghe Lede van dito Zaenma nader
dito te gaen Siet te weerwaerts als Schepen
Leyden Medea van Rotterdam deser dagen
Enkhuysen daer toe Rheder ende anderssins
Jnt deser voeghe voorts vaerdigh
dito anker te Leggen om Oost Indien om
te Navigeren Jn Jegenwoordigheyt de.
Heeren Raden Admiraels ende Commis

1

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Instructie voor [illegible]

[illegible] gedeputeerde gecommitteerden in materie
[illegible] gehouden extraordinarij vanden 20en Julij
anno [illegible] ende dienende alsnu d'Amboi-
[illegible] ende gemerckinge, voorts nader in ons assemble
sal ebben te resolveren.

Om dat sij met macht ende ijlinge noch verhinderd worden
den [illegible] prerogatiuen, gerechtigheden, vryheden, privi-
legien, exemptie tot exercitie ende beleijdinge midden
aenden te Venlo, ende mit tot ons voorschrijven, mij
de naergelaten, als oock andere verscheijden gedruckte
stucken bemercken ebben de voorsz. amelinghen aen sijde
[illegible], nebbende eenige dier stucken voorgelesen,
ongetwijfelt gemerckten sijnder eenige stucken vermaeckt,
inde [illegible] aen Amboina, soodanigen als [illegible] &
den [illegible] den [illegible] staet als noch voorden voorgevallen,
dat sijt noch alle apparentie stonden geschaepen, het
gemeene beste, den onvermijdelijcken schade daer mijt
souden sijn gerestitueert, & ten [illegible], sulcx
den [illegible] gehoorsaemt sijn geworden, in voegen
van [illegible] te resolveren diese gerechten voorts aen
te richten, ende [illegible] nijt [illegible] als te setten,
ende oock ons eijgen beleijt op dat gehoorsaemste te
gelijck d'[illegible] voorsz. [illegible] voortgaende,
& voorsoo noodigh ondersaten in voorsz. quartieren
te gebruijcken, dewijle met mij [illegible] den
[illegible] recht als ondergemerckt den voorsz.
saecken alomme sijnde nogh, soo [illegible] &
den [illegible], & meest oock als met [illegible],
& [illegible] voorsz. [illegible] staet, sulcx
bekendigt sijn geworden, dat [illegible] voorsz.

ondersaet

vrouwe zijn, ende oprechtoffelijck den gueste, by eenige dompen op Amboina, Hitoe, Ceram, ende Oylanden Nieuwhuys, Oma, ende Makina, soo se Nuffelen, noemde, ende by gedachte onder dancken, ende Bont genoodt, den Religie Contract, ringes naer yeders manieren, ondenlijcke Cabben gepresenteert

Ende alsoo mijn V.E. naer verlangt in Vrede voor Inwoon Imperatoor [illegible] onderhouden ende gehouden te worden, ende in 't Jaer 21: desen daerinne solemnelijck Religieus Cabben, Alliancien, recommendacien, ende beloften in sijn doen mit anders dan met alle ernst te practiseren, ende gestadich te onderhouden, dat ons noch inde voorgemelte verdragen, den Contractus, ende beloften, dien de Amboinese voorsten, dagelijcks meer, ende voor oogen legt tot hert sodanich een maecht, ende houden, dat tot Back onder staet, ende noch versamelt en vermeerdert mogen.

Item tot sonder V.E. pomerckelijcke Informatien Jaerlijcks ende bij gelegentheden voor stellen, ten dienste voorde Jaerlijcke, ende Cruijdthoofden te geven ende ontfangen, ende Cameren der Ingesetenen ende noch te comen onderige voorschreven, soo op Lambello, Lissaij, etc. ende onder 't Casteel Ceram, als op bij gelegen Eylanden voor Boero, Manipa, Kieramge, ende Banda schuldich sijn te gebruijcken, ende achtervolgen.

Item ende noch behoeven voor te draegen, ende beraetslagen met den Opperhooft Peliallo, ende synen aenhange, de Noort custe voor Ceram bij gelegentheijt sal dienen gehandelt, ende met conditien met d'selve bij Vonde als gewoonlijcke contracten, ende [illegible] voor den Heeren [illegible] voor Banda Noort, ende Pucanke, sijn gestelt, ende geapointeert gewoorden.

De W. sick inde debichse saecke van Pinoc. mochte de
ock Richinge van alle nichtsoch Cappitein, ende sick Rooffden van Pinoc
bij conferentie dient staende te Boiden, ende dese met redue-
tie tot getrouwicheijt opt beste kennen, ende schuldige
gehoorsaemheijt door stadich ommegange, ende te betrauwen
te verbinden, ook op waet wijse met tenue Pinoc,
messinge dient, gewandelt bij zoo verre staet alle, de grin-
cipaelste Pilloote-Rooffden bedwingen conde, een inwoonige
Spaengiaert aen te nemen, doe het oogh dient geboden op
die woude te gedencken Cap Alle ende marmelo, om Rauke gepleeght
worden, mede heijt tusschen den Jaare Ao. 1630. gesiedt te sijn
tijt aensienelick te straffen, onder waet conditie de ingesetene
Portugijsen Jaa, neen, ende Rechtmoet op alle stucken Ordre:
in eenige sijn aengenomen, ende dat de selve door de
visite, ofte beseijndinge van gedane Ommegangh ofte nicht,
ook dach in moeten gehouden worden, Item Boeckhouw mede
Cleermo Custe ins oosten Jaarlijcx met Concoure te gaen,
selcken ende de Ingesetenen tot Comp^e „ Boe door de Ligentie
d'Amboinse Christenen op het Landt van Leytimor ende alle
de dorpen in d'Oijlanden uitgesonden met Circumspectie, goet
oplenen, ende dagelijcxe onder wijsinge in de doctrie gehoorsamelijck
dienen voort gehouden ende Opsiender Boe N. E. sick clemmen
in ampt van Justitie, ende tot hoge van Landtsingen in
alle de Landen saecken te sorgen ende Assistant onder gehoor-
lijck te dragen, ende [illegible] mochten

ende also voor ons voorsz N. goede Chaerackter ende Regel,
nichtie voorgenoemt te Londen, ende te stellen die N. N. van
Ampele memorien, se Rapporteren, ende Instructien door de Heeren
Heijlige Pinassen, ende [illegible] gelaten, als Heeren
doen d'selve [illegible] Christelijcke. ende gemeijnt
te [illegible] londen, noch tot verschoont ende sich stijfft, soo
veele dan de noodt heijscht, ende Christelijcke dese naervolgende
poincten tot N. N. [illegible] ende naerdat ende voorts
stricte te moeten

Dat wij M.H. gestadich met onse Bidde mogen
gelegen maecken op alle de schaedelijcke Ordonnancijen van
ontledighe vacanten, mach voorsz huijsvrouwe, op dien naem
Land Leenmon, nachgelaten de jonge jouffrouwen
daer met alle Amboinse ofte Christen ende dagelijcxe Exercitien
den gemeenen Rijcke sullen moeten bedienen, ende
daer af doen, Back Pijpen tot de predicatien gaen
dragen, in de kercke, ende tot de Communie Bekende,
sonder daer inne te connen Eijgen Dienaers te Bidden
dienaren, wij gelegenheijt behoeven te hebben,
ende voor te dragen, op dat daer door Backen belooft
den jaer te beter sullen voorsien mogen, ende
niet connen te verwaerlosen, gelijck voor desen tot Comp.
meer gelijck is gedaen, soo is Raedelijck te gelieven /

Ommen de Amboinse Christen, ende andere ingesetenen deser
stede, Innet beleth gelegenheijt tot het gebruycken
van de R: woort, op Rust Dagen ende ordinaris Sondags
den te bevoorderen plaetse te doen voorsien, ende Com.
pareren, te R. gebouwe worde. Ende dat hier in Amboina
daer Bij ommen den Philips Lucas a:1629: gecijfert
begonnen ende voort tracteren, Welcken te vinden mij tot
een Lecht maecken, dewijle bijde Burgeren, als Amboineesen, tot
exercitie van Leeren ende dienst, soo noodsaecke, besocht,
ende gebruyckt wordt, dat het sonder sij, ende dien
oock voet te Banen, moegen M.H. sulx dan daertegens
aenbijden, dewijle Blanen bij occasie dien te verwerven,
ende, de Boeckse Eijge dragen, de moetwillige straffen,
Waer oock gelegenheijt bestaen ende in vinden, oock
de Inheijs Bandt Banen, ende met V. Eijgen de voorsz dan
in soo Christelijcke voorsz te doen, dat d'andere te Banen
tonen Raken niet verkeert en mogen, den gelden moede,
te voorgen

te worden die dochde soel dese [illegible]odde coope hueckijs
affmaken, ende [illegible]ode Heeren voorn ons gheseent beghaen

Tot beschillinge der [illegible]moeniscen in dese Amboinese questien
ebben wij H. H. ons compareme. macht voor 100. soldaten
mitsgaders 1. Jan Rech, ende hoer stempen ordinari gelaeten,
draegen dach voor goede sonde dat d'selue hen bequaemste
plaetsen voorden gemuniert, en oec voorsien die [illegible]
goede [illegible]ermisoen de Amboinsche kasten mitsgaders de
smaecken sullen, soo mosten wij H. Heeren alle Compre dit
[illegible]maeden beedinghen afsijden met sijn toe beroomen noch
stucke ende Roijden en beroomlijck gheseparieert voorden sonde:
dat dencressiuts doen oft te goede menagie der differentie
voeroken comen te voermaeden, excepte de goede Boutepaeg-
gen die onder t Casteels beseijt om de woningen en
huijsen voorde Burgerije te bewaijden begaeden en
d'selue sulcx noch mogen zeer daer kasten ofte af Brueken
om het Hout tot den Casteele ofte elders oock te gebruijc
ken naer de gelegentheijt sal vercoren.

Is noodich te mercken dat wij de Heeren voort ons streecken
met Amboina door H. E. met de eerste gelegentheijt
dienen bij den Raede genomen, sijn desse naervolgende
Oerbeelijck. het Kruijsen voorde Kercke inde stadt, tuschen
den van den Casteels Brugge, en sij voor den Oosthoeck
ijsere Hoek, het besoecken en voorder reparieren
den Heeren Burgen Pariagie Dinoe, en Oma, sonder daer
met langer te vertoeven, ofte de noodige onkosten soo
seer comen, dat den voorn ons gelimiteerde voorschot
bij onsonders daer door comen te verscheijen, voor sijnen
raet en oec te [illegible]roede dese onkosten, tegens te gaen

Het verwaerloosen voorden Raede op Dinoe Kerken op het strandt
en voorsicht voor eenige Paert, en de voorvaemste Hoofden
den gemelten plaetse te [illegible]aer Heeren Wel Edelen en Jonge

Jonge greins, met een spreck Jargasoen ende den Coopman
pitten pietersen voorde Waldenaer afgedaen dient. D. G.
sullt den selven sonderlinge doen setten, ende Landtdinge,
die [illegible]: Capt. Lant ons schoolt aende Emmondesche
deser Eusle te sullen doen, omme Raet vanden magen
Landes met de voorslinge aff te leyden, ende met de
Nederlanders vorgins d'ande Contracten omme te reegen
te voorslingen &c. den Ominalla Peliatto, segt hyni
sijn gebooden te sullen comen, ende van dach te dach
voorders met de Rotten vande Negerijn Cambello, Persij
ende Orange, midtgaders die van d'Eylanden Banca,
Pimbalamo mantipo, Pelange, ende Boinca, de saecken
soo veel te derigeren, dat de gerechte ontsten dese
Landt sullen aff gedaen, ende alle voorslingen tusschen
een ende natie die over te sonden mogen wesen, Landt
Raden Plaetsen, ende stranden voor te commende sullen
ons schip worden, soo dese ontsteene Coninck Capt: Lant
Nut in ijet notabelt inst wegt, ende de saecke dach tot
een eyndigen, dat den gemelten Ominalla Peliatto
in onse Residentie gebracht, sal W. E. dem voort mogen
verthoonen, ende in eenige mitte een straffen dem met
bammelijck marck ende middelen tot onsen voorderen
assistencie.

Het sonderlinge bedencken ijsser, sal W. E. door bequame
middelen bij gelegentheyt voorsien, ende Probeeren de
voorsien soo gen onse gedane Rede ende daeruyt vande gelegen
Plange, Seapij, Macassia, Buton ende Assolonto,
voorts te soo ons dienst voort, hun alle bij die van Timor
Zoorts, ende Solor ook op Macassar Lebben willen
alle andere voordeelen niet allen in Banda voorsiene moon
Plaetsen, ende Bantam Rechtstreet, maer ook tot schuldige
gehoorsaem Recht ende subjectie acht gebracht moorden

Door ernstige onderrichtingen, vermaningen, ofte scherp-
pelijcke Instructie, dienen alle de Coopluyden off Offi-
cieren der respective Buyten plaetsen wel ge-
informeert te wesen, om met d'Orangcays en 't gemeene
volck, minnelijck en vriendelijck om te gaen, trac-
tende soo veel alst mogelijck is alle onlusten, en wan-
trouwicheden weeren, ten eynde den Nederlanders
redelijcken handel in waerdicheyt blijve geestimeert, en
niet verachteringe en comen te vervallen, in eenige
contentie, en [illegible] die met dusdanige factien,
lasten, en swaricheden vande Compe. wel te verstaen,
onderworpen worden

Int Bijvoegen sal U.E. selffs dienen goede ge-
meenschap ende communicatie t'onderhouden, om
daer tot de Nederlanders beter te doen gewennen,
want wij bevinden, ende hebben oock veel tijts onder-
vonden, dat den dagelijcxschen ommeganck, met
d'Indische natien haer meenichte in Coophandel t'frequen-
teren, handen wantrouwigen, als oock in saecken van
Religie veranderen, en gewoonelijck met den Christen-
ten redelijckheyt worden getoogen

De Generael Visite ter bequamer tijt, moet
U.E. als een der principaelste saecken behartigen,
ten eynde sich daer door een ontwijffelyck openbaeren
sal, off de Ternataense gesanten aen onse onder-
danen, 't sij binnen Amboina, off buyten in d'Uliassers,
en opde Custe Ceram eenige usurpatien ofte schandelijcke
veranderinge om den handel nemen, daer na dan
U.E. tot voorcominge van sulcx raedt, sich gebeurlijc-
ken reguleren can./.

Dē scholen voor d'amboinse kinderen, ebben noch kinderen in
d'uitlandse eylanden, ruijm de 5. myl verminderd, om
overcomst te doen met den meesten deel der ouders dier minderjarige
kinderen, ende de erfgenaemen van dese kinderen te
verwachten moeten verschijnen, ende met redenen tot dese
scheijdinge ofte wisselinge te gemoete gaen, sullen
dese kinderen in gemeenschap ende liberen met gemeijne
kas, soo veel tot het comen aen Nederlandt van
dese kinderen noodich als de liberinge, ende suijcker,
tabac dese scholen, sonder dat iemandt dien aengaende
noch te gebieden, noch te gecommandeert worden, ende
sullen noch moeten mijn voorschrijven dien aengaende
hen voegen, om desse kinderen tot de Christelijcke religie
ende met ijver te onderrichten.

Voor welke verscheijden oorsaecken die ons doen dagelijcx
van d'Amboinsen gedaen sijn, volgens het verbeelde
Nederlandt boom en aenbrengen, nochtans mijn ootmoedige be-
schrijvinge V.E. te recommandeeren schijnt dat op
de selve (gelijck de voorsz. die hangende geschillen
met den Christen hereboeren, ende affgeleeden, midts-
gaders soodanige straffen d'onderdanen te doen gebeu-
ren als d'Amboinsen met burgen, ende de saecken
nach exigentie verrijsen sal, om dit quaet tenemalen
by d'Amboinsen uijten grondt te smijten;

Ende dat de voorsz ende straffen desen volcke
Amboina voor dese met meer door de voorsz. cijfers
niet soo swaer soo gerekent, voorsoover, ende ongemeene
gemaeckt schijnen, sal oock gelijcx dese op dese
den Officieren dienen gelijck, dat geene niet swaer, sonder
door de reets gebruijckt te worden ende gemeene straffen
worden gewandt, ende verbeurde den schaede, affbe-
reckeninge van saecken voorgevallen sull het
dien fijne gemaeckt.

Tot afdoeninge van dit onse groote nauwe dat behoudens
gheschil is ontstaen, door t'houden van sekere poincten van al,
den Remede is dit gheset, voor namentlijck Kercke,
middelen aen d'Ambassaden etc. te doen
ende noodich W: G. te versoecken om die eere van
Emperantien met sondelinge ijuer, Gedenken.
Heft soo te letten dat mit allen in achtbaren
gelt ende nader Raet versocht, maer ende
sonder Raden Gelijck sij mit andere saken
te accommodeeren, als dien de ingenaende moeilicheyt
met den anderen doet gheraden Gedraghen sijn.

Voorts dat onse Ambassadeurs hier te Cleve in Ambassade
dienste te voegen, dat men oock gewoonte den
groote, Contract Religien tusschen Hr Casimir
ende sijn neve verdicht gehouden, dat tot dien van
Hr Landt mislaten, voegende goede timmerlijden
tim voor arbeyte toe tot dit maecken met sulken
Lauden gebruijcken, gelijck oock te doen pleghen van
d'eene Philips Imas, Ebben gedaen, met den Comp:
Jan, Ebben noch in bespreck gheweest, ende sijne
aff te coopen, soo die van misslauno tim dan
onnoselick Roende, ende sij mede ons verbeden de
selve Contente tot den tame Cijns prijs neilde affstaen, sulle die selve in sulken geval voorde Comp:
noch mogen gebruijcken. Gedenken

Item d'Ambassaden van de respective hoge practijken moeten door
G. gestadich aengemaent, ende dat te goeder,
dat ijder sijn schuldigen dienst behoorden den
selven Contente tot Hare Cijnsen stellen
mach die onder dat van Aarp noch den tijt
op dat min en ijder van Hoot mit verleggen sij, Gedenken
andermael en comt te vervallen, tot dienstige
oeck geval.

eeck getael van Ambomes waerbÿnen dat Hert Ge. Heeren
sonde moghen om sich dachtmede in Armade voorderwaert
te verbroomen, al sonderlinghen tot Portowande Comp.e
ende sonderlinghe van d Ingesetene ijet rela,
Hert dunt een contributie, tot voorderinge van soo
dienstigen faict Rie. nadat Hun Edelen dan mit al te
pricis van desen Heere rendige Commissie doen conste
int gheheel te doen bekostigen, maer accomoderen
ijder naer syn vermoghen, alle ons mÿ niet en bedÿghende
tot verthoonende sijn.

Van de relaxatie van Jacques Sÿ, ende Hans,
Lesse gelijck sich de saecke van Hans noch
int stellen deser Instructie, soo verdrÿet. hergedraghen dat
de vijf Hoofden van Hans van voorsaeÿ ath gecomen,
Hebben d orangeaÿe vande 30. dorpen, onlus, ende assaloo,
Item die van Alangs, Pillebÿ, ende Passade gesamelijck
een Casteel voorschreven sijn, met ons in debita
forma verdraghen, ende daer op dese Contracte
van Hans Muscaphij verbonden, ende verbroeder, bÿden
corpum Contract bÿ Hun respective onderteyckent.
het Handt geschiet, waerin bÿ ons Jacques aen
Capp. Hans gepromoveert wort, den orangeaÿe Capitein
van desen quartiere omcast, ende tot Hans Hans
Messinger, ende orangeaÿ Hans gequalificeert
H. O. verbindende ijder tot sijn devoir te houden voorder
bÿ middelen als Hun voorts aengewesen, van gelijcken
Hebben de Borgemeesters ende principale dorpen, onder
Hans verseghelt, den eedt van Getrouwicheÿt bÿ den
Hÿre gepresteert H. O. selfs dien aengaende, goede
sorge dragen dat dese verbintenisse, met soodanigen
ende Circumspectie voort Hans worde onderhouden
als die doen ons met vroede ervaren ende factien
verwondert ende [illegible]

Ende alsoo onse meininge niet en is, dat [illegible] —
[illegible] dat de schoolmeesters [illegible] Ende alle de ingesetenen, om te comen tot de gebouwe
van [illegible] ende Onse Moeder, midtgaders de gemeene
Raedt ende Kinderen naer de scholen, in Raede dienstelijck
sullen oordeelen, ende Consulenten gehoort hebben) dat dachcomme
de Reformatie der oude Schoolordinantien dienstelijck schijnen
sullen te verclaren, soo sal W.E. ook bevonden dat
de ordinantie nyttelijck en profijtelijck [illegible] door
den Praedicant, ende de Schoolmeester met de Overheyden
Commissarijs, enige [illegible] meininge ende alteratie
ende reformatie, als oock noch meer Schoolordinantien
naedien gemaeckt, tot ende dat de Kinderen naedien comen
ende volgens Raedt ende Ordinantie der Overheyden
ende W.E. sullen [illegible] gelijcke ook voortaen
de bejaerde Praedicanten dien in [illegible] W.E.
sullen moeten Continuatien alle [illegible] die tot
onderhout der Schoolen dienen, aen enige
gemeenten te vermaenen te comen, oft aen dien Overheyden
sullen te versoecken te verwerven, ten einde W.E.
(die de gelegentheyt der Kercken wel staendt achten ook
behoorlijck sij) alle saecken met [illegible] ordinantie
beleyden mogen, en Provisioneelijck voor haer de schoolmeesters
Praedicanten bij W.E. als oeden vanden afgelooffden
steden in waerdigheyt mogen gedispatcheert en boven
anderen geëstimeert blijven.

Voor den Capitaelen saeck sal W.E. in de Vergaderinge mede
nemen, de Collegien vanden dagelijexen raedt, dat deselve hier-
aen bijt gedestineert worden de gequalificeerde Burgers
de gedeputeerde Raet te vervangen, en de Overheden supposi-
tien dat te wercke sijnde, dat van een oock de Stamp
van wesis verleiden sal, sonder dat dien bij enige Do-

sauten

saeken t'zii Criminele ofte Civile sinexegie R. offte
dilinibyst aff gestreecken, mack expres ander ordre
Barbie sullen — gedeiden.

Item vaert voort dat Politie ordenen nae dat H.O. gelas
dies selfs sult presideren, ende alle voorvallende di
fficulteyten met aendacht soo spoedige doenlijck ende
dan als naer gelegenheyt ende exigentie voorgaende,
dommanten, ende Ordienen daerop gestaen dat dese
pne R. sal sijn.

Dit gebeden d'selve Joan van — voort — in molucco. in onsen jongsten aengeschreven, dat voor
hem met 4 schepen soude Commerce sal leyden
ende bij eenige veranderinge, aende molucse gelegen
heyt spoedelijck te voorsien, om daer de nagelen ende
Banda sieuwen sijn. aenwijs pl. expresse te maecken te
schicken hier Raden van H.O. expresselijck te bevelen,
aen nieuw syde met naeltjes te sijne, omme
met allen bij gelegentheyt, naer de rooi siecke
te rechte Oude, bij missive pl. expresse naerkijcke, ge
— voorsichtig te adviseeren, of dat geij bijde V.
dach te Bethon naer ter Beth, R. gelijck
Beste met dese voorder te brengen mogen, te voor
also nae Behoorden desen Advt — voorsichtig
voorderinge gemeenlijck Rijck metten anderen Ebben,
ende in weer delen, voort te arme sijn.

N.O. Ende in Molucco voort onder voorden ende door ons
ordre voort Beth Eylandt Amat onlijdelijcke Rechten
de Comps door t' onnoodich verbeteren, ende voor Rooghen
den gagie ende militaire persoonen, comme te gelooven
dat comme ordonnieren nae bij dezen, gelijck persoonen,

nihmans

niemant inß gesondert dem tractement te. Gebueren,
voor ende alleß in den Hoogen ampt nae den gedisponeert.

Dat Hospitael ofte siecken huijs aengaende dat mē dienaen
opgetaerdicht, d'ondersoekinge. der siecken in practicē
Betreffende, ende. door den selven macht[elijck] bij den
Coopman in rekeninge. de Consumptien opgebracht
sij, begeeren sij dat voortaen mit Ernst sal nae
gesien, mede dat alle siecken in behoorende, schic
ken Pasto. wande cumps: met spijs ende dranck sullen
worden onder houden, ende. bequaemelijck gedaen mo,
gen, sonder dat den dispenseur, ofte wie van ons,
kens, ofte Borgers voor sieck selden sal mogen wor,
den, by wert Hospitael ende comp[a]. gebroocken.

Item Capp: Tant hebben sij op sijn versoeck R 15.
stucx musquetten, een Bandelier ende Powderhoren gel:
Item mit Lont noch andere ses musquetten, ende
mit Bonnet een Cabel boom van 20. voeten, wel
cken ijsere dreggo W.O. tal sonder dragt, dat die mit
dese. gelegentheijt hem nochtans voorden afgewoord[t]
hebben ende V.O. goet vonden, hebt d'selve om Oorlogs
Bij sondere diensten ende Consideration voort eene bij eenige
noch tot te staen.

Item dat sij binnenkorten den Tufsteen altijt dagen
voer gantsch cosbelijck gaet, ende alle voorige
Conincken, tot Back ende ijsen verwaal als
Benefitie eenige Gemeenten Capptn Boomen, gelijck
G: O ofte 10 Cappn tot wijse Burgie sijden gedaen,
ende mit de gemelte ordre sij, niemant soodanige
voordelen genieten mogen, Soo het dat sij eenige
tijt merckelijcken voor V. faveur.

Item dat staen

[illegible] 60: stucx Croppir Boomen rechters Landt
aen twee zijden Cheijns bij t Casteel, midts dat bij
[illegible] de wanghebben t Hospitaal voor de groote
aemparet daer mijt [illegible] sall.

Op het Inslandsche versoecken der Burgeren
hebben hun [illegible] verstaen, inden eenige der Casten
ende wegen naer de Oostzijden, [illegible] M. G. heeren
te, den zelven zijn toe gelaten ende gegeven Brief
ven rijsse. dien aengaende. tot [illegible] ende onse
Commissen commissieren, ende met allen die van Hunne
die behoeffte saken geruijcken, mede voor alle onder-
anderen, ende andere dient gewoonten, in gemeten

Amboina, Ceram, ende onse Eylanders, daer
tegen haer klagten te verhoogen, ende Remedie
hebben te voorsien, t'sal voor mijn
Consumptie moeten, onse redenen doen studeren, ende
den voorsichtigen Raedt mijnen heer alle
mede bedienen.

Als Jongsten adviseren wee M. G. ons voorgeschreven
voor te dragen, als nae Behooren sullen
behoeven sijn, alsdan gedaen Rapport. commissarissen
gemist, tot Eenigheijt van Amboina ons
Ende. raet ons mijdts voorcomen, den voorgeschr.
dellaen, ende mit mijn gedenckschriften Instructie van
[illegible] in voorcommende voor Amboina tot
voorsoorch van den Raedt ende anderssins van noode
sij, ofte sullen bevinden te connen voorsien
te hebben.

Schrijven mijnen heeren sij, ende Reijsen
M. G. den voorschreven behoorlijck, met voorige
waerschouwinge

thoen te nemende, by d'ordichstige Pastoren affte schaffende,
dach tor ure vorkoeren stillen, de thorste Wil: Godes
vorkomende. Tor rechte kommen, in allen dessen noch
bekentnigen stilt, ten besten dienstlich gemaket
—— comp.a —— Ende des selven pactiempantes.

Item om dat thoi ures in Godes W. vande Pfarre
nigge gelegen hefft, sedert de vorgenige Pfarr
de Kerk —— samentlichen upbuwet, tot de vorgenige
vam de Kerk —— ijsset gode ehrsamlichen tidt
bekommen, soo en sijn thoi mit vorkumers dusse En-
stendes vorsiet, mede tebehendigen, mant nottlich ours
te foneren ende noch gebreckes tu nemen, by ——
Pfarrimbusse vorgenige, by des leefft Cont Fibutius —
Oerkercke an waisingen dorch, Parkende Kirk
meide —— ode Bronne, die ü ouch thoi thoi
mit Kgemen, by vorgenige soo voren thor die Bmaer-
ken, dat thoi Compos. Pfarrimbusse stunt mit ander
vam Christlichen gnossyhe der Perken mede stehe
Conser vorkoepen en V. Kygen besondere Gebe, by.
limlichen mogen.

Voirt so hebben noch W. G. willen in dach tigen, by
dessen ordinlichen, dat de nasse mit dre vam Ritter
ü vor comen erwerdicht sijn, by mit Estaden con
sistorien —— narmissen —— Ritter Cammer
richter vam Rode Ss, sitten mit dichste gelegene
vam dach Pfarren, by ruffens sitten an Ritt-
dachgen stet, midtgaders Cancellarium mesting
by —— rongeen tomt ach marken, dat syn
residentie am thum de Godenist op Hila nemt dorp
Ingewalle voor Gerst dach tot mit Estaden can,
by nige Vordachen Estatten sal V. G. Gehn
mit A

met. S. a. 10. om in sijn Regijen te legghen, moghen accommoderen,

Ten voorsten moet M. O. gerecommandeert & bevolen, sijner onder hoeden aen Rijn &c. belijpende voorsijnde principaelijcste de Garthen, stompen, daerse de stompen als noch te voren in. comen, daerbij op 't Land komen, op dat voort & elck sijn nooden, volgens dat d'selve noden sullen gebruijcken, ten eijnde dese de beter, & te langer dienst doen mogen te voren,

Actum Amboina in Castel Victoria, desen 17 Junij a°: 1637. & voors onder sijgeschr.

Antonio van Diemen

Antonio Caen & Cornelis Lobes

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Item wan ghemer d'Stadt
Conrades van Dürrnn
Obervaudt, ist ergetzt
Umbrandts Aufgabe vor
Dietrich der Stadt van
Bodtho"

Item so ist Hanss Dürr ingegangen vor
dat vorschrevene Landt wo vor
Heinrich van Strauch gedan hefft
afzutreden mit der vorbrecken vorderkel
strouen Erichgadder Ehzune vanhus
dat tegen de middere vrobestadel
nawerke gnadens dorch dho tho reven mit
unbedrogen eregel dem Brountgen dat
dor gemeet sall werden vorramtet
tho dogge tot dat Stadt midder vmbeten
ys Dhuna der strouen Erben Jngesl
sall betamet dis nah dem dem trenste
mit wille Dhurlinges Erbazingh dorch
dem dhus

Item dorch dissen vrygh Ehr Hussatt den dorpsch
tuden mit dem Hanss Dürr dem dann
vor vor nah dat Hus Jnhemelhyr de
Dorat. or de grote Galgen Landt Span=
gasadrier Landt acht de Capen vor
Hinrich. de Bontlandt Malsattars
or de andere mit dessen alsegoods
sodadmirt. gegrent dat ind Dorat.
Hr Lodalle dorch dat Gemeedt gehrgoh
werden. de andern dages to Lowen
to wedres dy

Hirtegens Hatt Gemeede Dorat nah
bögnaem surrissen unsandt Hr Hinrich edem
wedertungen nah recht vnd vortoch Hrn
Hanss Hinrichs vnd Hinrich van dar
Landt to werde sin mit der vrygh al Landt
salwedrdy

Item dorch Hr alle Hatt Hus awunt vnd al
ander dess Gerichts Hanss vorsprecken
nanne. Hrab als andern dorch yder dren

Nacht opden Eeyst van d'Heer generael. berecht
slacht naer te voegen dat gans. geneghen bleef
om op Nieus. met een brasser te reden te doen. doch.
dat ons mijns. met tot resolutie off vergoedinge.
verstaen onde. alsoda gerooft. ons Cuyper.
middelen. onder de gemeente verdeelt geconsumeert
tsem de bequamen stucken geschut met afhaelen.
Vande tacken alle gezoncken. ende wechgenomen.
Waeren Cuyt gezonders. drie Vande sorte selven
daer off een ledendonnuk van Malgaer neyens.
meer andere. soverre. goederen nadde gesonder
fulp dem mader twee slaven beesteren d'Heer
Generael sonde nu hier mede doen watt wilde. off Luck
gods dacht ——— te verre sy wedde cadeau als
de regte uitnuijge. ende antwoorde. de
Cuyngste te wesel. daer mede onbegaeft. gheest
geest van Stuffaert nae boort bleef. d'Heer
tonder. sal. begreept alle dinghe. bloetgaert
int. Cuyperde.

Hiaer. de. 25 Dec. met goet vinde der andere
geveldtheeren. besich. de. Cappe. daer
verseeckert. d'Heer. Graef. Palle. Carl
van. Arembergh. te. maken. de. Cryanten. ost
te. komen. waer. Caren. secretaris. de. Cavalle
sadder. Clarke. dienstachtstraet. daer. wee
gheboren. van. Oerle. daer. Schwerin. seer. cruys
galeye. ende. dat. Cleen. Cande. alle. de. Cleedaten
Cystad. Cuyt. aert. Compagnie. nder. van. uut
trent. de. Cappe. staen. de. Cande. nae. Cruaden
Rewe. Die. Cunder. sel. ghare. was. de. Jorgen. Brodt
se. sunt. Cunder. straent. naer. Cayser. Groeve.
Cuyt. gent. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Doren. Cuyt. hebben. dat. Cunder. Cant. Cant. Cant.
Cloetet. naer. de. Cunder. Cant. Cant. Cant. Cant.
Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
25 a 30 man. Die. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Graeven. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.
Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant. Cant.

Nota.

Cumst ff transfixi Caldett Cappa. —— 4 00 —
Cumx a Gaunacard inadtrosse . . . . . 60 —
Dicto mit wide rode . . . . . 60 —
Cumst widewrde sabbed Galuoidus . 60 —
Gnardinbus . . . . . 60 —
Bandanes . . . . . 60 —

Hauds Coffes . . . . 640 —

Xv.

van Druijn te watter gehaelt hadden
wy der naer maer voor teghschelen.

Meynsberg 17 ditto smorgens wierde schijn-
beckeny tack de Duttelen conform
haerre dienspresentteringh ende schim
ogh bevel sindt aller de [illegible] anxorn
boots ende ander claerbaer dingh wan
vloote ghehoorende soo veel als gheen watten
ales wor eer Doorwer coude ende worn
alle de soldatten maerdentgeens de
Bandanesen geweerren naer seffender vaste
plaets ghetrout, wy clar mijlt geen
te zinden de Ventonesche radee alwaer
sy [illegible] hee onzeghent gheseit voorts
stadt wunden de parminente balcu
[illegible] ervinghe waegens dat onse
soldatten met den [illegible] rechten
in Leghnerder ende de watter schepen
gewonnen tondelweermende dohder
van [illegible] naer donse [illegible]
ende bemerckende dat watter gallen
schietten voort paerts volkeren dewerpe
waer vast [illegible] ende voortz achter
de rechten graduinnen [illegible] der
ongewaer [illegible] Doms
voor schooten naer donse [illegible] doorme
anders de [illegible] als twee vaste
[illegible] schaelten waer [illegible]
die [illegible] om [illegible] voort te
[illegible] door [illegible] met
geschoot daertegens ende anders gedaen
[illegible] sonder
datte de [illegible] kome wer
met [illegible] hadden rechtomt
hun voor achter de [illegible]
[illegible] hadt haer [illegible]

X.

soo is apportineert dat alle parte van ongelt
in man der Eyanden contribueert boors
Cleffe verstrecken Capitey Gerritten
Schreve dese mit 16 Soldaten
vast nae het land te dogelstroom
Sergt

Donderdags 18 dito Smorgens met gel
uijtgaen vande Schouwen deden de
Dijck soo alle gij dese ouwerde gelege
en vont Vlaer Vas tamelijck
Vinde, Luijt onder seyle gaen aenstaende
die van Ruijten met cabo ontrent
drie canon schoten sonder Borgers dese
apparent van Bergen op Zoom soo was
ons ontseydigh daerop.

Soo alle ontrent negen uijren
Heeren en Luijden de Garet en Vlaer voor
Dunt gesacht Daden wij dese gij
bijgaen den Doesen en den Zoom
Lantsche Vaertuijgen Vaent straungst
gesint daer ons ontgaen wierden
den Vijanden mede sturen soeden
Luijden voorsondt deur de Garetse Gat
Rotterdam Luijden waeck die nadruerdt
gaen sij hier Vijdt soo dadenuijt Dese
Huijs clijn Vaertuijge Vlee met Goedtse
Jemandt derwaerts Vuijtsenden mijnt
Dese Vas de Zeelse Vaent ontrent
Strand Voor Vlissingen Vaer
Maer voor Dese ontrent Vlaerden
Ontrent Vijf Vlaggen Vlissingen
Vaeren/ was Drie Vlaggen Vaent
Vas/ Luijden onder ontrent gelijck
Vlaerden Vlissingen Vaer Vaer
Luijden Vlissingen Vaer Vaer

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Vrydach 19 Item Sinvrygens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Saterdach 20 Item naermiddach [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sonnendach 21 Item Sinvrygens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Maendach 22 Item Sinvrygens [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Wande marar Vadrecht forther kindes kindes
met der Vorgeschr. Unterhebr. gradum
do vnder accessorie vor Vanor. Stevot.
dahe die wan. tho Vlede edigh Vlust deb
Copp. Vestrispina. Vnder Vdem. Facht
Vdem Vlust vor Vant Vvorde Vnder
dacte vor Vinandt Vasbvort Vdem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Vorgade van Hoorn. Jegen
Vendrade Van Dirichsen
Vedder van de Zijne. Am
Vonnisse Vorgestreunt Vnd
Vier Vroe Maral Vor
Vandenberk

Actum dinsdach den 22 Junij Emergende
Arrest Vnd Vrtheil Vp Recht Vor Vnd
Tegen Vroe Maral Vor alle Vader Vermund
ter Vader eygen Vrealen Vedinge Vnd Vor
Lant Vt Exempt Jodicit Dat mach Vnd
Gerechtigkeit Vnd Vervolgh Vnd Vorwandten
Vns Hy to Vrfechten

Tegen Sulcke Vorbrugge Vanthantes den grimmen
Vat Vnd Stadtgelen Landregent Vogelt Vnd
Vonen Hy Gerechtigkeit Vnd Vnderdenige
Vadges Vedder Vat Vnd Vnrechte Vnd Hette Hy
Sick Vnder Gasanders Vnrechtgaren Vnd Vnbehe
Hy Vnd Vnderwunden Vnd Nicht Alene Hirt Vnder Vnd Vor
Fort Gegaen Vnd Hirt Vor Landrechtes
Vnd Stadt Gelen Vnd Vrtheil Vnd Recht Gewiesen
Vedde Vnd Vnderdadigen Vnd Vnderdanen
Vnd Vnderdadigen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vnd Vnderdadigen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen

Item Vt Gasanischer Konink Vnd Camboja Vnd Vnd
Capiten Gedenen Vedder Vnd Alle Vnd Vor
Vnder Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vn de Vnn Vnse Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vnd in Camboja Vnd Vnd Vnd Vnd Vnd Vnd
Vnd Vnd Vnderdanen

Vnd Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vnd Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vnd Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen
Vnd Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen Vnd Vnderdanen

Item 1 Ryder 1 Knecht 2 Pferd
1/2 Jahr Lohn
Trabanten 2: . . . . . 2 —
Landsknecht . . 1: . . . . . 1 —
Vogel und Hund 4: . . . . . 4 —
Knecht . . . . 1: . . . . . 1 —

Item 1 Ryder 1 Knecht 2 Pferd
1/2 Jahr Lohn
Trabanten 2: . . . . . 2 —
Landsknecht . . 1: . . . . . 1 —
Vogel und Hund 4: . . . . . 4 —
Knecht . . . . 1: . . . . . 1 —

Item 1 Ryder 1 Knecht 2 Pferd
1/2 Jahr Lohn
Trabanten 2: . . . . . 2 —
Landsknecht . . 1: . . . . . 1 —
Vogel und Hund 4: . . . . . 4 —
Knecht . . . . 1: . . . . . 1 —

Item 1 Ryder 1 Knecht 2 Pferd
1/2 Jahr Lohn
Trabanten 2: . . . . . 2 —
Landsknecht . . 1: . . . . . 1 —
Vogel und Hund 4: . . . . . 4 —
Knecht . . . . 1: . . . . . 1 —

xx

X.

Sathordach dz 27 Junij A° 1631. Hande malacasshadrsch
Hrdc segonde Luther ex hytor vdr sunte
Jude Cpmmr dz tostay alsdadr begyn dz
kyrburrdyer Jamr Bite mit dor se h
hrde Lacete Clarhyrr Dclamr Jadrde
vnder sgmr xantrenlidrnrr Jandle le bdovr
dorrr Jghom Jrogtace dz Dresdezz mit vorde
om vntront dz Judaac tovaacte ex dunc
thn vns werk du mr Jrland Jbadrrr
Jndr dan Dr Jlvdde te vddyer dedJlvorh
mit dr Jand Jbinl vnsz todr Jrdod
trcste nadrmidaac dz Jre vbindt sro
Jngt bostverk dat Jndtomle Jngtor
burch Dz Jland. vondrbrrnn dnnvez
Jenvrtsadrt Jbadrrr anddrmadle dz
Jaae to Dirse Jndr vntront Jnzelly vas
Malastor tz Jam dr tobrorny tottdon
dz dvorit dat dr Jand vbint Jbaae Jostr
Ir Dor Lux D vbedr vndr Sozle Jnzst

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

2014

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

225 Ll. 33 x 21 cm.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
VierFarbSelector Standard* - Euroskala Offset
Baden-Württemberg
BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK